

Елізер Юдковскі

Гаррі Поттер
І МЕТОДИ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ

**Гаррі Джеймс
Поттер-Еванс-
Веррес і Ігри
Професора**

<https://gпimр.укр>

7 ЖОВТНЯ 2021 р.

Гаррі Поттер і Методи Раціональності

Автор: Елізер Юдковскі, <http://hpmor.com>

Переклад з англійської:
Яценко Кирило aka hedrok,
Ельвіра Ізмаїлова aka Lewissa,
Ольга Белова,
Охрим Володимир aka ikakok,
Дмитро Кабакчей
Редакторка: Аліна Несторак

Коректор: Дмитро Редчук aka brownian

Також допомагали з перекладом:

Олена Ширінговська,
Єгор Поляков,
Малярчук Олександр aka Labinnac,
Павло Фаткін aka VorHuK,
Jhellico,
Микола Гнідь,
bunuk
та інші.

Як долучитися: <https://гпімр.укр/help.html>

Наша група у Фейсбуці:

<https://www.facebook.com/groups/212447182535471/>

Долучайтесь, будь ласка!

Переклад станом на коміт 37af224fccbf729b6b2ceff876e3a63d847e3cf

Розділ 22. Науковий метод

Щось десь колись пішло не так...

ПЕТУНІЯ ЕВАНС одружилася з Майклом Верресом, професором біохімії в Оксфорді.

ГАРРІ ДЖЕЙМС ПОТТЕР-ЕВАНС-ВЕРРЕС виріс у домі, напхом напханому книжками. Одного разу він вкусив вчительку математики, яка не знала, що таке логаритм. Він читав «Геделя, Ешера, Баха», і «Ухвалення рішень в умовах невизначености: евристику й упередження», і перший том «Фейнманових лекцій із фізики». Попри побоювання всіх його знайомих він не хоче ставати наступним темним лордом — для цього він занадто добре вихований. Він хоче відкрити закони магії і стати богом.

ГЕРМІОНА ГРЕЙНДЖЕР випереджає його з усіх предметів, крім польотів на мітлах.

ДРАКО МЕЛФОЙ — просто втілення всіх очікувань щодо одинадцятирічного хлопчика, чий люблячий тато — Дарт Вейдер.

ПРОФЕСОР КВІРЕЛ нарешті здійснив мрію всього свого життя й викладає захист від темних мистецтв, або, як сам він називає свій предмет, бойову магію. Його учням страшенно цікаво, у яку халепу втрапить професор

із захисту цього разу.

ДАМБЛДОР чи то несповна розуму, чи то веде значно складнішу гру, яка, крім всього іншого, вимагає спалення курчати.

ЗАСТУПНИЦІ ДИРЕКТОРА МІНЕРВИ МАКҐОНЕГЕЛ потрібно десь заховатися й добряче прокричатися.

У гостросюжетній стрічці:

ГАРРІ ПОТТЕР І МЕТОДИ РАЦІОНАЛЬНОСТИ

Ви навіть не уявляєте, до чого це все прямує.

Від автора.

Погляди персонажів цієї історії не обов'язково збігаються з поглядами автора. Думки теплого!Гаррі часто є непоганим взірцем для наслідування, особливо коли він вдається до наукових досліджень, щоб обґрунтувати окремі принципи. Проте не всі Гарріні думки чи дії можна вважати вдалими, інакше не було б історії. Щодо менш теплих персонажів, то вони також подеколи пропонують читачеві цінну науку, втім, її неоднозначне тлумачення може якось вилізти боком.

Якщо ви ще не відвідали **НРМОР КРАПКА СОМ**, не забудьте якось це зробити; інакше вас омине весь фанарт, інструкція з навчання всього, що знає Гаррі, і ще багато чого.

Якщо цей фанфік вас не просто розважає, а ще й чогось навчає, то, будь ласка, розгляньте можливість опублікування його у своєму блозі чи у твітері тощо. Цей твір корисний лише тоді, коли його читають.

А тепер до наступної за розкладом порції...

Ключ до стратегії полягає не в тому, щоб обрати якийсь шлях до Дж. К. Ролінг, а в тому, щоб усі шляхи вели до Дж. К. Ролінг.

Маленька навчальна кімната неподалік від спалень Рейвенклоу, одне з багатьох закинутих приміщень у Гогвортсі. Підлога із сірого каменю, темна стеля з мореного дерева й стіни з червоної цегли, на кожній із яких сяє скляна куля. Овальний стіл у вигляді широкої плити з чорного мармуру, що її підтримують не колони, а товсті чорні мармурові ніжки; він виявився дуже легким (і за вагою, і за масою), тож у разі потреби його можна легко підійняти й пересунути. Два зручні крісла — на перший погляд немов намертво примерзлі до підлоги в найнезручніших місцях, однак згодом з'ясувалося, що вони стрімголов підбігають до людини, щойно та робить рух, наче збирається сідати.

А ще кімнатою літали кажани.

Саме тут, як зазначать колись історики майбутнього (якщо весь цей проект взагалі дійде пугтя), двоє юних першокласників із Гогвортсу заклали підвалини наукового дослідження магії.

Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес, теоретик.

І Герміона Джін Грейнджер, експериментаторка й піддослідна.

На заняттях Гаррі справлявся вже краще, принаймні якщо вважав їх цікавими. Читав більше книжок, і не тільки тих, що призначалися для одинадцятирічних. Щодня він приділяв одну зі своїх додаткових годин вправам із трансфігурації, а ще одну — елементарній блокології. Варті його уваги предмети він сприймав серйозно: не лише виконував домашні завдання, а й витрачав власний вільний час, щоб вивчати більше, ніж вимагалось, щоб читати іншу літературу, крім обов'язкових підручників; прагнув опанувати тему, а не просто завчити напам'ять відповіді на питання з контрольної, прагнув бути найкращим. Поза Рейвенкловом таке ставлення траплялося нечасто. А тепер навіть серед рейвенкловців його єдиними суперниками лишилися Падма Патіл (чий батьки

походили з неангломовної культури, тож виховували її в повазі до праці), Ентоні Гольдштейн (що належав до крихітної етнічної групи, яка подарувала світові 25 відсотків нобелівських лавреатів) і, звісно, високо над головами усіх інших, наче титан, що височить над пігмеями, — Герміона Грейнджер.

Успішна реалізація задуманого експерименту потребувала, щоб піддослідний самостійно вивчив шістнадцять нових заклять — без допомоги чи підказок. Це означало, що піддослідною мала бути Герміона. Крапка.

Тут варто зауважити, що кажани, які літали кімнатою, *не світилися*. Гаррі насилу приймав висновки, що впливали з цього.

— *Уґелі-буґелі!* — вкотре оголосила Герміона.

І знову на кінчику Герміониної палички раптово й без жодного переходу виник кажан. Однієї секунди — порожнеча. Наступної — кажан. Здавалося, наче його крила вже рухалися тієї миті, коли він з'являвся. Однак він досі *не світився*.

— Можна вже зупинитися? — попрохала Герміона.

— А ти впевнена, — насилу прохрипів Гаррі, — що тобі не вдасться все ж таки їх засвітити, якщо ще трохи попрактикуєшся?

Цими словами він скоїв страшний гріх — порушив протокол експерименту, що його сам заздалегідь записав. До такого кроку його підштовхнули поточні результати — вони йому не подобалися; а це вже було *смертним* гріхом і каралося засланням до наукового пекла. Проте наразі це, здається, однаково не мало значення.

— Що ти змінив цього разу? — дещо втомлено спитала Герміона.

— Довжину звуків «у», «е» та «і». Має бути співвідношення 3:2:2, а не 3:1:1.

— *Уґелі-буґелі,* — повторила Герміона.

Матеріалізований кажан мав лише одне крило. Він жалюгідно закрутився додолу, заляскотівши колами по сірому камені.

— То яке все ж таки співвідношення? — поцікавилася Герміона.

— 3:2:1.

— *Уґелі-буґелі!*

Цього разу кажан взагалі не мав крил і гепнувся на підлогу, наче мертва миша.

— 3:1:2.

І — узріть! — матеріалізувався здоровий кажан, що стрімко злетів до самої стелі, випромінюючи яскраве зелене світло.

Герміона задоволено кивнула:

— Так, і що далі?

Повисла довга мовчанка.

— *Серйозно?* «Уґелі-буґелі» справді треба вимовляти з довжиною звуків «у», «е», та «і» у співвідношені 3:1:2, інакше кажан не світитиметься? *Чому? Чому? Заради всього святого, чому?*

— А чому ні?

— А-А-А-А-А-А-А-А-А-А!

Ген. Ген. Ген.

Гаррі якийсь час розмірковував був про природу магії, відтак розробив серію дослідів, заснованих на припущенні: майже все, що чарівники знають про магію, хибне.

Адже ж не може такого бути, що для левітації предметів справді треба казати «Вінґардіум Левіоза» в один-єдиний спосіб, ну бо ж подумайте лишень — «Вінґардіум Левіоза»? І це весь світ перевірятиме, чи правильно прозвучало «Вінґардіум Левіоза», а якщо ні, то відмовиться підіймати вгору перо?

Ні-ні. Вочевидь, ні, якщо серйозно про це замислити-

ся. Хтось (цілком можливо, що й дошкільня, але певно що якийсь англомовний користувач магії, який гадав, що у фразі «Вінґардіум Левіоза» є щось летюче й повітряне) вимовив ці слова, вперше наклавши закляття. А тоді запевнив усіх інших, буцімто це обов'язково.

Проте (розсудив був Гаррі) все не має бути саме так — це не закладено у всесвіті, це закладено в людині.

Серед науковців ширилася одна стара оповідка, така собі повчальна казочка — історія про Блондло й N-промені.

Невдовзі після відкриття рентгенівського випромінювання провідний французький фізик на ім'я Проспер Рене Блондло, який першим виміряв швидкість радіохвиль і показав, що вони поширюються зі швидкістю світла, оголосив про відкриття нового дивовижного феномена — N-променів. Вони нібито злегка засвічували екран; помітити це було складно, проте можливо, якщо дуже уважно придивлятися. N-промені мали всілякі цікаві властивості: заломлювалися в алюмінії, а за допомогою алюмінієвої призми фокусувалися на нитці, обробленій сульфідом кадмію, після чого та починала злегка світитися в темряві...

Невдовзі вже десятки інших науковців підтвердили результати Блондло, особливо у Франції. Проте знайшлися й інші — в Англії та Німеччині, — які висловили сумніви в тому, що їм вдалося побачити те слабке світіння. На що Блондло відповів, що ті, мабуть, неправильно налаштувують своє обладнання.

І ось одного дня Блондло організував демонстрацію N-променів. Світло вимкнули, Блондло виконував потрібні маніпуляції, а асистент реєстрував повітління й потемніння. Цілком звичайна демонстрація, що призвела до очікуваних результатів. Навіть попри те, що американський науковець на ім'я Роберт Вуд тихцем поцупив алюмінієву призму з осердя Блондлового механізму.

Так настав кінець N-променів.

Реальність, як сказав одного разу Філіп К. Дік, — це те, що не зникає навіть тоді, коли ви перестаєте в це вірити.

Сьогодні помилка Блондло цілком очевидна. Не варто було повідомляти асистентові, що він робить, навпаки: Блондло мав упевнитися, що асистент *не знає*, що й коли досліджується, і тільки тоді просити його описати яскравість екрана. Отак просто.

Тепер це називається сліпим експериментом, а сучасні науковці сприймають його за належне. Якщо ви ставите психологічний дослід, щоб перевірити, чи не гніваються люди більше, якщо бити їх червоними палицями, аніж якщо зеленими, то ви не оцінюєте їхню «розгніваність» самостійно. Натомість фотографуєте піддослідних після того, як їх вдарили палицею, і передаєте світлини експертній групі, а та вже оцінить рівень розгніваності кожної людини за шкалою від 1 до 10 — зрозуміло, не знаючи, палицею якого кольору її було вдарено. Навіть більше, взагалі немає особливої причини розповідати оцінникам мету дослідження. А тима паче не варто казати піддослідним, мовляв, вам *здається*, що від удару червоної палиці ті мають злитися більше. Просто пропонуєте їм двадцять фунтів, щоб заманити до лабораторії, переіщите кожного палицею випадково вибраного кольору й фотографуєте. До речі, два останні пункти краще доручити асистентові, попередньо впевнившись, що той перебуває в блаженному невіданні щодо гіпотези: щоб не прибирав очікувального вигляду, не гатив комусь сильніше, ніж треба, й не підгадував найкращої миті для світлини.

Блондло зруйнував свою репутацію однією помилкою. На першому курсі бакалаврату під час вивчення планування експериментів така помилка завершилася б незадовільною оцінкою й, можливо, глузливими смішками з боку асистента викладача... 1991 року.

Але це трапилося було трішки раніше — 1904 року, тож минуло десь кілька місяців, перш ніж Роберт Вуд сформулював очевидну альтернативну гіпотезу, розібрався з методами її випробування й залучив до цього багатьох інших науковців.

Понад два сторіччя після виникнення науки. Так пізно в розвитку науки, а це досі не було очевидним.

Тож не дивно, що в крихітному чаклунському світі, де про науку, видається, взагалі мало що відомо, ніхто так ніколи й не зробив був першої найпростішої та найлогічнішої спроби, до якої б вдався будь-який сучасний дослідник.

Успішне накладання заклять вимагало неухильного дотримання всіх заплутаних інструкцій, що ними повнілися книжки. Тож Гаррі припустив був, що виконання цих інструкцій і постійне звіряння з ними, мабуть, не зовсім беззмістовне, адже цей процес *змушує зосередитися на заклятті*. Звелить комусь просто змахнути паличкою і загадати бажання — навряд чи це виявиться так само ефективно. А якщо повірити, що закляття має спрацювати в певний спосіб, якщо завчити саме цей спосіб, нелегко переконати себе, що може бути *інакше...*

Звісно, це якщо вчинити просто, але неправильно, себто спробувати *власноруч* протестувати альтернативні форми закляття.

А що як *не знати* первинного вигляду закляття?

А що як дати Герміоні список невідомих їй заклять із книжки дурних розіграшів із гог'вортської бібліотеки, описавши деякі з них згідно з оригіналом, а інші — з одним зміненним жестом, зміненним словом? А що як не змінювати інструкцій, але сказати їй, нібито закляття для створення червоного черв'яка має створити блакитного черв'яка?

Ну, в такому разі, як ото виявилось...

Гаррі насилу вірив у здобуті результати...

Якщо сказати Герміоні, що «Уґелі-бугелі» має вимовлятися з довжиною складів у співвідношенні 3:1:1 (замість правильного 3:1:2), то кажан таки з'явиться, однак не світитиметься.

Не те щоб віра не мала значення. Не те щоб важили тільки слова й рухи паличкою.

Якщо дати Герміоні цілковито неправильну інформацію про дію закляття, воно не спрацьовувало.

Якщо взагалі не поінформувати її про дію закляття, воно не спрацьовувало.

Якщо вона матиме лише загальне чи тільки частково неправильне розуміння дії закляття, то воно спрацьовувало так, як це описувала книжка, а не так, як очікувала Герміона.

Наразі Гаррі буквально бився головою об стіну. Не сильно. Він не хотів пошкодити свої дорогоцінні мізки. Але якщо він не дасть витоку своїй фрустрації, то може спонтанно загорітися.

Gen. Gen. Gen.

Видавалося, всесвіт таки справді хоче, щоб вимовлялося саме «Вінґардіум Левіоза» й саме у вказаний спосіб. І чхати йому на твою думку щодо правильності вимови, як і на твою думку щодо гравітації.

«НУ ЧОМУ-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У-У?».

А найгірше в усьому цьому — самовдоволений вираз на Герміоніному втішеному обличчі.

Вона не збиралася була просто сидіти й слухняно виконувати Гарріні вказівки без зайвих питань.

Тож Гаррі пояснив був їй, що вони перевірятимуть.

Гаррі пояснив був, нащо вони це перевірятимуть.

Гаррі пояснив був, чому цілком імовірно, що жоден чарівник до них цього не спробував.

Гаррі пояснив був, що він доволі впевнений у своїх прогнозах.

Бо, як заявив був Гаррі, *просто неможливо*, щоб всесвіт жадав почути саме «Вінґардіум Левіоза».

Герміона зауважила, що її книжки стверджують інше. Герміона поцікавилася, чи справді Гаррі, маючи за плечима одинадцять років життя й ледве чи з місяць гоґвортської освіти, вважає себе розумнішим за всіх інших чарівників у світі, які з ним не погоджуються.

На що той відповів (дослівно): «Звісно».

А зараз він витріщався на червону цеглу, обмірковуючи, наскільки сильно йому доведеться гепнутися об неї довбешкою, щоб дістати струс мозку, який завадить формуванню довгострокової пам'яті й знищить спогади про цей інцидент. Герміона не сміялася, однак Гаррі спиною відчував, як та аж випромінює намір засміятися позаду; наче моторошне усвідомлення, що тебе переслідує серійний убивця, тільки ще жахливіше.

— Кажі вже, — дозволив Гаррі.

— Я не збиралася, — пролунав лагідний голосок Герміони Ґрейнджер. — Це було б нечемно.

— Просто покінчимо з цим.

— Ну добре! Отже, ти прочитав був *довжелезну* лекцію про те, як це важко — братися до основ науки, як нам може знадобитися *тридцять п'ять років*, щоб розв'язати одне задання. А потім очікував, що ми здійснимо найбільше відкриття за всю історію магії вже протягом першої години спільної праці. Не просто сподівався — очікував. Ти дуренький.

— Дякую. А зараз...

— Я прочитала всі книжки, які ти мені дав, однак досі не знаю, що це таке. Надмірна самовпевненість? Омана планування? Суперпуперілюзорна зверхність? Доведеться назвати на твою честь. Омана Гаррі.

— Та годі!

— Втім, це миленько. Так по-хлопчачому.

— Згинь.

— Оу-у, ти такий романтичний.

Ген. Ген. Ген.

— То що тепер? — спитала Герміона.

Гаррі сперся головою об стіну. У лобі вже з'являвся біль у місцях його зіткнення з цеглою.

— Нічого. Я маю почати все заново й розробити інші досліди.

Протягом останнього місяця Гаррі заделегідь склав ретельний дослідницький план, якого мало вистачити до грудня. Це була б чудова серія експериментів, от тільки найперше ж випробування спростувало основне припущення.

Гаррі повірити не міг, що він був настільки тупим.

— Ні, не так, — заперечив Гаррі. — Мені треба розробити *один* новий дослід. Я дам знати, коли все підготую, ми його поставимо, а тоді я розроблю наступний. Що скажеш на це?

— Що скидається на те, ніби *хтось* змарнував *силу-силенну* зусиль.

Ген. Ой. Трохи сильніше, ніж він планував.

— Отож, — Герміона відкинулася в кріслі, а на її обличчі знову заграла самовдоволена посмішка. — Що ми дізналися сьогодні?

— Я дізнався, — процідив Гаррі крізь стиснуті зуби, — що, коли йдеться про найбазовіше дослідження справді заплутаної проблеми, у якій ти анічогісінько не тямиш, мої книжки з наукової методології — це купа лайна...

— Стежте за мовою, містере Поттер! Дехто з нас — невинні юні дівчатка!

— Добре. Але якби мої книжки не були купою лайок — а під лайкою я маю на увазі собаку, а не щось погане, — вони дали б мені таку важливу пораду: коли ти тільки берешся до заплутаної проблеми й маєш спростовну гіпотезу, то спершу випробуй її. З'ясууй, як її можна просто й легко перевірити, і відразу це зроби. Не переймайся розробленням серії ретельно продуманих експериментів, що підвищують вагомість грантової заявки в очах наукового фонду. Просто якомога швидше перевір свої ідеї на хибність, перш ніж почати вкладати в них багато зусиль. Що скажеш на таку мораль сьогоднішньої казки?

— Гм-м-м... нічого так, — відповіла Герміона. — Проте я сподівалася чогось на кшталт: «Герміоніні книжки чогось та варті. Їх написали велемудрі чарівники, яким відомо про магію куди більше, ніж мені. Я маю зважати на те, що пишеться в Герміонініних книжках». Можна додати це до моралі?

Гаррі занадто щільно зціпив щелепи, щоб ті могли пропустити якісь слова, тож натомість просто кивнув.

— Чудово! — вигукнула Герміона. — Мені сподобався цей експеримент. Ми багато чого дізналися, а витратили всього-на-всього годину мого часу.

— А-А!

У підземеллях Слизерину.

Закинутий клас освітлювало моторошне зелене світіння. Цього разу його джерелом слугувала тимчасово заклята кришталева куля, однак залишалось воно все таким же моторошним і зеленим, хоч і яскравішим. Запилюжені столи відкидали химерні тіні.

Дві хлопчачі постаті в плащах із каптурами (але без масок) мовчки зайшли й сіли за стіл одна навпроти одної.

Так почалася друга зустріч Баєсівської таємної спілки.

Драко Мелфой не певен був, чи чекав він на цю мить із нетерпінням. Гаррі Поттер, судячи з виразу його обличчя, не мав жодного сумніву щодо належного настрою. Він мав такий вигляд, наче ладен був когось убити.

— Герміона Грейнджер, — промовив Гаррі Поттер, щойно Драко розтулив рота. — *Не питай.*

«Невже ще одне побачення?» — подумав Драко. Та ні, це ж повне безглуздя.

— Гаррі, — сказав Драко, — мені шкода, проте я однаково маю спитати. Ти справді замовив для цієї бруднокровки дорогий моковий капшучок на день народження?

— Так, замовив. І ти, безсумнівно, уже зрозумів чому.

Драко застромив руки під каптур і розпачливо вчепився у своє волосся. Він не розумів чому, однак тепер не міг у цьому зізнатися. До того ж слизеринці знали, що він упадає за Гаррі Поттером: на уроці захисту це стало цілком очевидним.

— Гаррі, людям відомо про нашу дружбу. Звісно, про таємну спілку вони не знають нічого, проте знають, що ми друзі, і коли ти починаєш таке витворяти, то це погано позначається на *мені*.

— Кожного в Слизерині, — обличчя Гаррі Поттера посуворішало, — чиєму розумінню недосяжна концепція чемного ставлення до людей, які тобі насправді не подобаються, слід подрібнити й згодувати ручним зміям.

— У Слизерині таких людей багато, — вкрай серйозно заперечив Драко. — Більшість із них дурні, та в їхніх очах теж треба мати добрий вигляд.

Гаррі Поттер *мусив* збагнути це, якщо він хотів бодай чогось досягти в житті.

— А яке *тобі* діло до думок інших? Невже ти справді збираєшся все життя розжовувати свої вчинки найту-

пішим слизеринським недоумкам, невже дозволиш їм судити тебе? Вибач, Драко, але я не зводитиму своїх хитрощів до рівня, доступного найтупішим слизеринцям, лишень тому, що вони можуть погано про тебе подумати. Навіть твоя дружба того не варта. Це б позбавило життя будь-якого задоволення. Хочеш сказати, тобі ніколи не спадало на думку, що декому в Слизерині не вистачає мізків навіть для дихання й що нащадкові Мелфоїв не гідно потурати таким?

Щиро кажучи, не спадало. Ніколи. Потурання телепням дуже скидалося на дихання — не потребувало розумових команд.

— Гаррі, — нарешті промовив Драко, — це нерозумно — просто робити, що заманеться, не переймаючись тим, який це має вигляд. Сам Темний Лорд цим переймався! Його боялися й ненавиділи, і він точно знав, який саме страх і яку саме ненависть він хотів зумовити. Усім варто турбуватися про думку інших людей.

— Мабуть, — постать у каптурі стонула плечима. — Нагадай мені якось розповісти про експеримент Аша, тебе він може зацікавити. Наразі лише зазначу, що перейматися думкою інших людей *інстинктивно*, а не через холоднокровний розрахунок, небезпечно. Пам'ятаєш, як старші слизеринці впродовж п'ятнадцяти хвилин били й збиткувалися з мене, а після цього я встав і люб'язно пробачив їм? Як і мав вчинити добрий і чеснотливий Хлопчик-Що-Вижив. Проте мій холоднокровний розрахунок, Драко, підказує, що мені *ні до чого* найтупіші слизеринські недоумки, оскільки я не маю *ручної змії*. А отже, я не маю причин перейматися їхньою думкою щодо того, як саме я проваджу дуель із Герміоною Грейнджер.

— Вона лише бруднокровка, — Драко не зривався на крик і не стискав кулаків від розпачу. — Якщо вона тобі не подобається, зіштовхни її зі сходів.

— Рейвенкловці знатимуть...

— То нехай Пенсі Паркінсон зіштовхне її зі сходів! Нею навіть маніпулювати не треба: покажи їй серпик, і вона бігом побіжить!

— Я знатиму! Герміона перемогла мене в змаганні з читання, вона здобуває кращі оцінки, я маю подолати її силою свого розуму, інакше це не рахується!

— Вона лише бруднокровка! Чому ти її аж так поважаєш?

— Вона могутня сила в Рейвенклові! Чому тобі не начхати, що думає якийсь недоумкуватий слабак зі Слизерину?

— Це називається політикою! Якщо ти не дотримуєшся її правил, то не здобуваєш влади!

— Ходити поверхнею Місяця — це влада! Бути видатним чарівником — це влада! Існує така влада, що не вимагає покласти решту життя на потурання кретинам!

Вони обидва зупинилися й майже синхронно глибоко задихали, щоб заспокоїтися.

— Вибач, — озвався Гаррі Поттер за кілька секунд, обтираючи спітніле чоло. — Вибач, Драко. Ти маєш багато політичної влади, і з твого боку цілком розумно намагатися її зберегти. Ти мусиш зважати на реакцію Слизерину. Це важлива гра, і мені не слід було зневажливо про неї відгукуватися. Але ти не можеш просити мене спустити планку в моїй грі в Рейвенклові, щоб ти не мав поганого вигляду через зв'язки зі мною. Скажи слизеринцям, що наступаєш собі на горло, видаючи себе за мого друга.

Саме в цьому Драко вже переконував слизеринців. Він досі не був певен, що це неправда.

— Хай там як, — мовив Драко. — Стосовно твого доброго імені. Боюся, маю погані новини. Ріта Скітер чула деякі історії і взялася розпитувати про тебе.

— Хто? — здійняв брови Гаррі Поттер.

— Репортерка зі «Щоденного віщуна», — пояснив Драко, намагаючись не виказати свого хвилювання. «Щоденний віщун» був одним з основних батькових

інструментів, яким він користувався так, наче вправний чарівник своєю паличкою. — Це одна з тих газет, до яких люди по-справжньому дослухаються. Ріта Скітер пише про знаменитостей і, з її власних слів, кінчиком пера проколює їхні занадто роздуті репутації. Якщо вона не накопає на тебе ніяких пліток, то просто їх вигидає.

— *Зрозуміло*, — протягнув Гаррі Поттер. Його підсвічене зеленувате обличчя набуло під каптуром задумливого виразу.

Драко завагався, перш ніж знову заговорити. Наразі хтось уже напевно розповів був батькові, що він упадає за Гаррі Поттером, і той помітив, що від Драко не надходило про це жодної звістки. Батько мав зрозуміти, що Драко не сподівався насправду зберегти це в таємниці, а подавав чіткий сигнал: він вправляється у власній грі, проте залишається на батьковому боці, адже якби він переметнувся до ворожого табору, то надсилав би хибні доповіді.

З цього випливало, що батько, імовірно, передбачив його наступні слова.

Грати з батьком по-справжньому було якось тривожно, навіть залишаючись на одному боці з ним. Драко не тямився від радісного хвилювання, та водночас розумів: наприкінці виявиться, що батько зіграв був краще. Будь-який інший фінал годі було й уявити.

— Гаррі, — нарешті зважився Драко. — Це не пропозиція. Не порада. Це просто факт. Мій батько міг би майже напевно придушити цю статтю. За певну ціну.

Драко замовчав, що саме таких слів батько від нього й очікував би. Гаррі Поттер сам здогадається. Або ні.

Та натомість Гаррі Поттер тріпнув головою, блиснувши посмішкою з-під каптура:

— Я не збираюся придушувати ані Ріту Скітер, ані її статтю.

— Ти ж не хочеш сказати, що тобі байдуже, що про те-

бе пишуть у газетах! — Драко навіть не намагався приховати невіру в голосі.

— Мені байдуже більше, ніж ти можеш собі уявити, — відповів Гаррі Поттер. — Проте я маю власні методи боротьби з такими, як Скітер. Мені не потрібна Луціусова допомога.

Схвильованність промайнула Драковим обличчям, перш ніж він встиг цьому завадити. Хай що Гаррі Поттер утне далі, батько цього не очікуватиме. Драко дуже непокоїло, до чого це може призвести.

А ще він усвідомив, що його волосся спітніло під каптуром. Раніше Драко ніколи такого не носив, тож не подумав заздалегідь, що на плащі смертежерів було, мабуть, накладено охолоджувальні чари.

Гаррі Поттер знову змахнув піт із чола. Скривившись, він витяг паличку, спрямував її вгору й глибоко вдихнув:

— *Фріїдейро!*

За мить повіяло прохолодою.

— *Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро! Фріїдейро!*

Гаррі Поттер опустил паличку й сховав її назад у мантію. Його рука дещо тремтіла.

У класі відчутно посвіжішало. Драко і сам міг би це зробити, та все ж непогано.

— Отже, — почав Драко. — Наука. Ти збирався розповісти мені про кров.

— Ми збиралися *дизнатися* про кров, — виправив Гаррі Поттер. — За допомогою експериментів.

— Нехай, — погодився Драко. — Яких експериментів?

Гаррі Поттер зловісно всміхнувся під каптуром:

— Це ти мені скажи.

Драко чув колись про так званий метод Сократа, який полягав у навчанні за допомогою питань (названо на честь стародавнього філософа, занадто метикувального, як на справжнього маґла, а це значило, що він був замаскованим чистокровним чарівником). Один із його репетиторів часто послуговувався цим методом. Дратувало, проте давало свої плоди.

А ще існував метод Поттера, і це було якесь божевілля.

Заради справедливости Драко мусив визнати, що спершу Гаррі Поттер спробував метод Сократа, однак безуспішно. Він спитав був, як Драко міг би спростувати гіпотезу чистоти крові, згідно з якою внаслідок схрещування з чарівниками маґлівського роду й сквибами нинішнім чарівникам більше не вдаються круті речі, що їх творили вісім сторіч тому.

Драко відповів, що не розуміє, як Гаррі Поттер може тут сидіти й цілком серйозно стверджувати, що це не пастка.

Гаррі Поттер заперечив був (все ще цілком серйозно), що якщо це й пастка, то настільки жалюгідна в своїй очевидності, що це його слід було б подрібнити й згодувати ручним зміям. Однак це не пастка, а просто науковці мають таке правило: намагатися спростувати власні теорії, адже якщо докласти всіх зусиль і зазнати поразки, то це означатиме перемогу.

Драко спробував вказати на приголомшливу дурість почутого, припустивши, що в такому разі в дуелі можна перемогти, вистреливши у власну ногу «Авада Кедаврою» і не влучивши.

Гаррі Поттер *кивнув*.

Драко потрусив головою.

Гаррі Поттер розповів був Драко, мовляв, науковці спостерігають, як ідеї б'ються між собою, і дивляться,

котра з них переможе. Однак «битва без противника неможлива», саме тому для перемоги гіпотези чистоти крові Драко мусив знайти їй опонентів. Це вже було трохи зрозуміліше, хоча з вуст Гаррі Поттера й пролунало якось образливо. Наприклад, у світі, влаштованому за принципом чистоти крові, небо має бути синє, а в разі істинності якоїсь іншої теорії — зелене. Однак самого неба ніхто ще не бачив, тож для перемоги поборників чистоти крові потрібно вийти назовні й глянути вгору; а коли це трапиться шість разів поспіль, люди помітять тенденцію.

Тоді Гаррі Поттер почав стверджувати, що всі опоненти, яких вигадав Драко, заслабкі, а гіпотеза чистоти крові не здобуде очок за перемогу над ними, бо битва недостатньо вражала. Це Драко теж зрозумів. «Сила чарівників зменшилася, тому що ельфи-домовики крадуть їхню магію», — його самого це не вражало.

(Хоча Гаррі Поттер зауважив був, що це припущення принаймні можна перевірити. Вони могли б дослідити, чи сильнішали ельфи-домовики протягом сторіч, навіть зробити графіки зростання сили ельфів-домовиків і зменшення сили чарівників, і якщо вони збігатимуться, то це вказуватиме на перших. Все це прозвучало таким серйозним тоном, що Драко на якусь мить захотілося поставити Добі кілька незручних питань під сироваткою правди, аж доки мара не спала.)

І, нарешті промовив був Гаррі Поттер, Драко не може здобути перемогу обманом, оскільки науковці не дурні й відразу розпізнають будь-яке шахрайство. Потрібна *справжня битва* між двома різними теоріями, обидві з яких можуть виявитися правдивими; потрібне таке випробування, що його здатна витримати лише правдива теорія; щось, що показуватиме різні результати залежно від того, яка саме гіпотеза є істинною. А досвідчені науковці мають спостерігати й на власні очі впевнитися, що битва

відбулася з дотриманням усіх умов. Гаррі Поттер заявив, що сам він просто хоче знати, як *насправді працює кров*, а для цього він має побачити *справжню перемогу* ідеї чистоти крові, і Драко не надурить його підставними теоріями.

Хоча Драко й бачив у цьому сенс, він однаково не спромігся був вигадати жодної, за Гаррі Поттером, «правдоподібної альтернативи» твердженню, що чарівники втрачають могутність через змішування їхньої крові з брудом. Це було занадто очевидно.

Саме тоді Гаррі Поттер дещо зневірено виголосив, що він навіть не уявляв, наскільки погано Драко вміє аналізувати інші погляди. Звісно ж, існували смертежери, що прикидалися противниками чистоти крові й мусили придумувати куди раціональніші аргументи проти своїх товаришів, ніж запропоновані Драко. Якби той, вдаючи із себе члена Дамблдорської фракції, видав щось на кшталт гіпотези про ельфів-домовиків, його б розкрили за мить.

Драко вимушено погодився.

Звідси й постав метод Поттера.

— Благаю, докторе Мелфой, — заскімлив Гаррі Поттер, — чому ви не приймаєте моєї статті?

«Просто вдай, що вдаєш із себе науковця», — тричі повторив був Гаррі Поттер, перш ніж Драко зрозумів. Тієї миті він також збагнув, що мізки Гаррі Поттера влаштовано якось ґрунтовно *не так*. Хай хто спробує застосувати до нього виманологію, назад із його голови цей нещасний не вибереться.

Відтак Гаррі Поттер суттєво розтлумачив усі деталі, а саме: Драко мав уявити себе доктором Мелфоем — смертежером на посаді редактора наукового часопису, який хоче відмовитися публікувати статтю свого ворога, доктора Поттера, «Про спадковість магічних здібностей». Мовляв, якщо Драко не діятиме як справжній науковець, його викриють як смертежера й страять; до того ж за

кожним кроком доктора Мелфоя буцімто пильнують його власні суперники, тож він має вдавати, ніби відхиляє статтю доктора Поттера з нейтральних наукових причин, інакше втратить свою редакторську посаду.

Яке незбагненне диво, що Сортувальний Капелюх не белькоче схибленої нісенітниці в лікарні Святого Мунґо.

Драко ще ніколи не просили вдати щось настільки складне, тож він просто мусив прийняти цей виклик.

Наразі, як висловився Гаррі Поттер, вони звалили до своїх ролей.

— На жаль, докторе Поттер, статтю написано чорнилом неправильного кольору, — заявив Драко. — Наступний!

Обличчя доктора Поттера скривилося в неперевершено зображеному розпачі, і Драко, не стримавшись, відчув спалах радості доктора Мелфоя, хоча смертежер лише прикидався доктором Мелфоем.

Це було весело. Він міг розважатися так весь день.

Доктор Поттер підвівся зі стільця, насилу випростався й поплентався геть. Він перетворився на Гаррі Поттера, що показав Драко великого пальця, а тоді знову на доктора Поттера, що вже підходив, напружено посміхаючись.

Доктор Поттер сів і подав докторові Мелфою пергамент, на якому було написано:

Про спадковість магичних здібностей

Доктор Г. Дж. Поттер-Еванс-Веррес, Інститут достатньо просунутої науки

Мої спостереження:

чарівники сьогодення не можуть робити такі приголомшливі речі, що їх виробляли чарівники 800 років тому.

Мої висновки:

чаклунський рід занепадає внаслідок змішування своєї крові з кров'ю чарівників маґлівського роду й сквибів.

— Докторе Мелфой, — очі доктора Поттера світилися надією, — чи не зацікавить «Часопис невідтворюваних

результатів» можливість опублікувати мою статтю «Про спадковість магічних здібностей»?.

Драко з усмішкою роздивлявся пергамент, перебираючи подумки потенційні відмови. Якби він був професором, то відхилив би есе як занадто коротке, тож...

— Стаття занадто довга, докторе Поттер, — відрізав доктор Мелфой.

На мить в очах доктора Поттера застигла щира невіра.

— А-а... — протягнув він. — А якщо я не розділяти му спостережень і висновків на два окремі абзаци, а натомість просто вставляю: «Відповідно»...

— Тоді вона стане закоротка. Наступний!

Доктор Поттер поплентався геть.

— Ну гаразд, — промовив Гаррі Поттер, — тобі вже занадто добре вдається. Ще два тренування, а втретє вже по-справжньому, без перерви між спробами. Я просто почну, а ти цього разу відхилиш статтю на основі її змісту. Пам'ятай, наукові суперники пильнують!

Наступна стаття доктора Поттера виявилася ідеальною — чистісіньке диво у своїй галузі. Та оскільки часопис доктора Мелфоя наразі мав напруженні стосунки з літерою «Е», її довелося відкинути. Доктор Поттер запропонував переписати статтю без слів, що містять «Е», проте доктор Мелфой пояснив, що йдеться радше про проблему з усіма голосними.

Наступна за нею стаття не годилася, тому що був вівторок. Хоча насправді — субота, на що доктор Поттер спробував вказати, проте почув у відповідь: «Наступний!».

(Драко починав розуміти, чому Снейп використав свій важіль впливу на Дамблдора, лишень щоб здобути посаду, на якій він міг шпигати учнів.)

А тоді...

Доктор Поттер наближався зі зверхньою посмішкою на обличчі.

— Це моя найновіша наукова праця «Про спадковість магічних здібностей», — впевнено виголосив доктор Поттер і змахнув пергаментом. — Я вирішив дозволити вашому часопису її опублікувати й підготував статтю, бездоганно дотримавшись усіх ваших вимог, тож друкувати ви можете якнайшвидше.

Смертежер запрягнувся, що, завершивши своє завдання, він вистежить і вб'є доктора Поттера. Доктор Мелфой втримав ввічливу посмішку, адже його суперники пильнували...

(Мовчанка затягнулася, доктор Поттер нетерпляче в нього втупився.)

— Дозвольте глянути, — попрохав він.

Доктор Мелфой взяв пергамент і якнайуважніше його роздивився. Смертежер почав нервувати через те, що він не справжній науковець, а Драко намагався пригадати, як розмовляє Гаррі Поттер.

— Ви, е-е, маєте дослідити інші ймовірні пояснення ваших, е-е, спостережень, окрім цього...

— Справді? — перервав його доктор Поттер. — Які, наприклад? Ельфи-домовики крадуть нашу магію? З моїх даних випливає лиш один можливий висновок, докторе Мелфой. Не існує інших імовірних гіпотез.

Драко гарячково намагався уявити, що він сказав, якби видавав себе за члена Дамблдорської фракції, що вони називали причиною занепаду чаклунського роду — раніше йому ніколи не спадало на думку поцікавитися цим...

— Якщо ви не можете інакше пояснити мої дані, вам доведеться надрукувати мою статтю, *докторе Мелфой*.

Глумлива посмішка доктора Поттера довершила справу.

— Хіба? — огризнувся доктор Мелфой. — А як ви знаєте, що це сама магія не згасає?

Час завмер.

Вони обмінялися нажаханими поглядами.

Гаррі Поттер виплюнув щось, що в магілів, мабуть, вважалося вкрай непристойною лайкою.

— *Я про це не подумав!* — вигукнув він. — А мав би. Магія зникає. *Чорт, чорт, чорт!*

Тривога в його голосі була заразлива. Не думаючи, Драко потягнувся до мантиї і вчепився у свою чарівну паличку. Він гадав був, що шляхетному родові Мелфоїв нічого не загрожує, адже якщо родичатися лише з тими, хто міг простежити свій родовід на чотири покоління назад, то їм не мало нічого загрозувати. Йому ніколи не спадало на думку, що кінець магії може виявитися невідворотним.

— Гаррі, що нам робити? — Драковий голос повищав від паніки. — *Що нам робити?*

— *Дай подумати!*

Наступної миті Гаррі вже схопив із найближчого стола те саме перо й сувій пергаменту, що виконували роль його уявної статті, і почав щось шкрябати.

— Ми з цим розберемося, — напружено запевнив Гаррі. — Якщо магія покидає світ, ми з'ясуємо, як швидко це відбувається й скільки часу залишилося, щоб діяти, а тоді з'ясуємо, чому магія згасає, а тоді якось дамо цьому раду. Драко, чаклунські сили занепадали рівномірно й поступово чи траплялися якісь раптові падіння?

— Я... Я не знаю...

— Ти розповідав, що ніхто не міг зрівнятися з чотирма засновниками Гогвортсу. Значить, це триває вже щонайменше вісім сторіч, так? Ти раптом не чув, може, п'ять сторіч тому раптом виникли якісь проблеми?

— Мені завжди казали, — Драко гарячково намагався думати, — що не було нікого кращого за Мерліна, а після нього — нікого кращого за засновників Гогвортсу.

— Добре, — Гаррі далі щось шкрябав. — Бо три сторіччя тому маґли почали сумніватися в маґії: я гадав, тут може бути якийсь зв'язок. А приблизно півтора сторіччя тому вони винайшли такі технології, що припиняють працювати в присутності маґії. Подумалося, чи не це діє і в зворотному напрямку.

Драко зірвався зі стільця — такий злющий, що ледве міг говорити:

— Це маґли...

— *Тряся!* — заревів Гаррі. — Ти хіба себе не чуєш? Це триває щонайменше вісім сторіч, а маґли тоді ще нічого цікавого не робили! Ми маємо докопатися до справжньої правди! Маґли *могли* якось посприяти цьому, та якщо *ні*, а ти скинеш на них усю провину, то ми не дізнаємося, що коїться насправді! І тоді одного дня ти прокинешся й побачиш, що твоя паличка стала всього лиш якоюсь дерев'янкою!

Драко перехопило дух. У своїх промовах батько часто виголошував: «І палички зламуються в наших руках», однак він ніколи раніше не роздумував над значенням цих слів, адже його не могло таке спіткати. А зараз усе здавалося таким реальним. «Всього лиш якась дерев'янка». Драко чітко уявив, як він дістає паличку й накладає закляття — і нічого не відбувається...

Це може спіткати будь-кого.

Не буде більше чарівників, не буде більше маґії, ніколи. Лише купка маґлів зі своїми байками про колишню велич їхніх предків. Деякі з цих маґлів називатимуться Мелфоями — ось і все, що залишиться від благородного імені.

Вперше в житті Драко збагнув, навіщо існували смер-

тежери.

Він завжди сприймав був за належне, що смертежер — це те, чим стаєш, коли дорослішаєш. Тепер Драко *розумів*, він знав, чому батько й батькові друзі запряглися були віддати свої життя, але відвернути це жахіття — іноді не можна просто сумирно стояти осторонь і спостерігати. Та що як це трапиться в будь-якому разі, що як усі жертви, усі втрачені через Дамблдора друзі, втрачені *родичі* — що як усе це було *намарно*...

— Магія не може згасати, — його голос обірвався. — Це було б *несправедливо*.

Гаррі припинив строчити й підвів до нього розгніване обличчя:

— Хіба батько ніколи не казав тобі, що життя несправедливе?

Казав. Щоразу, коли Драко вживав це слово.

— Але ж, але ж... Це занадто жахливо, щоб у це повірити...

— Драко, дозволь мені поділитися дечим, що я називаю літанією Альфреда Тарського. Слова змінюються залежно від ситуації, у нашому разі вона звучатиме так: «Якщо магія покидає світ, я хочу вірити, що магія покидає світ. Якщо магія не покидає світ, я хочу вірити, що магія не покидає світ. Нехай не прив'яжуся я до віри, якої я не хочу». Якщо ми живемо у світі, у якому згасає магія, *саме в це нам потрібно вірити*. Варто знати, що на нас чекає: так ми зможемо це зупинити чи принаймні підготуватися до найгіршого й робити все можливе, доки ще є час. Невіра загрози не відверне. Тож *єдине*, що нас має цікавити: чи *справді* магія згасає. І якщо ми живемо саме в такому світі, саме в це ми й хочемо вірити. Літанія Гендліна: «Що є правда — то вже правда. Визнання не зробить її гіршою». Зрозумів? Пізніше ти маєш завчити це напам'ять і повторювати про себе, коли захочеться

повірити в щось, що не є правдою. Я навіть хочу, щоб ти промовив це просто зараз. «Що є правда — то вже правда. Визнання не зробить її гіршою». Кажи.

— Що є правда — то вже правда, — повторив Драко тремким голосом. — Визнання не зробить її гіршою.

— Якщо магія згасає, я хочу вірити, що магія згасає. Якщо магія не згасає, я хочу вірити, що магія не згасає. Кажи.

Драко повторив, а в шлунку йому клубочилися змії.

— Добре. Пам'ятай, можливо, це *не* відбувається, тож тобі не доведеться в це вірити. Спершу варто дізнатися, що саме діється, у якому світі ми живемо, — Гаррі вернувся до роботи.

Він ще трохи пошкрябав, відтак показав пергамент Драко. Той схилився над столом, і Гаррі підніс зелене світло ближче.

Спостереження

Чаклунська громада не така могутня, як за часів заснування Гоґвортсу.

Гіпотези

1. Сама магія згасає.

2. Чарівники схиляються з маґлами й сквибами.

3. Губиться знання про застосування могутніх заклять.

4. Чарівники в дитинстві їдять шкідливу їжу чи слабшають через ще щось, крім кривавих пирогів.

5. Маґлівська технологія перешкоджає магії. (Вже 800 років тому?)

6. Чисельність дітей з маґлівським батьком зменшилася. (Драко = єдина дитина? Перевірити, чи три могутні чарівники — Квірел / Волдеморт, Драко та Сіріус Блэк.)

Досліди

— Добре, — Гарріне дихання дещо вирівнялося. — Отже, перед нами заплутана проблема, а ми гадки не маємо, що коїться. Розумно було б розробити декілька найпростіших випробувань, що їх можна перевірити відразу. Потрібне щось швидке, що розрізнить гіпотези. Спостереження, які відрізнятимуться хоча б для одної з гіпотез супроти інших.

Драко приголомшено втупився в список. Зненацька

він усвідомив, що знав страшенно багато чистокровних, які були єдиними дітьми. Він сам, Вінсент, Грегорі, та майже всі. Двоє наймогутніших чарівників, про яких усі говорять, Дамблдор і Темний Лорд, обидва не мали дітей, як Гаррі й підозрював...

— Буде дуже важко розрізнити другий і шостий пункти, в обох ідеться про кров, проте варто спробувати простежити зв'язок між занепадом чаклунства й кількістю дітей у різних чарівників, а також порівняти здібності чарівників маглівського роду й чистокровних... — Гарріні пальці відстукували нервовий ритм по стільниці. — Краще звалити їх докупи й назвати поки що гіпотезою крові. Четверте припущення доволі мало ймовірне, оскільки тоді всі помітили б раптовий спад, коли чарівники перейшли на нову їжу, — важко уявити, що могло поступово змінюватись упродовж восьми сторіч. П'ята гіпотеза мало ймовірна з тієї самої причини: жодного стрімкого падіння, та й магли нічого такого ще не робили вісімсот років тому. Четвертий варіант схожий на другий, а п'ятий — на перший. Відповідно, здебільшого ми маємо зосередитись на диференціації першого, другого й третього пунктів, — Гаррі розвернув пергамент назад до себе, обвів ці три цифри колом, відтак повернув назад. — Магія згасає, кров слабшає, знання губиться. Яке випробування дасть різні результати залежно від того, що з цього істинне? Який факт вказуватиме на те, що щось із цього хибне?

— Я не знаю! — випалив Драко. — Чому ти питаєш мене? Ти ж науковець!

— Драко, — заблагав Гаррі у відчаї, — мені відомо тільки те, що й маглівським науковцям! Ти виріс у чаклунському світі, не я! Ти знаєш більше магії, ніж я, і ти знаєш більше про магію, ніж я, і ти перший подумав був про таку можливість взагалі, тож починай думати, як науковець, і розв'яжи цю проблему!

Драко ковтнув слину й втупився в папірець.

Магія згасає... чарівники схрещуються з маґлами... знання губиться...

— На що схожий світ, у якому згасає магія? — спитав Гаррі Поттер. — Ти знаєш більше про магію, ти маєш мати про це якісь ідеї, не я! Уяви, що розповідаєш про це казку. Що діється в казці?

Драко уявив.

— Закляття, які раніше працювали, припиняють працювати.

«Чарівники прокидаються, а їхні палички стали всього лиш якимись дерев'янками...».

— На що схожий світ, у якому чаклунська кров слабшає?

— Люди не можуть робити те, що робили їхні предки.

— На що схожий світ, у якому губиться знання?

— Люди не знають, як накладати закляття... — Драко затнувся, здивований власною думкою. — Це ж і є випробування, чи не так?

Гаррі рішуче кивнув:

— Перше.

Він записав його в розділі «Досліди»:

А. Чи існують закляття, які ми знаємо, але не можемо накладати (1 чи 2), або ж втрачені закляття, більше нікому не відомі (3)?

— Це допоможе відрізнити першу й другу гіпотези від третьої, — пояснив Гаррі. — Зараз треба знайти спосіб провести межу між першою і другою. Магія згасає чи кров слабшає, як побачити різницю?

— Які чари вивчали колись першокласники в Гогвортсі? — припустив Драко. — Якщо їм вдавалося накладати могутніші закляття, значить, кров була сильніша...

— Чи сама магія була сильніша, — захитав головою Гаррі. — Потрібно з'ясувати, як побачити *різницю*, — він підвівся з крісла й нервово закрокував кімнатою. — Ні, стривай, це все ще може спрацювати. Припустімо, різні закляття використовують різну кількість магічної енергії. Тоді, якщо слабшає магія навколо, спершу відімруть могутні закляття, однак залишаться незмінними ті, що їх вивчають у першому класі... — Гаррі пришвидшив ходу. — Не надто вдале випробування, це радше про втрату могутніх чарів, аніж про занепад чаклунства загалом, адже чиясь кров може бути заслабкою для могутніх заклять, але достатньо сильною для легких... Драко, ти не знаєш, могутні чарівники з однієї епохи — наприклад, лише в цьому сторіччі, — чи дітьми вони також були могутнішими? Наприклад, якби Темний Лорд в одинадцять років застосував охолоджувальні чари, він би заморозив цілу кімнату?

— Не пам'ятаю нічого такого про Темного Лорда, — Драко набурмосився, намагаючись пригадати, — але Дамблдор начебто утнув щось неймовірне на іспиті з трансфігурації в п'ятому класі... Гадаю, інші могутні чарівники теж добре показували себе в Гогвортсі...

— Можливо, вони просто багато навчалися, — насупився Гаррі, усе ще стрімко рухаючись. — Слабке свідчення на користь першої гіпотези супроти другої... Стривай-но, — він закляк на місці. — Є інший спосіб їх розрізнити. Спершу треба дещо пояснити, тут задіяно знання науковців про кров і спадковість, однак зрештою все зводиться до одного простого питання. І якщо ми *скомбінуємо* наші випробування й вони дадуть однаковий результат, тоді ми з великою імовірністю здобудемо відповідь.

Гаррі майже побіг до стола, схопив пергамент і написав:

Б. Чи стародавні першокласники накладали закляття, рів-

ні за типом і силою з нинішніми? (Слабке свідчення на користь 1 проти 2, проте кров також могла втрачати здатність тільки до могутнього чаклунства.)

В. Додаткове випробування для розрізнення 1 і 2 із використанням наукового знання про кров, поясню пізніше.

— Добренько, — сказав Гаррі. — Можемо принаймні спробувати визначити різницю між трьома основними гіпотезами, тож берімося до цього відразу; завжди встигнемо скласти *більше* дослідів після того, як поставимо вже наявні. Може видатися трошки дивним, якщо Драко Мелфой і Гаррі Поттер ходитимуть разом і про щось розпитуватимуть, тож пропоную таке. Ти обійдеш Гогвортс, відшукаєш старі портрети й спитаєш у них про закляття, що їх вони вивчали в першому класі. Це лише портрети, тож вони не побачать нічого дивного в тому, що Драко Мелфой таким цікавиться. Я розпитаю новіші портрети й живих людей про закляття, які ми знаємо, але не можемо накладати. Ніхто не здивується тому, що Гаррі Поттер ставить химерні питання. До того ж мені доведеться ґрунтовно дослідити загублені закляття, тому я б хотів, щоб ти збирав дані для мого наукового питання. Воно дуже просте, розпитуючи портрети, ти зможеш знайти на нього відповідь. Може, запишеш це все, готовий?

Драко вернувся за стіл. Він намацав у торбі з книгами пергамент і перо, виклав це приладдя та звів на Гаррі сповнений рішучости погляд:

— Давай.

— Знайди портрети, які були знайомі з якимось подружжям сквибів, — не кривися, це важливо. Просто розпитай новіші портрети ґрифіндорців, чи щось таке. Знайди портрети, які достатньо добре знали подружжя сквибів, щоб назвати імена їхніх дітей. Запиши ім'я кожної дитини й ким вона була: чарівником, сквибом чи маґлом. Якщо вони не пам'ятають, була дитина сквибом чи маґлом, пиши просто «не чарівник». Занотуй

цю інформацію для кожної дитини цього подружжя, нікого не виключай. Якщо портрет знає імена лише дітей-чарівників, а не всіх дітей, не записуй про таке подружжя нічого. Вкрай важливо здобути інформацію лише від тих, хто знає всіх дітей сквибського подружжя, достатньо добре, щоб пам'ятати їхні імена. Спробуй набрати щонайменше сорок імен, якщо вдасться, а якщо буде час — то що більше, то краще. Усе зрозуміло?

— Повтори ще раз, — попросив Драко, закінчивши писати.

Гаррі повторив.

— Зрозуміло. — підтвердив Драко. — Але нащо...

— Йдеться про одну з таємниць крови, яку науковці вже розкрили. Я поясню, коли повернешся з результатами. Розділімось і зустрінемося тут за годину, тобто о 18:22. Готовий?

Драко рішуче кивнув. Події розгорталися стрімко, та його вже давно навчили були діяти швидко.

— Тоді вперед! — закликав Гаррі Поттер.

Він зірвав із себе плащ із каптуром, запхав його до капшучка, і, навіть не чекаючи, доки капшучок дожує, розвернувся на місці й швидко покрокував до виходу, ледь не перчепившись із поспіху через стіл.

Коли Драко зумів зняти плащ і поклав його в торбу з книжками, Гаррі Поттера вже не було.

Він майже вибіг за двері.

Розділ 23. Віра у віру

Усі хочуть камінь, щоб обмотати струну навколо Дж. К. Ролінґ.

— А Дженет була сквибкою, — завершив портрет низенької молодої жінки в капелюсі із золотою облямівкою.

Драко записав. Наразі він набрав лише двадцять вісім імен, але вже настав час повертатися до Гаррі.

Довелося просити інші портрети допомогти з перекладом: англійська добряче змінилася. Втім, закляття для першого року, описані найстарішими з них, страшенно скидалися на ті, яких навчали сьогодні. Драко впізнав десь половину, а решта не здавалася анітрохи могутнішою.

Хворобливе передчуття зростало з кожною відповіддю, аж доки він, не маючи більше сил його терпіти, не пішов натомість ставити іншим портретам дивне питання Гаррі Поттера про подружжя сквибів. Перші п'ятеро не знали жодного такого; зрештою Драко попрохав був їх поцікавитися у *своїх* знайомих, а ті щоб розпитали *їхніх* знайомих — лиш тоді йому вдалося знайти людей,

готових визнати свою дружбу зі сквибами.

(Першокласник зі Слизерину пояснив, що працює над важливим проектом разом із рейвенкловцем, який запевнив, що їм потрібна ця інформація, і втік, не пояснивши навіщо. Чим здобув чимало співчутливих поглядів.)

Драко повільно плентався коридорами Гоґвортсу. Він мав би бігти, проте не міг зібрати сил. На нього напосіли думки: що він не хоче нічого про це знати, не хоче бути причетним, бути відповідальним, краще залишити це на Гаррі Поттера — хай він усе владнає, якщо магія згасає...

Проте Драко знав, що це неправильно.

Прохолода слизеринських підземель, сірість кам'яних стін — зазвичай йому подобалася ця атмосфера, проте зараз вона занадто нагадувала про згасання.

Повернувши дверну ручку, він побачив Гаррі Поттера, що вже чатував на нього всередині у своєму плащі з каптуром.

— Стародавні закляття для першого класу. Що ти з'ясував? — спитав він.

— Не сильніші за нинішні.

— Трясця, — Гаррі Поттер із силою гепнув по столу. — Зрозуміло. Мій власний досвід завершився невдачею. Є така річ, як Інтердикт Мерліна, — Драко лягнув себе по лобі, зрозумівши, — що не дозволяє нікому опановувати могутні закляття з книжок. Навіть якщо знайти й прочитати нотатки якогось видатного чарівника, вони здаватимуться нісенітницею: знання має переходити тільки від живого розуму до живого розуму. Я не виявив жодного сильного закляття, до якого ми маємо інструкції, але не можемо більше накладати. Та й хто стане завдавати собі клопоту й усно передавати закляття, що їх неможливо навчитися зі старих книжок, якщо ті однаково припинили працювати? Вдалося зібрати дані про

подружжя сквибів?

Драко почав передавати пергамент, але Гаррі Поттер підняв руку:

— Закон науки. Спершу я розповідаю теорію та прогноз, а потім ти показуєш дані: так ти знатимеш, що я не припасовую теорії до твоїх даних, знатимеш, що вона справді передбачила результати *заздалегідь*. Це однаково потрібно тобі роз'яснити, тому ліпше зробити це *перед тим*, як ти покажеш мені дані. Таке правило. Тож надягай плащ і сідай.

Гаррі Поттер сів за стіл, усіяний клаптиками паперу. Драко дістав зі своєї сумки плащ, надягнув його й сів навпроти, здивовано їх роздивляючись. Вони розміщувалися двома рядками, у кожному з яких було приблизно по двадцять аркушів.

— Таємницею крови, — серйозно почав Гаррі Поттер, — є дещо під назвою дезоксирибонуклеїнова кислота. Цього не вимовляють, коли поблизу є не науковець. Дезоксирибонуклеїнова кислота — це рецепт, що вчить твоє тіло рости: дві ноги, дві руки, низький чи високий, карі очі чи зелені. Вона цілком матеріальна, її можна побачити через мікроскоп — це як телескоп, тільки для розглядання дуже маленьких, а не далеких речей. І цей рецепт завжди містить по дві копії всього — на випадок, якщо одна з них зламається. Уяви собі два довгі рядки аркушів, що розміщуються завжди по двоє в будь-якому місці в рядку. Коли ти вирішиш завести дітей, твоє тіло випадково вибере один аркуш із кожної пари, так само вчинить тіло матері — і дитина дістане по два аркуші для кожного місця в рядку. Дві копії всього: одна від матері, одна від батька; твої діти візьмуть від тебе один випадковий аркуш для кожної пари.

Доки Гаррі говорив, його пальці бігали між клаптиками паперу. Він вказував на один аркуш у парі, коли казав «від матері», потім на другий, коли казав «від батька». Роз-

повідуючи про випадковий вибір, Гаррі діставав із мантиї кнат і підкидав, відтак дивився на монету й вказував на верхній клаптик паперу. Усе без затримок у промові.

— Далі. Коли йдеться про щось на кшталт зросту — низького чи високого, — у рецепті є *багацько* місць, що роблять невеличкий внесок. Якщо високий тато одружиться з низькою мамою, дитина матиме якісь аркуші з написом «високий», а якісь — із написом «низький»; така дитина зазвичай вдасться середнього зросту. Але не завжди. Якщо пощастить, їй може дістатися багато «високих» аркушів і мало «низьких», і тоді вона виросте доволі високою. Може бути високий батько з п'ятьма «високими» аркушами й висока матір із п'ятьма «високими» аркушами — і їхня дитина отримає всі десять і виросте вищою за них обидвох. Розумієш? Кров — це не бездоганна рідина, вона не змішується бездоганно. Дезоксирибонуклеїнова кислота складається з багатьох маленьких шматочків — наче наповнити склянку камінцями, а не водою. Ось чому дитина не завжди є чимось середнім між її батьками.

Драко слухав, роззявивши рота. Як, заради Мерліна, маґли це все з'ясували? Вони могли *бачити* рецепт?

— Далі, — сказав Гаррі Поттер. — Припустімо, що, як і зі зростом, існує купа невеличких місць у рецепті з написом «маґія» або «не маґія». Маєш вдосталь «магічних» аркушів — ти чарівник, *багато* — могутній чарівник, надто мало — маґл, а якщо щось посередині — то сквиб. Відповідно, нащадки двох сквибів переважно також будуть сквибами, але іноді може пощастити: дитина збере більшість татових і маминих «магічних» аркушів, яких вистачить, щоб стати чарівником, хоч і не дуже сильним, імовірно. Якщо спершу існувало багато могутніх чарівників, які одружувалися одне з одним, то вони б залишилися могутніми. Та якщо почати одружуватися з ледь магічними чарівниками маґлівського роду чи

сквибами... розумієш? Кров не змішується бездоганно, це радше склянка, наповнена камінцями, а не водою, просто тому, що саме так і працює кров. Подеколи ще траплятимуться могутні чарівники, коли їм пощастить і вони отримають багато «магічних» папірців. Проте вони не будуть такими сильними, як найвеличніші чарівники давнини.

Драко повільно кивнув. Він ніколи не чув такого пояснення раніше. Було щось дивовижно прекрасне в тому, наскільки точно воно все описувало.

— Але, — не зупинявся Гаррі. — Це лише одна з гіпотез. Припустімо, натомість існує *єдине* місце в рецепті, що робить людину чарівником. Тільки одне місце, де аркуш має напис «магія» або «не магія». І існують дві копії всього — завжди. Отже, є лише три можливості: обидві копії мають напис «магія»; одна має напис «магія», а друга — «не магія»; обидві копії мають напис «не магія». Чарівники, сквиби й маґли. Дві копії — і ти можеш виконувати закляття, одна — можеш користуватися зіллями й магічними приладами, жодної — буде складно навіть дивитися на магію. Чарівники маґлівського роду насправді народжуються не в маґлів, а у двох сквибів — у батьків, кожен із яких має одну магічну копію, проте виріс у маґлівському світі. А зараз уяви, що відьма одружується зі сквибом. Кожна дитина обов'язково отримає один «магічний» аркуш — неважливо, котрий із них вибереться випадково, вони обидва «магічні». Проте, як і з підкинутою монетою, половина дітей візьме від тата «немагічний» аркуш, а половина — «магічний». Коли відьма одружується зі сквибом, результатом буде не багато слабких дітей-чарівників. Половина з них буде чарівниками й відьмами, приблизно настільки ж могутніми, що і їхня мати, а половина — сквибами. Бо якщо існує лише одне місце в рецепті, що робить тебе чарівником, то магія не схожа на склянку з перемішаними камінцями. Тоді це

єдиний магічний камінчик — чародійський камінь.

Гаррі розклав три пари папірців у два ряди. На одній парі він написав «магія» та «магія», на іншій — «магія» лише на одному аркуші, а третю залишив порожньою.

— У такому разі, — мовив Гаррі, — або ти маєш два камені, або ні. Або ти чарівник, або ні. Могутніми чарівниками стають ті, хто старанніше навчається й більше вправляється. І якщо чарівники слабшають з покоління в покоління — не тому, що закляття втрачаються, а тому, що вони більше не можуть їх застосовувати... Можливо, причина в неправильній їжі чи чомусь такому. Проте якщо ситуація поступово погіршується впродовж восьми сторіч, то це може означати, що сама магія покидає наш світ.

Він розклав інші дві пари папірців у два ряди й дістав перо. Невдовзі в кожній парі був один порожній папірець і один із написом «магія».

— І ось ми підходимо до мого передбачення, — виголосив Гаррі. — Що трапляється, коли одружуються два сквиби. Монетка підкидається двічі. Може випасти аверс і аверс, аверс і реверс, реверс і аверс або реверс і реверс. Отже, у чверті випадків маємо два реверси, у чверті — два аверси, і в половині — реверс і аверс. Те ж саме відбувається, коли одружуються два сквиби. Чверть їхніх дітей отримає «магію» / «магію» і буде чарівниками. Чверть — «не магію» / «не магію» і буде маглами. А половина народиться сквибами. Це дуже стара й дуже класична закономірність. Її відкрив Грегор Мендель, якого не забули, і це стало першим натяком на те, як насправді працює рецепт. Будь-хто, кому відомо бодай щось про науку крові, миттю розпізнає цю закономірність. Результат не завжди точний, як і з монеткою, яку підкинули сорок разів по двічі: не обов'язково випаде саме десять пар аверсів. Але сім чи тринадцять чарівників із сорока дітей — це вже переконливе свідчення.

Ось дослід, який я попросив був тебе поставити. А тепер подивімося на твої дані.

Драко не встиг і оком змигнути, як Гаррі Поттер уже вихопив у нього пергамент.

Йому пересохло в горлі.

Двадцять вісім дітей.

Він не пам'ятав точного числа, проте не сумнівався, що приблизно чверть із них була чарівниками.

— Шість чарівників із двадцяти восьми дітей, — підрахував за мить Гаррі Поттер. — Ну, що маємо, те маємо. І вісім сторіч тому першокласники навчалися заклять, не могутніших за нинішні. Твій і мій досліді вказують на одне й те саме.

У кабінеті запала довга тиша.

— Що тепер? — прошепотів Драко, який ще ніколи в житті не відчував такого жаху.

— Це ще не остаточно. Мій дослід не вдався, пам'ятаєш? Мені потрібно, щоб ти розробив інше випробування, Драко.

— Я, я... — Драковий голос обірвався. — Я не можу, Гаррі, це для мене занадто.

— Так, ти можеш, — люто втупився в нього Гаррі, — адже мусиш. Я про це вже думав, коли з'ясував про Інтердикт Мерліна. Драко, чи є можливість споглядати силу магії безпосередньо? У якийсь спосіб, не пов'язаний ніяк із кров'ю чарівників чи закляттями?

Драко анічогісінько не спадало на думку.

— Будь-що, що впливає на магію, впливає й на чарівників, — роздумував уголос Гаррі. — Проте ми не можемо відрізнити, у чому причина: у чарівниках чи в магії. На що ще, окрім чарівників, впливає магія?

— На магичні створіння, звісно, — майже автоматично відповів Драко.

— Драко, — повільно всміхнувся Гаррі Поттер, — це *геніально*.

«Одне з тих тупих питань, що його ставлять лише виховані маґлами».

Дракове хворобливе передчуття посилилося ще більше, коли він усвідомив, що це значить — якщо магічні створіння й *справді* слабшають. Вони знатимуть напевно, що магія згасає, і якась його частина вже була цілковито переконана, що саме це вони й з'ясують. Драко не хотів цього чути, не хотів знати...

Гаррі Поттер уже подолав пів шляху до дверей:

— *Нуж бо!* Тут неподалік є портрети, просто попросимо їх знайти когось старого й одразу про все дізнаємося! Ми в плащах, якщо хтось нас побачить, то просто втечемо! Ходімо!

Відповідь не забарилася.

Це був широкий портрет, проте троє людей однаково ледве на ньому поміщалися. Там був загорнутий у чорну тканину чоловік середнього віку з дванадцятого сторіччя; він розмовляв із сумовитою молодою жінкою з чотирнадцятого сторіччя, чиє настовбурчене волосся наче статична електрика зарядила; та розмовляла зі статечним премудрим старцем із сімнадцятого сторіччя із золотою краваткою-метеликом; а вже його вони могли зрозуміти.

Вони розпитували про дементорів.

Вони розпитували про феніксів.

Вони розпитували про драконів, тролів та ельфів-домовиків.

Гаррі насуплено зазначив був, що істоти, які потребували найбільше маґії, могли просто повністю вимерти, і запитав про наймогутніших відомих їм магічних створінь.

У переліку не виявилось нікого незнайомого, крім якихось темних істот, що називалися мозкодерами; перекладач запевнив, що їх цілковито винищив був Гарольд Ші. Та й ті не здавалися дуже страшними, поряд із демонтажами й близько не стояли.

Скидалося на те, що сьогодні магичні істоти були не менш могутніми, ніж колись.

Його хворобливе передчуття дещо відступило — зараз Драко був просто спантеличеним.

— Гаррі, — Драко втрутився в промову старця, що перелічував усі одинадцять властивостей беголдерових очей, — що це значить?

Той підняв палець, і старець завершив перелік.

Гаррі подякував усім портретам за допомогу. Драко теж більш-менш автоматично подякував, тільки ґречніше, і вони повернулися до класу.

Гаррі дістав пергамент із гіпотезами й почав шкрябати.

Спостереження

Чаклунська громада не така могутня, як за часів заснування Гоґвортсу.

Гіпотези

1. Сама магія згасає.

2. Чарівники схрещуються з маґлами й сквибами.

3. Губиться знання про застосування могутніх заклять.

4. Чарівники в дитинстві їдять шкідливу їжу чи слабшають через ще щось, крім кривавих грибів.

5. Маґлівська технологія перешкоджає магії. (Вже 800 років тому?)

6. Драко = єдина дитина? Перевірити, чи три могутні чарівники — Квірел /

Досліди

А. Чи існують закляття, які ми знаємо, але не можемо накладати (1 чи 2), або ж втрачені закляття, більше нікому не відомі (3)? Результат: неостаточний через Інтердикт Мерліна. Закляття, що втратили силу, невідомі, проте можлива проста причина: їх не передали.

Б. Чи стародавні першокласники накладали закляття, рів-

ні за типом і силою з нинішніми? (Слабке свідчення на користь 1 проти 2, проте кров також могла втрачати здатність тільки до могутнього чаклунства.) Результат: рівень тогочасних заклять для першого класу не відрізняється від сучасних.

В. Додаткове випробування для розрізнення 1 і 2 із використанням наукового знання про кров, поясню пізніше. Результат: існує лише одне місце в рецепті, що робить з тебе чарівника, — або ти маєш два аркуші з написом «магія», або ні.

Г. Чи втрачають магичні істоти свою силу? Відрізняє 1 від 2 чи 3. Результат: сучасні магичні істоти видаються такими ж сильними, як і колись.

— «А» провалився, — підсумував Гаррі Поттер, — «Б» слабо свідчить на користь першої гіпотези проти другої. «В» спростовує другу гіпотезу, «Г» — першу. Четверта малоймовірна, що також підтверджується «Б». П'ята малоймовірна, що підтверджується «Г». Шосту спростовано разом із другою. Залишається третя гіпотеза. Через Інтердикт Мерліна чи ні, але я справді не знайшов жодного закляття, яке неможливо накласти. Отже, скидається на те, що все зводиться до одного: губиться знання.

І пастка спрацювала.

Щойно паніка вщухла, щойно Драко зрозумів, що магія не згасає, йому вистачило п'ять секунд, щоб усвідомити. Він відсахнувся від стола й підвівся так рвучко, що стілець заскреготав по підлозі й упав:

— Отже, це все був просто дурний жарт.

Гаррі Поттер якусь хвильку уважно його роздивлявся, не встаючи з місця.

— Це було чесне випробування, Драко, — тихо заговорив він. — Якби воно завершилося інакше, я прийняв би це. Із таким я хитрувати не стану. Ніколи. Я не дивився на твої дані, перш ніж зробити передбачення, і відразу сказав тобі, коли Інтердикт Мерліна зруйнував перший дослід...

— О, — у Драковому голосі уже починала лунати злість, — то ти не знав, до чого це все призведе?

— Я *не знав* нічого, чого не знав ти, — все ще тихо промовив Гаррі. — Визнаю, я підозрював. Герміона Грейнджер надто могутня — вона мала б бути ледь магічною, але це не так. Як учениці маґлівського роду можуть найкраще в Гогвортсі вдаватися закляття? До того ж її реферати оцінюють найліпше. Щоб одна дівчина виявилася найсильнішою і в магії, і в навчанні — це забагато збігів, хіба що причина насправді спільна. Існування Герміони Грейнджер підказало мені, що є тільки одна річ, що робить тебе чарівником, щось, що ти або маєш, або ні, а сила залежить від знань і практики. А ще тут немає окремих класів для чистокровних і учнів маґлівського роду, нічого такого. Занадто багато речей у цьому світі влаштовано не так, як мало б, якби ти мав рацію, Драко. А втім, я не бачив нічого, чого ти не міг бачити. Я не ставив жодного досліду, що його приховував би від тебе. Я не шахраював, Драко. Я хотів, щоб ми дізналися відповідь разом. І мені ніколи не спадало на думку, що магія може зникати з нашого світу, доки ти цього не припустив. Мене це теж злякало.

— Байдуже, — Драко докладав усіх зусиль, щоб говорити спокійно й не зриватися на крик. — Ти стверджуєш, що не збираєшся тікати й патякати про все це комусь іще.

— Спершу я пораджуся з тобою, — запевнив Гаррі. Він благально розвів руки: — Драко, я намагаюся бути якомога тактовнішим, проте *виявилось, що світ просто інший*.

— Гаразд. Між нами все скінчено. Я просто піду й забуду про все, що тут сталося.

Драко крутнувся на місці. У горлі йому запекло від зради, і саме тоді він зрозумів, що йому справді подобався був Гаррі Поттер. Та ця думка не сповільнила його ані на мить, доки він крокував до дверей.

А тоді почувся голос Гаррі Поттера, цього разу гучніший і схвильований:

— Драко... Ти *не можеш* забути. Хіба ти не розумієш? Це була твоя жертва.

Драко закликав із занесеною ногою й обернувся:

— *Що ти верзеш?*

Проте його спину вже пронизав пекучий холод. Він збагнув — ще навіть до того, як Гаррі Поттер це сказав.

— Щоб стати науковцем. Ти засумнівався у своїх поглядах, і не просто в чомусь незначному, а в найважливішій для тебе вірі. Ти поставив досліди, зібрав дані й виявив, що твоя віра хибна. Ти бачив результати й зрозумів, що вони означають, — голос Гаррі Поттера почав тремтіти. — Пам'ятай, Драко: *істинними* переконаннями так пожертвувати не можна, адже досліди підтвердять їх, а не спростують. Щоб стати науковцем, ти пожертвував своєю *хибною* вірою в те, що кров чарівників змішується й слабшає.

— *Це неправда!* Нічим я не пожертвував. Я досі в це вірю! — Драковий голос гучнішав, а холод у ньому залунав виразніше.

Гаррі Поттер похитав головою.

— Драко... — він майже шепотів. — Мені шкода, проте ти *не віриш* у це, уже ні, — його голос дещо погучнішав. — Я доведу. Уяви, як хтось стверджує, що має вдома живого дракона. Ти просиш на нього подивитися, а тобі відповідають, що це невидимий дракон. Гаразд, у такому разі ти хочеш послухати, як той рухається. Тоді тебе запевняють, що це нечутний дракон. Ти пропонуєш кинути борошно в повітря, щоб побачити його силует. Та от лихо: виявляється, що дракон невразливий до борошна, воно просто пролетить крізь нього. Таку людину видає те, що їй *заздалегідь* відомо, який саме результат дослідів потрібно буде пояснити. Вона *знає*: усе вказуватиме на те,

що дракона не існує, тому готує виправдання *заздалегідь*. Нехай хтось і *стверджує*, що має дракона, можливо, навіть *вірить*, що вірить, наче має дракона, — це називається вірою у віру, — та насправді не вірить. Помилятися у своїх переконаннях цілком можливо. Більшість людей так ніколи й не усвідомлює, що вірити в щось і бути переконаним, що в щось варто вірити, — це різні речі.

Він підвівся з-за стола й зробив декілька кроків до Драко:

— Драко, ти більше не віриш у чистоту крові, я продемонструю це. Припустімо, ти маєш рацію. Як ти тоді поясниш існування Герміони Ґрейнджер? У ньому ж немає жодного сенсу. Можливо, вона сирота-чарівниця, і її виховали маґли, як і мене? Я можу попросити Ґрейнджер показати світлини її батьків, щоб подивитися, чи є між ними схожість. Як гадаєш, вони відрізнятимуться? Чи варто нам поставити цей дослід?

— Її б підкинули родичам, — заперечив Драко тремким голосом. — Вони однаково можуть бути схожими.

— От бачиш. Ти вже знаєш, який результат випробування тобі потрібно виправдати. Якби ти досі вірив у чистоту крові, то сказав би, мовляв, звісно, перевірмо, закладаюся, що вона не схожа на батьків, — вона надто могутня, щоб справді походити з маґлівського роду...

— Її б підкинули родичам!

— Науковці здатні точно визначити, чи є хтось батьком дитини. Ґрейнджер, мабуть, погодиться на таке, якщо я достатньо їй заплачу. Вона навряд чи злякається результатів. Як ти гадаєш, що ми в такому разі дізнаємося? Тільки скажи — і ми поставимо цей дослід. Проте ти вже знаєш, чим він завершиться. Ти завжди знатимеш. Тобі ніколи не вдасться забути. Ти можеш *хотіти* вірити в чистоту крові, однак завжди *очікуватимеш*, що відбудеться саме те, що відбулося б, якби існувала лише одна річ,

що робить тебе чарівником. Цим тим пожертвував, щоб стати науковцем.

Драко уривчасто дихав:

— Ти хоч розумієш, *що ти накоїв?* — Драко кинувся вперед і схопив Гаррі за комір мантиї. Він зірвався на крик, що лунав нестерпно гучно посеред замкнутого тихого класу: — *Ти хоч розумієш, що ти накоїв?*

— Ти мав віру, — Гаррін голос дрижав. — Твоя віра була хибна. Я допоміг тобі це побачити. Що є правда — то вже правда. Визнання не зробить її гіршою...

Пальці на Драковій правиці стиснулися в кулак, його рука опустилася й, не зустрівши опору, вдарила Гаррі Поттера по щелепі так сильно, що той впав спершу на стіл, а потім на підлогу.

— *Idiot!* — закричав Драко. — *Idiot! Idiot!*

— Драко, — прошепотів Гаррі з підлоги. — Драко, вибач, я думав, що до цього не дійде ще багато місяців; я не очікував, що науковець у тобі прокинеться так швидко, гадав, я встигну підготувати тебе, встигну навчити вправ, що допоможуть легше визнавати свої помилки...

— А як щодо батька? — у Драковому голосі бриніла лють. — *Його* ти також збирався готувати чи просто чхати хотів, що трапиться потім?

— Ти не можеш розказати *йому!* — стривожено вигукнув Гаррі. — Він не науковець! Ти обіцяв, Драко!

На мить думка про батькове незнання принесла полегкість. Яка змінилася виром шаленого гніву.

— Отже, ти планував, що я брехатиму йому, казатиму, що досі вірю, — затинаючись промовив Драко. — Я завжди муситиму брехати йому, а коли виросту, то вже не стану смертежером, навіть не зможу пояснити йому причини.

— Якщо твій батько справді любить тебе, — прошепотів із підлоги Гаррі, — то це не зміниться, навіть якщо ти не

станеш смертежером, а скидається на те, що твій батько *справді* любить тебе, Драко...

— Твій названий батько — науковець, — Дракові слова різали, ніби ножі. — Якби *ти* облишив плани стати науковцем, він би однаково тебе любив. Проте ви більше не були б *такими близькими*.

Гаррі здригнувся. Хлопець відкрив рота, немов збирався вибачитися, і закрив. Здавалося, що він роздумав це робити — або дуже розумне рішення, або йому дуже пощастило, адже інакше Драко міг би спробувати його вбити.

— Ти мав мене попередити, — майже кричав Драко. — *Ти мав мене попередити!*

— Я... Я попереджав... Щоразу, розповідаючи тобі про могутність, я згадував, що є ціна. Що ти муситимеш визнавати свої помилки. Що цей шлях стане для тебе найбільш болісним. Що це жертва, яку треба принести, щоб стати науковцем. Я казав, що якщо дослід стверджує одне, а родина й друзі — інше...

— *І ти називаєш це попередженням?* — уже кричав Драко. — *Ти називаєш це попередженням? Коли йдеться про невідворотний жертвний ритуал?*

— Я... Я... — хлопець на підлозі ковтнув слину. — Гадаю, я не зовсім чітко це пояснював. Однак те, що здатна знищити правда, має бути знищено.

Простого удару було для нього замало.

— Ти помиляєшся щодо дечого, — загрозово виголосив Драко. — Грейнджер не найсильніша учениця в Гоґвортсі. Вона всього лиш має найліпші оцінки. І зараз ти дізнаєшся, у чому різниця.

На Гарріному обличчі промайнув шок, він спробував швидко зіпнутися на ноги... Але не встиг.

— *Експеліармус!*

Його паличка пролетіла крізь увесь клас.

— Гом джаббар!

Смолистий згусток влучив у Гарріну ліву руку.

— Це катувальне закляття, — пояснив Драко. — Щоб відобувати з людей інформацію. Я просто залишу його на тобі й піду, замкнувши за собою двері. Можливо, я налаштую замикальне закляття так, щоб воно розвіялося за декілька годин. А можливо, воно діятиме, доки ти тут не помреш. Приємного тобі вечора.

Драко плавно відступав назад, не зводячи з Гаррі палички. Він опустив руку й підібрав свою сумку для книжок, непохитно на нього націлившись.

— Мелфой вищі від закону про неповнолітнє чаклунство, чи не так? — на Гарріному обличчі вже проступав біль. — Це аж ніяк не тому, що твоя кров сильніша, а тому, що ти вже вправлявся. Спершу ти був настільки ж слабким, як і всі ми. Чи хибне моє передбачення?

Дракові пальці побіліли, проте рука із затиснутою паличкою не здригнулася.

— Просто для роздумів, — процідив Гаррі крізь зуби, — якби ти вважав, що я помиляюся, я вислухав би. Я нізащо не катуватиму тебе, коли ти мені доведеш, що я помиляюся. А таке трапиться. Колись. Науковець у тобі вже прокинувся, і навіть якщо ти ніколи не навчишся використовувати свою силу, ти завжди, — він хапнув повітря, — шукатимеш... як... перевірити... свої... погляди...

Драко відступав уже не так плавно й трохи швидше. Дійшовши до дверей і переступивши поріг класу, йому довелося докласти зусиль, щоб і далі націлювати паличку на Гаррі.

Він знову зачинив двері.

Наклав наймогутніші відомі йому замикальні чари.

Дочекався першого Гарріного крику й наклав «Квієтус».

І пішов геть.

— *А-а-а-а-а-а-а!* *Фініте Інкантатем!* *А-а-а-а-а-а-а!*

Гарріну лівицю неначе занурили в казанок із киплячою олією і там і залишили. Він вклав усе в той «Фініте Інкантатем», але намарно.

Деякі прокльони потребували специфічних контрзаклять. А може, Драко просто був настільки сильнішим.

— *А-а-а-а-а-а-а-а!*

Рука починала боліти по-справжньому, а це заважало мислити творчо.

Ще декілька скриків, і Гаррі зрозумів, що варто зробити.

Капшучок, на жаль, розміщувався не з того боку, і йому довелося звиватися, щоб дотягнутися до нього. Особливих незручностей завдавало те, що заклата рука рефлекторно смикалася, намагаючись позбутися джерела болю. Коли він нарешті сягнув капшучка, долоня знову відкинула паличку.

— *Апте-а-а-а-чка!* Аптечка!

Тьмяного зеленого світіння не вистачало, щоб розгледіти щось на підлозі.

Гаррі не міг стояти. Не міг повзти. Він перекотився підлогою до місця, де, як гадав, впала його паличка, проте не знайшов її там. Допомагаючи собі однією рукою, він якось спромігся підвестися достатньо, щоб помітити паличку, перекотився туди, схопив її й перекотився назад до відкритої аптечки. Було також багато криків і навіть трохи блювотиння.

«Лумос» він наклав тільки з восьмої спроби.

Виявилося, що в наборі цілителя не було передбачено можливості відкрити його однією рукою — бо всі чарівники недоумки, ось чому. Гаррі мусив вдатися до зубів,

тож минуло чимало часу, перш ніж йому вдалося обгорнути лівицю німілотканиною.

Коли нарешті всі відчуття в руці вщухли, Гаррі нерухомо полежав на підлозі й трохи поплакав, дозволивши мозкові ні про що не думати.

«Ну, — тихо запитався в себе його розум, очунявши достатньо, щоб формувати слова. — Чи було воно того варте?».

Гаррі повільно потягнувся справною рукою до стола.
Звівся на ноги.

Глибоко вдихнув.

Видихнув.

Усміхнувся.

Усмішкою це було складно назвати, та все ж.

«Дякую, професоре Квірел. Без вас я не зміг би програ-ти».

Він ще не привів Драко до спокути, аж ніяк. Хай у що той вірив зараз, до нутра кісток він досі залишався дитиною смертежера. Хлопцем, що виріс із переконанням, бущімто «згвалтування» — це щось круте, що роблять старші діти. Але для початку геть непогано.

Чи спланував був він усе? Цього Гаррі стверджувати не міг. Усе якось вигадувалося саме собою. *План* не передбачав, що це відбудеться раніш ніж у грудні чи десь так: спершу Гаррі мав навчити Драко вправ, що не дають заперечувати наявні докази.

Але він побачив був у Драковому погляді страх, збагнув, що той *уже* серйозно розглядає альтернативні гіпотези, і вхопився за цю нагоду. Один спалах справжньої цікавості наближав до спокути через раціональність так само, як справжнє кохання у фільмах.

Якщо озирнутися назад, то Гаррі давав собі години на здійснення найважливішого відкриття в історії магії, а на

прорив нерозвинених ментальних бар'єрів одинадцятирічного хлопця — місяці. Що могло свідчити про якийсь серйозний когнітивний дефект у його навичках оцінювання часу, потрібного для виконання завдань.

Чи потрапить Гаррі до наукового пекла за те, що він накоїв? Хтозна. Він примудрився був зосередити Дракову увагу на ймовірному згасанні магії і подбав, щоб саме Драко виконав ту частину досліду, яка спершу буцімто на це вказувала. Він почав із пояснення основ генетики, а відтак — і тільки після цього — підштовхнув Драко до думки про магічних створінь (хоча сам Гаррі згадав був про древні артефакти на кшталт Сортувального Капелюха, що досі працювали, хоч і ніхто нині не міг їх відтворити). З другого боку, Гаррі справді не перебільшував жодного доказу, не спотворював результатів. Коли Інтердикт Мерліна зруйнував випробування, він одразу прямо сказав про це Драко.

Що ж відбулося *опісля*...

А втім, насправді він *не брехав* йому. Драко повірив у це, *а тому воно стане правдою*.

Завершилося це, треба визнати, не надто весело.

Гаррі повернувся й поплентався до виходу. Настав час перевірити Дракове замикальне закляття.

Перший крок — просто повернути дверну ручку. Драко міг блефувати.

Драко не блефував.

— *Фініте Инкантиатем*, — хрипко промовив Гаррі й відразу відчув, що закляття не подіяло.

Ще одна спроба. Цього разу успішна — принаймні так здалося спершу; проте ручка і не ворухнулася. Нічого дивного.

Час для важкої артилерії. Гаррі глибоко вдихнув. Це закляття було найсильнішим з усіх, що він наразі опанував.

— *Алогомора!* — Гаррі аж трохи похитнувся, але двері не відчинилися.

Це його ошелешило. Він, звісно, не планував був навіть наблизитися до забороненого коридору Дамблдора. Проте закляття, що відчиняє магичні замки, здавалося корисним, тож Гаррі його вивчив. Дамблдор зібрався заманювати в цей заборонений коридор людей настільки дурних, що їм навіть клепки не вистачить помітити, як жалюгідно охороняється це місце, якщо Драко Мелфой здатен на краще?

Гаррі знову почав проймати страх. Щонайбільше тридцять хвилин — саме стільки, як попереджала інструкція в аптечці, можна безпечно користуватися німілотканиною. Потім вона автоматично відпаде й протягом наступних двадцяти чотирьох годин буде непридатною. Годинник показував 18:51. Німілотканину він наклав п'ять хвилин тому.

Гаррі відступив на крок і оглянув двері — суцільну панель із темного дуба, що переривалася лише мідяною ручкою.

Він не знав жодного вибухового, різального чи нищівного закляття, а трансфігурація на вибухівку порушила б заборону про перетворення на те, що може згоріти. Кислота — це рідина, тож матиме випари...

Та хіба це перешкода для того, хто *мислить творчо*.

Гаррі доторкнувся паличкою до однієї з мідяних завіс. Він зосередився на бавовні як не пов'язаній із матеріалом абстракції, а також безпосередньо на матеріалі, відокремленому від структури, що набувала форми зависи, і з'єднав ці дві концепції, замінюючи форму речовиною. Додаткова година для щоденного вправління з трансфігурації протягом останнього місяця далася вснаки, і тепер Гаррі міг перетворити об'єкт об'ємом п'ять кубічних сантиметрів менш ніж за хвилину.

За дві хвилини завіси анікрапельки не змінилися.

Хай яка людина розробила Дракове замикальне закляття, вона це також передбачила. Або двері були частиною замку Гог'вортс, а отже, незмінними.

Швидкий огляд стін виявив, що їх зроблено із суцільного каменю. Як і підлогу. Як і стелю. Трансфігурувати окрему частину чогось цілого було неможливо; Гаррі довелося б трансфігурувати всю стіну, а на це знадобляться години, а то й дні безперервних зусиль — якщо він узагалі на це здатен і якщо стіна не є частиною решти цілого замку...

Його часоворот не відкриється до 21:00. Опісля він зможе повернутися до 18:00 — перш ніж двері зачиняться.

Як довго протримається катувальне закляття?

Гаррі ковтнув слину. Сльози знову підступали йому до очей.

Його неповторно творчий розум запропонував винахідливе рішення: відрізати руку пилкою з набору інструментів, що зберігався в капшучку. Це, звісно, болітиме, але не настільки, як катувальне закляття, адже нервів уже не буде; до того ж у аптечці були джгути.

Відразливо дурна ідея, про яку Гаррі шкодуватиме решту життя. Але він не знав, чи витримає ще дві години тортур.

Він хотів *вийти* з класу, він хотів вийти з класу *негайно*, він не хотів чекати тут і кричати дві години, доки зможе скористатися часоворотом, йому треба *вибратися* й знайти когось, хто зможе зняти катувальне закляття з його руки...

«Думай! — закричав Гаррі на свій мозок. — Думай! Думай!».

Слизеринські спальні стояли переважно порожні. Усі

вечеряли. Драко чомусь не відчував голоду.

Він зачинив двері до своєї особистої кімнати, замкнув її, наклав замикальні чари, квіетнув її, сів на ліжко й заплакав.

Це було нечесно.

Це було нечесно.

Драко вперше по-справжньому програв. Батько попереджав був, що перша справжня поразка буде вкрай неприємною, але він втратив *так багато*, це нечесно, нечесно, що він втратив *усе* першого ж разу, коли програв.

Десь у підземеллях хлопець, що по-справжньому йому подобався, кричав від болю. Драко ніколи раніше не завдавав болю тим, хто йому подобався. Карати людей, що заслуговували на це, мало бути весело, проте зараз він почувався жакливо. Батько про таке не згадував, і Драко стало цікаво: це тяжка наука, що її кожен має засвоїти, коли підросте, чи це просто він слабак.

Йому хотілося, щоб це кричала Пенсі. Тоді він почувався б краще.

А найгірше те, що він знав: шкодити Гаррі Поттеру могло виявитися помилкою.

Хто тепер у нього залишився? Дамблдор? Після того, що він накоїв? Драко радше згорів би живцем.

Драко доведеться повернутися до Гаррі Поттера, адже йти йому більше нікуди. І якщо той скаже, що обійдеться й без нього, то Драко стане нічим, просто жалюгідним хлопчиськом, що ніколи не буде смертежером, ніколи не приєднається до Дамблдора, ніколи не вивчить науки.

Пастку було бездоганно розставлено й бездоганно виконано. Батько неодноразово попереджав був, що жертви в темних ритуалах невідворотні. Але він не знав, що ці клятві маґли винайшли ритуали, які не потребували паличок, ритуали, у які можуть заманити хитрощами, а ти

все зробиш і навіть нічого не помітиш. І це лише одна з тих жахливих наукових таємниць, що їх приніс із собою Гаррі Поттер.

Драко заплакав ще сильніше.

Він не хотів цього, він *не хотів цього*, але вороття не було. Він уже став науковцем.

Драко знав, що йому слід повернутися, звільнити Гаррі Поттера й вибачитися. Це було б розумно. Натомість він і далі схлипував у ліжку.

Він уже завдав болю Гаррі Поттерові. Це може бути єдиний раз, коли йому трапилася така нагода, і Драко зберігатиме ці спогади все своє життя.

Хай покричить.

Гаррі впустив рештки пилки на підлогу. Мідяні завіси виявилися невразливими — на них не лишилося ані подряпини, і Гаррі взяли підозри, що навіть якби він у відчай трансфігурував кислоту чи вибухівку, то дверям нічого б не сталося. З позитивного — ця спроба знищила пилку.

Годинник показував 19:02, тобто залишилося менш ніж п'ятнадцять хвилин. Гаррі намагався пригадати, чи є в капшучку якісь інші гострі предмети, що їх варто знищити, і на очі йому знову навернулися сльози. Якби ж тільки часоворот відкрився, він зміг би вернутися й запобігти...

І тоді Гаррі зрозумів, який же він дурень.

Це не вперше його зачинили в кімнаті.

Професорка Макґонегел уже пояснювала, як у такому разі йому слід вчинити... А ще наказувала не вдаватися до часоворота.

Чи зрозуміє вона, що цей випадок і справді був винятком, що вимагає особливих заходів? Чи просто відбере часоворот?

Гаррі зібрав у капшучок усі свої речі, усі докази. «Брудозниксом» позбувся блювотиння з підлоги, хоча з потєм, що ним просякнула його мантія, це не допомогло. Перекинуті столи облишив — недостатньо важливо, щоб морочитися з ними однією рукою.

Покінчивши з цим, Гаррі поглянув на свій годинник.
19:04.

Він почав чекати. Минали секунди, що здавалися роками.

О 19:07 двері відчинилися.

Обличчя професора Флитвіка з пухнастою бородою видавалося дуже занепокоєним.

— З тобою все гаразд, Гаррі? — пролунав писклявий голос вихователя Рейвенклоу. — Я отримав записку, де було написано, що ти тут зачинений...

Розділ 24. Мак'явельська гіпотеза інтелекту

Дж. К. Ролінґ скручується й атакує, непомічена; Орка кружляє, важко зігнувшись.

Дія 3:

Драко чекав у невеличкій ніші з вікнами, що він знайшов був поруч із Великою залою. Його нудило.

Розплата буде, ще й чимала. Щойно Драко прокинувся, він зрозумів, що не наважиться зайти до Великої зали на сніданок, бо може побачити там Гаррі Поттера, а що трапиться далі — він і гадки не мав.

Почулися кроки.

— Ось тут, — пролунав голос Вінсента. — Слухай, бос сьогодні не в настрої, тож краще дивися за собою.

Драко живцем здере з цього недоумка шкуру й відішле його облуплену тушу назад, затребувавши натомість якогось розумнішого слугу, наприклад, дохлого щура.

Кроки однієї людини віддалилися, а іншої наблизив-

лися.

Дракова нудота посилилася.

У полі зору з'явився Гаррі Поттер. Його обличчя не виражало нічого, проте мантія із синьою облямівкою сиділа на ньому якось криво, ніби він надягнув її неправильно...

— *Твоя рука*, — бездумно бовкнув Драко.

Гаррі підняв лівицю, ніби й сам зацікавився.

Кисть безвільно теліпалася, немов щось мертве.

— Мадам Помфрі пообіцяла, що це не назавжди, — тихо мовив Гаррі, — і рука майже повністю відновиться до початку завтрашніх занять.

На мить він сприйняв ці новини з полегшенням. А потім збагнув.

— Ти пішов до мадам Помфрі, — прошепотів Драко.

— Звісно пішов, — відповів Гаррі Поттер, ніби стверджуючи щось очевидне. — У мене ж рука не працювала.

Його повільно приймало усвідомлення, яким повним дурнем він був — набагато гіршим за тих старших слизеринців, що з них він кепкував. Драко просто сприймав був за належне, що ніхто не побіжить скаржитися старшим, якщо постраждає від Мелфоевих рук. Що ніхто не захоче повертати до себе пильну увагу Луціуса Мелфоя, ніколи.

Проте Гаррі Поттер не був маленьким заляканим гафелпафцем, що старався триматися подалі від гри. Він уже грав у неї, уже повернув батькову увагу.

— Що ще сказала мадам Помфрі? — запитав Драко, поки його душа шугонула десь у п'яти.

— Професор Флитвік сказав, що в мою руку поцілили темним катувальним прокльоном, що це вкрай серйозна справа, а моя відмова назвати винного цілковито неприйнятна.

Запала довга тиша.

— А потім? — Драковий голос тремтів.

— Я щиро вибачився, — ледь усміхнувся Гаррі Поттер, — через що професор Флитвік *вкрай* спохмурнів. Тоді я пояснив, що все це й справді дуже серйозна, таємна, *делікатна* справа і що я вже проінформував директора про цей проект.

— Ні! — скрикнув Драко. — Флитвік не проковтне цього просто так! Він запитає Дамблдора!

— Саме так, — відповів Гаррі Поттер. — Мене негайно привели до кабінету директора.

Драко весь тремтів. Якщо Дамблдор зробить так, що Гаррі Поттер постане перед Чарверсудом — добровільно чи ні, — і змусить Хлопчика-Що-Вижив свідчити під сироваткою правди, що Драко катував був його... Надто багато людей любить Гаррі Поттера, батько може *програти* це голосування...

Батько міг би переконати Дамблдора не робити цього, проте не *задарма*. Зовсім не задарма. Тепер гра має правила, більше не можна погрожувати кому завгодно. Але Драко потрапив до Дамблдорових рук із власної волі. І Драко дуже цінний заручник.

Хоча тепер смертежера з нього не буде, тож він уже не такий цінний, як гадає батько. Ця думка різала його серце не згірш від різальних чарів.

— І що далі? — прошепотів Драко.

— Дамблдор миттю визначив, що це ти. Він знав, що ми товаришуємо.

Гірше й не придумаєш. Якби Дамблдор не здогадався був, хто винен, то, можливо, не ризикнув би вдатися до виманології, аби з'ясувати... Але якщо Дамблдор *знав*...

— І? — вичавив із себе Драко.

— Ми трохи побалакали.

— І?

— І я пояснив йому, — вишкірився Гаррі Поттер, —

що в його ж інтересах нічого не робити.

Його розум вривався в цегляну стіну й розтікся по ній. Драко просто витріщався на Гаррі Поттера, дурнувато роззявивши рота.

Аж так довго він згадував.

Гаррі знав загадковий секрет Дамблдора — Снейпів важіль впливу.

Тепер Драко ясно собі це уявляв. Суворий Дамблдор, приховуючи жагу, пояснює, яке це страшенно серйозне питання. І Гаррі, що ввічливо наказує йому тримати язика за зубами заради його ж блага.

Батько попереджав був про таких людей — здатних зруйнувати твоє життя й однаково викликати симпатію, що не давала як слід їх ненавидіти.

— А тоді, — промовив Гаррі, — директор запевнив професорова Флитвіка, що це й справді таємна й делікатна справа, про яку його заздалегідь проінформували, і, на його думку, її негайне розв'язання не допомогло б ані мені, ані будь-кому іншому. Професор Флитвік почав казати щось про те, що хитрі директоріві плани вже перетнули всякі межі, тоді я перервав його й пояснив, що це була моя *власна* ідея, а не щось, до чого мене примусив директор, тоді професор Флитвік крутнувся на місці й взявся відчитувати *мене*, тоді директор перервав *його* й заявив, що Хлопчик-Що-Вижив приречений втрапляти в дивні й небезпечні пригоди, тож буде безпечніше, якщо я робитиму це навмисно, а не чекатиму, доки вони трапляться випадково, тоді професор Флитвік звів свої маленькі руки догори й заверещав високим голосом на нас *обох*, що йому начхати, яку кашу ми тут заварили, але доки я в Рейвенклові, такого більше не повториться, інакше він мене звідти викине і я зможу піти до Грифіндору, де всій цій *дамблдорщині* й місце...

Гаррі дуже заважав Драко ненавидіти його.

— Хай там як, я б хотів залишитися в Рейвенклові, тож пообіцяв професорові Флитвіку, що нічого подібного більше не трапиться, а як трапиться, то я просто назву йому винного.

Гаррін погляд мав би бути холодним. Але не був. У його голосі мала б лунати смертельна погроза. Але не лунала.

І Драко спало на думку начебто очевидне питання, що відразу звело нанівець його настрій.

— Чому... ти не сказав?

Гаррі підійшов до вікна, де крізь нішу проникало сонячне проміння, і поглянув назовні, на зелені землі Гоґвортсу. Світло осяювало його, його мантію, його обличчя.

— Чому не сказав? — повторив Гаррі й затнувся. — Напевно, просто не міг злитися на тебе. Я знав, що завдав тобі болю першим. Навіть не можу стверджувати, що ми квити, адже те, як я вчинив із тобою, набагато гірше за те, як ти — зі мною.

Драко ніби налетів на ще одну цегляну стіну. Гаррі цілком міг би вимовити все це древньогрецькою, зрозумілішим би не стало.

Його розум понишпорив у пошуках відповідних моделей поведінки й повернувся ні з чим. Це твердження було зізнанням, що не узгоджувалося з Гаррініми інтересами. Навіть якщо він намагався зробити Драко своїм відданим слугою, то не мав би казати таке тепер, коли здобув над ним владу. Для цього йому слід було б наголошувати на своїй доброті, а не на тому, якої шкоди він завдав був Драко.

— А втім, — Гаррі майже зашепотів, — будь ласка, не роби такого більше. Це було боляче, і я не впевнений, що зможу пробачити таке вдруге. Навіть не впевнений, що зможу захотіти пробачити.

Драко просто не міг второпати. Гаррі що, намагався з

ним *дружити*? Він ж не настільки тупий, щоб вірити, ніби це досі можливо після Дракового вчинку.

Можна бути комусь другом і союзником, чого Драко й намагався був досягти з Гаррі, або знищити комусь життя й не залишити жодного вибору. Але і те, і те водночас — неможливо. Проте збагнути, що ще Гаррі міг мати на меті, ніяк не вдавалося.

Тоді йому сяйнула дивна думка — дещо, про що Гаррі торочив був учора без упину: «Перевір це».

«Науковець у тобі вже прокинувся, і навіть якщо ти ніколи не навчишся використовувати свою силу, ти завжди... шукатимеш... як... перевірити... свої... погляди...». Ці зловісні Гарріні слова, що їх він промовив, хапаючи в агонії повітря, все лунали в Драковій голові.

Якщо Гаррі *прикидався* другом, який каявся через те, що випадково завдав комусь болю...

— Ти все це *спланував*! — Драко навіть спромігся видобути із себе звинувачувальний тон. — Ти вчинив так не через злість, а тому, що *хотів* цього!

«Дурень, — скаже Гаррі Поттер, — звісно, я це спланував, і тепер ти мій».

Гаррі звернув своє обличчя до Драко.

— Вчора все відхилилося від плану, — насилу вичавив із себе Гаррі. — Я *планував* навчити тебе, чому завжди краще знати правду, а вже потім ми мали спробувати разом відкрити правду про кров і прийняти її, хай якою б виявилася відповідь. Вчора я... поквапився.

— Завжди краще знати правду, — холодно виголосив Драко. — Наче це була *послуга*.

Гаррі кивнув, чим зовсім зірвав йому дах:

— А що як Луціус подумає про те ж, що і я: що проблема в малій кількості дітей у сильніших чарівників? Він може почати платити найсильнішим із них, щоб ті заводили більше дітей. Власне, якби теорія чистоти

крови була істинною, то саме це Луціус і мав би робити: розв'язувати проблему зі *свого* боку, де він у змозі негайно щось змінити. Драко, зараз ти єдиний Луціусовий друг, здатний втримати його від марнотратства, адже ти єдиний, хто знає *справжню* відповідь і може передбачити справжні наслідки.

Йому спало на думку, що Гаррі Поттер зростав у настільки химерному місці, що тепер нагадував радше якийсь магічне створіння, а не чарівника. Драко просто не міг вгадати, що Гаррі скаже чи втне далі.

— Чому? — запитав Драко. Додати болю від зради до свого голосу було зовсім нескладно. — Чому ти вчинив так зі мною? Яким був твій план?

— Ну, ти Луціусовий спадкоємець, а Дамблдор гадає — вір чи ні, — що я належу йому. Ми можемо вирости й продовжити їхню битву. А можемо діяти інакше.

Драковий розум повільно це приймав.

— Ти хочеш розпочати між ними смертельну битву, відтак захопити владу, коли вони обидва виснажаться.

Невимовний страх стиснув йому груди. Він *мусить* спробувати зупинити це, за будь-яку ціну...

Але Гаррі похитав головою:

— О небо, *ні!*

— Ні?..

— Ти б на таке не погодився, і я теж. Це *наш* світ, ми не хочемо його нищити. Але уяви, скажімо, що Луціус вважатиме, ніби таємна спілка — це твій інструмент і ти на його боці, а Дамблдор вважатиме, що таємна спілка — це мій інструмент і я на його боці. На думку Луціуса, ти перетягнув мене й Дамблдор вірить, ніби таємна спілка моя, а на думку Дамблдора, я перетягнув тебе й Луціус вірить, ніби таємна спілка твоя. Відповідно, вони обидва допомагатимуть нам, але лише так, щоб інший не помітив.

Драко не мусив прикидатися, що йому відняло мову.

Якось тато взяв його на п'єсу «Трагедія Лайта» — про надзвичайно розумного слизеринця Лайта, що вирішив очистити світ від зла за допомогою древнього персня, здатного вбити будь-кого, чиє обличчя й ім'я знав його власник. Йому протистояв інший надзвичайно розумний слизеринець — злодій на ім'я Лолайт, що завжди носив маскування, приховуючи своє справжнє обличчя. У всіх правильних місцях Драко захоплено скрикував і плескав. П'єса завершилася сумно, що страшенно його розчарувало; батько лагідно на це зазначив, що слово «трагедія» в назві не дарма.

Потім він запитав, чи зрозумів Драко, чому вони пішли були на цю п'єсу.

Щоб навчити його бути хитрим, як Лайт і Лолайт, коли він виросте. Так припустив був Драко.

Батько заявив, що Драко не міг помилятися сильніше, і звернув його увагу: хоча Лолайт дуже хитро приховував обличчя, не існувало жодної причини називати Лайтові своє ім'я. Відтак він спростував майже кожну частину п'єси, а Дракові очі все ширшали й ширшали. Насамкінець батько сказав, що такі сюжети *завжди* нереалістичні, адже якби письменник знав, що *насправді* робитиме хтось *настільки* розумний, як Лайт, то сам спробував би захопити світ замість писати про це п'єси.

Тоді батько розповів йому про правило трьох: жоден план, що потребує дотримання більш як трьох різних умов, ніколи не спрацює в реальному житті. І пояснив, що оскільки лише дурень вдасться до *найскладнішого* можливого плану, то справжньою межею є дві умови.

Зараз Драко просто не міг дібрати слів, щоб описати невимовно колосальну непридатність цього грандіозного задуму. Втім, *саме такої* помилки можна припуститися, якщо не мати наставників, вважати себе дуже розумним і навчатися плетіння інтриг із п'єс.

— Отже, — озвався Гаррі, — як тобі мій план?

— Винахідливий... — повільно вимовив Драко. Запевняння в геніальності й благоговійні охання зумовили б підозри. — Гаррі, можна питання?

— Звісно.

— Чому ти купив Ґрейнджер дорогий капшучок?

— Щоб показати, що не тримаю зла, — миттєво відповів Гаррі. — Хоча я також очікую, що протягом наступних кількох місяців їй буде незручно відмовляти, коли я звертатимуся до неї з невеличкими проханнями.

Саме тоді Драко зрозумів, що Гаррі *справді* намагався бути його другом.

Він зробив проти Ґрейнджер хитрий хід, навіть, можливо, геніальний. Влаштуй усе так, щоб ворог тебе не підозрював і почувався по-дружньому тобі зобов'язаним, і тоді зможеш добитися від нього потрібних дій, *просто попросивши*. Для Драко цей шлях був закритий — його опонент ставився б до нього надто недовірливо. Але не для Хлопчика-Що-Вижив. Тому першим кроком його плану було подарувати ворогові щось дороге. Драко й не подумав би про таке, проте це могло спрацювати...

Для Гарріних ворогів його плани спершу могли здаватися туманними, навіть дурними. Однак варто було збагнути хід його думок, як у них з'являвся сенс і ставало зрозуміло, що він намагається завдати тобі шкоди.

А те, як Гаррі повадився з Драко зараз, сенсу не мало.

Адже якщо *дружити* з Гаррі, то він намагався робити це в чужий, незбагнений маґлівський спосіб, навіть якщо це означало знищення всього твого життя.

Тиша затягнулася.

— Я знаю, що страшенно знехтував нашою дружбою, — нарешті озвався Гаррі. — Але зрозумій мене, будь ласка: я просто хотів, щоб ми знайшли правду разом. Чи зможеш ти таке пробачити?

Роздоріжжя, на якому перетнулися два шляхи. Тільки з одного з них можна буде звернути пізніше, якщо Драко змінить думку...

— Гадаю, я розумію, що ти намагався зробити, — збрехав він. — Тож так.

Гарріні очі засяяли.

— Я дуже радий чути це, Драко, — м'яко промовив він.

Двоє учнів стояли в ніші: Гаррі досі під самотнім сонячним променем, а Драко — в тіні.

Драко з жахом і відчаєм усвідомив: хай яка страшна доля чигала на Гарріних друзів, той мав тепер стільки можливостей йому погрожувати, що ворогувати з ним було навіть *гірше*.

Напевно.

Мабуть.

Ну, його ворогом він завжди встигне стати...

Він приречений.

— Отже, — сказав Драко. — Що далі?

— Навчаємося знову наступної суботи?

— Сподіваюся, наступне заняття не буде схожим на попереднє...

— Не хвилюйся, не буде. Ще декілька *таких* субот, і ти станеш кращим за мене, — засміявся Гаррі.

Драко не поділяв його веселощів.

— О, і доки ми тут, — Гаррі сором'язливо всміхнувся. — Знаю, що зараз невдалий час, та, власне, я хотів порадитися стосовно дечого.

— Гарзд, — відповів Драко, досі роздумуючи над попередніми словами.

Гарріні очі напружилися:

— Я витратив на цей капшучок майже все золото, що

зміг вкрасти зі свого сховища в «Грінґотсі»...

Що.

— ...і ключ у Макґонегел чи, можливо, вже в Дамблдора, а я саме зібрався розпочати план, що потребуватиме деяких коштів. Хотів запитати, чи знаєш ти якийсь метод дістатися свого...

— Я позичу тобі гроші, — цілковито рефлекторно злетіло з Дракових губ.

Гаррі здавався здивованим, проте приємно здивованим:

— Драко, ти не мусиш...

— Скільки?

Гаррі назвав суму, і Драко не зовсім вдалося приховати свій шок. Це були майже всі кишенькові гроші, що їх батько дав йому на рік. У нього залишиться лише кілька ґалеонів...

Драко подумки дав собі копняка. Варто лиш написати батькові й пояснити, що грошей немає, тому що йому вдалося *позичити їх Гаррі Поттерові*, і той надішле особливу записку з привітанням золотими чорнилами, гігантською шоколадною жабою, якої вистачить на два тижні, і вдесятеро більше ґалеонів на випадок, якщо Гаррі Поттерові знадобиться ще.

— Це забагато, чи не так, — промовив Гаррі. — Вибач, я дарма попросив...

— Перепрошую. Я — *Мелфой*, знаєш. Просто здивувався, що ти захотів так багато.

— Не хвилюйся, — весело відказав Гаррі Поттер. — Це ніяк не загрожує інтересам твоєї родини, просто один мій злий задум.

— Тоді без проблем, — кивнув Драко. — Хочеш забрати гроші прямо зараз?

— Звісно.

Коли вони покинули нішу й вирушили в напрямку підземель, Драко не втримався від запитання:

— Якщо не секрет, для якого плану це потрібно?

— Ріта Скітер.

Драко подумав на себе дуже погані слова, проте відмовлятися вже було запізно.

Дорогою до підземель Драко почав збирати думки до купи.

Ненавидіти Гаррі Поттера не вдавалося. Той справді намагався дружити — просто він божевільний.

Однак це не причина відмовитися від помсти чи бо-дай відкласти її.

— Отже, — сказав Драко, роздивившись спершу навколо й перевіривши, чи є хтось поблизу. Їхні голо-си, звісно, здаватимуться розмитими, проте додаткова обережність ніколи не зайва. — Я тут подумав. Коли ми приведемо новаків до таємної спілки, вони мають вважати нас рівними. Інакше вистачить лише одного з них, щоб вибвкати план батькові. Ти вже це продумав, так?

— Звісно.

— Чи *будемо* ми рівними?

— Боюся, що ні, — відповів Гаррі. Відчувалося, що він намагався пом'якшити ці слова й стримати чималу зневагу, однак не дуже успішно. — Вибач, Драко, проте ти ще навіть не знаєш, що означає слово «Баєсівська» у Баєсівській таємній спілці. Ти муситимеш навчатися місяцями, перш ніж ми зможемо прийняти когось іще, і це лише для того, щоб тобі вдалося *гідно зробити вигляд*, начебто ми рівні.

— Бо я знаю замало науки, — Драко старанно втримував свій голос безвразним.

Гаррі похитав головою:

— Проблема не в тому, що тобі невідомі окремі наукові факти на кшталт дезоксирибонуклеїнової кислоти. Це не стало б на заваді нашій рівності. Проблема в тому, що ти не опанував методів раціональності — глибших таємних знань про те, як усі ці відкриття було здійснено. Я спробую навчити тебе, але освоїти їх значно складніше. Подумай, чого ми досягнули вчора. Так, ти зробив свій внесок. Проте керував процесом тільки я. Ти відповів на деякі питання. Я ставив їх усі. Ти допомагав штовхати. Напрямок тримав лише я. А без методів раціональності, Драко, неможливо скерувати таємну спілку в потрібному напрямку.

— Ясно, — дещо розчаровано протягнув Драко.

Гаррін голос ще більше пом'якшав:

— Я старатимуся поважати твою обізнаність щодо людської всячини, Драко. Проте й ти маєш поважати мою обізнаність, і немає просто жодного шансу, що тобі вдасться дорівнятися до мене в питаннях керування таємною спілкою. Минув лише *один день*, відколи ти став науковцем, ти знаєш *один* секрет про дезоксирибонуклеїнову кислоту й не опанував *жодного* з методів раціональності.

— Розумію, — промовив Драко.

І не збрехав.

«Людська всячина». Захопити владу в таємній спілці, напевно, не буде навіть складно. А потім він уб'є Гаррі Поттера про всяк випадок...

Виринули спогади: як жахливо він почувався вчора, коли знав, що Гаррі десь кричить.

Драко подумав ще декілька поганих слів.

Гаразд. Він не вбиватиме Гаррі. Його виховали магли, він же не винен, що божевільний. Натомість Гаррі житиме далі, просто щоб Драко міг сказати йому, що це все для його ж власного блага, що насправді він має бути

вдячним...

Із раптовою насолодою Драко усвідомив: це й справді було для його блага. Гаррі помре, якщо спробує здійснити свій план — водити Дамблдора й батька, як kota за ниткою.

Так навіть краще.

Драко позбавить його всіх мрій — так само, як із ним вчинив був Гаррі.

Драко скаже йому, що це заради його ж блага, і це буде цілковитою правдою.

Драко здобуде владу над таємною спілкою й силами науки, щоб очистити чаклунський світ, і тоді батько пишатиметься ним не менше, ніж якби він став смертежером.

Злі плани Гаррі Поттера буде зруйновано, а сили добра візьмуть гору.

Бездоганна помста.

Хіба що...

«Просто вдай, що вдаєш із себе науковця», — порадив був йому Гаррі.

Драко не вистачало слів, щоб описати, що саме не так із Гарріною головою (адже він ніколи не чув про такий термін, як глибина рекурсії), однак міг здогадатися, які схеми з цього випливали.

Хіба що саме це Гаррі й хоче: викликати в нього такі думки як частину якогось навіть *грандіознішого* задуму, у якому Драко втрапить *прямо в пастку*, якщо спробує зруйнувати поточний план. Гаррі може навіть *знати*, що цей план нездійсненний, і намагатися досягти з ним *одного* — спонукати Драко зірвати його...

Ні. Як близько до безумства. Мусить існувати межа. Навіть сам Темний Лорд не будував *таких* хитромудрих замислів. Це неможливо в справжньому житті — лише в

батькових казочках на ніч, у яких дурні гаргуйлі своїми діями завжди сприяли героєві замість перешкоджати йому.

А поруч із Драко йшов Гаррі — з усмішкою на обличчі й думками про еволюційне походження людського розуму.

Колись, перш ніж люди більш-менш зрозуміли, як працює еволюція, вони висловлювали всілякі дикі припущення на кшталт «людський розум еволюціонував, щоб ми могли винаходити кращі інструменти».

Нісенітниця, адже варто було лише комусь одному з племені винайти інструмент, як він ставав доступним решті; знання переходило б і до інших племен і використовувалося їхніми нащадками ще сотні років. Чудово для наукового прогресу, проте не з погляду еволюції: винахідник не здобував серйозної переваги пристосованості — не лишав після себе набагато більше дітей, ніж усі інші. Лише переваги у відносній пристосованості могли збільшити відносну поширеність гена в популяції й зумовити всеохопність якоїсь рідкісної мутації, подолати межу, за якою її матимуть усі. А геніальні винаходи не були поширеними настільки, щоб забезпечити постійний тиск добору, необхідний для просування мутації. Якщо подивитися на людей з їхніми пістолами, танками та ядерною зброєю і порівняти їх із шимпанзе, то очевидним здогадом було, що інтелект виник для створення технологій. Очевидним, проте неправильним.

Перш ніж люди більш-менш зрозуміли, як працює еволюція, вони висловлювали всілякі дикі припущення на кшталт «клімат змінився, племена мусили мігрувати, і люди стали розумнішими, щоб розв'язати нові проблеми, які поставали перед ними».

Але ж мозок людських істот учетверо перевищував за

розмірами мозок шимпанзе. 20% людського метаболізму витрачалося на живлення мозку. Люди були сміховинно розумнішими за всі інші види. Таке не траплялося через те, що докілья трохи підвищувало складність своїх проблем; у такому разі організми трохи розумнішали б, щоб розв'язати їх. А мозок гігантського невідповідного розміру свідчив про якийсь *безконтрольний* еволюційний процес, щось, що вимагало більшого й більшого тиску, без упину.

І вчені сьогодення мали доволі гарний здогад, що це був за безконтрольний еволюційний процес.

Гаррі якось прочитав був відому книжку «Політика шимпанзе». Вона описувала, як дорослий шимпанзе Люїт протистояв старому альфі Єроєнові, заручившись допомогою молодого шимпанзе Ніккі. Той не втручався напряду в бої між Люїтом і Єроєном, але заважав прибічникам останнього приходити йому на допомогу: відволікав їх щоразу, як відбувалися сутички між Люїтом і Єроєном. З часом Люїт переміг і став новим альфою, а Ніккі — другим за впливом.

Втім, зовсім скоро Ніккі утворив союз із переможе-ним Єроєном, скинув Люїта й став *новим новим* альфою.

Це вражало: як мільйони років гуманоїди намагалися перехитрити *одне одного* — невпинні еволюційні перего-ни озброєнь, що призвели були до збільшення менталь-них можливостей.

Бо, ну знаєте, людина б точно передбачила, що так станеться.

А поруч із Гаррі йшов Драко, приховуючи усмішку й обмірковуючи свою помсту.

Колись, нехай і минуть роки, проте колись Гаррі Пот-тер дізнається, що означає недооцінювати Мелфойв.

Науковець у ньому прокинувся за один день. Гаррі

стверджував був, що цього не мало трапитися протягом місяців.

Але, звісно ж, Мелфой стане могутнішим науковцем, ніж будь-хто інший.

Отже, Драко опанує всі методи раціональності Гаррі Поттера, а коли настане слухна мить...

Розділ 25. Не пропонуйте рішення відразу

Щоб знайти нове життя й Дж. К. Ролінг!

Від автора. Оскільки зазвичай ця книга описує реальні наукові дані, то додаю попередження: у розділах 22 — 25 Гаррі не розглядає безліч можливостей. Зокрема (і найважливіше) існування багатьох магічних генів, що, однак, розміщуються всі на одній хромосомі (чого не трапилося б природним шляхом, але залишається ймовірність стороннього втручання). У такому разі успадкування здійснювалося б за схемою Менделя, втім, магічна хромосома могла б деградувати внаслідок кросинговеру, обмінюючись ділянками зі своїм немагічним гомологом. (Гаррі читав про Менделя й хромосоми в наукових історичних книжках, проте недостатньо вивчав власне генетику, щоб знати про кросинговер. Ей, йому ж лише одинадцять.) Та попри те, що сучасний науковий журнал зміг би прискіпатися ще до купи речей, усі наведені Гаррі сильні свідчення й справді є сильними свідченнями — інші варіанти мало ймовірні.

Дія 2:

(Яскраве сонячне проміння лилося крізь зачаровану стелю Великої зали, освітлюючи учнів, що сиділи ніби просто неба, мерехтячи в їхніх тарілках і келихах. Свіжі після нічного сну, ті вдихали аромати сніданку й готувалися втілювати хай що там вони собі запланували на неділю.)

Отже. Існує лише одна річ, що робить тебе чарівником.

Якщо подумати, то це не сильно дивувало. Основне завдання ДНК — повідомляти рибосомам, як об'єднувати амінокислоти в протеїни. Традиційна фізика, що доволі точно описувала цей процес, стверджувала: хай скільки амінокислот з'єднати в один ланцюг, магії з них ніколи й ніяк не здобудеш.

А втім, усе вказувало на спадковість магії, її пов'язаність із ДНК.

Напевно, не тому, що ДНК об'єднувала немагічні амінокислоти в магічні протеїни. Найімовірніше, сама собою стрижнева послідовність ДНК взагалі не наділяла людину магією.

Магія зароджувалася деінде.

(За рейвенкловським столом, витріщаючись кудись у далечінь, сидів хлопець. Правицею він несвідомо зачерпував ложкою якусь неважливу їжу, що стояла прямо перед ним. Мабуть, якщо замінити її землею, він цього й не помітив би.)

І з якоїсь причини Джерело Магії звертало увагу на окремий ДНК-маркер в індивідуумів, що більше нічим не відрізнялися від решти звичайних людей, нащадків мавп.

(Власне, кудись у далечінь там витріщалося чимало хлопців і дівчат. Мова все ж таки про рейвенкловський стіл.)

Інші логічні роздуми також приводили до цього

висновку. Складні механізми у видах, що розмножуються статевим шляхом, завжди загальні для всіх їхніх представників. Якщо ген Б залежить від гена А, то ген А сам собою мусить бути корисним і самостійно поширитися майже на весь генофонд, перш ніж користь від гена Б почне проявлятися досить часто, щоб надати перевагу в пристосованості. Щойно Б охопить весь вид, можна здобути залежну від нього варіацію A^* , відтак В, що залежатиме від A^* і Б, відтак B^* , що залежатиме від В — і так доки весь механізм не розвалиться, якщо вилучити з нього бодай один елемент. Однак усе це відбувається *послідовно* — еволюція ніколи не забігає наперед, вона ніколи не сприятиме поширенню Б заздалегідь, сподіваючись, що А стане загальним для всіх пізніше. Еволюція — це простий історичний факт: хай які організми залишать після себе найбільше дітей, саме їхні гени частіше зустрічатимуться в наступному поколінні. А це значить, що кожна частинка складного механізму має стати майже всеохопною, перш ніж розвинуться інші складові, щоб залежати від її присутності.

Тому *складні взаємозалежні* механізми — могутні й мудровані протейінові машини, ці рушії життя — завжди загальні у видах, що розмножуються статевим шляхом. Окрім незначної жменьки варіацій за межами цієї взаємозалежної системи, що якоїсь миті пройшли природний добір, коли повільно закладалися основи для подальшого ускладнення. Саме тому всім людським істотам властива однакова будова мозку, однакові емоції, однакові вирази обличчя, пов'язані з цими емоціями. Ці адаптації складні, а отже, мусять бути загальними.

Якби магія була такою — великою складною адаптацією з купою потрібних генів, — то дитина від чарівника й магла отримала б лише половину деталей, а половина машини працює не дуже. А чарівників маглівського роду взагалі не існувало б — жодного. Навіть якби кожна де-

таль потрапила до маґлівського генофонду, вони ніколи б не склалися разом в одному індивідумі в чарівника.

Не існувало якоїсь генетично ізольованої спільноти людей, що еволюційно розвинули в своїх мізках хитро-сплетені маґічні секції. Такі складні генетичні механізми в разі схрещування чарівників із маґлами ніколи не відновилися б знову в маґлородцях.

Отже, хай у який спосіб гени робили тебе чарівником, схем складних механізмів у них не містилося.

Це ще одна причина, чому Гаррі припустив був схему Менделя. Якщо маґічні гени прості, то навіщо існувати більш ніж одному?

Однак сама маґія не здавалася такою простою. Замикальне закляття не давало відчиняти двері й трансфігурувати завіси, ще й чинило опір закляттям «*Finite Inchantatem*» та «*Алогомора*». Надто багато речей зводилося до одного; це можна було назвати орієнтацією на мету — цілеспрямованістю, якщо простіше.

Існувало лише дві відомі причини цілеспрямованої складності. Природний добір, що створював речі на кшталт метеликів. І розумне проектування, що створювало речі на кшталт автомобілів.

Не схоже було, наче маґія — це щось самовідтворювальне. Цілеспрямовано складні закляття не скидалися на метеликів (які були складними для того, щоб виготовляти копії себе), а мали на меті слугувати користувачеві, як автомобіль.

Отже, якийсь розумний розробник створив Джерело Маґії і звелів йому звертати увагу на окремий ДНК-маркер.

Що наштовхувало на наступну очевидну думку: тут якість причетна «Атлантида».

Гаррі вже розпитував про неї Герміону — ще в потягу до Гогвортсу, після того як почув був це слово від Драко.

Наскільки їй було відомо, знань про Атлантиду, крім самої назви, не лишилося.

Це могло бути лише легендою. Проте цілком можливо, щоб магічна цивілізація — особливо якщо вона існувала до Інтердикту Мерліна — якось примудрилася себе підірвати.

Думки плинули далі: Атлантида була ізольованою цивілізацією, що якось створила Джерело Магії й звеліла йому слугувати лише людям із генетичним атлантидним маркером — кров'ю атлантів.

З цього випливало, що слова й рухи палички не настільки складні, щоб за їхньою допомогою чарівники просто творили магію з нічого. На відміну від трьох мільярдів базових пар людської ДНК, достатньо складних, щоб побудувати людське тіло з нічого; на відміну від комп'ютерних програм, що опрацьовували тисячі байтів даних.

Це значило, що слова й рухи палички були лише пусковими приладами, важелями, що вмикали якусь приховану й значно складнішу машину. Кнопками — не схемами.

А як і комп'ютерна програма не скомпіюється, якщо припуститися єдиного одруку, так і Джерело Магії не зреагує, якщо не вимовити закляття бездоганно.

Логіка була невблаганною.

І вказувала на єдиний можливий висновок.

Тисячі років тому древні пращури чарівників звеліли Джерелу Магії левітувати речі, тільки якщо хтось скаже... «Вінґардіум Левіоза».

Гаррі важко схилився над столом і втомлено підпер чоло правицею.

На світанку штучного інтелекту, коли все тільки-но починалося й ніхто ще не усвідомлював усієї складності цього питання, трапилася показова історія: професор до-

ручив одному зі своїх випускників розв'язати проблему комп'ютерного зору.

Зараз Гаррі міг приблизно зрозуміти, як мав почуватися той випускник.

Це могло затягнутися.

Чому закляття «Алогомора» потребувало більших зусиль, якщо це було просто натискання кнопки?

Який дурень вбудував закляття «*Авада Кедavra*», що спрацьовує лише від ненависти?

Чому безмовна трансфігурація вимагала повного ментального розділення концепції форми й концепції матеріалу?

Гаррі може не впоратися з цим завданням до випуску з Гогвортсу. Може все ще працювати над ним, коли йому виповниться тридцять років. Герміона мала рацію; раніше Гаррі не усвідомлював цього насправді, просто виголошував натхненну промову про наполегливість і відданість меті.

Він може взагалі ніколи не розв'язати цього завдання — таку можливість його розум розглянув зовсім швидко й відразу відігнав, вирішивши, що це вже занадто.

Крім того, якщо протягом перших кількох десятиліть з'ясувати секрет безсмертя, то все буде гаразд.

Який метод використав був Темний Лорд? Якщо подумати, то факт, що Темному Лордові якось вдалося пережити смерть свого тіла, був майже *нескінченно* важливішим за його спроби поневолення чаклунської Британії...

— Перепрошую, — пролунав з-за його спини очікуваний голос, проте вкрай неочікуваним тоном. — Коли вам буде зручно, містер Мелфой грічно просить вас про зустріч.

Гаррі не похлинувся пластівцями. Натомість він обернувся й окинув поглядом містера Креба:

— Це я перепрошую. Ти мав на увазі: «Бос має до тебе розмову»?

Здавалося, що містера Креба це не потішило:

— Містер Мелфой звелів розмовляти належно.

— Нічого не чую. Ти не розмовляєш належно.

Гаррі повернувся до дрібних синіх кристалічних пластівців і неспішно з'їв ще одну ложку.

— Бос має до тебе розмову, — загрозово почулося з-за спини. — Краще рухайся, доки цілий.

Ось. *Тепер* усе йшло за планом.

Дія 1:

— Причина? — обличчя старого чарівника не виказувало люті. Хлопець перед ним — жертва, не варто лякати його ще більше. — *Ніщо* не може виправдати...

— Я вчинив із ним ще гірше.

Старий чарівник залякнув від жаху:

— Гаррі, *що ти накоїв?*

— Я обманом змусив Драко повірити, ніби я обманом змусив його взяти участь у ритуалі, під час якого він пожертвував своєю вірою в чистоту крові. А це означає, що він не зможе стати смертежером, коли виросте. Він втратив усе, директоре.

Запанувала довга мовчанка. Порушували її тільки химерні штукенції, що тихо пихкали й свистіли. Та з плином часу ці звуки ставали непомітними й зливалися з тишею.

— Отакої, — промовив старий чарівник. — Я ж бо як дурень очікував, що ти намагатимешся привести спадкомця Мелфоїв до спокути, скажімо, *показавши йому справжню дружбу й доброту*.

— *Ха!* Ага, ніби щось таке спрацювало б.

Старий чарівник зітхнув. Це вже занадто.

— Гаррі. Тобі хоча б спадало на думку, що є щось *недоречно* в тому, щоб приводити когось до спокути за допомогою брехні й обману?

— Прямо я не брехав, а оскільки тут ідеться про Драко Мелфоя, то, гадаю, *доречно* — це саме те слово, — хлопець аж світився самовдоволеністю.

Старий чарівник похитав головою у відчаї:

— І це наш герой. Ми приречені.

Дія 5:

Здавалося, що вимощений грубим каменем довгий вузький тунель, освітлений лише паличкою в руках дитини, тягнувся кілометрами.

Із дуже простої причини: він тягнувся кілометрами.

Була третя ранку. Фред із Джорджем скрадалися таємним переходом, що вів від статуї одноокої відьми в Гогвортсі до підвалу «Медових руць» — крамниці солодощів у Гогсміді.

— Як вона? — тихо запитав Фред.

(Не те щоб хтось слухав, просто розмовляти нормальним голосом, скрадаючись таємним переходом, було якось дивно.)

— Досі барахлить, — відповів Джордж.

— Обидва чи...

— Миготіння знову виправилося. Друге — як завжди.

Карта була надзвичайно могутнім артефактом, здатним за іменем відстежувати кожну розумну істоту в межах школи в реальному часі. Майже напевно її створили тоді ж, коли постав Гогвортс. А те, що почали з'являтися помилки, не віщувало нічого доброго. Якщо вона зламалася, то, найімовірніше, полагодити її не зможе ніхто, крім Дамблдора.

А віддавати Карту Дамблдорові близнюки Візлі

не збиралися. Цим вони завдали б жахливої образи мародерам — чотирьом невідомим, яким вдалося вкрасти частину охоронної системи Гог'вортсу (що, мабуть, була творінням самого Салазара Слизерина) і перетворити її на інструмент для учнівських витівок.

Хтось вважав би це неповагою.

Хтось вважав би це злочином.

Близнюки Візлі свято вірили, що якби про це дізнався Годрик Ґрифіндор, то він схвалив би.

Брати йшли далі й далі, переважно мовчки. Близнюки Візлі розмовляли один із одним, коли продумували нові витівки чи коли хтось із них знав щось невідоме другому. Інакше сенсу в розмовах було небагато. Якщо вони володіли однаковою інформацією, то здебільшого мали однакові думки й ухвалювали однакові рішення.

(У давнину існувала традиція, згідно з якою одного з магічних близнюків вбивали відразу після народження.)

Зрештою Фред і Джордж вилізли до запорошеного підвалу, захаращеного бочками й полицями з дивними інгредієнтами.

Вони взялися чекати. Вчинити якимось інакше було б неввічливо.

Невдовзі худий чоловік у чорній піжамі, позіхаючи, спустився сходами, що вели до підвалу.

— Здоров, хлопці, — привітався Амброзій Флум. — Не чекав на вас сьогодні. Невже запаси скінчилися?

Фред і Джордж вирішили, що розмовлятиме Фред.

— Не зовсім, містере Флум, — сказав той. — Ми сподівалися, що ви нам допоможете з дечим... цікавішим.

— Ну, хлопці, — гнівно виголосив Флум. — Сподіваюся, ви не розбудили мене лише для того, щоб я вкотре нагадав: я не продам вам товарів, через які ви можете вскочити в справжню халепу. Принаймні доки вам не

виповниться шістнадцять...

Джордж мовчки дістав щось із мантиї і передав це Флумові.

— Ви це бачили? — запитав Фред.

Флум подивився на вчорашній випуск «Щоденного віщуна» й насуплено кивнув. Заголовок «НАСТУПНИЙ ТЕМНИЙ ЛОРД?» супроводжувався зображенням хлопчика; камері якогось учня вдалося спіймати його обличчя з невластиво холодним і нещадним виразом.

— Навіть від Мелфоя я такого не чекав, — гаркнув Флум. — Цькувати хлопця, ще й одинадцятирічного! Розмолоти й пустити на шоколад, от що з цим чоловіком треба зробити!

Фред і Джордж одночасно кліпнули. За Рітою Скітер стоїть *Мелфой*? Гаррі Поттер про це не попереджав... а це мусило означати, що той сам не знав. Він ніколи не став би вплутувати їх, якби знав...

Фред і Джордж презирнулися. Ну, Гаррі не обов'язково знати, доки вони не покінчать із завданням.

— Містере Флум, — тихо промовив Фред, — Хлопчику-Що-Вижив потрібна ваша допомога.

Флум поглянув на них.

Зітхнув.

— Гаразд. Чого ви хочете?

Дія 6:

Полюючи на смачну здобич, Ріта Скітер не надто зважала на метушливих комашок, що заповнили решту всесвіту. Тому коли лисуватий юнак заступив їй дорогу, вона ледь із ним не зіткнулася.

— Міс Скітер, — цей голос лунав занадто жорсткою й холодно для такого молодого обличчя. — Яка приємна зустріч.

— Геть із дороги, гультіпако! — кинула Ріта, спробувавши його обійти.

Чоловік так бездоганно повторив її рухи, що здавалося, ніби жоден із них взагалі не ворухнувся — просто вулиця трохи посунулася, доки вони стояли на місці.

Ріта примружилася:

— Та ким ти себе уявив?

— Як нерозумно, — сухо відповів той. — Було б мудро запам'ятати обличчя смертежера під прикриттям, що навчає Гаррі Поттера, як стати наступним темним лордом. Зрештою, — лиха посмішка, — навряд чи ви б захотіли випадково зустрітися з такою людиною на вулиці, особливо після того, як облили її брудом у газеті.

Ріті знадобився деякий час, щоб скласти його слова до купи. І це Квірін Квірел? Якийсь надто молодий і надто старий водночас. Якщо не зважати на жорстокий і зверхній вираз, то на лице йому можна було дати років тридцять п'ять — сорок. І в нього вже випадає волосся? Він що, не може оплатити цілителя?

А ба́йдуже. Жучок має час і місце, де потрібно бути. Вона щойно отримала анонімне повідомлення, що мадам Боунз зацікавилася одним зі своїх молодших помічників. Якби Ріта зуміла це довести, то на неї чекав би солодкий бонус — у списку жертв мадам Боунз посідала одне з чільних місць. Інформатор стверджував був, що Боунз і молодий помічник обідатимуть в одній особливій і дуже популярній для певних речей кімнаті «У Мері». У захищеній від усіх шпигунських приладів кімнаті, як з'ясувалося, однак не від гарненького синенького жучка, що міг умонститися на стіні...

— Геть із дороги! — гаркнула Ріта й спробувала відштовхнути Квірела. Їхні руки ледь торкнулися, коли він ухилився, і Ріта похитнулася, зустрівши своїм кулаком саме лише повітря.

Квірел закотив лівий рукав мантиї, демонструючи їй руку:

— Дивіться. Чорної мітки немає. Я б хотів, щоб ваша газета опублікувала спростування.

Ріта не стримала здивованого сміху. Та ж очевидно, що ніякий він не смертежер. Інакше газета ніколи не опублікувала б статті.

— І не мрій, гультіпако. Котися звідси.

Квірел якусь мить витріщався на неї.

Відтак посміхнувся.

— Міс Скітер. Я сподівався знайти щось, що вас переконає. Втім, я вже бачу, що не зможу відмовити собі в задоволенні просто розчавити вас.

— Не ти один. А зараз геть із дороги, гультіпако, а то я покличу аврорів і тебе заарештують за перешкоджання журналістській діяльності.

Квірел легко вклонився їй і пройшов повз.

— Прощай, Ріто Скітер, — пролунало позаду.

Рушивши вперед, Ріта ледве почула, як чоловік щось наспівував, віддаляючись.

Ніби це могло її налякати.

Дія 4:

— Вибачте, але я не з вами, — промовив Лі Джордан. — Мені комфортніше на рівні гігантського павука.

Хлопчик-Що-Вижив сказав був, що має важливе завдання для Ордену Хаосу, щось вагоме й таємне, суттєвіше й складніше за їхні звичайні витівки.

Після чого виголосив натхненну, проте дещо туманну промову. Про те, яких вершин могли б досягнути Фред, Джордж і Лі з їхнім приголомшливим потенціалом, варто тільки навчитися бути *дивнішими*. Наповнювати життя людей *цілковитим безглуздям*, а не просто несподівано зва-

лювати їм на голови щось на кшталт відер із водою, прилаштованими над дверима. (Фред і Джордж зацікавлено переглянулися — такого вони ще не робили.) Гаррі Поттер нагадав їм про витівку з Невілом (із каяттям зазначивши, що Сортувальний Капелюх присоромив був його за неї), яка змусила хлопця *сумніватися, чи при своєму він розумі*. Той мав почуватися так, ніби раптом потрапив до альтернативного всесвіту. Саме так усі почувалися були, побачивши, як вибачається Снейп. Саме в цьому полягала *справжня сила витівок*.

«Ви зі мною?» — прокричав був Гаррі Поттер.

— Ні, — заперечив Лі Джордан.

— Ми з тобою, — запевнив Фред чи Джордж, адже не було жодного сумніву, що Годрик Грифіндор погодився б.

Лі Джордан сумно посміхнувся, підвівся й пішов із безлюдного коридору, зачарованого «Квіетусом», де тривала зустріч чотирьох членів Ордену Хаосу, що всілися в змовницькому колі.

Три члени Ордену Хаосу перейшли до справи.

(Сумувати не варто. Фред і Джордж все ще співпрацюватимуть із Лі над витівками рівня гігантського павука. Вони почали називати це Орденем Хаосу лише для того, щоб завербувати Гаррі Поттера. Коли Рон розповів був їм, який той дивний і злий, близнюки вирішили врятувати Гаррі, показавши йому справжню дружбу й доброту. На щастя, це більше не здавалося потрібним. Хоча вони не зовсім були в цьому впевнені...)

— Отже, — розпочав один із близнюків, — до чого це все?

— Ріта Скітер, — пояснив Гаррі. — Знаєте таку?

Фред і Джордж похмуро кивнули.

— Вона розпитує про мене.

Кепські новини.

— Спробуйте здогадатися, чого я від вас хочу?

Фред і Джордж дещо спантеличено презирнулися:

— Підкинути їй деякі з наших цікавеньких цукерок?

— Ні. Ні, ні, *ні!* Це ідеї рівня гігантського павука! Ну ж бо, що б зробили *ви*, якби почули, що Ріта Скітер копає бруд на *вас*?

Рішення стало очевидним.

На обличчях Фреда й Джорджа повільно розповзлися усмішки:

— Розпустили б чутки самі.

— *Саме так*, — Гаррі широко всміхнувся. — Та потрібні не просто які-небудь чутки. Я хочу навчити людей ніколи не вірити газетним пліткам про Гаррі Поттера — так само, як маґли не вірять газетним пліткам про Елвіса. Спершу я гадав розпустити стільки чуток, щоб Ріта Скітер не знала, чому вірити, але тоді вона просто вхопиться за найбільш правдоподібні й мерзенні. Отже. Я хочу, щоб ви створили про мене липову історію і якимось змусили Ріту Скітер повірити в неї. Але так, щоб потім усі дізналися, що це липа. Ми хочемо обдурити Ріту Скітер і її редакторів, але *потім* мають з'явитися докази брехні. Звісно, з огляду на всі ці вимоги історія має бути якомога *сміховиннішою*, та однаково побачити світ. Ви розумієте, чого я від вас хочу?

— Не зовсім... — повільно протягнув Фред чи Джордж. — Ти хочеш, щоб ми *вигадали* історію?

— Я хочу, щоб *усе це* ви взяли на себе. Вибачте, наразі я дещо заклопотаний, до того ж хотів би мати змогу чесно сказати, що й гадки не мав, що таке станеться. Здивуйте мене.

На мить обличчя Фреда й Джорджа розтягнулися в дуже злих посмішках.

І знову посерйознішали:

— Але ж ми й справді не знаємо, як щось таке втнути...

— То дізнайтеся. Я вірю у вас. Не на всі сто, але якщо це вам не до снаги, то так і скажіть: я попрошу когось іншого чи зроблю все сам. Якщо ви маєте справді вдалу ідею — і сміховинну історію, і як переконати Ріту Скітер і її редакторів надрукувати її, — тоді повний вперед. Але не треба нічого посереднього. Якщо не вдається вигадати щось *потрясне*, просто скажіть про це.

Фред і Джордж занепокоєно переглянулися.

— Нічого не спадає на думку, — зізнався Джордж.

— Мені теж, — підхопив Фред. — Вибач.

Гаррі витріщився на них.

Відтак почав пояснювати, як треба міркувати.

Як відомо, на це треба більше, ніж дві секунди, стверджував Гаррі.

Ніколи не оголошуйте нічого неможливим, перш ніж дістанете годинник і як слід про це подумаете, доки хвилинна стрілка не відлічить п'ять хвилин. Не фігуральних, а справжніх п'ять хвилин, згідно з годинником.

Ба більше (наполегливо переконував Гаррі, сильно стукаючи рукою по підлозі), починати з негайного пошуку рішень *не варто*.

Гаррі узявся пояснювати дослід, що його поставив дехто на ім'я Норман Маер — хтось, кого називали організаційним психологом. Він звернувся із задачею до двох окремих груп людей, що спеціалізувалися на розв'язуванні проблем.

Як розповів Гаррі, задача була про трьох працівників, що виконували різну роботу. Новачок хотів просто робити щось найлегше, а досвідчений працівник — регулярно змінювати діяльність, щоб не нудьгувати. Експерт із ефективності рекомендував доручити новачкові найлегше завдання, а досвідченому — найскладніше, що мало

збільшити продуктивність на 20%.

Одній групі з розв'язання проблем дали інструкцію: «Не пропонуйте рішення, доки не обговорите ситуацію якомога докладніше, не висловлюючи припущень щодо ймовірного виходу з неї».

Друга група не дістала жодної вказівки. І ті люди зреагували цілком природно: поставши перед проблемою, почали негайно пропонувати рішення. Вони прив'язалися до своїх висновків і почали їх захищати, сперечатися щодо відносної важливості свободи супроти ефективності тощо.

Перша група (котра мала інструкцію спершу *обговорити* проблему, а *потім* розв'язувати її) з набагато більшою ймовірністю доходила рішення: дати новачкові найлегше завдання й регулярно перерозподіляти решту роботи між іншими двома працівниками. Згідно з даними експерта, це мало поліпшити продуктивність на 19%.

Починати з пошуку рішень — це робити все цілковито навпаки. Як починати обід із десерту, тільки погано.

(Гаррі також процитував когось на ім'я Робін Давес, мовляв, що складніша проблема, то ймовірніше, що люди намагатимуться розв'язати її негайно.)

Тож Гаррі збирався доручити це завдання Фредові з Джорджем, а ті розглянуть його з усіх боків і розпочнуть мозковий штурм будь-яких бодай трохи придатних ідей. І доки не покінчать із цим, то не намагатимуться дійти справжнього рішення, хіба що вигадують щось грандіозне в процесі — у такому разі ідею варто записати, щоб повернутися до неї опісля. І він не хоче чути від них нічого на кшталт «нам не вдалося ні до чого додуматися» принаймні тиждень. Дехто *десятиліттями* намагався до чогось додуматися.

— Є питання? — уточнив Гаррі.

Фред і Джордж витріщилися один на одного.

— У мене немає.

— У мене теж.

Гаррі слабо кахикнув:

— Ви не поцікавилися своїм бюджетом.

«Бюджетом?» — подумали вони.

— Я міг би просто назвати суму. Проте, гадаю, *це* надихне вас більше.

Гарріні руки сховалися під мантією й дістали звідти...

Фред і Джордж ледь не впали, хоч і так уже сиділи.

— Не витрачайте заради того, щоб витратити, — настановив Гаррі. Навпроти них на кам'яній підлозі мерехтіла просто сміховинна купа грошей. — Лише якщо цього потребуватиме грандіозність — у такому разі витрачайте без вагань. Якщо щось залишиться, просто повернете потім, я вам довіряю. О, і десять відсотків із цього ваші, незалежно від того, скільки ви витратите...

— Ми не можемо! — верескнув один із близнюків. — Ми не беремо грошей за таке!

(Близнюки ніколи не заробляли на чомусь незаконно. Амброзій Флум цього не знав, та всю його продукцію вони продавали без жодної націнки. Фред і Джордж хотіли мати змогу засвідчити — якщо треба, то під сироваткою правди, — що вони не спекулянти, а просто надають суспільні послуги.)

Гаррі похмуро на них поглянув:

— Але ж я прошу вас як слід попрацювати. Дорослому за щось таке заплатили б, і це однаково вважалося б дружньою послугою. Для такої справи людей просто так не наймають.

Фред і Джордж похитали головами.

— Гаразд, — здався Гаррі. — Я просто куплю вам дорогі подарунки на Різдво, а якщо ви від них відмовитеся, то спалю їх. Так ви навіть не знатимете, скільки я на

них витрачу, крім, очевидно, того факту, що сума буде більша, ніж якби ви просто взяли гроші. І подарунки я куплю в будь-якому разі, тож пам'ятайте про це, перш ніж казати, що не можете вгадати нічого грандіозного.

Гаррі з усмішкою підвівся й рушив було геть, доки Фред і Джордж сиділи, пороззявлявши роти від подиву. Зробивши кілька кроків, він обернувся.

— О, і останнє. Хай що ви робитимете, не вплутуйте професора Квірела. Він не любить публічності. Знаю, що набагато легше змусити людей вірити в дивні речі про професора із захисту, ніж про будь-кого іншого, і вибачте, що так заважаю вам, але, будь ласка, не вплутуйте сюди професора Квірела.

Гаррі розвернувся й зробив ще кілька кроків...

Озирнувся востаннє й м'яко промовив:

— Дякую.

І пішов.

Запала довга мовчанка.

— Отже, — озвався один.

— Отже, — відгукнувся другий.

— Професор із захисту не любить публічності, чи не так?

— Гаррі не надто добре нас знає, чи не так?

— Ні, не знає.

— Ми не витрачатимемо на це його гроші, звісно.

— Звісно, ні. Це було б неправильно. Візьмемося до професора із захисту окремо.

— Зробимо так, щоб якісь ґрифіндорці написали Скі-тер і повідомили...

— ...що якось під час заняття із захисту в нього зако-тився рукав, і вони побачили Чорну мітку...

— ...і що він напевно навчає Гаррі Поттера усіляких жахів...

—...і що навіть у Гог'вортсі ніхто не пригадає гіршого професора із захисту, що йому не просто *не вдається* нас навчати, а що він усе робить неправильно, взагалі не так, як має бути...

—...наприклад, стверджує, що смертельне прокляття спрацьовує лише від любови, через що стає доволі непридатним.

— Це мені подобається.

— Дякую.

— Готовий закластися, що професорові із захисту це теж сподобалося б.

— Він має почуття гумору. Він би не називав нас так, як називає, якби не мав почуття гумору.

— Але чи справді нам до снаги виконати Гарріне завдання?

— Гаррі радив обговорити питання, перш ніж спробувати знайти відповідь, тож зробимо це.

Близнюки Візлі вирішили, що Джордж буде всім захоплюватися, а Фред — сумніватися.

— Тут нічого не тримається купи, — сказав Фред. — Він хоче, щоб було достатньо сміховинно, щоб усі сміялися зі Скітер і знали, що це неправда, але й щоб Скітер повірила в це. Ми не можемо зробити і те, і те водночас.

— Доведеться сфабрикувати якісь докази, щоб переконати Скітер, — висловив думку Джордж.

— Це було рішення? — запитав Фред.

Вони обміркували це.

— Можливо, — відповів Джордж, — але не думаю, що нам треба аж *настільки* прискіпуватися, чи не так?

Близнюки безпорадно знизали плечима.

— Тоді липові докази мають бути досить добрими, щоб переконати Скітер, — зауважив Фред. — Нам вдасться зробити таке самотійно?

— Не обов'язково самостійно, — Джордж вказав на купу грошей. — Можемо найняти допомогу.

Обличчя близнюків охопила задума.

— Це може швидко з'їсти Гаррін бюджет, — зазначив Фред. — Це купа грошей для нас, але не для когось на кшталт Флума.

— Можливо, люди даватимуть знижку, якщо знатимуть, що це для Гаррі, — припустив Джордж. — Та найважливіше: хай що ми зробимо, це мусить бути *неможливим*.

— «Неможливим»? — Фред моргнув. — Що ти маєш на увазі?

— Настільки неможливим, що ми не вскочимо в халепу, бо ніхто не повірить, що ми на таке здатні. Настільки неможливим, що навіть Гаррі почне сумніватися. Це має бути щось нереальне, має змусити людей сумніватися, чи при своєму вони розумі, має бути... *краще за Гаррі*.

Фред широко розплющив очі від подиву. Таке між ними іноді траплялося, хоч і нечасто.

— Але чому?

— То були витівки. То *все* були витівки. Пиріг був витівкою. Нагадайко був витівкою. Кіт Кевіна Ентвістла був витівкою. *Снейп* був витівкою. *Ми* найкращі витівники в Гогвортсі, ми що, складемо лапки й здамося без бою?

— Він Хлопчик-Що-Вижив, — нагадав Фред.

— А ми близнюки Візлі! Він кинув нам виклик. Він сказав, що ми можемо зробити щось так, як він. Але готовий закластися: він впевнений, що ми ніколи не зробимо щось так само добре, як він.

— Його правда, — Фред дещо нервував. Близнюки Візлі *подеколи* не погоджувалися навіть тоді, коли володіли однаковою інформацією, проте це завжди здавалося чимось неприродним, ніби принаймні один із них чинив якимось неправильно. — Ми ж говоримо про *Гаррі Поттера*. Він здатен на неможливе. Ми — ні.

— А ось і здатні, — заперечив Джордж. — І маємо бути *ще* неможливішими, ніж він.

— Але... — вихопилося у Фреда.

— Так вчинив би Годрик Грифіндор, — виголосив Джордж.

Це все вирішило, і близнюки повернулися до... хай що було для них нормою.

— Гарзд, тоді...

— ...подумаймо про це.

Розділ 26. Помічаючи спантеличення

Яка фуб моґ. Граґ пабавап зінк ватум ґазорк. Чамбл спаз
Дж. К. Ролінґ.

Професор Квірел приймав щочетверга з 11:40 до 11:55. Усіх учнів усіх років навчання. Просто постукати у двері коштувало один бал Квірела, а якщо причина візиту, на думку професора, виявлялася не вартою його часу, то можна було втратити ще п'ятдесят.

Гаррі постукав.

Павза. За мить почувся злий голос:

— Гадаю, можете вже й зайти, містере Поттер.

Гаррі не встиг доторкнутися до ручки, як двері розчачнулися, пронизливо грюкнувши об стіну так, ніби щось зламалося чи в деревині, чи в камінні, чи і там, і там.

Професор Квірел, відкинувшись на стільці, читав підозріло стародавню на вигляд книжку, обгорнуту темно-синьою шкірою, зі срібними рунами на корінці. Він не відірвав очей від сторінок:

— Я не в доброму гуморі, містере Поттер. А коли я не в доброму гуморі, я не та людина, поруч із якою приємно перебувати. Заради вашого ж блага, швидко залагоджуйте своє питання і йдіть.

Із кімнати сочився холод, немов щось там випромінювало темряву — як лампа, що розсіює світло крізь нещільний абажур.

Це заскочило Гаррі зненацька. «Не в доброму гуморі» аж ніяк не скидалося на точний опис ситуації. Що могло так вивести професора Квірела з рівноваги?..

Ну, друзів не годиться кидати наодинці з їхнім поганим настроєм. Гаррі обережно зайшов до кімнати.

— Чи можу я чимось допомогти...

— Ні, — відрізав професор Квірел, досі не зводячи очей із книжки.

— Маю на увазі, якщо ви мали справу з ідіотами й хочете поговорити з кимось розумним...

Запала на диво довга тиша.

Професор Квірел із ляскотом згорнув книжку, що тихо зашипіла й зникла. Він підвів погляд, і Гаррі здригнувся.

— Гадаю, мені інтелектуальна розмова буде наразі приємною, — зазначив професор Квірел тим самим злим голосом, яким запросив Гаррі увійти. — Для вас вона навряд чи виявиться такою ж, я попередив.

Гаррі глибоко вдихнув:

— Обіцяю, що не ображуся, якщо ви нагаркаєте на мене. Що сталося?

Холод у кімнаті посилювався.

— Шестикласник-ґрифіндорець кинув прокляттям одного з моїх найбільш перспективних шестикласників зі Слизерину.

Гаррі ковтнув слину:

— Яким саме... прокляттям?

Професор Квірел більше не стримував своєї люті:

— Та кого цікавлять такі дурниці, містере Поттер? Наш друг — шестикласник-ґрифіндорець — не подумав, що це важливо!

— Ви *серйозно*? — бовкнув Гаррі, перш ніж устиг припнути свого язика.

— Ні, я сьогодні в жахливому настрої просто так. *Так, я серйозно, дурню!* Він не знав. Він *справді не знав*. Я не вірив, доки аврори не підтвердили за допомогою сиротатки правди. Він у *шостому класі Гоґвортсу* й застосовує високорівневе темне прокляття, *не знаючи, що воно робить*.

— Ви ж не маєте на увазі, — уточнив Гаррі, — що він *помилився* щодо його дії, що він якось прочитав опис іншого закляття...

— Він знав лише, що прокляття призначено для ворогів. Він *знав*, що це все, що він знав.

І цього вистачило, щоб закляття спрацювало.

— Я не розумію, як щось із таким крихітним мозком тримається на двох ногах.

— А й справді, містере Поттер.

Запала мовчанка. Професор Квірел схилився вперед, підібрав срібну чорнильницю зі стола й повертів її в руках, роздивляючись, ніби розмірковував, як би то закатувати її до смерті.

— Шестикласник-слизеринець серйозно постраждав? — запитав Гаррі.

— Так.

— Шестикласника-ґрифіндорця виховували маґли?

— *Так*.

— Дамблдор відмовляється його виключати, адже бідолаха не знав?

Стиснені на чорнильниці руки професора Квірела аж

побілили:

— Ви до чогось ведете, містере Поттер, чи просто стверджуєте очевидне?

— Професоре Квірел, — авторитетно заявив Гаррі, — усім учням у Гогвортсі, що росли з маґлами, потрібна лекція з безпеки. Їм варто розказати про настільки сміховинно очевидні речі, що жодному з вихованих чарівниками вони ніколи не спадуть на думку. Не застосовувати заклять, не знаючи їхньої дії, не варити високорівневих зіллів без нагляду в туалеті, причини існування законів для обмеження неповнолітнього чаклунства — самі основи.

— Навіщо? — поцікавився професор Квірел. — Нехай дурні мруть, перш ніж встигнуть розмножитися.

— Якщо ви не проти втратити кількох шестикласників-слизеринців разом із ними.

Чорнильниця спалахнула в руках професора Квірела. Вона горіла жахливо повільним і огидним червонопомаранчевим полум'ям, що шматувало метал, ніби відкушуючи його невеличкими шматками. Срібло плавило й згорталось, безуспішно намагаючись утекти. Чорнильниця наче кричала із пронизливим металевим скреготом.

— Гадаю, ви маєте рацію, — професор Квірел покійно усміхнувся. — Я розроблю лекцію, щоб переконатися, що учні маґлівського роду, занадто тупі для цього життя, не прихоплять із собою когось цінного, покидаючи нас.

Чорнильниця й далі кричала й палала в руках професора Квірела. Вона немов стікала дрібними металевими слізьми, що все ще охоплені вогнем падали на стіл.

— Ви не тікаєте, — зауважив професор Квірел.

Гаррі розкрив рота.

— Якщо ви збираєтеся сказати, що не боїтеся мене, — застеріг професор Квірел, — *не варто*.

— Ви найстрашніша людина з усіх, кого я знаю, — відповів Гаррі, — і однією з головних причин цього є ваш контроль. Я просто не можу уявити, щоб ви комусь зашкодили, не ухваливши свідомого рішення це зробити.

Полум'я згасло в руках професора Квірела. Він обережно вернув знищену чорнильницю на стіл.

— Ви мовите такі приємні речі, містере Поттер. Брали уроки з лестоців? Можливо, у містера Мелфоя?

Гаррі зберіг нейтральний вираз обличчя, надто пізно — на секунду — збагнувши, що цим самим підписав своє зізнання. Професор Квірел зважав не на вираз, а на стан розуму, що робив його ймовірним.

— Зрозуміло. Корисно мати такого друга, як містер Мелфой, він багато чого може вас навчити. Та сподіваюся, що ви не зробили помилки, довіривши йому забагато таємниць.

— Він не знає нічого такого, що загрожувало б мені, якби стало відомим, — запевнив Гаррі.

— От і добре, — професор Квірел легенько всміхнувся. — То з чим ви сюди завітали?

— Гадаю, я завершив із підготовчими вправами з блокології та готовий до занять з інструктором.

Професор Квірел кивнув.

— Я супроводжу вас до «Грінготсу» цієї неділі, — він спинився на хвильку й усміхнено глянув на Гаррі. — Можемо навіть трохи прогулятися, якщо забажаєте. Мені щойно спало на думку дещо приємне.

Гаррі кивнув, усміхаючись у відповідь.

Вийшовши з кабінету, він почув, як професор Квірел щось мугикає.

Гаррі зрадів, що зміг підбадьорити його.

Тієї неділі в коридорах шепотілося безліч людей, при-

наймні коли повз них проходив Гаррі.

І багато хто тицяв пальцями.

І лунало чимало дівочого хихотіння.

Це почалося за сніданком, коли хтось поцікавився був, чи чув він новини. Гаррі, обірвавши питання, хутко відповів, що якщо ці новини написала Ріта Скітер, то він волів би їх не *почути*, а самостійно прочитати статтю.

Виявилося, що в Гогвортсі не так багато учнів передплачувало «Щоденного віщуна». Ще не викуплені у власників примірники передавалися згідно з якоюсь складною чергою, і ніхто не міг сказати напевно, у кого наразі була газета...

Тому Гаррі наклав «Квіетус» і взявся їсти, довіривши сусідам за столом позбуватися багатьох, багатьох допитливих носів. Він щосили намагався не зважати на регіт, вітальні усмішки, співчутливі й недовірливі обличчя, нажахані погляди й впущені з рук тарілки, коли новим учням, що спускалися на сніданок, повідомляли новини.

Гаррі аж згоряв від цікавості, але ж не годиться промінювати перше враження від особистого ознайомлення з шедевром на чийсь недоладний переказ.

Протягом наступних кількох годин він виконував домашнє завдання, безпечно сховавшись у валізі й поспрохавши спершу сусідів по кімнаті покликати його, якщо хтось таки роздобуде саму газету.

О десятій ранку Гаррі все ще перебував у невіданні, покидаючи Гогвортс у диліжансі разом із професором Квірелом. Той, впавши в зомбі-режим, сидів попереду праворуч, а Гаррі — позаду ліворуч, забившись так далеко в протилежний кут, наскільки це було можливо. Та лиховісне передчуття однаково не полишало його ні на мить, доки диліжанс торохкотів невеличкою стежкою через незаборонений ліс. Це заважало читати, тим паче що книжка була складна, а Гаррі зненацька захотілося почитати нато-

мість щось із дитячої наукової фантастики.

— Ми поза дією захисних чарів, містере Поттер, — пролунав голос професора Квірела спереду. — Час виходити.

Професор Квірел обережно зійшов із диліжанса, опанувавши себе. Гаррі ж зістрибнув.

Він саме зацікавився, як вони туди дістануться, аж раптом професор Квірел гукнув: «Лови!» — і кинув бронзовий кнат, що його Гаррі бездумно піймав.

Гігантський невідчутний гак вчепився йому в живіт і сильно смикнув. Він не відчув жодного пришвидшення, а за мить уже стояв посеред алеї Діаґон.

(«Перепрошую, що?» — запитав його мозок.)

(«Ми щойно телепортувалися», — пояснив Гаррі.)

(«Наші пращури з таким не стикалися», — поскаржився мозок і дезорієнтував його.)

Гаррі похитнувся, пристосовуючись до брукованої вулиці після поїздки ґрунтовою стежкою через ліс. Він виправився, хоч у голові досі трохи паморочилося. Поки мозок намагався розставити все на свої місця, йому здавалося, що метушливі відьми й чарівники трохи погойдувалися, а галас від крамарів — постійно переміщувався.

Ще мить, і позаду Гаррі щось ляснуло. Озирнувшись, він побачив професора Квірела, що стояв за кілька кроків від нього.

— Ви не проти... — почав було Гаррі.

— Боюся мені... — тієї ж миті сказав професор Квірел.

Гаррі зупинився. Професор Квірел — ні.

— ...треба відійти й дещо організувати, містере Поттер. Як мені докладно роз'яснили, я відповідальний за цілковито все, що з вами трапиться, тому я залишу вас із...

— Газетою, — перебив його Гаррі.

— Перепрошую?

— Чи будь-де, де можна купити примірник «Щоденного віщуна». Залиште мене там, і буде мені щастя.

Незабаром Гаррі опинився в книгарні, вислухавши дорогою кілька тихих і туманних погроз. Крамареві дісталися менш двозначні погрози — з огляду на те, як він зіщулювся і бігав очима від Гаррі до вхідних дверей.

Якщо книгарня згорить, то Гаррі мусить стояти посеред полум'я і чекати на професора Квірела.

А тим часом...

Гаррі швидко огледівся.

Це була доволі невелика й поганенька книгарня. На найближчому з чотирьох стелажів Гаррі побачив лише тонкі й абияк скріплені видання зі зловісними назвами на кшталт «Албанська різанина в п'ятнадцятому сторіччі».

Та спершу найважливіше. Він підійшов до прилавка.

— Перепрошую, — звернувся Гаррі до крамаря. — Один примірник «Щоденного віщуна», будь ласка.

— П'ять серпиків, — відповів той. — Вибач, хлопче, залишилося лише три примірники.

П'ять серпиків упало на прилавок. Гаррі відчував, що міг би сторгуватися й дешевше, проте наразі йому було ба-
йдуже.

Очі крамаря розширилися, видається, він уперше посправжньому подивився на Гаррі.

— Ти!

— Я!

— Це правда? Ти *справді*...

— Замокніть! Вибачте, я чекав *цілий день*, щоб прочитати оригінальну статтю, а не почути чийсь переказ, тож, будь ласка, просто *передайте газету*, гаразд?

Крамар трохи повітріщався на Гаррі, відтак без жодного слова дістав з-під прилавка складений примірник «Щоденного віщуна» й передав його Гаррі.

Заголовок сповіщав:

ГАРРІ ПОТТЕР

ТАЄМНО ЗАРУЧЕНИЙ

ІЗ ДЖІНЕВРОЮ ВІЗЛІ

Гаррі втупився в газету. Обережно й шанобливо взяв її з прилавка, ніби це була оригінальна картина Ешера, розгорнув і почав читати...

...про докази, що переконали Ріту Скітер.

...і про інші цікаві подробиці.

...і ще додаткові докази.

Фред і Джордж узгодили ж це спершу із сестрою, правда? Авжеж, узгодили. Стаття супроводжувалася ілюстрацією: Джіневра Візлі, що самотньо зітхає над (як Гаррі розгледів, ретельно придивившись) його власною світлиною. Це ж треба було інсценувати.

Але яким дивом?..

Гаррі сидів на дешевому розкладному стільці й перечитував газету вчетверте, коли професор Квірел, тихенько відчинивши двері, повернувся до крамниці.

— Перепрошую за... що, заради Мерліна, ви читаете?

— Скидається на те, — у Гарріному голосі лунало благоговіння, — що деякого містера Артура Візлі заляв був «Імперіусом» смертежер, якого вбив мій батько. Це створило борг родові Поттерів, і мій батько вимагав сплатити його рукою нещодавно народженої Джіневри Візлі. Люди справді тут таке роблять?

— Не могла ж міс Скітер виявитися такою дурепою, щоб повірити...

Професор Квірел зненацька затнувся.

Газета в руках Гаррі була повністю розгорнута. Він тримав її вертикально, доки читав, тому професор Квірел зі свого місця міг бачити текст під заголовком.

Його приголомшене обличчя було витвором мисте-

цтва, не гіршим від самої статті.

— Не хвилюйтеся, — бадьоро сказав Гаррі, — це все липа.

Десь у книгарні зойкнув крамар і з гучним шумом перекинувся стос книжок.

— Містере Поттер... — повільно промовив професор Квірел, — ви впевнені в цьому?

— Доволі впевнений. Ходімо?

Професор Квірел неуважливо кивнув. Гаррі згорнув газету й вийшов слідом за ним.

До Гарріних вух чомусь не долинав жоден вуличний шум.

Вони йшли мовчки тридцять секунд, доки професор Квірел не заговорив:

— Міс Скітер перевірила оригінальні записи закритої сесії Чарверсуду.

— Так.

— *Оригінальні записи Чарверсуду.*

— Так.

— *Мені було б складно таке повернути.*

— Справді? Бо, якщо мої підозри правильні, це зробив учень Гогвортсу.

— Це поза межами можливого, — сухо кинув професор Квірел. — Містере Поттер... Мені прикро це казати, але ця юна леді очікує на шлюб із вами.

— Малоймовірно. Процитуючи Дугласа Адамса, неможливе часто має в собі таку цілісність, якої бракує просто малоймовірному.

— Розумію, — повільно вимовив професор Квірел. — Однак... ні, містере Поттер. Нехай це й неможливо, але підроблення записів Чарверсуду я ще здатен уявити. Та аж ніяк не факт, що верховний керівник «Грінґотсу» засвідчив своєю печаткою фальшиву угоду про заручини —

а міс Скітер особисто її перевірила.

— Авжеж, — відповів Гаррі, — доволі очікувано, що стільки грошей не могло перейти з рук у руки без верховного керівника «Грінґотсу». Скидається на те, що містер Візлі був у боргах і вимагав доплатити десять тисяч ґалеонів...

— Десять тисяч ґалеонів за *Візлі*? Та за такі гроші можна купити доньку шляхетного роду!

— Перепрошую, але я таки мушу запитати. Люди справді тут таке роблять?

— Зрідка, — професор Квірел насупив брови. — А після того як нас покинув Темний Лорд, підозрюю, що й взагалі припинили. Припускаю, газета стверджує, що ваш батько просто заплатив?

— Він не мав вибору, якщо хотів виконати умови прощтва.

— *Віддайте мені це*, — звелів професор Квірел.

Газета вистрибула з Гарріних рук так швидко, що аж порізала йому палець. Він автоматично поклав його до рота й почав смоктати, вкрай здивовано обернувшись, щоб обуритися професором Квірелом...

Той стовбичив посеред вулиці. Його очі бігали туди-сюди газетою, що її тримала перед ним невидима сила.

Гаррі дивився з роззявленим від благоговіння ротом, як газета розгорнулася, демонструючи другу й третю сторінки. Зовсім незабаром — четверту й п'яту. Схоже, що цей чоловік більше не намагався прикидатися простим смертним.

Сплинуло неприємно мало часу, коли газета знову охайно склалася. Професор Квірел взяв її з повітря й кинув, а Гаррі рефлекторно впіймав. Він відновив ходу, і Гаррі автоматично поплентався за ним.

— Ні, — заявив професор Квірел, — мені теж це прощтво не здається правильним.

Гаррі кивнув, досі приголомшений.

— Кентаврів могли закласти «Імперіусом», — похмуро припустив професор Квірел, — це ще можна зрозуміти. Що магія здатна створити, те магія здатна й зіпсувати, і це не зовсім немислимо, щоб велика печатка «Грінґотсу» потрапила не в ті руки. Невимовців міг зіграти хтось за допомогою багатозільної настійки. Як і баварійську провидицю. І якщо докласти *достатньо* зусиль, то підробити записи Чарверсуду можливо. Ви знаєте хоч щось про те, як це було зроблено?

— Не маю жодної правдоподібної гіпотези. Знаю тільки, що загальний бюджет не перевищував сорока ґалеонів.

Професор Квірел різко зупинився й, крутнувшись на місці, обернувся до Гаррі. Його обличчя виражало цілковиту недовіру.

— За сорок ґалеонів ви наймете компетентного зламувача захисних чарів, що допоможе увійти до будинку, який ви бажаєте пограбувати! Сорок *тисяч* ґалеонів, *можливо*, вистачить, щоб заплатити команді найвидатніших професійних злочинців у світі за підроблення записів Чарверсуду!

Гаррі безпорадно знизав плечима:

— Матиму на увазі наступного разу, коли захочу зекономити тридцять дев'ять тисяч дев'ятсот шістдесят ґалеонів, просто вибравши правильного підрядника.

— Я нечасто таке кажу, — виголосив професор Квірел. — Я вражений.

— Я теж, — підтакнув Гаррі.

— І хто ж цей дивовижний учень Гогвортсу?

— Боюся, я не можу сказати.

На деяке Гарріне здивування, професор Квірел більше нічого не розпитував.

Вони йшли в напрямку «Грінґотсу», розмірковуючи. Обидва обов'язково розглядали завдання принаймні п'ять хвилин, перш ніж визнати свою поразку.

— Мені здається, — нарешті порушив мовчанку Гаррі, — що ми дивимося на ситуацію не з того боку. Я якось чув історію, як учні прийшли в кабінет фізики, а вчителька показала їм велику металеву пластину поруч із вогнем і попросила обстежити її. Учні виявили, що ближча до полум'я сторона була холодною, а дальша — теплою. Вона звеліла їм записати свої здогади щодо того, чому так відбувається. І багато хто написав, мовляв, що це через теплопровідність металу, інші — що через рух повітря. Однак ніхто не висловив думку: «Це здається просто неможливим». А справжня відповідь полягала в тому, що вчителька перевернула пластину ще перед приходом учнів.

— Цікаво. Звучить схоже. Ця історія має якусь мораль?

— Що сила раціоналіста полягає в здатності більше дивуватися через вигадки, ніж через дійсність. Якщо ви однаково добре пояснюєте будь-який результат, то ви не знаєте нічого. Учні думали, що словами на кшталт «теплопровідність» можна пояснити геть усе, навіть чому металева пластина холодніша біля вогню. Тобто вони не усвідомили свого спантеличення, а це означало, що обман їх дивував не більше, ніж правда. Коли ви говорите про заклятих «Імперіусом» кентаврів, мені однаково здається, що щось тут не так. Я відчуваю, що все ще спантеличений, навіть почувши це пояснення.

— Гм, — озвався професор Квірел.

Вони йшли далі.

— Припускаю, — промовив Гаррі, — що замінювати людей їхніми копіями з альтернативних всесвітів неможливо? Ну, ніби це не наша власна Ріта Скітер, яку

тимчасово відправили деінде?

— Якби таке було можливим, — доволі сухо відповів професор Квірел, — хіба б я був досі тут?

Вони майже наблизилися до величезного білого фасаду «Грінг'отсу», коли професор Квірел сказав:

— А-а. *Аякже*. Тепер я розумію. Дайте вгадаю, близнюки Візлі?

— *Що?* — Гаррін голос аж повищав на октаву. — *Як?*

— Боюся, я не можу сказати.

— Це нечесно.

— А я вважаю, що це надзвичайно чесно, — зазначив професор Квірел.

Вони пройшли крізь бронзові двері.

Майже опівдні професор Квірел і Гаррі сиділи за протилежними кінцями довгого й широкого стола в розкішно мебльованій приватній кімнаті. Уздовж стін там розмістилися закладені подушками диванчики й стільці, повсюди висіли м'які гардини.

Вони збиралися пообідати в закладі «У Мері», що його професор Квірел описав як один із найкращих ресторанів алеї Діаг'он. Особливо для «деяких цілей», додав він, по-змовницьки стиснув голос.

Ресторан виявився найприємнішим з усіх, у яких бував Гаррі, і він почувався страшенно незручно, що професор Квірел пригощає його обідом.

Перша частина їхньої місії — пошуки інструктора з блокології — завершилася успішно. Професор Квірел, ехидно посміхнувшись, попрохав був Гріпхука порекомендувати найкращого з йому відомих — і не зважати на витрати, адже платить Дамблдор. Гоблін посміхнувся у відповідь. Можливо, і Гаррі не стримав посмішки.

А ось друга частина плану завершилася повною нев-

дачею.

Гаррі не дозволялося брати гроші зі свого сховища без присутності директора Дамблдора чи іншого представника школи, а професорові Квізелу ключа не надали. Гарріні маґлівські батьки такими повноваженнями не володіли, адже були маґлами — тобто прав мали приблизно стільки ж, скільки діти чи кошенята: милі створіння, яких не можна прилюдно катувати, інакше заарештують, а втім, вони *не люди*. Деякі неохочі винятки було зроблено для батьків маґлородців, які в обмеженому сенсі людьми визнавалися, проте названі мама й тато Гаррі до цієї юридичної категорії не належали.

Скидалося на те, що чаклунський світ розглядав його фактично як сироту. А це значило, що до випуску з Гоґвортсу він перебував під опікою директора чи його представників зі шкільної системи. Гаррі міг дихати без дозволу Дамблдора, але лише доки той окремо цього не заборонить.

Гаррі поцікавився був, чи може він просто пояснити Ґрипхукові, як диверсифікувати свої вклади, щоб ті не лежали просто купами золота в його сховищі.

Ґрипхук нерозуміюче втупився в нього й запитав, що значить «диверсифікувати».

Скидалося на те, що банки нічого не інвестували. Банки зберігали ваші золоті монети в безпечних сховищах за річну платню.

У чаклунському світі не існувало поняття ринку. Чи акціонерного товариства. Чи корпорації. Лише родинні підприємства, що фінансувалися з коштів у особистих сховищах.

Позичали гроші багатії — не банки. Хоча «Ґрінґотс» міг засвідчити угоду (за платню) і сприяти дотриманню її умов (за куди більшу платню).

Добрі багатії позичали гроші друзям і не квапили з

поверненням боргу. Погані вимагали відсоток.

Вторинного ринку позик не існувало.

Злі багатії вимагали принаймні 20% на рік.

Гаррі підвівся, відвернувся й поклав голову на стіну. Відтак поцікавився, чи потрібен дозвіл директора, щоб створити власний банк.

На цьому професор Квірел його обірвав — їм, мовляв, уже час обідати — і швидко потягнув розгніваного Гаррі через бронзові двері до алеї Діагон і приємного ресторану «У Мері», де на них чекала заброньована кімната. Власниця здавалася приголомшеною, побачивши професора Квірела в товаристві Гаррі Поттера, проте провела їх до кімнати без зайвого слова.

Професор Квірел нарочито проголосив, що оплатить рахунок, явно насолоджуючись виразом на Гарріному обличчі.

— Ні, — сказав він офіціантці, — меню нам не потрібне. Я буду сьогоднішню фірмову страву з пляшкою к'янті, а містер Поттер — діріколевий суп на перше, тарелю кульок рупу на друге й мелясовий пудинг на десерт.

Офіціантка, вбрана хоч і в стриману й офіційну, однак куди коротшу за звичайну мантію, з повагою вклонилася й вийшла, зачинивши за собою двері.

Професор Квірел махнув рукою в напрямку дверей, і клямка засунулася.

— Зверніть увагу на клямку зсередини. Це місце, містере Поттер, відоме як «Кімната Мері». Її захищено від усіх магічних методів підглядання — і я маю на увазі *всіх*. Сам Дамблдор не в змозі дізнатися, що тут відбувається. «Кімнату Мері» використовують два типи людей. Перші підтримують недозволені стосунки. А другі мають цікаве життя.

— Он як, — сказав Гаррі.

Професор Квірел кивнув.

Гаррі вичікувально привідкрив рота:

— Яке ж це, мабуть, марнотратство — просто сидіти тут, обідати й не робити нічого особливого.

Професор Квірел широко всміхнувся й дістав паличку, вказавши нею на двері:

— Звісно, люди, що ведуть цікаве життя, вживають ретельніших застережних заходів, ніж ті, що крутять романи. Я щойно нас запечатав. Ніщо тепер не проникне в кімнату чи з неї, наприклад, крізь щілину під дверима. І...

Він вимовив щонайменше чотири різні закляття, жодне з яких Гаррі не впізнав.

— Взагалі, навіть цього недостатньо, — зазначив професор Квірел. — Якби ми робили щось по-справжньому важливе, то обов'язково мали б застосувати ще двадцять три перевірки. Якби, скажімо, Ріта Скітер знала чи здогадалася про наш візит сюди, теоретично вона могла б зачaitися десь тут під істинним Плащем невидимости. Чи в якійсь крихітній формі, якби була анімагом. Існують способи перевірити навіть такі рідкісні можливості, проте вдаватися до них усіх — це такий клопіт. А втім, я вагаюся, чи все ж не виконати їх, просто щоб не подавати вам поганого прикладу?

Він почав постукувати пальцем по щоці, ніби замислився.

— Усе гаразд, — запевнив Гаррі, — я розумію і запам'ятаю.

Хоч і дещо розчарувався, що вони не збиралися робити нічого по-справжньому важливого.

— Дуже добре, — професор Квірел сперся на спинку крісла й широко всміхнувся. — Ви як слід сьогодні попрацювали, містере Поттер. Впевнений, що основна ідея належала вам, навіть якщо виконання ви доручили комусь іншому. Не думаю, що ми колись ще почуємо про

Ріту Скітер. Луціус Мелфой не зрадіє її невдачі. Якщо їй вистачить клепки, то вона втече з країни, щойно збагне, що її обдурили.

Гаррі стало зле:

— За Рітою Скітер стояв Луціус?..

— О, а ви не знали? — запитав професор Квірел.

Гаррі не роздумував був, що трапиться з Рітою Скітер опісля.

Узагалі.

Аніскілечки.

Але ж її звільнять з роботи, ну звісно. У неї цілком можуть бути діти в Гогвортсі, а тепер усе стало гірше, багатого гірше...

— Луціус її вб'є? — ледь чутно промовив Гаррі. Десь у його голові на нього волав Сортувальний Капелюх.

Професор Квірел сухо посміхнувся:

— Якщо вам раніше не доводилося мати справи з журналістами, повірте мені на слово: світ трохи яскравішає щоразу, як хтось із них помирає.

Гаррі конвульсивно підстрибнув зі свого стільця. Він мав знайти Ріту Скітер і попередити її, доки не стало запізно...

— *Сядьте*, — різко звелів професор Квірел. — *Ні*, Луціус її не вб'є. Втім, він уміє *добряче* псувати життя своїм недостатньо старанним служкам. Міс Скітер втече й почне життя спочатку під новим ім'ям. Сядьте, містере Поттер. Наразі ви нічого не можете вдіяти й мусите дечого навчитися.

Гаррі повільно сів. Розчароване й роздратоване обличчя професора Квірела зупинило його успішніше, ніж слова.

— Подеколи, — різко зауважив професор Квірел, — я непокоюся, чи не змарновано на вас ваші геніальні слизе-

ринські мізки. Повторюйте за мною. Ріта Скітер була мерзенною, огидною жінкою.

— Ріта Скітер була мерзенною, огидною жінкою, — послухався Гаррі. Йому було незручно це казати, проте інших можливих дій не існувало — жодної.

— Ріта Скітер намагалася знищити мою репутацію, проте я втілив геніальний план і першим знищив її репутацію.

— Ріта Скітер кинула мені виклик. Вона програла, а я виграв.

— Ріта Скітер була перешкодою для моїх майбутніх планів. І я не мав вибору, крім як розібратися з нею, якщо хочу втілити свої плани.

— Ріта Скітер була моїм ворогом.

— Неможливо досягти чогось у житті, якщо не мати можливості перемагати ворогів.

— Я сьогодні переміг одного зі своїх ворогів.

— Я гарний хлопчик.

— Я заслуговую на особливу винагороду.

— А-а, — протягнув професор Квірел, що великодушно посміхався протягом останніх кількох фраз, — бачу, мені вдалося привернути вашу увагу.

А й правда. Гаррі хоч і почувався, ніби йому щось нав'язали — ні, не просто почувався, думку йому таки нав'язали, — він не міг заперечити, що після цих слів і усмішки професора Квірела йому полегшало на душі.

Професор Квірел повільно й нарочито значуще засунув руку в мантію і дістав... книжку.

Гаррі ще не бачив жодної книжки, схожої на цю: краї та кути видавалися неправильними, через що в мозку спливало словосполучення «грубо обтесаний», ніби її видобули з якоїсь книжкової шахти.

— Що це? — видихнув Гаррі.

— Щоденник.

— Чий?

— Однієї відомої людини, — професор Квірел широко всміхався.

— Добренько...

Професор Квірел посерйознішав:

— Містере Поттер, щоб стати могутнім чарівником, необхідно мати бездоганну пам'ять. Щось прочитане двадцять років тому в старому манускрипті чи ексцентричний перстень на пальці людини, з якою ви зустрічалися лиш раз, часто можуть виявитися ключем до загадки. Я розповідаю це, щоб пояснити, як мені вдалося пригадати цю річ і прикріплений до неї ярлик уже після того, як значно пізніше я зустрів вас. Розумієте, містере Поттер, протягом свого життя я проглянув чимало приватних колекцій особистостей, що, гадаю, не зовсім заслугоували на свою власність...

— Ви її *вкрали*? — недовіжливо уточнив Гаррі.

— Саме так. Власне, зовсім нещодавно. На мою думку, ви оціните цю річ значно краще, ніж паскудний чоловічок, який зберігав її, лише щоб вихвалитися її раритетністю перед своїми не менш паскудними друзями.

Гаррі просто роззявив рота.

— Та якщо ви не схвалюєте моїх дій, містере Поттер, то, гадаю, ви не зобов'язані приймати цей особливий подарунок. Хоча, звісно, я не завдаватиму собі клопотів, щоб викрадати її назад. То як воно буде?

Професор Квірел перекидував книжку з руки в руку, через що Гаррі мимоволі стривожено потягнувся до неї.

— О, не переймайтеся деяким неакуратним користуванням, — заспокоїв його професор Квірел. — Цей щоденник можна кинути у вогнище — він і тоді залишиться неушкодженим. Хай там як, я чекаю на ваше рішення.

Професор Квірел, посміхаючись, мимохідь підкинув книжку в повітря й знову впіймав її.

«Ні», — заперечили ґрифіндорець і гафелпафець.

«Так, — наполог рейвенкловець. — Яку частину слова 'книжка' ви двоє не зрозуміли?».

«Частину про крадіжку», — нагадав гафелпафець.

«Та облиш, — відмахнувся рейвенкловець, — ти ж не пропонуєш відмовитися й решту життя роздумувати, що ж це було».

«Здається, що з утилітарного погляду підсумковий результат позитивний, — втрутився слизеринець. — Сприймайте це як економічну транзакцію, що призводить до вигоди від торгівлі, тільки без торгівлі. Крім того, ми нічого не крали й ніхто не виграє, якщо професор Квірел залишить книжку собі».

«Він намагається перетягти тебе на Темну сторону!» — заверещав ґрифіндорець, а гафелпафець впевнено кивнув.

«Не будь наївним маленьким хлопчиком, — сказав слизеринець, — він намагається навчити тебе бути слизеринцем».

«Ага, — підхопив рейвенкловець. — Хай хто володів цією книжкою, це напевно був смертежер чи ще хтось такий. Вона належить нам».

Гаррі роззявив рота й так і застиг із виразом внутрішньої боротьби на обличчі.

Професор Квірел видавався щиро собою задовленим. Збалансовуючи рукою книжку, яку розмістив кутиком на одному пальці, він втримував її вертикально й мугикав якусь просту мелодію.

Пролунав стук у двері.

Книжка зникла під мантиєю професора Квірела. Підвівшись зі стільця, він рушив до дверей, як раптом похи-

тнувся й вдарився об стіну.

— Усе гаразд, — запевнив професор Квірел набагато слабшим голосом, ніж зазвичай. — Сядьте, містере Поттер, це просто запаморочливе закляття. Сядьте.

Гаррі стиснув край стільця, не знаючи, що слід зробити, що можна зробити. Він не міг навіть наблизитися до професора Квірела, якщо не хотів боротися з цим лиховісним передчуттям.

Професор Квірел випростався й, дещо важко дихаючи, відчинив двері.

Офіціантка ввійшла з тацею їжі. Доки вона роздавала тарілки, професор Квірел повільно вернувся за стіл. Та, коли офіціантка вклонилася й пішла, він уже сидів рівно й знову всміхався.

А втім, цей короткий епізод — хай-там-що-це-було — переконав Гаррі. Він не смів відмовитися, не після стількох труднощів, яких зазнав був професор Квірел.

— Добре, — погодився Гаррі.

Професор Квірел застережливо підняв палець, потім знову дістав паличку, замкнув двері й повторив три з тих заклять, що звучали раніше. Він дістав книжку з мантиї та кинув Гаррі, а той ледь не впустив її у свій суп.

Гаррі зиркнув на нього з безпомічним обуренням. Так не годиться чинити з книжками, зачарованими чи ні.

Він розгорнув книжку з властивою йому інстинктивною обережністю. Надто товсті аркуші на дотик не нагадували ані маглівський папір, ані чаклунський пергамент. А сторінки були...

...порожні?

— Я маю дивитися на...

— Ближче до початку, — порадив професор Квірел.

Гаррі (знову з природженою обережністю, якої він не

міг уникнути) перегорнув багато сторінок назад.

Нотатки явно робилися від руки, і розібрати їх було вкрай складно, проте Гаррі здалося, що слова можуть бути латинськими.

— Що це? — запитав він.

— Це, — відповів професор Квірел, — записи про магичні досліди маґлородця, що так і не потрапив до Гогвортсу. Він знехтував листом і ставив власні невеличкі випробування, однак без палички ніколи з ними далеко не просунувся. Гадаю, що ім'я на ярлику матиме для вас більше значення, ніж для мене. Це, Гаррі Поттере, щоденник Роджера Бékона.

Гаррі ледь не знепритомнів.

На стіні біля того місця, об яке вдарився професор Квірел, виблискували розчавлені рештки гарного синього жука.

Розділ 27. Емпатія

Дж. К. Ролінг на 87% впевнена, що ви розпадетеся на полум'я.

Роджер Бекон жив у тринадцятому сторіччі, він вважається одним із засновників наукового методу. Дати науковцеві щоденник його дослідів — це ніби дати письменникові ручку, але не Шекспіра, а когось, хто допоміг винайти писемність.

Нечасто випадає нагода побачити, як Гаррі Поттер благає.

— *Бу-у-удь ла-а-а-аска-а-а*, — скиглив він.

Фред і Джордж знову усміхнено похитали головами.

Обличчя Гаррі Поттера переповнювали стаждання:

— Але ж я *розповів*, як мені вдалася витівка з котом Кевіна Ентвістла і як я щезнув Герміонин напій, а про Сортувальний Капелюх, нагадайка чи професора Снейпа я *не можу* розказати...

Фред і Джордж, знизавши плечима, повернулися до виходу:

— Якщо колись розгадаєш, обов'язково дай нам зна-

ти.

— Ви злі! Обидва ви злі!

Близнюки Візлі щільно зачинили за собою порожній клас і старанно протягом деякого часу посміхалися — раптом Гаррі Поттер міг бачити крізь двері. Однак щойно вони звернули за ріг, як ураз спохмурніли.

— Не думаю, що здогади Гаррі...

— ...наштовхнули на якісь ідеї? — одночасно запитали Фред і Джордж, і їхні плечі поникли.

Флум відмовився був їм допомогти — це останнє, що вони пам'ятали про цю справу, хоч і не могли пригадати, з чим саме до нього зверталися...

Та вони, мабуть, шукали далі й знайшли *когось*, хто допоміг їм зробити *щось* незаконне, інакше вони б не погодилися на стирання пам'яті.

Як їм взагалі вдалося впоратися з усім цим лише за сорок ґалеонів?

Спершу вони хвилювалися, що сфабрикували занадто надійні докази й Гаррі таки доведеться одружитися з Джіні... однак виявилося, що про це також подбали. Записи Чарверсуду було ще раз змінено й повернуто до первинного стану, зі сховища в «Грінґотсі», що охоронявся драконом, зник липовий контракт про заручини — і таке інше. Це доволі лякало. Більшість людей тепер вважала, що з якогось дива «Щоденний віщун» просто вигадав усю цю історію, а наступного дня ще й «Базікало» заподажливо підкинув хмизу, розмістивши на першій сторінці заголовок «ГАРРІ ПОТТЕР ТАЄМНО ЗАРУЧЕНИЙ З ЛУНОЮ ЛАВГУД».

Фред і Джордж відчайдушно сподівалися: хай кого вони найняли, ця особа все розкаже їм після того, як сплине термін позовної давности. Та наразі це було жахливо. Організувати найвеличнішу витівку у своїй історії — можливо, що найвеличнішу в історії витівок загалом — і

не пам'ятати як. Божевілля якесь, їм же вдалося вигадати спосіб першого разу, чому ж вони не могли додуматися до нього тепер, знаючи все, що відбулося?

Вони втішалися тільки тим, що принаймні Гаррі не знав про їхнє незнання.

Навіть мама попри очевидний зв'язок із Візлі нічого в них про це не розпитувала. Неважливо, яких заходів тут було вжито, жоден учень і близько на них не спромігся б... Крім, можливо, *одного*, що, згідно з деякими чутками, цілком був на таке здатним, варто йому лише клацнути пальцями. Гаррі допитали були під сироваткою правди — як він їм розповів — і в присутності Дамблдора, що загрозливо зиркав на аврорів. Ті поставили саме стільки питань, щоб дізнатися, що він не робив цього самостійно і не причетний ні до чийого зникнення, відтак ушилися з Гогвортсу.

Фред і Джордж навіть не знали, чи ображатися їм, що аврори допитували Гаррі Поттера через *їхню* витівку, однак вираз обличчя *Гаррі*, якого гризли, ймовірно, ті ж думки, був того вартий.

Не дивно, що Ріта Скітер і редактор «Щоденного віщуна» зникли й, мабуть, вже були в іншій країні. Близнюкам хотілося б мати можливість поділитися з родиною. Та то привітав би їх, гадали вони, тільки спершу мама б завершила їх убивати, а Джіні — палити рештки.

Але все гаразд, колись вони зможуть розповісти татові, а тим часом...

Тим часом Дамблдор чхнув саме тоді, коли оминав їх у коридорі, і з його кишені випадково випав невеличкий пакунок із двома неймовірно якісними однаковими монокліями для зламування захисних чарів. Близнюки Візлі випробували знахідку в «забороненому» коридорі на четвертому поверсі, швидко гайнувши до магічного дзеркала й назад. Чітко всі сигнальні сітки вони не роз-

дивилися, але з моноклями побачили куди більше, ніж першого разу.

Звісно, вони будуть дуже обережними, щоб їх ніколи не впіймали з цими моноклями, інакше опиняться в кабінеті директора й вислуховуватимуть сувору лекцію і, можливо, погрози виключення.

Як добре, що не всі відсортовані до Ґрифіндору вистають професоркою Макґонґел.

Ґаррі сидів за столом у нічим не прикметній білій кімнаті без вікон навпроти невиразного чоловіка в повністю чорній офіційній мантії.

Кімнату було захищено від стеження: чарівник виконав рівно двадцять сім заклять, перш ніж вимовити бодай «добрий день, містере Поттер». Видавалося на диво доречним, що цей чоловік у чорному намірявся прочитати Ґарріні думки.

— Підготуйтеся, — звелів він безбарвним голосом.

Згідно з Ґарріним посібником із блокології, виманологи здобували доступ до людського мозку лише через певні поверхні. Якщо не вдавалося їх захистити, то виманологи проходили крізь них і досягали будь-яких частин розуму, що їх вони самі могли досягнути.

А їх зазвичай було небагато. Скидалося на те, що люди дуже мало розуміли свій розум — тільки на найбільш поверховому рівні. Ґаррі замислився був, чи глибокі знання когнітивістики допоможуть йому стати неймовірно могутнім виманологом, проте численні спроби зрештою переконали його знизити очікування щодо таких ідей. Тим паче, що жоден когнітивіст не розумів людей достатньо, щоб самому створити одну.

Опанування протилежного — блокології — вимагало спершу увити себе кимось іншим, удати це якомога ретельніше, цілковито занурившись в альтернативну

особистість. Робити це доведеться не завжди, а лише на початках, щоб знайти свої поверхні. І якщо приділити достатньо уваги, то під час вторгнення виманолога вдавалося відчутти його намагання увійти в розум. Основне завдання — подбати про те, щоб виманолог завжди доторкався вигаданої особистості, а не справжньої.

Досягнувши в цьому успіху, можна вдавати когось дуже простого — наприклад, камінь — і при звичаїтися втримувати маску на місці всіх своїх поверхонь. Це був звичайний бар'єр блокології. Навчитися прикидатися каменем було складно, однак пізніше ставало легше. До того ж відкриті поверхні розуму були набагато мілкіші за внутрішній вміст, тому з практикою підтримування бар'єра перетворювалося на фонову звичку.

Досконалі ж блокологи були здатні суттєво випереджати будь-які спроби промацати їхні мізки й блискавично реагувати на запити виманологів, тож ті, пройшовши крізь поверхні, бачили невіддільний від удаваної особистості розум.

У такий спосіб можна було ввести в оману навіть найкращих виманологів. Якщо досконалий блоколог робив вигляд, що опускає свої бар'єри, то не існувало жодного методу дізнатися, чи правда це. Що ще гірше — ви не могли знати напевне, чи перед вами досконалий блоколог. Вони зустрічалися нечасто, проте сам факт їхнього існування означав, що повністю довіряти виманології не варто.

Ось таке сумне підтвердження того, наскільки мало людські істоти розуміли одна одну, наскільки поверхово будь-який чарівник міг зануритися в глибини мозку: можна обдурити найкращих телепатів, видавши себе за когось іншого.

А втім, саме прикидаючись людським істотам вдається одна одну зрозуміти. Ніхто не прогнозує поведінки людей, моделюючи кожен окремий із сотень трильйонів

синапсів їхнього мозку. Попросіть найкращих соціальних маніпуляторів на світі збудувати штучний інтелект із нуля, і ті лише здивовано на вас поглянуть. Щоб передбачити дії когось іншого, потрібно звеліти *своєму* мозкові діяти так само, потрібно *стати на чийсь місце*. Щоб уявити ймовірні вчинки розлюченої людини, ви активуєте механізм люті власного мозку — і результат цього процесу буде вашим прогнозом. Яким саме є цей нейронний механізм люті всередині? Хтозна. Найкращі соціальні маніпулятори на світі, як і найкращі виманологи, можуть і гадки не мати, що таке нейрони.

Все, що виманолог міг *зрозуміти*, блоколог міг *вдати*. В обох випадках спрацьовував один і той самий маневр, забезпечений, імовірно, однаковим нейронним механізмом — єдиним набором контрольних схем, який переналаштовував власний мозок, щоб вдати модель чийогось іншого.

Отже, у змаганні між телепатичним наступом і телепатичним захистом впевнену перемогу здобував захист. Інакше весь чаклунський світ — навіть, можливо, уся Земля — був би зовсім іншим місцем...

Гаррі глибоко вдихнув і зосередився. На його обличчі вигравала легка усмішка.

Ну нарешті. Хоч у чомусь відділ загадкових сил не обділив Гаррі.

Пропрацювавши майже місяць, Гаррі — радше з примхи, а не обґрунтованого передчуття — вирішив був зануритися в холодну злість і спробувати ще раз виконати вправи з блокології. На той момент він уже майже облишив усі надії, та цей підхід однаково видавався вартим зусиль...

Гаррі впорався з усіма найскладнішими вправами з посібника протягом двох годин і наступного дня сповістив професора Квірела, що він готовий.

Виявилось, що його темній стороні напрочуд добре вдавалося прикидатися іншими людьми.

Гаррі згадав, як вперше занурився у свою темну сторону, використавши цей спогад як спусковий гачок...

Северус зробив павзу. Видавалося, він був доволі задоволеним собою. «І це буде... п'ять очок? Ні, хай навіть десять очок із Рейвенклоу за нахабство».

Гарріна усмішка похолоднішала, він оглянув чоловіка в чорній мантиї, який вважав, що збирається прочитати його розум. І перетворився на когось зовсім іншого, когось, хто здавався доречним у цій ситуації.

...Він сидів за столом у нічим не прикметній білій кімнаті навпроти невиразного чоловіка в повністю чорній офіційній мантиї.

Кімбол Кінісан оглянув загорнутого в чорну мантию чоловіка, який вважав, що збирається прочитати розум лінзмена другого ступеня з Галактичного патруля.

Сказати, що Кімбол Кінісан був впевненим у результаті, було б применшенням. Його тренував наставник Аризії, наймогутніший розум цього й будь-якого іншого всесвіту, а простий чарівник навпроти побачить тільки те, що сірий лінзмен зволить йому показати...

Розум хлопчика, що його він зараз удавав, невинного дитяти на ім'я Гаррі Поттер.

— Я готовий, — знервовано промовив Кімбол Кінісан, точнісінько так, як це зробив би одинадцятирічний хлопчик.

— *Леґіліменс.*

Павза.

Загорнутий у чорну мантию чарівник моргнув, ніби побачив щось настільки приголомшливе, що навіть його очі розширилися.

— Хлопчик-Що-Вижив має загадкову темну сторо-

ну? — запитав він уже не таким безбарвним голосом.

Гарріні щоки повільно почервоніли.

— Ну, — обличчя чоловіка знову стало цілковито незворушним. — Перепрошую. Містере Поттер, знати свої переваги — це добре, однак це не те саме, що шалено їх переоцінювати. Можливо, вам справді до снаги опанувати блокологію в одинадцять років, і це вражає. Я гадав був, що містер Дамблдор знову вдає божевільного. Ваш талант до дисоціації настільки сильний, що я здивувався, не знайшовши жодної іншої ознаки жорстокого поводження. Із часом ви зможете стати досконалим блокологом, проте є суттєва різниця між цим і очікуванням, що ви встановите успішний бар'єр з першого ж разу. Це просто сміховинно. Чи відчули ви щось, коли я читав ваші думки?

Гаррі похитав головою, тепер уже сильно почервонівши.

— Тоді наступного разу приділіть більше уваги. Мета — не створити ідеальне зображення на першому ж занятті. Мета — вивчити свої поверхні. Підготуйтеся.

Гаррі спробував знову прикинутися Кімболом Кінісаном, спробував приділити більше уваги, проте думки його спуталися, а в пам'яті зненацька почали зринати речі, про які краще б не згадувати.

Ох, оце він зганьбиться.

Гаррі стиснув зуби. Принаймні інструктора забуття тнуть після заняття.

— *Леґіліменс.*

Павза...

...Він сидів за столом у нічим не прикметній білій кімнаті без вікон навпроти невиразного чоловіка в повністю чорній офіційній мантії.

Це була їхня четверта зустріч, вечір неділі. Заплативши вдосталь грошей, ви могли організувати заняття коли заманеться й не зважати на концепцію вихідних.

— Добрий день, містере Поттер, — привітався телепат безбарвним голосом, виконавши повний набір захисних заклять.

— Добрий день, містере Бестер, — втомлено відповів Гаррі. — Чому б нам відразу не покінчити з початковим шоком?

— Вам вдалося мене здивувати? — запитав чоловік із легким зацікавленням. — Ну гаразд, — він спрямував паличку на Гаррі, втупившись йому в очі. — *Леґіліменс*.

За якусь мить загорнутий у чорну мантию чарівник відскочив, ніби його вразило електричним струмом.

— Темний Лорд живий? — вичавив він. Його погляд ошаленів: — *Дамблдор стає невидимим і пробирається до дівчачих спалень?*

Гаррі зітхнув і поглянув на годинник. Минуло приблизно три секунди...

— Отже, — чоловікові не зовсім вдалося відновити свою беземоційність. — Ви щиро вірите, що відкриєте таємні закони магії та станете всемогутнім.

— Саме так, — спокійно підтвердив Гаррі, не відриваючи погляду від годинника. — Я настільки самовпевнений.

— Цікаво. Здається, Сортувальний Капелюх вважає, що ви станете наступним темним лордом.

— А ви знаєте, як тяжко я працюю, щоб не стати ним, і бачили, що ми вже мали довгу дискусію про те, чи бажаєте ви навчати мене блокології, і зрештою вирішили робити це, тож чи не могли б ми вже покінчити з усім цим?

— Гаразд, — промовив чоловік рівно шість секунд потому, саме так, як і минулого разу. — Підготуйтеся, — він спинився на хвилюку й замріяно сказав, — хоч я хотів би

запам'ятати цей фокус із золотом і сріблом.

Гаррі зауважив, що його добряче тривожить, наскільки відтворюваний плин думок демонстрували люди, якщо повернути їх до тих самих умов і впливати на них тими ж самими стимулами. Це розвіювало ілюзії, що їх вправний редукаціоніст і не мав би мати.

Гаррі був у поганому гуморі, коли наступного ранку в понеділок прогунав із класу гербології. Поруч із ним ішла сповнена обурення Герміона.

Інші діти залишилися всередині: дещо повільно збирали речі й захоплено торохкотіли про перемогу Рейвенклову в цьогорічному другому матчі з квідичу.

Виявилось, що вчора після обіду одна дівчина протягом тридцяти хвилин сновигала на мітлі й упіймала якогось величезного комара. Це не єдине, що сталося під час матчу, проте інші факти були несуттєві.

Гаррі пропустив був цю захопливу спортивну подію, тому що мав заняття з блокології, а ще власне життя. Потім він уникав будь-яких розмов у вежі Рейвенклову (ну хіба закляття «Квіетус» і магічні валізи не чудові), а снідати пересів за ґрифіндорський стіл.

Однак уникнути гербології Гаррі не міг, а рейвенкловці розмовляли про це перед, після й *під час уроку*, аж доки він не відірвав був погляду від дитинчати фуркота, якому саме змінював підгузок, і гучно не оголосив, що дехто тут намагається дізнатися щось про *рослини*, а снічі на деревах не ростуть, тож чи не могли б усі, *будь ласочка*, заткнутися про квідич. Усі присутні ошелешено на нього витріщилися, крім Герміони, що мала такий вигляд, ніби хотіла заплодувати, і професорки Спраут, що нагородила його очком для Рейвенклову.

Очком для Рейвенклову.

Одним очком.

Сім ідіотів на своїх ідіотських мітлах грали у свою ідіотську гру й заробили *сто дев'яносто очок* для Рейвенклоу.

Виявилось, що квідичні очки *додавалися безпосередньо до загальних очок гуртожитків*. Інакше кажучи, упійманий золотий комар дорівнював 150 очкам гуртожитків.

Гаррі навіть уявити не міг, що йому доведеться зробити, щоб здобути сто п'ятдесят очок гуртожитку. Крім як, ну знаєте, врятувати сто п'ятдесят гафелпафців, чи вигадати п'ятнадцять ідей, не гірших за захисні оболонки для машини часу, чи винайти тисячу п'ятсот творчих способів убивства, чи бути Герміоною Грейнджер *цілий рік*.

— Треба їх повбивати, — запропонував Гаррі Герміоні, що йшла поруч, оточена такою ж ображеною атмосферою.

— Кого? Квідичну команду?

— Я мав на увазі всіх, хто будь-як і будь-де на Землі причетний до квідичу, проте так, почати можна з рейвенкловської команди.

Герміона несхвально підібгала губи:

— Гаррі, ти ж *знаєш*, що вбивати людей погано?

— Так.

— Добре, просто уточнюю. Можемо почати з ловчині. Я прочитала кілька детективів Агати Крісті — є ідеї, як заманити її на потяг?

— Двоє учнів планують убивство, — пролунав сухий голос. — Який жах.

З-за найближчого рогу широкими кроками вийшов чоловік у злегка забрудненій мантиї та з масним волоссям, що неохайно спало на плечі. Він ніби випромінював смертельну небезпеку, наганяючи на думки про неправильно змішані зілля, випадкові падіння й людей, що помирали в ліжках із, як постановили б аврори, природних причин.

Гаррі бездумно затулив собою Герміону. Він почув, як та в нього за спиною набрала повітря, а за мить промайнула повз і стала перед ним.

— Тікай, Гаррі! — вигукнула вона. — Хлопці не мають бути в небезпеці.

Северус Снейп безрадісно посміхнувся:

— Дотепно. Я потребую хвилинки твого часу, Поттере, якщо ти можеш відірватися від загравання з міс Ґрейнджер.

Герміона раптом розхвилювалася. Вона обернулася до Гаррі й розкрила рота, затнувшись у розпачі.

— О, та не хвилюйтеся, міс Ґрейнджер, — шовковисто протягнув Северус. — Обіцяю повернути вашого кавалера неушкодженим, — його посмішка здиміла. — Тепер ми з Поттером підемо й порозмовляємо особисто, наодинці. Сподіваюся, ви розумієте, що вас не запрошено, та про всяк випадок: вважайте це наказом професора Гогвортсу. Певен, що така гарна маленька дівчинка, як ви, не порушить його.

Северус розвернувся й рушив назад за ріг:

— Поттере, ти йдеш?

— Ем, — Гаррі звернувся до Герміони. — А можна я просто піду, а ти вигадаєш, що я мав сказати, щоб ти не хвилювалася й не ображалася?

— Ні, — Герміонин голос тремтів.

З-за рогу почулося, як засміявся Северус.

Гаррі схилив голову.

— Вибач, — тихо промовив він. — Правда.

І пішов за майстром-зіллеваром.

— Отже, — почав Гаррі. Лунали тільки кроки двох пар ніг, довших і коротших, що ступали випадковим кам'яним коридором. Майстер-зіллевар пересувався

швидко, проте не настільки, щоб Гаррі відставав, і, наскільки той міг застосувати концепцію напрямків до Гогвортсу, рухалися вони подалі від велелюдних місць. — До чого це все?

— Гадаю, ви не в змозі пояснити, чому ви вдвох планували вбивство Чо Чанг? — сухо поцікавився Северус.

— Гадаю, — сухо відрізав Гаррі, — це *ви* як офіційний представник шкільної системи Гогвортсу не в змозі пояснити, чому впіймати золотого комара вважається академічним досягненням, вартим ста п'ятдесяти очок гуртожитку?

— Ти ба, — на обличчі Северуса промайнула усмішка, — а я вважав вас проникливішим. Ви справді нездатні зрозуміти своїх однокласників, Поттере, чи вони вам настільки не до вподоби, що й не намагалися? Якби квідичний рахунок не додавався до кубку гуртожитків, то система очок взагалі нікого не цікавила б. Це перетворилося б на просто дивакувате змагання між учнями на кшталт вас і міс Грейнджер.

На диво вдала відповідь, що вразила Гаррі й змусила його мозок повністю прокинутися.

Озираючись назад, не було нічого дивного в тому, що Северус розумів своїх учнів, по-справжньому добре їх розумів. Зрештою, він читав їхні думки.

I...

Посібник стверджував, що успішні виманологи зустрічаються вкрай рідко, рідше за досконалих блокологів, адже мало кому вистачало ментальної дисципліни.

«Ментальної дисципліни?».

Гаррі зібрав був низку історій про чоловіка, що постійно лютував на заняттях і зривався на маленьких дітях. Однак цей самий чоловік, почувши від Гаррі, що Темний Лорд досі живий, зреагував миттєво й бездоганно — як хтось, хто анічогісінько не підозрював.

Цей чоловік пересувався Гогвортсом із виглядом убивці, випромінюючи небезпеку... чого *жоден* справжній вбивця не робитиме. Справжні вбивці мають скидатися на безпомічних службовців, аж доки когось не вб'ють. Він був вихователем гордовитого й шляхетного гуртожитку Слизерин і носив заплямовану зіллями й інгредієнтами мантию, яку можна було б за дві хвилини почистити закляттям.

Гаррі помітив, що він спантеличений. І його оцінка небезпечности вихователя Слизерину злетіла до небес.

З огляду на все Дамблдор вважав, що Северус належить йому, і ніщо цьому не суперечило. Для учнів майстер-зіллевар залишався «страхітливим, проте не знущався з них», як і було обіцяно. Тому спершу Гаррі припустив, що це стосується внутрішніх справ братерства. Якщо Северус планував був зашкодити йому, то, звісно, не звернувся б до Гаррі перед Герміоною, очевидно, коли міг просто зачекати, доки той опиниться на самоті.

Гаррі тихо закусив губу.

— Я колись знав хлопця, що щиро обожнював квідич, — промовив Северус Снейп. — Він був повним дурбецалом. Як ми й очікували б — ви і я.

— До чого це все? — повільно повторив Гаррі.

— Терпіння, Поттере.

Северус повернув голову й ковзнув своєю скрадливою ходою крізь просвіт у коридорній стіні до меншого й вужчого проходу, що вів кудись геть. Гаррі рушив за ним, гадаючи, чи не розумнішим було б просто втекти.

Повернувши ще раз, вони зупинилися біля глухого кута — просто порожньої стіни. Якби Гогвортс було збудовано, а не створено — чи викликано, чи народжено абощо, — то архітекторові довелося б вислухати від Гаррі кілька теплих слів про марнування ресурсів на коридори,

що нікуди не ведуть.

— *Квієтус*, — сказав Северус, а також ще декілька речей.

Гаррі сперся на стіну, склав руки на грудях і спостерігав за його обличчям.

— Дивитися мені в очі, Поттере? Ваші заняття з блокології навряд чи просунулися досить далеко, щоб ви могли заблокувати виманологію. Проте, можливо, якраз достатньо, щоб помітити спробу. Оскільки я не знаю напевно, то не ризикуватиму, — чоловік ледь посміхнувся. — Гадаю, те ж саме можна сказати й про Дамблдора. Ось чому *тепер* ми трохи порозмовляємо.

Гарріні очі мимоволі розширилися.

— Почнімо з того, — Северусові очі блистіли, — що я хотів би взяти з вас слово *нікому* не розповідати про цю бесіду. Для решти школи ми обговорювали ваше домашнє завдання із зіллеваріння. Повірять вони в це чи ні — неважливо. Для Дамблдора й Макґонегел — я зловживаю довірою Драко Мелфоя і повідомляти більше жоден із нас не вважає правильним.

Гаррін мозок спробував обчислити всі можливі наслідки й підтексти цього, та йому забракло оперативки.

— Ну? — запитав майстер-зіллевар.

— Гаразд, — повільно погодився Гаррі. Складно уявити, як розмова, про яку не можна нікому розповідати, може сковувати більше, ніж її *відсутність*, адже в такому разі переповісти зміст однаково не вдасться. — Обіцяю.

— Якось у кабінеті директора ви заявили, — Северус пильно його розглядав, — що не терпітимете знущань чи кривд. Тож тепер мені цікаво, Поттере, наскільки ви схожі на свого батька?

— Якщо йдеться не про Майкла Веррес-Еванса, то відповідь така: я дуже мало знаю про Джеймса Поттера.

Северус кивнув, ніби сам собі:

— Є один слизеринець-п'ятикласник. Хлопець на ім'я Лесат Лестранж. Його цькують ґрифіндорці. А мої засоби впливу на такі ситуації... обмежені. Ви в змозі йому допомогти, мабуть. Якщо забажаєте. Я не прошу про послугу й нічого не буду вам винен. Це просто нагода, і ви можете чинити з нею як заманеться.

Гаррі витріщився на Северуса, поринувши в роздуми.

— Думаєте, чи не пастка це? — Северус ледь помітно всміхнувся. — Не пастка. Це *випробування*. Вважайте це цікавістю з мого боку. Проте проблеми Лесата справжні, як і мої власні складнощі з втручанням.

У цьому полягала проблема, коли інші люди знали тебе як славного хлопця. Навіть знаючи, що вони знають, ігнорувати приманку не вдавалося.

А якщо його батько теж захищав учнів від хуліганів... неважливо, чи знав Гаррі, чому Северус йому розповів. На душі йому потепліло тільки від цієї думки, він пишався й просто піти геть уже не міг.

— Гарзд. Розкажіть мені про Лесата. Чому його ображають?

— Гадаєте, — усмішка зникла з лиця Северуса, — є причини, Поттере?

— Може, і ні, — тихо зауважив Гаррі. — Але мені спало на думку, що він міг зіштовхнути зі сходів якусь незначну бруднокровку.

— Лесат Лестранж, — холодно виголосив Северус, — син Белатрисы Блек, найбільш фанатичної та лихої слуги Темного Лорда, визнаний позашлюбний син Рабастана Лестранжа. Невдовзі після смерти Темного Лорда Белатрису, Рабастана та його брата Родольфуса впіймали за катуванням Аліси й Френка Лонґботомів. Усі троє довічно в Азкабані. Лонґботоми збожеволіли від тривалого впливу «Круціатусу» й донині перебувають у відділі для невиліковних лікарні Святого Мунґо. Чи вагома це

причина для знущань, Поттере?

— Зовсім ні, — все ще тихо відповів Гаррі. — А сам Лесат не зробив нічого поганого, наскільки вам відомо?

Легка усмішка повернулася на Северусове обличчя:

— Лесат не святіший за інших. Але він не штовхав бруднокровок зі сходів, принаймні я про це ніколи не чув.

— І не бачили в його розумі, — уточнив Гаррі.

Від Северуса повіяло холодом:

— Я не порушував його ментального особистого простору, Поттере. Натомість я не стримувався стосовно грифіндорців. Він просто зручна ціль для їхніх невеличких розваг.

Холодна хвиля гніву прокотилася Гарріною спиною, і йому довелося нагадати собі, що Северус може й не бути надійним джерелом інформації.

— І ви вважаєте, що втручання Гаррі Поттера, Хлопчика-Що-Вжив, може виявитися ефективним.

— Саме так, — підтвердив Северус Снейп і розповів, де й коли грифіндорці планували свою наступну невеличку забавку.

Посередині третього поверху Гоґвортсу з півдня на північ простягається головний коридор. Приблизно в центрі від нього відгалужується короткий коридор, що за кільканадцять кроків повертає під прямим кутом, складаючись у формі літери «Г», і ще за кільканадцять кроків завершується широким яскравим вікном, з якого відкривається вид на оповиті мрякою східні землі Гоґвортсу. Якщо стояти коло вікна, то не чути нічого, що відбувається в головному коридорі, а до головного коридору не долинає ані звуку від вікна. Якщо вам здається це дивним, то ви замало пробули в Гоґвортсі.

Четверо хлопців у мантіях із червоними облямівками сміються, а хлопець у мантії із зеленою облямівкою кричить і несамовито чіпляється руками за край відчиненого вікна, доки четвірка робить вигляд, ніби намагається виштовхнути його. Це, звісно, лише жарт, та й падіння з такої висоти чарівника не вб'є. Просто невинна розвага. Якщо вам здається це дивним...

— *Що ви робите?* — пролунав голос шостого хлопця.

Четвірка в облямованих червоним мантіях здивовано розвернулася, а хлопець у мантії із зеленою облямівкою відсахнувся якнайдалі від вікна й впав на підлогу, вмиваючись слізьми.

— О, — сказав найгарніший з хлопців із полегшенням, — це ти. Гей, Лессі, знаєш, хто це?

Не почувши жодної відповіді від хлопця на підлозі, що намагався стримувати схлипування, він заніс ногу для копняка...

— Припини! — закричав шостий хлопець.

Хлопець у мантії з червоною облямівкою похитнувся, так і не завершивши удару:

— Ем, а *ти* знаєш, хто це?

Шостий хлопець дивно дихав:

— Лесат Лестранж, — відповів він, важко хапаючи повітря, — і *він* нічого не зробив моїм батькам. Йому було п'ять років.

Невіл Лонгботом витріщався на чотирьох величезних п'ятикласників-хуліганів, що стояли прямо перед ним, і щосили намагався не затреміти.

Йому слід було просто відмовити Гаррі Поттерові.

— Чому *ти* захищаєш його? — здивувався красунчик. У його голосі з'явилися перші агресивні нотки: — Він *слизеринець*. І *Лестранж*.

— Він хлопець, що втратив батьків, — промовив Невіл Лонгботом. — І я знаю, як це.

Він гадки не мав, звідки взялися ці слова. Звучало аж надто круто — як щось, що сказав би Гаррі Поттер.

Втім, він і далі тремтів.

— Та хто ти взагалі такий? — красунчик уже закипав.

«Я Невіл, спадкоємець шляхетного й найдавнішого роду Лонгботомів...».

Та вимовити цього він не міг.

— Гадаю, він зрадник, — озвався хтось із решти ґрифіндорців.

Невілові раптом стало зле. Він так і знав, так і знав. Гаррі Поттер помилився. Хулігани не зупиняться лише тому, що Невіл Лонгботом накаже їм зупинитися.

Красунчик наблизився на крок, інші троє послідували за ним.

— То он воно що, — Невіл і сам здивувався, наскільки рівно лунав його голос. — Лесат Лестранж чи Невіл Лонгботом — вам начхати.

Лесат Лестранж скрикнув зі свого місця на підлозі.

— Зло — це зло, — гаркнув той, що вже встрягав раніше. — І якщо зло є серед твоїх друзів — ти теж зло.

Четвірка зробила ще крок.

Лесат хитаючись підвівся на ноги. Із посірілим обличчям він мовчки зробив декілька кроків уперед і сперся на стіну. Його очі не відривалися від рогу коридору — виходу.

— Друзів, — повторив Невіл. Його голос дещо повищав: — Так, я маю друзів. Один із них — Хлопчик-Що-Вижив.

Двоє ґрифіндорців збентежилися. Красунчик і оком не змигнув.

— Гаррі Поттера тут немає, — загрозово зауважив

він, — а якби був, йому б не сподобалося, що Лонгботом захищає Лестранжа.

Ґрифіндорці підійшли ще на крок. Лесат за їхніми спинами скрадався вздовж стіни, вичікуючи нагоди.

Невіл ковтнув слину, підняв правицю й приклав великий палець до вказівного.

Заплющив очі, бо Гаррі Поттер змусив його пообіцяти не підглядати.

Якщо це не спрацює, він більше ніколи нікому не повірить.

Хоч як це дивно в таких обставинах, та його голос не тремтів.

— Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. Гаррі Джеймсе Поттер-Еванс-Веррес. За борг, що ти винен мені, і владою твого справжнього імені я викликаю тебе, я відкриваю тобі шлях, я велю тобі — постань переді мною.

Невіл клацнув пальцями.

І розплющив очі.

Лесат Лестранж витріщався на нього.

Четверо Ґрифіндорців витріщалися на нього.

Красунчик загігикав, чим вивів решту з оціпеніння:

— Гаррі Поттер що, мав вийти з-за рогу чи як? Оу-у. Схоже, що когось тут підставили.

Він загрозливо наблизився до Невіла ще на крок.

Троє прибічників подріботили за ним.

— Кгем, — кахикнув Гаррі Поттер з-за їхніх спин, спираючись на стіну біля вікна в глухому куті коридору, куди аж ніяк не прошмигнути непоміченим.

Якщо спостерігати за людьми, що кричать, завжди так приємно, то Невіл майже міг зрозуміти, як стають хуліганями.

Гаррі Поттер покрокував уперед і зупинився між

Лесатом Лестранжем та іншими. Він холодно оглянув хлопців у облямованих червоним мантіях, зупинивши погляд на красунчику-ватажку:

— Містере Карле Слоупер, ситуація, як на мене, цілком зрозуміла. Якщо Лесат Лестранж колись і скоїв бодай якийсь зло, а не просто народився не в тих батьків, то *вам* цей факт не є відомим. Якщо ж це не так, містере Слоупер, раджу негайно мене проінформувати.

Невіл побачив страх і благоговіння на обличчях інших хлопців. Він і сам це відчував. Гаррі *стверджував* був, що він просто втне фокус, але як йому це вдалося?

— Але ж він *Лестранж*, — повторив ватажок.

— Він хлопець, що *втратив батьків*, — голос Гаррі Поттера ще більше похолоднішав.

Цього разу всі три інші ґрифіндорці здригнулися.

— Отже, — провадив далі Гаррі Поттер. — Ви переконалися, що Невіл не хоче, щоб невинного хлопця мучили від імені Лонґботомів. Це на вас не вплинуло. Якщо я запевню, що Хлопчик-Що-Вижив також вважає, що ви чините неправильно, що ваші сьогоднішні дії — це жахлива помилка, чи змінить це щось?

Ватажок підійшов на крок до Гаррі. Решта не рушила за ним.

— Карле, — звернувся хтось із них, ковтнувши слину, — нам краще піти.

— Подейкують, що ти станеш наступним темним лордом, — ватажок втупився в Гаррі.

Той посміхнувся:

— А ще подейкують, що я таємно заручений із Джіневрою Візлі й існує пророцтво, що ми завоюємо Францію, — посмішка зникла. — Оскільки ви рішуче налаштовані на силове розв'язання проблеми, містере Карле Слоупер, дозвольте прояснити. *Облиште Лесата в спокої*. Я знатиму, якщо ви цього не зробите.

— Отже, Лессі тобі нажалівся, — холодно кинув ватажок.

— Звісно, — сухо відповів Гаррі Поттер, — а також розповів, що ти робив сьогодні після уроку чарів у відлюдному місці, подалі від сторонніх очей, з однією гафелпафкою з білою стрічкою у волоссі...

Ватажок здивовано роззявив рота.

— І-і-і-і, — запищав котрийсь із грифіндорців, розвернувся на місці й вибіг із поля зору. Тупотіння швидко віддалилося й затихло.

І їх лишилося шестеро.

— А-а, — протягнув Гаррі Поттер, — нас покинув трохи розумний парубок. Іншим раджу повчитися в Бертрама Кірка, доки у вас не виникли, скажімо, проблеми.

— Ти погрожуєш на нас настукати? — запитав красунчик-грифіндорець. Він намагався звучати грізно, але голос його тремтів: — Зі стукачами трапляються погані речі.

Інші два грифіндорці почали повільно відступати.

— Ой, та що ти таке кажеш, — засміявся Гаррі Поттер. — Ти *справді* намагаєшся мене залякати? Мене? От чесно, невже ти вважаєш себе страшнішим за Перегрину Дерика, Северуса Снейпа чи, до речі, Відомо-Кого?

На цім слові здригнувся навіть ватажок.

Гаррі Поттер підняв руку, наготувавши пальці, і всі три грифіндорці відстрибнули.

— Ні! — скрикнув один із них.

— Бачите, — сказав Гаррі Поттер, — зараз я клацну пальцями, і ви станете частиною страх якої кумедної історії, що її переповідатимуть з нервовим сміхом сьогодні за вечерею. Але річ у тім, що люди, яким я довіряю, постійно відмовляють мене від такого. Професорка Макґонегел стверджує, що я завжди шукаю легкий шлях, а

професор Квірел — що мені треба навчитися програвати. Пам'ятаєте, як я дозволив слизеринцям мене побити? Можемо повторити. Можете деякий час мене цькувати, я можу це дозволити. Та от пригадуєте ту частину, коли я попросив багатьох, багатьох своїх шкільних друзів нічого з цим не робити? Цього разу ми її пропустимо. Давайте. Цькуйте мене.

Гаррі Поттер зробив крок уперед, широко розвівши руки в запрошувальному жесті.

Ґрифіндорці зламалися й побігли. Невілові довелося швидко відступити вбік, щоб його не збили з ніг.

Запала тиша, що тривала, доки тупотіння не віддалилося й трохи опісля.

І їх лишилося троє.

Гаррі Поттер глибоко вдихнув, потім видихнув:

— Фух. Як ти там, Невіле?

— Усе гаразд, — пискнув Невіл. — *Це* було справді круто.

На обличчі Гаррі Поттера заграла усмішка:

— Ти *теж* був доволі крутим, знаєш.

Невіл знав, що цими словами Гаррі Поттер намагався лише підбадьорити його, та на душі йому однаково потепліло.

Гаррі обернувся до Лесата Лестранжа...

— Усе гаразд, Лестранже? — запитав Невіл, перш ніж Гаррі встиг розкрити рота.

Він не очікував, що колись у житті вимовить таку фразу.

Лесат Лестранж повільно повернувся й втупився в Невіла. Він більше не плакав, та залишки сліз блистіли на його напруженому обличчі.

— Гадаєш, ти знаєш, як це? — запитав Лесат високим голосом, зриваючись на крик. — *Гадаєш, ти знаєш?* Мої ба-

тьки в *Азкабані*, і я намагаюся не думати про це, але вони завжди нагадують мені, їм здається, що це *чудово*, що моя мати там у холоді й темряві з дементорами, які висмоктують з неї життя. Я хотів би бути як Гаррі Поттер — його батьки принаймні не страждають, а мої страждають постійно, щодня й щосекунди. Я хотів би бути як ти — ти можеш хоча б іноді бачити своїх батьків, ти хоча б знаєш, що вони тебе любили. Якщо мати колись мене й любила, то дементори вже з'їли й цю думку...

Невіл широко розплющив очі від здивування. Такого він не очікував.

Лесат обернувся до Гаррі Поттера, в чийх очах світився жах. Він кинувся перед ним на підлогу, припав головою до землі й прошепотів:

— Допоможіть мені, володарю.

Запанувала жахлива тиша. Невіл не міг вигадати жодного доречного слова, як і Гаррі, з огляду на його відверто приголомшене обличчя.

— Кажуть, що ви можете все. Благаю, благаю, мій володарю, витягніть моїх батьків з *Азкабану* — я назавжди стану вам вірним слугою, моє життя буде вашим, як і моя смерть, тільки благаю...

— Лесате, — Гаррін голос звучав надламано, — Лесате, я не можу, я правда не можу такого зробити, це все лише дурні витівки.

— *Неправда!* — у відчаї вигукнув Лесат. — Я сам бачив, історії правдиві, ви *можете!*

Гаррі ковтнув слину:

— Лесате, я все це влаштував разом із Невілом, ми все спланували заздалегідь — спитай його!

Так і було, хоч Гаррі й не пояснив, як він утнув хоч щось із цього...

Лесат, не встаючи з підлоги, звернув до них своє мертво бліде обличчя. Він майже заверещав, у Невіла аж

вуха заболіли:

— *Бруднокровчий син! Ти міг би її витягти, але не станеш! Я впав на коліна й благав, а ти однаково не допоможеш! Я дарма й сподівався — ти Хлопчик-Що-Вжив, ти вважаєш, що там її і місце!*

— Я не можу! — у Гарріному голосі лунало не менше відчаю, ніж у Лесатовому. — Річ не в тому, чого я хочу. Я не маю влади!

Лесат підвівся на ноги, плюнув Гаррі під ноги, обернувся й пішов геть. Звернувши за ріг, він пришвидшився. Коли його кроки майже затихли, Невілові здалося, що він почув схлипування.

І їх лишилося двоє.

Невіл подивився на Гаррі.

Гаррі подивився на Невіла.

— Овва, — тихо сказав Невіл. — Видається, він був не дуже вдячним, що ми його врятували.

— Він гадав, що я можу допомогти йому, — хрипко сказав Гаррі. — Вперше за роки він мав надію.

Невіл ковтнув і вимовив це:

— Вибач.

— Шо? — цілковито спантеличено запитав Гаррі.

— Я не був вдячним, коли ти допоміг мені...

— Все, що ти тоді сказав мені, до останнього слова, було цілковито правильно, — відповів Хлопчик-Що-Вжив.

— Ні, — сказав Невіл, — не було.

Вони одночасно й ненадовго сумно й поблажливо всміхнулися один одному.

— Я знаю, що все було не по-справжньому, — сказав Невіл. — Я знаю, що я б нічого такого не зробив, якби тебе тут не було, проте дякую, що дозволив мені прикидатися.

— Та годі вже, — сказав Гаррі.

Гаррі відвернувся від Невіла й почав дивитися з вікна на гнітючі хмари.

Невілові на думку спало дещо цілковито сміховинне.

— Ти ж не почувашся винним через те, що не можеш витягти батьків Лесата з Азкабану?

— Ні, — сказав Гаррі.

Минуло кілька секунд.

— Так, — сказав Гаррі.

— Ти дурний.

— Я усвідомлюю це.

— Ти маєш робити буквально *будь-що*, про що тебе хто завгодно попросить?

Хлопчик-Що-Вижив знову поглянув на Невіла.

— *Робити*? Ні. Почуватися винним, що не роблю? Так.

Невілові було складно дібрати слова.

— Коли помер Темний Лорд, Белатриса Блек стала буквально найбільшим втіленням зла в усьому світі, і це *перед* тим, як вона потрапила в Азкабан. Вона катувала моїх тата й маму, доки вони не збожеволіли, бо хотіла дізнатися, що сталося з Темним Лордом...

— Я знаю, — тихо сказав Гаррі. — Я розумію, проте...

— Ні! *Не розумієш!* У неї була *причина*, щоб зробити це, і обидвоє моїх батьків були аврорами! Це навіть *поряд не стояло* з найгіршими з речей, що вона робила! — голос Невіла тремтів.

— І все одно, — сказав Хлопчик-Що-Вижив, його очі дивилися далеко-далеко на щось, чого Невіл не міг уявити. — Можливо, існує неймовірно розумне рішення, що зробить можливим врятувати всіх, і дозволить всім жити після цього щасливо, якби я був достатньо розумним, то вже би його вигидав...

— У тебе проблеми, — сказав Невіл. — Ти гадаєш, що маєш бути тим, ким тебе вважає Лесат Лестранж.

— Так, — сказав Хлопчик-Що-Вижив, — це доволі точно описує ситуацію. Щоразу, як хтось вигукує молитву, на яку я не можу відповісти, я почуваюся винним, що я не Бог.

Невіл не зовсім це зрозумів, проте...

— Звучить недобре.

Гаррі зітхнув.

— Я розумію, що маю проблему, і я знаю, що треба зробити, щоб вирішити її, гаразд? Я працюю над цим.

Гаррі дивився, як Невіл пішов.

Звісно, Гаррі не сказав, яке ж рішення.

Рішення, очевидно, — якомога швидше стати Богом.

Кроки Невіла віддалялися, і невдовзі їх було не чути.

І ось він залишився один.

— Кгем, — пролунав голос Северуса Снейпа прямо за ним.

Гаррі тонко скрикнув і одразу зненавидів себе.

Він повільно обернувся.

Високий чоловік із масним волоссям у заплямованій мантиї спирався на стіну саме так, як нещодавно це робив Гаррі.

— Чудовий плащ-невидимка, Поттере, — протягнув майстер-зіллевар. — Багато що стало зрозумілим.

От лайно.

— І, можливо, я надто довго був поряд з Дамблдором, — сказав Северус, — проте не можу не поцікавитися, чи це не *той самий* Плащ невидимості.

Гаррі миттєво перетворився на когось, хто ніколи не чув про Плащ невидимості і хто був *саме настільки* розумним, наскільки розумним його вважав Северус на думку Гаррі.

— О, можливо, — сказав він. — Я впевнений, ви усвідомлюєте наслідки, якщо це він?

— Ви й гадки не маєте, про що я, чи не так, Поттере? — поблажливо сказав Северус. — Доволі незграбна спроба щось вивідати.

(Професор Квірел зазначив був упродовж їхнього обіду, що Гаррі справді потрібно краще приховувати стан свідомості, ніж просто зберігати нейтральний вираз обличчя, коли хтось обговорює небезпечну тему, і пояснив про обман першого рівня, другого рівня тощо. Отже, якщо Северус *дійсно* вважав Гаррі гравцем першого рівня, що робило самого Северуса гравцем другого рівня, то хід Гаррі третього рівня був успішним; або Северус був гравцем четвертого рівня і хотів, щоб Гаррі *вважав*, що обман був успішним. Гаррі з усмішкою запитав професора Квірела, на якому рівні грає *він*, а той, теж з усмішкою, відповів: «на один рівень вище за вас».)

— Отже, ви спостерігали весь цей час, — сказав Гаррі. — Здається, це називається розілюзнення.

Снейп ледь усміхнувся.

— З мого боку було б дурістю бодай трохи ризикувати, що з вами щось станеться.

— А також ви хотіли побачити результати перевірки на власні очі, — сказав Гаррі. — Отже, чи схожий я на свого батька?

Обличчя чоловіка набуло дивного сумного виразу, що зовсім йому не пасував.

— Я б швидше сказав, Гаррі Поттере, що ви більше схожі...

Северус затнувся.

Він витріщився на Гаррі.

— Лестранж назвав вас бруднокровчим сином, — повільно сказав Северус. — Видається, це вас не дуже схвилювало.

Гаррі насупив брови.

— Не за цих обставин, ні.

— Ви щойно йому допомогли, — очі Северуса незмигнуто дивилися на Гаррі. — А він кинув це вам у лице. Звісно, таке просто так не пробачають?

— Він щойно пройшов через болісну ситуацію, — сказав Гаррі. — І те, що його врятували першачки, навряд чи допомогло його гордості.

— Гадаю, його було доволі легко пробачити, — дивним голосом сказав Северус, — бо Лестранж для вас нічого не значить. Просто якийсь дивний слизери-нець. Можливо, якби це був друг, ви б відчували значно більший гнів від таких слів.

— Якби він був другом, то це б лише було ще однією причиною його пробачити.

Запала довга мовчанка. Гаррі відчував, хоч і не міг сказати як, що повітря наповнювала страшенна напруга, ніби вода все здіймалася, здіймалася й здіймалася.

Потім Северус усміхнувся, раптом він знову здавався розслабленим, і вся напруга зникла.

— Ви дуже легко пробачаєте, — сказав Северус, досі всміхаючись. — Гадаю, цьому вас навчив ваш названий батько, Майкл Веррес-Еванс.

— Швидше татова колекція наукової фантастики та фентезі. Насправді, ця колекція — ніби мій п'ятий батько. Я прожив життя всіх персонажів з усіх своїх книжок, і вся їхня велична мудрість ширяє у мене в голові. Гадаю, десь там був хтось схожий на Лесата, хоча не можу сказати, хто саме. Нескладно було поставити себе на його місце. І це мої книжки навчили мене, що треба робити в таких ситуаціях. Хороші хлопці пробачають.

Северус трохи посміявся.

— Боюся, я не дуже знаюся на тому, що роблять хороші люди.

Гаррі подивився на нього. Взагалі-то, це було доволі сумно.

— Я можу позичити вам декілька творів з хорошими людьми, якщо бажаєте.

— Я бажаю попросити вашої поради про дещо, — недбало сказав Северус. — Я знаю іншого слизеринця-п'ятикласника, його теж цькували ґрифіндорці. Він залицявся до вродливої дівчини маґлівського роду, що саме проходила повз, коли з нього знущалися, і вона спробувала його врятувати. І він назвав її бруднокровкою, і це був кінець їхніх стосунків. Він вибачався, багато разів, проте вона ніколи не пробачила йому. Чи є у вас якісь здогади: що він міг би сказати чи зробити, щоб здобути пробачення, яке ви дали Лестранжу?

— Ем... — сказав Гаррі, — якщо мати лише цю інформацію, то я не впевнений, що він був головною причиною. Я б сказав йому не зустрічатися з кимось настільки нездатним пробачати. Припустімо, вони б одружилися, уявляєте, яке б життя чекало на нього вдома?

Ненадовго запала тиша.

— О, але вона *вміла* пробачати, — здивовано сказав Северус. — Ба більше, після того, вона взяла й стала дівчиною того самого хулігана. Скажіть, чому вона пробачила хуліганові, але не цькованому?

Гаррі знизав плечима.

— Ну, якщо спробувати вгадати навмання, то через те, що хуліган робив дуже боляче *комусь іншому*, а цькований хлопець зробив трохи боляче *їй*, і вона відчувала, що це якось значно складніше пробачити. Чи, якщо відверто, чи був хуліган гарним? Або ще й багатим?

І знову пауза.

— Так і так, — сказав Северус.

— Ну ось і відповідь, — сказав Гаррі. — Я, звісно, ще не в підлітковому віці, проте книжки дали мені зрозуміти,

що існує певний тип дівчат, що будуть обурені через єдине слово, якщо хлопець простий чи бідний, і втім якимось чином завжди знайдуть у собі сили пробачити багатому чи гарному хлопцеві всі його витівки. Іншими словами, вона була неглибока. Скажіть цьому хлопцеві, що вона його не варта, йому треба про неї забути й жити далі, і шукати наступного разу дівчину з багатим внутрішнім світом, а не просто гарненьку.

Северус тихо витріщався на Гаррі, його очі блищали. Усмішка зникла, і хоча обличчя Северуса смикалося, так і не повернулася.

Гаррі почав трохи нервувати.

— Ем, у мене, звісно, немає жодного власного досвіду в цьому, але гадаю, що це сказав би мудрий радник з моїх книжок.

Ще тиша, ще блиск в очах.

Напевно, зараз саме час змінити тему.

— Отже, — сказав Гаррі, — чи пройшов я вашу перевірку, хай у чому вона полягала?

— Гадаю, — сказав Северус, — між нами більше не буде розмов, Поттере, і з вашого боку було б надзвичайно мудро ніколи не згадувати цю.

Гаррі кліпнув очима.

— Чи не могли б ви сказати, що я зробив неправильно?

— Ви образили мене. І я більше не маю віри у вашу хитрість.

Гаррі витріщився на Северуса, захоплений зненацька.

— Але ви дали мені пораду з добрими намірами, — продовжив Северус Снейп, — і я у відповідь дам вам щиру пораду, — його голос був бездоганно рівним. Ніби струна, що натягнута бездоганно горизонтально, незважаючи на

колосальну вагу, що висить посередині, на мільйони тон напруги на обох кінцях. — Ви ледь не померли сьогодні, Поттере. У майбутньому, ніколи не діліться своєю мудрістю з кимось, якщо ви не знаєте абсолютно точно, про що саме кожен з вас розмовляє.

Нарешті розум Гаррі з'єднав факти.

— Ви були тим...

Гаррі закрив рота, коли фраза *ледь не помер* дійшла до нього — на дві секунди запізно.

— Так, — сказав Северус, — був.

І жахлива напруга знову заповонила кімнату, ніби вони опинилися під водою на дні океану.

Гаррі не міг дихати.

Програй. Зараз.

— Я не знав, — зашепотів Гаррі. — Виба...

— Ні, — сказав Северус. Лише єдине слово.

Гаррі стояв у тиші, його розум несамовито шукав варіантів. Северус стояв між ним і вікном, що було вкрай не вдало, адже падіння з такої висоти не вб'є чарівника.

— Ваші книжки зрадили вас, Поттере, — сказав Северус, тим самим голосом під тиском у мільйони тонн. — Вони не сказали вам того єдиного, що вам треба знати. З історій не можна навчитися того, як це — втратити когось, кого любиш. Таке ніяк не зрозуміти, крім як самому таке відчути.

— Мій батько, — прошепотів Гаррі. Це був найліпший з його здогадів — єдиний, що може його врятувати. — Мій батько намагався захистити вас від хуліганів.

Примарна посмішка розтягнула обличчя Северуса, і він почав рухатися до Гаррі.

І пройшов повз.

— Прощайте, Поттере, — сказав Северус, не озираючись і не зупиняючись. — Віднині нам немає що сказати

один одному.

А біля рогу чоловік зупинився, і не обертаючись, заговорив востаннє.

— Ваш батько був тим самим хуліганом, — сказав Северус Снейп, — і аж до сьогодні я не міг збагнути, що в ньому знайшла ваша мати.

Він пішов.

Гаррі обернувся й підійшов до вікна. Його руки тремтіли, він поклав їх на підвіконня.

Ніколи не давай нікому мудрих порад, хіба що ти знаєш абсолютно точно, про що ви обидвоє розмовляєте. Зрозумів.

Гаррі деякий час роздивлявся хмари й мжичку. Вікно виходило на східні землі, був полудень, отже якщо сонце й виднілося з-за хмар, Гаррі все одно не міг його бачити.

Руки припинили тремтіти, проте Гаррі стисло груди, ніби їх обхопили металеві смуги.

Отже, його батько цькував людей.

А його мати була неглибокою.

Можливо, вони подорослішали пізніше. Добрі люди, наприклад професорка Макґонегел, вважали їх чудовими людьми, і, можливо, не лише через те, що вони були героїчними мучениками.

Звісно, це погано втішало, коли вам було одинадцять, ви тільки збиралися стати підлітком і цікавилися, яким підлітком ви можете стати.

Як жажливо.

Як сумно.

Яке в Гаррі жалюгідне життя.

Дізнатися, що його біологічні батьки не були бездоганним, ну як же, йому треба довго-довго бути пригніченим і глибоко нещасним через це.

Напевно, варто пожалітися Лесатові Лестранжу.

Гаррі читав був про дементорів. Холод та темрява су-

проводжували їх, і страх, вони висмоктували всі ваші щасливі думки, і через їхню відсутність на поверхню спливали найжахливіші спогади.

Він міг уявити себе на місці Лесата: знати, що твої батьки в Азкабані довічно, у місці, з якого ніхто ніколи не втікав.

А Лесат уявляв себе на місці своєї матері — у холоді, темряві, посеред страху, наодинці з найгіршими своїми спогадами, навіть уві сні, щосекунди кожного дня.

На мить Гаррі уявив, що це його власні мама й тато в Азкабані, це їхнє життя висмоктують дементори, вбирають їхні щасливі спогади та їхню любов до нього. Лише на мить — перед тим, як його уява спалила запобіжник та розпочала аварійне вимкнення, та сказала йому більше ніколи цього не уявляти.

Чи було правильним робити таке з будь-ким, навіть з другою найзлюбнішою людиною світу?

Ні, сказала мудрість книжок Гаррі, якщо існує якийсь інший спосіб, який завгодно інший спосіб, то ні.

І хіба що чаклунська судова система була не менш бездоганною за їхні тюрми — а це звучало вкрай малоймовірно, враховуючи обставини, — десь у Азкабані була зовсім невинна людина, напевно, навіть не одна.

Гаррі до горла підступив клубок, у його очах збиралася волога, йому хотілося телепортувати всіх в'язнів Азкабану до безпеки та викликати вогонь з небес, щоб знищити це жахливе місце доценту. Але він не міг, бо він не був Богом.

І Гаррі згадав, як професор Квірел сказав під сяйвом зірок: *Іноді, коли цей зіпсутий світ здається мені особливо мерзенним, я запитую себе: може, десь удалині існує якийсь місце суто для мене... Однак зірки дуже, дуже далеко... Цікаво, які сни я б побачив, заснувши так надовго...*

Саме зараз цей зіпсований світ здавався винятково

мерзенним.

І Гаррі не міг зрозуміти слів професора Квірела, їх могли б вимовити прибульці, чи штучний інтелект — щось, що створено настільки інакше, що мозок Гаррі не міг працювати у відповідному режимі.

Не можна було покидати рідну планету, доки на ній існувало таке місце, як Азкабан.

Ти мав залишитися й боротися.

Розділ 28. Редукціонізм

Якщо яка-небудь Ролінґ може трапитися, вона таки трапиться.

Це, *повторюю*, має бути *і так зрозуміло*, проте погляди, які висловлює Северус Снейп, не обов'язково збігаються з поглядами автора.

— Гаразд, — сказав Гаррі, ковтнувши слину. — Гаразд, Герміоно, годі, можеш зупинитися.

Біла таблетка цукру перед Герміоною досі зовсім не змінила ані форми, ані кольору, хоча Гаррі ще ніколи не бачив, щоб Герміона так сильно концентрувалася: її очі сильно заплющені, на лобі виступили краплини поту, рука тремтіла й стискала паличку...

— Герміоно, *зупинися!* Це не спрацює, Герміоно, я гадаю, ми не можемо створювати речі, що їх ще не існує!

Герміона повільно розслабила хватку на паличці.

— Я гадала, що відчула це, — сказала вона ледь чутним шепотом. — Я гадала, що відчула, як воно починає трансфігуруватися. Лише на мить.

У Гаррі застряг клубок у горлі.

— Ти, напевно, лише уявила це. Надто сподівалася.

— Напевно, так, — сказала вона. Здавалося, вона от-от розплачеться.

Гаррі повільно взяв механічний олівець, дотягнувся до аркуша з викресленими пунктами та перекреслив рядок «ЛІКИ ВІД ХВОРОБИ АЛЬЦГЕЙМЕРА».

Ніхто не міг би прийняти трансфігуровану таблетку. Проте трансфігурація, принаймні та, якою вони володіли, не робила цільові об'єкти магічними — вона не могла перетворити звичайні мітли на летючі. Отже якби Герміона змогла створити пігулку, то вона була б *немагічною* — такою, що працювала б звичайним матеріальним чином. Вони могли б таємно виробляти такі таблетки для магівської наукової лабораторії, дозволити їм *вивчати* таблетки й спробувати зворотно розробити їх перед тим, як трансфігурація мине... Нікому в обох світах не треба було б знати, що це якось пов'язано з магією, — це був би просто черговий науковий прорив...

І таке не спало б на думку чарівникові. Вони не поважали прості *конфігурації атомів* достатньо, вони вважали, що незачакловані *матеріальні* речі не були речами сили. Якщо воно не було магічним, то воно не було цікавим.

Гаррі вже *надзвичайно* таємно — він не сказав навіть Герміоні — спробував був трансфігурувати нанотехнологію а ля Ерік Дрекслер. (Він спробував виробити настільний нанозавод, а не, звісно, крихітні самовідтворювані молекулярні асемблери — Гаррі не був божевільним.) Це б стало всемогутністю в один крок, якби спрацювало.

— Це все на сьогодні, так? — запитала Герміона.

Вона важко опустилася в крісло, закинула голову на спинку. На її обличчі було видно втому, що було вкрай незвично для Герміони. Їй подобалося вдавати, що її енергія безмежна, принаймні коли Гаррі був поряд.

— Ще один дослід, — обережно сказав Гаррі, — але

невеличкий, і крім того, це може справді спрацювати. Я залишив наостанок, бо сподівався завершити чимось оптимістичним. На відміну від фазерів, це справжня штука. На відміну від ліків від Альцгеймера, це вже створили в лабораторії. І це просто речовина, на відміну від загублених книжок, що їхні копії ти намагалася трансфігурувати. Я підготував для тебе схему молекулярної структури. Ми просто хочемо зробити її *довшою*, ніж досі було вироблено, усі трубки мають бути паралельними, а кінцеві точки треба вбудувати в діамант.

Гаррі дістав аркуш міліметрового паперу.

Герміона сперлася на спинку, взяла його й почала насуплено вивчати.

— Це *все* атоми вуглецю? І Гаррі, як воно називається? Я не можу трансфігурувати його, якщо не знаю, як воно називається.

Гаррі скривився. Йому досі було важко звикнути до таких речей—має бути байдуже, як щось *називається*, якщо ти знаєш, чим воно є.

— Це називається нанотрубки вуглецю, чи волокнистий вуглець. Це різновид фулеренів, що його відкрили лише цього року. Він приблизно в сто разів міцніший за сталь та важить вшестеро менше.

Герміона підвела здивований погляд з міліметрівки.

— Воно *справжнє*?

— Так, просто його складно виготовляти в маглівський спосіб. Якби ми могли отримати достатньо цієї штуки, то могли б використати її для того, щоб збудувати космічний ліфт аж до геосинхронної орбіти чи вище, а в плані дельта- v це вже пів шляху до будь-якого місця в сонячній системі. На додачу ми могли б кидати супутники з сонячними електростанціями, мов конфетті.

Герміона знову насупилася.

— А воно *безпечне*?

— Не можу уявити, чому ні. Нанотрубки вуглецю — це просто графітовий аркуш, що його скрутили в циліндричну трубку. Загалом, графіт — це та ж речовина, що використовується в олівцях...

— Я знаю, що таке графіт, Гаррі, — сказала Герміона.

Вона несвідомо відкинула волосся, наморщила лоба й втупилася в аркуш паперу.

Гаррі дістав з кишені мантиї білу нитку, що була прив'язана до двох невеличких сірих пластикових кілець з обох боків. Він додав був краплі суперклею на місцях з'єднання нитки з кожним кільцем, щоб зробити це все єдиним об'єктом, щоб його можна було трансфігурувати разом. Ціаноакрилат, якщо Гаррі не помилявся, працював на основі ковалентних зв'язків, а це було найближче до поняття «суцільного тіла», що тільки можна отримати у світі, що, зрештою, складався з крихітних окремих атомів.

— Коли будеш готова, — сказав Гаррі, — спробуй трансфігурувати це на низку паралельних нанотрубок, що вбудовані в два діамантових кільця.

— Гарзд... — повільно сказала Герміона. — Гаррі, мені здається, що я щойно щось пропустила.

Гаррі безпорадно знизав плечима. *Мабуть, ти просто втомилася.* Втім, він не збирався казати цього вголос.

Герміона доторкнулася паличкою до одного з пластикових кілець і деякий час на нього дивилася.

Два невеличких кільця з блискучого діаманту лежали на столі, вони були з'єднані довгою чорною ниткою.

— Воно змінилося, — сказала Герміона. Видавалося, вона намагалася сказати це з ентузіазмом, проте в неї вже не було на це сил. — Що тепер?

Відсутність запалу партнерки-дослідниці трохи знеохотила Гаррі, проте він зробив усе можливе, щоб не виказати цього. Можливо, цей процес спрацює у зворотному

напрямку та підбадьорить її.

— Тепер ми перевіримо, яку вагу воно витримає.

Поряд були козли, що їх змайстрував Гаррі для одного з попередніх дослідів з діамантовими стержнями — створювати об'єкти з суцільного діаманту за допомогою трансфігурації було легко, проте лише ненадовго. Той дослід перевіряв, чи трансфігурація довшого діамантового стержня на коротший діамантовий стержень дозволить підняти підвісний вантаж, коли стискатиметься, тобто чи можна трансфігурувати проти тиску — як виявилось, можна.

Гаррі обережно надягнув одне кільце блискучого діаманту на великий металевий гак на верхівці конструкції, потім прикріпив масивну металеву підвіску до нижнього кільця, а потім почав прикріпляти вантажі до підвіски.

(Гаррі попросив близнюків Візлі трансфігурувати для нього цей апарат, близнюки Візлі недовірливо поглянули на нього — ніби не могли збагнути, для якої витівки це може *навіть теоретично* знадобитися, проте без жодних питань виконали його прохання. Згідно їхніх слів, трансфігурація має витримати три години, отже в Гаррі з Герміоною ще залишилося достатньо часу.)

— Сотня кілограмів, — приблизно за хвилину сказав Гаррі. — Гадаю, настільки тонка сталева нитка не змогла б стільки витримати. Ми могли б покласти значно більше, проте це вся вага, яку я підготував.

І знову тиша.

Гаррі випростався, підійшов до стола, сів на стілець, і урочисто поставив галочку навпроти «Нанотрубки».

— Ось, — сказав Гаррі. — *Це* спрацювало.

— Але ж від них насправді *немає користі*, Гаррі, чи не так? — сказала Герміона, не піднявши голови зі своїх рук. — Тобто, навіть якщо дати це науковцям, вони не зможуть дізнатися, як створити купу нанотрубок,

дослідивши наш витвір.

— Вони можуть дізнатися *щось*. Герміоно, *поглянь* на це — ця крихітна ниточка тримає всю цю вагу. Ми щойно створили дещо, що не може створити жодна маглівська лабораторія...

— Але може будь-яка інша відьма, — сказала Герміона. Її виснаження відчувалося в голосі. — Гаррі, мені здається, що в нас нічого не вийде.

— Ти про наші стосунки? Чудово! Розійдімося.

Це вичавило з неї легку усмішку.

— Я про наші дослідження.

— Ох, Герміоно, *як ти могла?*

— Ти милий, коли злишся. Але Гаррі, це божевілля: мені дванадцять, тобі одинадцять, *нерозумно* очікувати, що ми зробимо якесь відкриття, на яке ніхто до нас ще не натрапляв.

— Ти справді хочеш сказати, що нам варто кинути розгадувати таємниці магії після *менш ніж місяця* спроб? — Гаррі намагався вкласти в це питання виклик.

Якщо чесно, він сам частково відчував таку ж втому, як Герміона. Жодна з *гарних* ідей ніколи не спрацьовувала. Він зробив лише одне варте згадки відкриття — схему Менделя — проте він не міг про це розповісти Герміоні, не порушивши свою обіцянку Драко.

— Ні, — сказала Герміона. Вона здавалася дуже серйозною та дорослою. — Я хочу сказати, що зараз нам краще *вивчати* усю магію, яку чарівники вже знають, щоб ми могли робити такі дослідження після випуску з Гоґвортсу.

— Ем... Герміоно, мені жах як не хочеться таке казати, проте уяви, що ми вирішили б відкласти дослідження на потім, і першим же нашим результатом після випуску стала б *успішна* трансфігурація ліків від хвороби Альцгеймера. Ми б почувалися... не думаю, що слово *дурними* адекватно описало б наші відчуття.

— Це *нечесно*, Гаррі! — голос Герміони тремтів, ніби вона от-от розплачеться. — Ти не можеш покладати таку відповідальність на когось! Не наша *робота* досліджувати такі речі, ми *діти*!

На мить Гаррі охопила цікавість, що сталося б, якби Герміоні сказали, що вона має боротися з невмирущим Темним Лордом, — чи перетворилася б вона на одного з тих плаксивих героїв, що нескінченно себе жаліють, про яких Гаррі терпіти не міг читати в книжках.

— Хай там як, — голос Герміони тремтів, — я не хочу більше цього робити. Я не вірю, що діти можуть зробити щось, чого не можуть дорослі, — таке трапляється лише в казках.

У кімнаті запанувала тиша.

Герміона почала здаватися переляканою, а Гаррі знав, що він холодіє.

Напевно, це не так ранило б, якби воно вже не спадало на думку Гаррі: хоча тридцять може бути запізно для революційного наукового відкриття, а двадцять — саме час, хоча існували люди, що захищали докторську в сімнадцять, а також чотирнадцятирічні спадкоємці, що стали великими королями чи генералами, ніхто насправді не потрапляв у книжки з історії в одинадцять років.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Вигадати, як зробити щось, чого не можуть дорослі. Це твій виклик?

— Я не це мала на увазі, — налякано прошепотіла Герміона.

Гаррі із зусиллям відірвав погляд від Герміони.

— Я не злюся на *тебе*, — сказав Гаррі холодним голосом, незважаючи на всі свої зусилля. — Я злюся... не знаю — на все. Але я не хочу програвати, Герміоно. Програвати — це не завжди правильно. Я вигадаю, як зробити щось, чого не може зробити дорослий чарівник,

і тоді я до тебе повернуся. Як тобі?

І знову тиша.

— Гаразд, — сказала Герміона. Її голос трохи тремтів. Вона виштовхнула себе з крісла та підійшла до дверей класної кімнати, що в ній вони працювали. Її рука потягнулася до дверної ручки. — Ми ж досі друзі, чи не так? І якщо ти не зможеш нічого вигадати...

Вона затнулася.

— Тоді ми навчатимемося разом, — сказав Гаррі навіть холоднішим голосом.

— Ем, ну тоді наразі бувай, — сказала Герміона, швидко вийшла з кімнати та зачинила за собою двері.

Подеколи Гаррі ненавидів свою темну сторону, навіть коли був у ній.

Та з його частин, що думала саме про те, що й Герміона, — мов ні, діти *не здатні* зробити щось, чого не можуть дорослі, — казала усі речі, які Герміона побоялася сказати. Речі на кшталт *Оце так непростий виклик ти щойно собі вигадав, і ну й посміховисько ти з себе зробиш цього разу і принаймні таким чином ти знатимеш, що зазнав поразки.*

А та його частина, що вкрай не полюбляла програвати, відповіла крижаним голосом: *Гаразд, можеш замовкнути й дивитися.*

Був уже майже час обідати, але Гаррі було начхати. Він навіть не дістав батончик з капшучка. Його шлунок міг витримати невеличкий голод.

Чаклунський світ був крихітним, вони не думали, як науковці, вони не знали науки, вони не сумнівалися в поглядах, з якими вирости, вони не накладали захисних заклять на свої машини часу, вони грали в квідич, уся чаклунська Британія була меншою за невеличке маґлівське місто, у найліпшій чаклунській школі освіта завершувалася в сімнадцять років, *нерозумно* було не кинути виклик в

одинадцять, *нерозумним* було *вважати*, ніби чаклуни знали, що вони роблять, та вже зірвали всі легкодоступні плоди досліджень, що їх легко побачить полімат.

Крок перший: скласти список усіх магічних обмежень, які Гаррі може пригадати, — усього, що гадано неможливо зробити.

Крок другий: позначити обмеження, що мали *найменше* сенсу з точки зору науки.

Крок третій: впорядкувати обмеження за тим, наскільки малоймовірно, щоб чаклун сумнівався в них, якщо він *не знає* науки.

Крок четвертий: вигадати методи здолати їх.

Герміоні досі було трохи зле, коли вона сіла поряд з Менді за рейвенкловським столом. Обід Герміоні складався з двох фруктів (скибки помідорів та очищені мандарини), трьох овочів (морква, морква та ще моркви), одного шматка м'яса (смажені ніжки діріколя, шкідливу шкірку вона обережно прибере) та одного маленького шматочка шоколадного торта, що його вона заслужить, з'ївши решту обіду.

Все було не аж так погано, як на занятті зіллеваріння, — подеколи їй досі снилися *кошмари* про те заняття. Але цього разу *вона* спричинила це і їй *здавалося*, що *вона є ціллю*. Лише на мить, перед тим, як жахлива крижана тьма відвела погляд та сказала, що злиться не на неї, адже не хотіла її лякати.

І в неї досі було відчуття, ніби вона щось пропустила була, щось справді важливе.

Але ж вони не порушили жодного правила трансфігурації... чи не так? Вони не створювали рідини, газу, не приймали наказів від професора із захисту...

Таблетка! Це було щось, що їдять!

...ну, ні, ніхто просто так не їсть таблетку, що просто лежить десь, та й насправді *не вийшло* її створити, вони могли просто *Фініте Інкантатем* її, якби вийшло, проте їй все одно треба буде сказати Гаррі, щоб вони ніколи не згадували це в присутності професорки Макґонегел, — раптом їм більше не дозволять вивчати трансфігурацію...

Герміоні ставало справді зле. Вона відштовхнула від себе тарілку — вона не могла їсти в такому стані.

Вона заплющила очі й почала подумки цитувати правила трансфігурації.

«Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ.»

«Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на те, що схоже на їжу чи будь-що інше, що потрапляє всередину людського тіла.»

Ні, їм справді *не варто* було намагатися трансфігурувати таблетку, чи вони принаймні мали зрозуміти. Її так захопила геніальна ідея Гаррі, що вона просто не *подумала*...

Герміоні ставало дедалі гірше. На межах її розуміння висіло якесь відчуття, розуміння, що ось-ось мало стати зрозумілим, юна жінка, що ось-ось мала стати старою картою, ваза, що ось-ось мала стати двома обличчями...

І вона пригадувала правила трансфігурації далі.

Рука Гаррі на паличці побіліла, коли він кинув намагатися трансфігурувати повітря перед собою на скріпку. Трансфігурувати скріпку на газ, звісно, було б небезпечно, проте Гаррі не міг уявити, чому б трансфігурація навпаки була небезпечною. Вона просто мала бути *неможливою*. Але чому? Повітря було не менш дійсною речовиною, ніж будь-що інше...

Ну, можливо це обмеження *мало* сенс. Повітря було хаотичним, усі молекули постійно змінювали позицію одна відносно іншої. Мабуть неможливо надати нової

форми речовині, якщо речовина не лишається незмінною достатньо часу, щоб приборкати її, хоча атоми в твердих тілах також безперестанно коливалися...

Що довше в Гаррі не виходило, то холодніше він почувався, то яснішим усе ставало.

Гаразд. Наступний пункт списку.

Можливо трансфігурувати об'єкти лише цілком. Не можна трансфігурувати *половину* сірника на голку, ти мав трансфігурувати *весь предмет*. Коли Драко зачинив Гаррі в кімнаті, саме це було причиною того, що він не міг трансфігурувати тонкий циліндричний розріз стіни на губку, виштовхнути достатньо великий шматок каменю, щоб він міг пролізти в отвір. Натомість йому треба було надати нової форми всій стіні, а може й цілій секції Гоґвортсу — лише щоб змінити цей маленький розріз.

А це було *сміховинно*.

Речі складаються з атомів. Купа крихітних цяточок. Не існувало суміжності, не існувало твердості — були лише електромагнітні сили, що тримали крихітні цяточки разом...

Менді Брокелгерст застигла з виделкою напівшляху до її рота.

— Га, — сказала вона Су Лі, що сиділа навпроти тепер порожнього місця поряд з нею, — що це з Герміоною?

Гаррі хотів вбити гумку.

Він намагався змінити окреме місце рожевого прямокутника на сталь, без зміни решти гумки, і гумка не хотіла йти назустріч.

Це *мало* бути концептуальним обмеженням, а не справжнім. *Мало* бути.

Речі створені з атомів, і кожен атом — це крихітна окрема річ. Атоми трималися купи через квантовий ту-

ман спільних електронів — ковалентні зв'язки, або іноді через магнетизм на невеличких відстанях — іонні зв'язки або сили Ван дер Ваальса.

Якщо вже йти далі, протони та нейтрони всередині ядра були крихітними окремими речами. Кварки всередині протонів та нейтронів були крихітними окремими речами! Просто *не існувало* нічого в дійсності — світу зовні, що відповідав би химерним людським уявленням про тверді об'єкти. Це все були лише крихітні цяточки.

А вільна трансфігурація й починалася з розуму, чи не так? Жодних слів, жодних жестів. Лише щира концепція форми, що її треба уявляти цілковито окремо від речовини, і яку накладають на речовину, що її уявляють окремо від форми. Це, паличка і хай там що робить тебе чарівником.

Чарівники не могли трансформувати частини речей, могли трансформувати лише те, що їхній розум сприймав як ціле, через те, що вони *не розуміли до нутра кісток*, що це все насправді лише атоми.

Гаррі сфокусувався на цьому знанні якомога сильніше, *істинному факті*, що гумка була лише набором атомів, усе було лише набором атомів, і атоми невеличкої частини, яку він намагався трансфігурувати, складали *настільки ж придатний* набір атомів, як і будь-який інший набір, який він може вибрати.

Проте Гаррі все одно не міг змінити цю окрему частину гумки, трансфігурація не працювала.

Це. Було. Сміховинно.

Рука Гаррі знову побіліла на паличці. Йому вже *в печінках сиділо* отримувати результати дослідів, що *не мали сенсу*.

Можливо, те, що *якась* частина його розуму досі думала в термінах об'єктів, не давало трансфігурації відбутися. Він думав був про набір атомів, що був *гумкою*. Він ду-

мав про набір, що був *невеличкою частиною*.

Час підвищувати ставки.

Гаррі сильніше притиснув паличку до невеличкої секції гумки, і намагався побачити крізь ілюзію, яку ненауковці вважали дійсністю, крізь світ столів та стільців, повітря, гумок та людей.

Коли ти йдеш парком, то навколишній видимий світ існував лише всередині твого власного мозку як низка сигналів нейронів. Відчуття яскравого блакитного неба не було десь високо над тобою, воно було у твоїй зоровій корі, а твоя зорова кора була позаду твого мозку. Усі відчуття цього яскравого світу насправді відбувалися в тій тихій печері з кісток, яку ти називаєш своїм черепом, — місці, де *ти* живеш і ніколи, ніколи не виходиш. Якби ти дійсно хотів привітатися з кимось, *зі справжньою особистістю*, то варто легко постукати по черепу й сказати «Як там справи?». Бо саме там люди насправді були, саме там вони жили. І *зображення* парку, через який ти *йшов*, було лише візуалізацією всередині твого мозку — опрацюванням сигналів, що надсилали очі та сітківка.

Це не було *брехнею*, як вважали буддисти. Не було нічого страшенно містичного чи несподіваного за мороком майя — за ілюзією парку був просто *справжній парк*, але це все одно була *ілюзія*.

Гаррі не сидів у класі.

Він не дивився на гумку.

Гаррі був усередині черепа Гаррі.

Те, що він бачив, — оброблене зображення, яке його мозок розкодував із сигналів, що були надіслані його сітківкою.

Справжня гумка була деінде — десь не на зображенні.

І справжня гумка не була такою, як на зображенні в Гарріному мозку. Ідея *твердого об'єкта* гумки існувала лише всередині його власного мозку — тім'яної кори, що

обробляла його відчуття форми та простору. Справжня г'умка була набором атомів, що трималися купи за допомогою електромагнітних сил та спільних ковалентних електронів, доки поряд молекули повітря зіштовхувалися одна з одною та з молекулами г'умки.

Справжня г'умка була далеко, а Гаррі всередині свого черепа ніколи не міг справді її торкнутися — він міг лише уявляти щось про неї. Але його паличка мала силу — вона могла змінювати речі зовні — у дійсності, і лише власні упередження Гаррі обмежували її. Десь поза мороком майя правда концепції «моя паличка» торкалася набору атомів, які розум Гаррі називав «частина г'умки», і якщо паличка могла змінити набір атомів, що його Гаррі вважав «усією г'умкою», то не було жодної причини, чому б вона не могла змінити й цей набір...

Трансфігурація досі не виходила.

Гаррі стиснув щелепи й знову підняв ставки.

Концепція г'умки як єдиного об'єкта, якою користувався розум Гаррі, була явно безглуздою.

Мапа не збігалася й не могла збігатися з територією.

Людські істоти моделювали світ, використовуючи окремі рівні організації: вони мали окремі думки про те, як працювали країни, як працювали люди, як працювали органи, як працювали клітини, як працювали молекули, як працювали кварки.

Коли мозку Гаррі треба було розмірковувати про г'умку, він згадував правила, що керували г'умками, на кшталт «г'умки дозволяють позбутися написаного олівцем». Лише якщо мозку Гаррі треба було передбачити, що станеться на нижчому хімічному рівні, лише тоді він почне розмірковувати — ніби це був окремий факт — про молекули г'умки.

Але це все було лише всередині розуму.

Розум Гаррі мав окремі погляди про правила, що керу-

вали гумками, проте не існувало окремого закону фізики, що керував гумками.

Розум Гаррі моделював дійсність за допомогою декількох рівнів організації, з окремими поглядами на кожному рівні. Але це все була лише *мапа*, а справжня територія не була такою, сама дійсність мала *єдиний* рівень організації — кварки, це був уніфікований процес низького рівня, що підкорявся простим математичним правилам.

Чи, принаймні, Гаррі в це вірив перед тим, як дізнався про магію, але гумка не була магічною.

І навіть якби гумка була магічною, ідея, ніби окрема тверда гумка *справді існувала*, була *неможливою*. Такі речі як гумки *не могли* бути базовими елементами дійсності — вони були завеликими та заскладними, щоб бути атомами, вони *мали бути* створені з окремих частин. Не можуть існувати речі, що *фундаментально складні*. Підсвідома віра мозку Гаррі в гумку як цільний об'єкт існувала як окрема концепція в його багаторівневій моделі світу, а не як окремий елемент однорівневої дійсності.

...трансфігурація *досі не відбувалася*.

Гаррі важко дихав — невдала трансфігурація втомлювала не менше за успішну, але *хай він крізь землю піде*, якщо зараз здасться.

Гаразд, до дідька цю маячню дев'ятнадцятого сторіччя.

Дійсність не була атомами, не була низкою крихітних більйардних куль, що ширяли навкруги. Це було черговою брехнею. Уявлення про атоми як маленькі точки було лише черговою зручною галюцинацією, за яку чіплялися люди через те, що не хотіли стикатися з нелюдською, чужою формою основи дійсності. Якщо він хоче сили, то йому треба забути про свою людяність, і змусити свої думки відповідати істинній математиці квантової

механіки.

Не існувало часток — були лише густини ймовірностей у просторі системи багатьох частинок, а те, що його мозок так старанно уявляв як гумку, було лише велетенським множителем у хвильовій функції, що, як трапилося, факторизується. Вона не мала окремого існування так само, як не існувало окремого цілісного множника 3, що був захований у числі 6. Якщо його паличка була здатна змінювати множники у хвильовій функції, яку можна приблизно факторизувати, то вона має бути цілковито здатна змінювати й трохи менший множник, який мозок Гаррі уявляв частиною речовини гумки...

Герміона неслася коридорами, її взуття гучно стукотіло по камінню, вона важко й часто дихала, адреналін досі був у її крові.

Ніби картина молодої жінки, що перетворювалася на каргу, ніби ваза, що ставала двома обличчями.

Що вони робили?

Що вони робили?

Вона дісталася кімнати, спершу її пальці зісковзнули з дверної ручки — надто спітнілі, тоді вона сильніше вхопилася за неї, і двері відчинилися...

...єдиним осяянням вона побачила, як Гаррі втупився у невеличкий рожевий прямокутник на столі навпроти себе...

...а в декількох кроках від нього крихітна чорна ниточка — майже невидима з такої відстані, підтримувала всю цю вагу...

— *Гаррі, забирайся з кімнати!*

На обличчі Гаррі було щире здивування, він підвівся настільки швидко, що ледь не впав, затримався лише, щоб схопити маленький рожевий прямокутник зі стола,

і вилетів крізь двері. Вона вже відійшла, її паличка вже вказувала на нитку...

— *Фініте Інкантатем!*

І Герміона з хряскотом зачинила двері саме коли зсередини почулося гучне падіння сотні кілограмів металу.

Вона задихалася, хапала ротом повітря, вона пробігла була весь шлях без жодної зупинки, вона промочила від поту, її ноги та стегна горіли, ніби живе полум'я, вона не могла відповісти на питання Гаррі за всі ґалеони світу.

Герміона кліпнула очима й зрозуміла, що почала падати, а Гаррі її впіймав та дбайливо опустив, щоб вона сіла на підлогу.

— ...пчуваєшся... — вона впоралася прошепотіти.

— *Що?* — запитав Гаррі. Таким блідим вона його ніколи не бачила.

— ...ти, добре, пчуваєшся...

Гаррі вирячився на неї ще більш налякано, коли збагнув питання.

— Я, мені здається, що в мене немає симптомів...

Герміона ненадовго заплющила очі.

— Добре, — прошепотіла вона. — Треба, подихати.

На це потрібен був деякий час. Гаррі досі був переляканий. Це теж було добре — можливо навчить його чомусь.

Герміона опустила руку в капшучок, що його подарував їй Гаррі, прошепотіла «вода» пересохлим горлом, взяла пляшку й почала пити величезними ковтками.

І знадобився ще деякий час, доки вона змогла розмовляти.

— Ми порушили правила, Гаррі, — сказала вона хрипким голосом. — Ми порушили правила.

— Я... — Гаррі ковтнув слину. — Я досі не розумію, як. Я думав, проте...

— Я спитала, чи трансфігурація безпечна, і *ти* відпові мені!

Запала тиша.

— І все? — запитав Гаррі.

Вона могла б заволати.

— Гаррі, невже ти не розумієш? Воно зроблено з крихтих волокон. Що як вони б *розплуталися*, та *хтозна* що могло піти не так, *ми не спитали професорку Макґонеґел!* Невже незрозуміло, що ми робили? Ми експериментували з трансфігурацією. Ми *експериментували з трансфігурацією*.

І знову запала тиша.

— Так... — повільно сказав Гаррі. — Напевно це одна з тих речей, які вони не кажуть тобі *не* робити, бо це надто очевидно. Не перевіряйте свої геніальні нові ідеї щодо трансфігурації самостійно в закинутій класній кімнаті, не порадившись із професором.

— Гаррі, ти міг нас убити! — Герміона знала, що це нечесно, вона теж помилилася, проте вона досі на нього злилася, він завжди був таким впевненим і бездумно втягнув її у свої мрії. — Ми могли *зіпсувати бездоганний рекорд професорки Макґонеґел!*

— Так, краще не розповідаймо їй про це, чи не так?

— Ми маємо зупинитися. Ми маємо зупинити це, або ми постраждаємо. Ми надто молоді, Гаррі, ми не можемо цього зробити, ще ні.

Слабка посмішка з'явилася на обличчі Гаррі.

— Ем, тут ти дещо помиляєшся.

І він протягнув їй маленький рожевий прямокутник — гумку з яскравою металевою плямою на ній.

Герміона спантеличено на неї витріщилася.

— Квантової механіки було недостатньо. Мені довелося зануритися аж до безчасової фізики, доки вийшло. Мав зрозуміти, що паличка забезпечує *співвідношення* між

окремими минулою та майбутньою дійсностями, а не *змінює* щось з часом. Але в мене вийшло, Герміоно, я побачив крізь ілюзію об'єктів, і готовий закладатися, що жоден інший чарівник у світі не зміг би. Навіть якщо хтось маґлівського роду й знає про безчасові формулювання квантової механіки, це для них просто дивний погляд про якусь дивну далеку квантову штуку, вони *не розуміють*, що це *дійсність*, не приймають, що світ, який вони знають, — лише галюцинація. Я трансфігурував *частину* гумки без трансфігурації *всього об'єкта*.

Герміона знову підняла паличку та вказала нею на гумку.

На лиці Гаррі промайнула злість, але він навіть не ворухнувся, щоб зупинити її.

— *Фініте Інкантатем*, — сказала Герміона. — Проконсультуй з професоркою Макґонегел перед тим, як повторити це знову.

Гаррі кивнув, хоча його обличчя й досі було напруженим.

— І нам все одно треба зупинитися.

— *Чому?* Хіба ти не розумієш, що це *означає*, Герміоно? Чарівники *не знають* усього! Їх замало, і навіть менше тих, хто знає бодай щось про науку, вони ще не зірвали всі легкодоступні плоди досліджень...

— Це *небезпечно*. Якщо ми *можемо* відкрити щось нове, то це навіть *менш* безпечно! Ми *замолоді!* Ми вже припустилися великої помилки сьогодні, наступного разу ми можемо просто *померти!*

Тоді Герміона здригнулася.

Гаррі відвернувся від неї та почав повільно-повільно дихати.

— Будь ласка, не намагайся робити це самостійно, Гаррі, — тремтячим голосом сказала Герміона. — Будь ласка.

Будь ласка, не змушуй мене вирішувати, чи казати про це професорові Флитвіку.

Запала довга мовчанка.

— Отже ти хочеш, щоб ми навчалися, — сказав Гаррі. Вона помітила, що він намагається не виказувати злість у голосі. — Просто навчалися.

Герміона не була впевнена, чи варто щось казати, проте...

— Як ти вивчав, ем, безчасову фізику, правильно?

Гаррі знову поглянув на неї.

— Те, що ти зробив, — обережно сказала Герміона, — це ж не через *наші* досліді, так? Ти зміг це зробити, адже прочитав багато книжок.

Гаррі роззявив рота, а потім закрив його. Він здавався роздратованим.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Як щодо такого. Ми навчаємося, а якщо я вигадую щось, що *справді* варте спроби, то я спитаю в професора.

— Гаразд.

Герміона не впала від полегшення лише через те, що вже сиділа.

— Пообідаємо? — несміливо запитав Гаррі.

Герміона кивнула. Так. «Обід» звучало добре. Цього разу по-справжньому.

Вона обережно почала підводитися з кам'яної підлоги, кривлячись, коли її тіло почало волати на неї...

Гаррі вказав на неї паличкою та сказав «*Він'ардіум Левіоза*».

Герміона кліпнула очима, коли величезна вага зникла з її ніг та залишилося щось стерпне.

Усмішка знайшла шлях на обличчя Гаррі.

— Можна *піднімати* щось без того, щоб левітувати його повністю. Пам'ятаєш цей дослід?

Герміона безпорадно всміхнулася у відповідь, хоча вона мала досі злитися.

І вона рушила назад до Великої Зали. Вона почувалася на диво чудово легкою в ногах, доки Гаррі старанно тримав паличку спрямованою на неї.

Він спромігся витримати лише п'ять хвилин, проте головне увага.

Мінерва подивилася на Дамблдора.

Дамблдор питально поглянув на неї.

— Ти зрозуміла хоч щось? — приголомшено запитав він.

Такої безпросвітної й безсумнівної тарабарщини Мінерва ще не чула за своє життя. Вона трохи соромилася, що покликала директора послухати це, проте їй дали явні інструкції.

— Боюся, що ні, — сухо сказала професорка Мак'онегел.

— Отже, — сказав Дамблдор. Його срібна борода гойднулася від неї, мерехтливий погляд старого чарівника знову дивився не на неї. — Ти гадаєш, що можливо здатен зробити щось, чого не може жоден інший чарівник. Щось, що вважається неможливим.

Вони втрьох стояли в особистому робочому кабінеті директора для трансфігурації, куди сьйливий фенікс Дамблдорозового патронуса сказав їй привести Гаррі за мить після того, як її власний патронус досягнув його. Проміння сонця лилося крізь дахові вікна й освітлювало велику семикутну алхімічну діаграму, що була намальована в центрі круглої кімнати, й демонструвало, що вона дещо запорошена. Це засмутило Мінерву. Дослідження трансфігурації було одним з найулюбленіших занять Дамблдора, і хоча вона знала, як мало часу в нього стало

нешодавно, але не знала, що *так* мало.

А тепер Гаррі Поттер змарнує ще більше часу директора. Проте вона безсумнівно не могла звинувачувати в цьому *Гаррі*. Він вчинив правильно, коли прийшов до неї та сказав, що в нього є ідея, як виконати трансфігурацію, що наразі вважається неможливою, і сама вона вчинила точно за інструкціями: наказала Гаррі замовкнути та не обговорювати з нею нічого, доки вона не проконсультується з директором, і вони не перейдуть до захищеного місця.

Якби Гаррі встигнув розповісти їй, *що саме* він гадав, що може зробити, то вона б не завдавала всім клопоту.

— Слушайте, я знаю, що це важко пояснити, — сказав Гаррі дещо сором'язливо. — Але в підсумку те, у що ви вірите, не відповідає тому, у що вірять науковці, і в цьому випадку я щиро вірю, що науковці знають більше, ніж чаклуни.

Мінерва б гучно зітхнула, якби не знала, що Дамблдор сприймає цю справу вкрай серйозно.

Ідея Гаррі впливала з простого невігластва, і з нічого більше. Не можна було змінити половину металевої кулі на скло — *уся куля* приймала іншу форму. Змінити частину *й означало* змінити ціле, а це означало прибрати цілу форму й замінити її на іншу. Що навіть *могло означати* трансфігурувати лише половину металевої кулі? Що металева куля *в цілому* мала ту ж форму, що й раніше, проте *половина* кулі мала іншу форму?

— Містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел, — те, що ви збираєтеся зробити, не просто неможливо, це *алогічно*. Якщо змінити половину чогось, то ви *змінюєте* все ціле.

— І справді, — сказав Дамблдор. — Проте Гаррі — герой, отже він може бути здатен робити речі, що неможливі за самою логікою.

Мінерва б закотила очі під лоба, якби не стала була нечутливою до цього ще дуже давно.

— Припустімо, що це *можливо*, — сказав Дамблдор, — чи можеш ти вигадати якусь причину, чому б результати відрізнялися від звичайної трансфігурації?

Мінерва спохмурніла. Той факт, що концепція була буквально неуювлéнною, додавав складнощів, проте вона спробувала розглянути це питання ґрунтовно. Трансфігурація, що її накладено лише на половину металеві кулі...

— Дивні речі відбувалися б на місці з'єднання? — сказала Мінерва. — Проте це нічим не відрізнялося б від трансфігурації об'єкта цілком у форму з двома різними половинами...

Дамблдор кивнув.

— Я теж такої думки. І Гаррі, якщо твоя теорія правильна, то з цього випливає, що те, що ти хочеш зробити, *нічим не відрізняється* від будь-якої іншої трансфігурації, крім того, що вона застосована на частині предмета, а не на всьому? *Жодних* інших відмінностей?

— Саме так, — впевнено відповів Гаррі. — У цьому весь сенс.

Дамблдор знову на неї поглянув.

— Мінерво, чи можеш ти уявити бодай якусь причину, чому це може бути небезпечним?

— Ні, — відповіла Мінерва після того, як завершила пошуки у своїй пам'яті.

— Я теж, — сказав директор. — Гаразд, тоді, оскільки це має бути повністю аналогічним звичайній трансфігурації з усіх точок зору, і оскільки ми не можемо вигадати бодай якоїсь причини, чому б це могло бути небезпечним, гадаю, другого ступеня обережності вистачить.

Мінерва була здивована, проте не заперечувала. Пізнання Дамблдора в трансфігурації були далеко за її межами. Він випробував буквально тисячі нових трансфігу-

рацій, і жодного разу не вибрав заниженого ступеня обережності. Він використовував трансфігурацію *в бою і досі був живим*. Якщо директор вважав, що другого ступеня обережності вистачить, це означало, що вистачить.

Те, що в Гаррі, без сумнівів, нічого не вийде, звісно, не мало жодного значення.

Вони вдвох почали налаштовувати захисні чари та чутливі сітки. Найважливіша сітка перевіряла, що жоден трансфігурований матеріал не потрапив у повітря. Гаррі буде обгорнутий в окрему оболонку сили з власним джерелом повітря, просто про всяк випадок. Лише його паличці буде дозволено покидати цей щит, але крім цього щит був непроникним. Вони були всередині Гоґвортсу, тому не було можливості автоматично роз'явити будь-який матеріал, що виказував ознаки спонтанного горіння, але вони могли запустити його майже так само швидко крізь дахові вікна — усі вони відчинялися назовні саме для цього. Сам Гаррі вилетить крізь інше дахове вікно при перших ознаках проблем.

Гаррі спостерігав за їхньою роботою й здавався трохи наляканим.

— Не хвилюйтеся, — сказала професорка Макґонегел посеред свого опису, — це майже точно не знадобиться, містере Поттер. Якби ми *очікували*, що щось може піти не так, вам би не дозволили спробувати. Це лише звичайні перестороги для будь-якої трансфігурації, що її ніколи раніше не випробували.

Гаррі ковтнув слину та кивнув.

І ось за декілька хвилин Гаррі був закріплений у стільці безпеки, а його паличка торкалася металевої кулі — надто великої, щоб він міг її трансфігурувати протягом тридцяти хвилин, судячи з його поточних результатів тестів.

А ще за декілька хвилин Мінерва спиралася на стіну

й хотіла знепритомніти.

На кулі був невеличкий шматочок скла в тому місці, де її торкалася паличка Гаррі.

Гаррі не вигукнув *А я ж казав*, але самовдоволений вираз його спітнілого обличчя сам це висловлював.

Дамблдор виконував аналітичні чари на кулі. Він ставив дедалі захопленішим щомиті. Тридцять років станули з його обличчя.

— Захопливо, — сказав Дамблдор. — Усе саме так, як він стверджував. Він просто трансфігурував частину об'єкта, не трансфігурувавши його цілком. Ти кажеш, що це лише концептуальне обмеження, Гаррі?

— Так, але глибоке. Просто знати, що воно має бути концептуальним, було недостатньо. Мені довелося приглушити ту частину свого розуму, що робила помилку, і мислити натомість про дійсність в основі всього, яку з'ясували науковці.

— Справді захопливо, — сказав Дамблдор. — Я так розумію, що будь-якому іншому чарівникові потрібні будуть місяці тренувань для цього, якщо вони взагалі зможуть це зробити? І чи можу я тебе попросити частково трансфігурувати деякі інші об'єкти?

— Напевно так і звісно, — відповів Гаррі.

За пів години Мінерва почувалася не менш спантеличеною, проте значно спокійнішою щодо питань безпеки.

Трансфігурація була такою ж, крім того, що була неможлива за логікою.

— Я вважаю, що цього достатньо, директоре, — нарешті сказала Мінерва. — Підозрюю, що часткова трансфігурація втомлює більше, ніж звичайна.

— Різниця зменшується з практикою, — сказав зморений та блідий хлопець нерівним голосом, — проте так, тут ви маєте рацію.

Процес звільнення Гаррі від захисних чарів потребував ще хвилини, а потім Мінерва провела його до значно зручнішого крісла, а Дамблдор дістав крем-содову з морозивом.

— Вітаю, містере Поттер! — сказала професорка Макґонегел, і вона казала це від серця. Вона могла б закластися майже на що завгодно, що така трансфігурація неможлива.

— І справді вітаю, — сказав Дамблдор. — Навіть я не зробив жодного відкриття в трансфігурації, доки мені не виповнилося чотирнадцять. З часів Доротеї Сен'як жоден геній не розквітав так рано.

— Дякую, — трохи здивовано сказав Гаррі.

— І втім, — задумливо сказав Дамблдор, — гадаю, що наймудрішим буде зберегти цю щасливу подію в таємниці, принаймні поки що. Гаррі, чи обговорював ти свою ідею з будь-ким іншим перед тим, як заговорив з професоркою Макґонегел?

Запала тиша.

— Ем... — сказав Гаррі. — Не хочеться нікого здавати інквізиції, проте я сказав одному іншому учневі...

— *Що?* — слово ледь не вибухнуло з губ професорки Макґонегел. — *Що?* Ви обговорювали цілковито новітню форму трансфігурації з *учнем* перед тим, як проконсультуватися з визнаним авторитетом? Ви хоч уявляєте, як це *безвідповідально?*

— Мені прикро, — сказав Гаррі. — Я не розумів.

Хлопець здавався достатньо наляканим, і Мінерва відчула, як щось усередині неї розслабилося. Принаймні Гаррі збагнув, яким дурнем він був.

— Ти маєш взяти з міс Ґрейнджер обітницю мовчання, — суворо сказав Дамблдор. — І не кажи нікому іншому, хіба в тебе буде на це надзвичайно гарна причина, і вони теж присягнутья.

— А... чому? — запитав Гаррі.

Мінерву цікавило те ж питання. І знову директор розмірковував надто далеко наперед, щоб вона могла за ним встигати.

— Бо ти здатен робити щось таке, що ніхто інший не повірить, що ти на це здатен, — сказав Дамблдор. — Щось цілковито несподіване. Це може виявитися твоєю перевагою в критичну мить, Гаррі, і ми маємо її зберегти. Будь ласка, довірся мені в цьому.

Професорка Макґонегел кивнула, її непохитне обличчя не виказувало нічого з її внутрішньої невпевненості.

— Будь ласка, так і зробіть, містере Поттер, — сказала вона.

— Гаразд... — повільно сказав Гаррі.

— Щойно ми завершимо перевіряти твої матеріали, — додав Дамблдор, — ти можеш тренувати часткову трансфігурацію. *Тільки* скло на сталь і сталь на скло, а міс Ґрейнджер може спостерігати. Звісно, якщо хтось із вас запідозрить будь-які симптоми будь-якої форми трансфігураційної хвороби, негайно повідомте професора.

І коли вже Гаррі майже вийшов з робочої кімнати, а його рука була на дверній ручці, хлопець озирнувся й запитав:

— Доки ми всі тут, чи не помітив хтось з вас чогось незвичного від професора Снейпа?

— Незвичного? — запитав директор.

Мінерва стримала суху посмішку. Звісно, хлопець передчуває недобре від «Злого професора настійок», адже він ніяк не може знати, чому Северусові можна довіряти. Було б принаймні дивно пояснювати Гаррі, що Северус досі кохає його матір.

— Я маю на увазі, чи його поведінка якось змінилася останнім часом?

— Я такого не помічав, — повільно відповів директор. — Чому ти питаєш?

Гаррі похитав головою.

— Не хотілося б псувати ваші спостереження, створивши упередження своєю думкою. Просто будьте пильними, добре?

Від цих слів у Мінерви пробігли спиною мурахи — жодне пряме звинувачення Северуса не досягло б такого ефекту.

Гаррі з повагою вклонився їм обом та пішов.

— Албусе, — сказала Мінерва, коли хлопець пішов, — звідки ти *знав*, що Гаррі треба сприймати серйозно? Я б подумала, що його ідея просто неможлива!

Лице старого чарівника посуворішало.

— З тієї ж причини, чому треба це зберігати в таємниці, Мінерво. З тієї ж причини, чому я сказав тобі приходити одразу до мене, якщо Гаррі стверджуватиме щось подібне. Бо це сила, якої Волдеморт не відає.

Вона усвідомила слова за декілька секунд.

І мороз пробіг її шкірою, як і завжди, коли вона згадувала.

Усе починалося, як звичайна співбесіда на роботу, Сивіла Трелоні хотіла отримати посаду професорки з віщування.

*НАБЛИЖАЄТЬСЯ ТОЙ, ХТО ЗМОЖЕ ПЕРЕМОГТИ
ТЕМНОГО ЛОРДА,*

*НАРОДЖЕНИЙ У РОДИНІ ТИХ, ХТО ТРИЧІ КИДАВ
ЙОМУ ВИКЛИК,*

*НАРОДЖЕНИЙ НАПРИКІНЦІ СЬОМОГО МІСЯЦЯ,
І ТЕМНИЙ ЛОРД ПОЗНАЧИТЬ ЙОГО ЯК РІВНОГО СО-
БІ,*

АЛЕ ВІН ВОЛОДІТИМЕ СИЛОЮ, ЯКОЇ ТЕМНИЙ ЛОРД
НЕ ВІДАЄ,

І КОЖНИЙ МУСИТЬ ЗНИЩИТИ ВСЕ, КРІМ ЗАЛИШКУ
ІНШОГО,

БО РАЗОМ ЦІ ДВА РІЗНІ ДУХИ НЕ МОЖУТЬ ІСНУВА-
ТИ В ОДНОМУ СВІТІ.

Ці страхітливі слова, що були вимовлені жахливим гулким голосом, якось не пасували до часткової трансфігурації.

— Ну, може й ні, — сказав Дамблдор після спроби Мінерви пояснити. — Зізнаюся, що я сподівався на щось, що допоможе нам знайти горокракс Волдеморта, хай де він захований. Але... — старий чарівник знизав плечима. — Пророцтва — заплутані штуки, Мінерво, і краще не ризикувати. Найдрібніша річ може виявитися вирішальною, якщо вона залишається неочікуваною.

— А що він мав на увазі про *Северуса*? — запитала Мінерва.

— Тут я гадки не маю, — зітхнув Дамблдор. — Хіба що Гаррі зробив хід проти Северуса і вирішив, що відкриття питання буде сприйнято серйозно, а пряме голослівне звинувачення просто проігноровано. І якщо сталося саме це, то Гаррі правильно розраховував, що я не вважатиму, що це так. Просто спостерігаймо, без упереджень, як він і просив.

Наслідки, 1:

— Ем, Герміоно? — ледь чутно сказав Гаррі. — Гадаю, я винен тобі дуже, дуже, дуже велике вибачення.

Наслідки, 2:

Очі Аліси Корнфут трохи потьмяніли, доки вона роздивлялася майстра зіллеваріння, що, високо трима-

ючи дрібненький бронзовий біб, суворо щось казав її класу про якісь волаючі калюжі людської плоті. Відколи почався цей рік, їй було складно слухати на настійках. Вона безперестанно витріщалася на їхнього жахливого, злого, брудного професора та фантазувала про особливі покарання. Напевно з нею щось було справді *не так*, проте вона, видається, просто не могла припинити це...

— Ай! — вигукнула Аліса.

Снейп щойно влучно кинув бобом їй у лоба.

— Міс Корнфут, — різко сказав майстер настійок, — це витончене зілля, і якщо ви не можете приділити увагу, то ви нашкодите своїм однокласникам, а не тільки собі. Залиштеся після заняття.

Останні три слова зовсім не допомогли, проте вона дуже старалася й упоралася пережити день, нікого не розплавивши.

Після заняття Аліса підійшла до стола. Якась її частина хотіла покійно стати там зі сконфуженим обличчям та покайно закласти руки за спину — про всяк випадок, але якийсь тихий інстинкт підказував їй, що це *погана ідея*. Тому вона натомість просто стала з нейтральним виразом обличчя, і прийняла позу, що дуже личила чемній юній леді.

— Професоре? — сказала вона.

— Міс Корнфут, — сказав Снейп, не підводячи погляду зі сторінок, на яких він проставляв оцінки. — Ваші почуття не взаємні, і мене починають непокоїти ваші витріщання, тому віднині ви стримуватимете свої очі. Це зрозуміло?

— Так, — придушено пискнула Аліса.

Снейп її відпустив, і вона кинулася з кімнати. Її щоки палали, мов розплавлена лава.

Розділ 29. Егоцентричне упередження

На жаль, не можна просто пояснити, хто така Дж. К. Ролінг. Ти повинен побачити її сам.

Наукові попередження: Luosha зазначає, що теорія емпатії в 27-му розділі (мовляв, для симуляції роботи мозку інших використовується власний) не є відомим науковим фактом. Наявні докази вказують у цьому напрямку, проте ми ще не проаналізували електричні кола мозку й не довели цього. Так само, безчасові формулювання квантової механіки (згадані в 28-му розділі) такі елегантні, що я буду шокованим, якщо фінальна теорія міститиме час, проте вони теж ще не підтверджені.

Останнім часом Герміону пересмикувало щоразу, як вона чула, що інші учні обговорюють її та Гаррі. Зранку, доки вона була в душовій кабінці, вона підслухала розмову Мораґ і Падми, що стала останньою краплею в доволі великій цеберці.

Вона починала підозрювати, що розпочинати суперництво з Гаррі Поттером було жахливою помилкою.

Якби вона просто *трималася подалі* від Гаррі Поттера, то могла б бути Герміоною Грейнджер, найяскравішою академічною зіркою Гоґвортсу, що заробила більше очок Рейвенклову, ніж будь-хто. Вона б не була *такою ж* відомою, як Хлопчик-Що-Вижив, проте вона б змогла бути відомою *як вона сама*.

Натомість Хлопчик-Що-Вижив мав суперницю з навчання, і так трапилося, що її звать Герміона Грейнджер.

Що було гірше, вона пішла з ним на побачення.

Спершу їй здавалося, що трохи романтики з Гаррі — гарна думка. Вона читала такі книжки, і якщо хтось в Гоґвортсі їй заслуговував бути любовним захопленням героїні, то це, очевидно, був Гаррі. Розумний, веселий, відомий, інколи страшний...

І тому вона змусила Гаррі піти з нею на побачення.

І тепер це *вона* стала *його* любовним захопленням.

А то й гірше, одним з пунктів його меню на вечерю.

Коли вона зранку була в душовій кабінці й вже майже увімкнула воду, то почула хихотіння зовні. І підслухала, як Мораґ казала, що навряд ця дівчина маґлівського роду докладе достатньо зусиль, щоб перемогти Джіневру Візлі, а Падма припустила, що Гаррі Поттер може вирішити, що хоче *обох*.

Ніби вони не розуміли, що це ДІВЧАТА мали пункти в меню на вечерю, а ХЛОПЦІ боролися за них.

Але насправді навіть не це було образливо. Образливо було, що коли вона отримала 98 на одному з тестів професорки Макґонегел, то балачки були не про те, що Герміона Грейнджер отримала найвищий бал у класі, а про те, що суперниця Гаррі Поттера отримала на сім балів більше, ніж він.

Якщо ти опиняєшся надто близько до Хлопчика-Що-Вижив, то стаєш частиною його історії.

І не отримуєш власної.

І Герміоні спало було на думку, що їй варто просто піти, проте це було б надто сумно.

Але вона хотіла отримати *назад* те, що вона випадково віддала, ставши відомою як суперниця Гаррі. Вона хотіла знову стати окремою особистістю, а не третьою ногою Гаррі. Невже вона надто багато хоче?

З цієї ями важко було вилізти, якщо ти в неї вже впав. Хоч які високі оцінки ти отримував у класі, навіть якщо ти робив щось, що заслуговує окремого оголошення під час вечері, це лише означало, що ти знову кидаєш виклик Гаррі Поттерові.

Але вона вважала, що вигадала спосіб.

Щось таке, що *ніхто не сприйме* як черговий хід проти Гаррі.

Це буде складно.

Це буде проти її природи.

Їй доведеться боротися з кимось дуже злим.

І доведеться попросити когось навіть *злішого* про допомогу.

Герміона підняла руку, щоб постукати в жахливі двері.

Вона завагалася.

Герміона вирішила, що поводитись *по-дурному*, підвела руку трохи вище.

Вона знову спробувала постукати.

Але її рука не спромоглася торкнутися дверей.

А тоді двері все одно розчахнулися.

— Подумати тільки, — сказав павук, сидючи в павутинні. — Невже втратити один єдиний бал Квірела було так важко, міс Грейнджер?

Герміона так і застигла з піднятою рукою, її щоки налилися рум'янцем. *Було*.

— Ну, міс Грейнджер, я змилюся над вами, — сказав

злий професор Квірел. — Вважайте, що вже втратили його. Ось, я позбавив вас важкого вибору. Ну хіба ви не вдячні?

— Професоре Квірел, — спромоглася сказати Герміона, хоча її голос був трохи писклявим. — У мене ж багато балів Квірела, чи не так?

— Без сумнівів. Проте на один менше, ніж раніше. Жахіття, правда? Лише уявіть: якщо мені не сподобається причина, через яку ви сюди прийшли, то ви можете втратити ще п'ятдесят. Можливо я їх зніматиму один... за одним... за одним...

Щоки Герміони почервоніли навіть сильніше.

— Ви дійсно злий, вам хтось про це казав?

— Міс Ґрейнджер, — загрозово сказав професор Квірел, — небезпечно робити людям такі компліменти, якщо вони цього ще насправді не заслужили. Одержувач може засоромитися від власної недостойності та захотіти зробити щось гідне вашої похвали. То про що ви хотіли зі мною поговорити, міс Ґрейнджер?

Четвер, після обіду. Герміона й Гаррі зручно влаштувалися в невеличкому закутку бібліотеки, із полем *Квієтус*, щоб можна було спокійно розмовляти. Гаррі лежав на животі, його лікті спиралися на підлогу, голова — на руки, він подеколи змахував ногами в повітрі. Герміона розмістилася в набитому кріслі, що було значно більшим за неї, ніби Герміона була начинням цукерки.

Гаррі запропонував був, що вони можуть першим проходом прочитати лише *назви* усіх книжок бібліотеки, а потім Герміона може прочитати зміст кожної книжки.

Герміоні це тоді здалося геніальною думкою. Вона ніколи раніше не робила такого з бібліотекою.

На жаль, цей план дещо не враховував.

А саме, що вони обидвоє були рейвенкловцями.
 Герміона читала книжку «Чаклунські мнемоніки».
 Гаррі читав книжку «Скептичний чарівник».

Кожен гадав був, що це буде одним особливим винятком — лише цього одного разу. Жоден з них ще не усвідомив, що жоден з них не здатен дочитати назви всіх книжок, хай як сильно намагатиметься.

Тишу їхнього невеличкого закутка порушили два слова.

— *О ні*, — раптом вигукнув Гаррі, ніби ці слова з нього вирвали.

Ненадовго запанувала тиша.

— *Не може бути*, — сказав Гаррі таким само голосом.

Потім вона почула, що Гаррі безпорадно хихоче.

Герміона підвела погляд зі своєї книжки.

— Гаразд, що там у тебе?

— Я щойно дізнався, чому ніколи не можна згадувати пацюка родини Візлі. Це *справді* жахливо, мені не варто сміятися, і я погана людина.

— Так, — строго сказала Герміона, — погана. А тепер і мені розкажи.

— Гаразд, спочатку декілька потрібних фактів. У цій книзі є цілий розділ про теорії змов щодо Сіріуса Блека. Ти ж пам'ятаєш, хто це, так?

— Звісно, — відповіла Герміона. Сіріус Блек був зрадником, другом Джеймса Поттера, що впустив Волдеморта в захищений дім Поттерів.

— Виявляється, було чимало, скажімо так, *незвичного*, з тим, як Блек потрапив до Азкабану. Для нього не було суду, а керував арештом Блека, виявляється, саме молодший міністр Корнеліус Фадж, що став поточним міністром магії.

Це й Герміоні здавалося трохи підозрілим, про що во-

на й повідомила.

Гаррі лише знизав плечима, лежачи на підлозі й не відводячи очей від книжки.

— Підозрілі речі трапляються повсякчасно. Якщо тобі подобаються теорії змов, завжди можна знайти *щось*.

— Але *без суду*? — запитала Герміона.

— Це сталося одразу після поразки Темного Лорда, — сказав Гаррі, тепер серйозно. — Панував надзвичайний хаос, а коли аврори знайшли Блека, він стояв посеред вулиці по кісточки в крові й реготав. Було двадцять свідків, що розповіли, як він вбив був друга мого батька Пітера Петіґру та ще дванадцять перехожих. Я не маю на увазі, що я схвалюю те, що Блек не отримав суду. Але ж ідеться про чарівників, тому це не більш підозріло ніж, ну не знаю, усе те, на що звертають увагу люди, що сперечаються, хто застрелив Джона Кеннеді. Отже, хай там як, Сіріус Блек — це Лі Гарві Освальд чаклунського світу. Існують найрізноманітніші теорії змов щодо того, хто *насправді* зрадив моїх батьків замість нього, одним з улюблених кандидатів є Пітер Петіґру, і тут усе стає складно.

Герміона захоплено слухала.

— Але як це може бути пов'язано з *пацюком* родини Візлі?..

— Чекай, зараз дізнаєшся. Ось, після смерті Петіґру стало відомим, що він був шпигуном Світла — не подвійним агентом, а просто кимось, хто винюхував інформацію. У нього це добре виходило ще відколи він був юнаком, навіть у Гогвортсі в нього була репутація, що він вміє дізнаватися про всілякі таємниці. Отже ця теорія змови полягає в тому, що Петіґру став незареєстрованим анімагом ще в Гогвортсі, анімагом чогось маленького, що могло потайки пересуватися й підслухувати розмови. Тут головна проблема в тому, що успішні

анімаги рідкісні, і те, що хтось став ним у такому юному віці, вкрай малоімовірно, отже звісно прибічники цієї теорії стверджують, що мій батько та Блек також були незареєстрованими анімагами. І, згідно цієї теорії, Петіґру сам убив дванадцять перехожих, перетворився на свою маленьку форму анімага та втік. А Майкл Шермер стверджує, що в цієї теорії є чотири додаткові серйозні проблеми. По-перше, Блек був єдиною людиною, крім моїх батьків, хто знав, як обійти захисні чари їхнього будинку, — голос Гаррі дещо посуворішав, коли він це казав. — По-друге, Блек імовірніший підозрюваний, ніж Петіґру: є чутка, що він навмисно намагався зробити так, щоб інший учень помер, доки він відвідував Гоґвортс, і він зі справді бридкої чистокровної родини. Белатриса Блек насправді його двоюрідна сестра. По-третє, Блек був удвадцятєро сильнішим бойовим магом, ніж Петіґру, хоч і не був настільки розумним. Дуель між ними скидалася б на дуель між професором Квірелом та професоркою Спраут. Петіґру напевно не встиг би навіть витягти паличку, не те що сфабрикувати всі докази, як того вимагає теорія змови. І, по-четверте, Блек стояв посеред вулиці та *реготав*.

— Але *пацюк*... — сказала Герміона.

— Так. Ну, якщо стисло, Білл Візлі вирішив, що пацюк його молодшого брата Персі й був формою анімага Петіґру...

У Герміони відпала щелепа.

— Так, — продовжив Гаррі, — складно уявити, що Злий Петіґру житиме сумне й таємне життя як пацюк ворожої чаклунської родини. Він радше б був із Мелфоями, чи, імовірніше, десь на Карибах після пластичної операції. Хай там як, Білл вирубає свого молодшого брата Персі, паралізує та хапає пацюка й надсилає купу совиних повідомлень про надзвичайну ситуацію...

— О *ні!* — вигукнула Герміона, ніби ці слова з неї вир-

вали.

— ...і якимось чином йому вдається зібрати Дамблдо-ра, міністра магії та головного аврора...

— *Не може бути!* — сказала Герміона.

— І звісно, коли вони дісталися до місця, то вирішили, що він збожеволів, проте вони все одно застосували *Veritas Okulum* на пацюку, просто щоб переконатися. І що ж вони з'ясували?

Вона б померла.

— Це пацюк.

— Вітаю, ти виграла тістечко! Отже, вони витягли бідолашного Білла Візлі до лікарні Святого Мунґо. Виявилось, що в нього був звичайний шизофренічний зрив — таке просто трапляється з деякими людьми, особливо з парубками у віці, який ми б назвали студентським. Хлопець був переконаний, що йому дев'яносто сім років, він помер був та повернувся в часі в молодшого себе за допомогою залізничної станції. Він чудово відреагував на антипсихотичні засоби, знову здоровий, і все тепер гаразд, крім того, що теорії змов щодо Сіріуса Блека обговорюють значно менше й про родинного пацюка Візлі ніколи не згадують.

Герміона безпорадно хихотіла. Це було справді жалюгідно, їй не варто було сміятися і вона була поганою людиною.

— Чого я *не розумію*, — сказав Гаррі, коли їхнє хихотіння вщухло, — так це чому Блек вистежив Петіґру замість того, щоб тікати якомога швидше. Він не міг не знати, що аврори його шукають. Цікаво, чи дізналися вони його мотив перед тим, як відправити до Азкабану? Ось через це навіть люди, що без жодних сумнівів винні, все одно мають пройти через юридичну систему та отримати суд.

Герміона могла з цим лише погодитися.

Невдовзі Гаррі вже дочитав свою книжку, а Герміона здолала лише половину своєї. І хоча в неї була значно скла-

дніша книжка, ніж у Гаррі, вона все одно відчувала через це сором. А тоді їй довелося поставити «Чаклунські мнемоніки» назад на полицю та відтягнути себе від неї, адже вже був майже час зустрітися з найстрашнішим предметом Гогвортсу — ПОЛЬОТИ НА МІТЛАХ.

Гаррі склав їй компанію по дорозі, хоча до його власного заняття було ще півтори години. Ніби реактивний літак проводжав сумний гвинтовий літачок до місця його поховання.

Хлопець сказав «хай щастить» тихо й зі співчуттям, а вона вийшла на зелені поля приречення.

Далі було чимало вереску та ледь не падінь; жахливої близькості зі смертю; землі, що була зовсім *не там де треба*; сонця, що сліпило очі; Мораґ, що снувала навкруги, і Менді, яка гадала, що їй вдається *непомітно* завжди бути поряд, щоб встигнути впіймати Герміону, раптом вона впаде. Герміона *знала*, що інші учениці сміялися з них обох, але ніколи нічого не казала Менді, бо не хотіла справді померти.

Після десяти мільйонів років заняття закінчилося, і вона знову повернулася на землю, де їй і було місце до наступного четверга. Іноді їй снилися кошмари, ніби завжди був четвер.

Чому всі мають навчатися цього, хоча вони матимуть змогу потрапити куди завгодно за допомогою явлення, флу чи летиключів, щойно виростуть, було для Герміони покрито таємницею. Насправді дорослим не було жодної потреби літати на мітлах, її ніби змушували грати у вибивали на фізкультурі.

Принаймні Гаррі стало порядності, щоб соромитися своїх успіхів у цій царині.

Декілька годин потому вона була в навчальній залі Гафелпафу разом з Анною, Сьюзен, Ліною та Меґан.

Професор Флитвік — на диво боязкий, як на вчителя, — попросив був її, якщо, можливо, їй буде не складно, будь ласочка, приділити деякий час на допомогу цим чотирьом з їхнім домашнім завданням з чарів, хоч вони й не були рейвенкловками. Герміона так запишалася, що ледь не вибухнула.

Вона взяла аркуш пергаменту, пролила на нього трохи чорнил, розірвала його на шматочки, зіжмакала їх та кинула на стіл.

Їй було б достатньо й просто зіжмаканого паперу, але вся ця процедура робила його справді ближчим до сміття, що допомагало, коли хтось вперше починав вивчати чари усунення.

Герміона нашорошила вуха та зір і сказала:

— Гарзд, спробуйте.

— *Еверто.*

— *Еверто.*

— *Еверто.*

— *Еверто.*

Герміона сумнівалася, що вона помітила всі помилки.

— Спробуйте, будь ласка, ще раз.

За годину Герміона зробила такі висновки: (1) Ліна та Меган були, так би мовити, недбалими, але якщо попросити їх над чимось попрацювати, вони зроблять це; (2) Анна та Сьюзен були зосередженими та старанними до краю — їх аж треба було просити *пригальмувати*, *розслабитися* та *обмірковувати* дії замість того, щоб просто *старатися* так сильно — дивно було думати про те, що ці дві невдовзі будуть у неї — і (3) їй подобалося допомагати гафелпафцям — вся їхня навчальна зала була доволі радісним місцем.

Коли вона пішла на вечерю, виявилось, що Хлопчик-Що-Вижив чекав на неї за читанням книжки. Це їй лестив-

ло, але й трохи бентежило: здавалося, ніби Гаррі насправді не розмовляв з жодною людиною, крім неї.

— А ти знав, що в Гафелпафі є дівчина-метаморфомаг? — запитала Герміона дорогою до Великої Зали. — Вона може робити своє волосся червоним. Я не маю на увазі рудим, як у Візлі, а червоним мов знак стоп. А коли вона пролила на себе гарячий чай, то вона обернулася на чорноволосого хлопця, доки все не владнала.

— Справді? Чудово, — розсіяно сказав Гаррі. — Ем, Герміоно, про всяк випадок, ти ж знаєш, що завтра останній день, коли можна записатися до військ професора Квірела, так?

— Так. Війська злого професора Квірела, — у її голосі відчувалася злість, хоча Гаррі, звісно, гадки не мав, чому.

— Герміоно, — роздратовано сказав Гаррі, — він не злий. Він трохи темний і дуже слизеринський. Це не те ж саме, що бути злим.

Гаррі Поттер мав забагато слів для понять — у цьому була його проблема. Для нього було б набагато ліпше, якби він просто розділяв усесвіт на хороше та погане.

— Професор Квірел викликав мене перед усім класом та сказав мені *вистрелити в когось!*

— Він мав рацію, — розсудливо сказав Гаррі. — Вибач, Герміоно, але мав. Ти мала вистрелити у мене, я був не проти. Не можна навчитися бойової магії, якщо ти не можеш практикувати на справжніх супротивниках справжні закляття. Крім того, тепер у тебе зі спарингами немає проблем, чи не так?

Герміоні було лише дванадцять, тому вона знала, але не могла висловити це, не могла підібрати слів, що переконали б Гаррі.

Професор Квірел вибрав дівчинку, викликав її перед усіма й наказав їй вистрелити в однокласника без будь-якої провокації.

Байдуже, чи мав професор Квірел рацію, що їй треба цього навчитися.

Професорка Мак'онеґел ніколи б такого не зробила.

Професор Флитвік ніколи б такого не зробив.

Напевно навіть професор Снейп ніколи б такого не зробив.

Професор Квірел був *ЗЛИМ*.

Але вона не могла дібрати слів і знала, що Гаррі все одно ніколи їй не повірить.

— Герміоно, я спілкувався зі старшими учнями. Професор Квірел може бути *єдиним* компетентним професором із захисту за всі сім років нашого відвідування Гогвортсу. Будь-що інше ми можемо вивчити й пізніше. Якщо ми хочемо навчитися захисту, ми маємо це зробити *цього року*. Учні, що запишуться на факультативні заняття, вивчать купу всього, незрівнянно більше, ніж міністерство вважає за потрібне для першокласників. Ти знала, що ми вивчатимемо закляття «Патронус»? *У січні?*

— *Закляття «Патронус»?* — гучно від подиву запитала Герміона.

Згідно з її книжками, це були одні з найчудовіших чарів з відомих, зброя проти найтемніших істот, ці чари можливо накласти лише за допомогою найщиріших позитивних емоцій. Вона не очікувала, що злий професор Квірел навчатиме такого — чи організує навчання, адже Герміона не могла уявити, щоб він міг застосувати закляття сам.

— Так, — сказав Гаррі. — Зазвичай учнів навчають цього закляття лише у п'ятому класі, а то й пізніше! Проте професор Квірел каже, що програму міністерства склали балакучі флоберв'яки, а здатність накладати чари «Патронус» більше залежить від емоцій, ніж від магічної сили. Професор Квірел вважає, що більшість учнів робить *значно* менше за свої можливості, і каже, що цього

року він доведе це.

Як і завжди, коли Гаррі розмовляв про професора Квірела, його голос набув благоговійного трепету. А Герміона стиснула щелепи і йшла далі.

— Взагалі-то, я вже записалася, — тихо сказала Герміона. — Зранку. Заради усього, як ти й сказав.

Як кажуть, «взявся за гуж, не кажи, що не дуж».

Крім того, вона не збиралася *програвати*, а якщо вона хотіла виграти, то їй треба було навчатися.

— То ти береш участь у військах? — раптом Гаррі був сповнений ентузіазму. — Це чудово, Герміоно! Я вже отримав список солдатів, проте я впевнений, що професор Квірел дозволить мені взяти ще одного, чи обміняти...

— Я не збираюся до *твого* війська, — різко сказала Герміона. Вона знала, що це було розумне припущення, але це *все одно* дратувало її.

Гаррі кліпнув очима.

— Ну не до війська ж Драко Мелфоя. Отже ти хочеш бути в третьому війську? Хоча ми досі не знаємо, *хто* там буде генералом? — здивовано та трохи ображено запитав Гаррі, не можна було йому за це дорікати, хоча звісно вона дорікала, адже насправді це він був у всьому винний. — Але чому не до мого?

— Поміркуй про це, — кинула Герміона, — і можливо збагнеш!

Вона прискорилася й залишила позаду остовпілого Гаррі.

— Професоре Квірел, — сказав Драко якомога офіційнішим тоном, — я зобов'язаний оскаржити призначення Герміони Грейнджер на посаду третього генерала.

— О? — вимовив професор Квірел, недбало й розсла-

блено спершись на спинку стільця. — То оскаржуйте, містере Мелфой.

— Грейнджер непридатна для цієї посади, — сказав Драко.

Професор Квірел задумливо постукав пальцем по щоці.

— О так, так і є. Ще якісь скарги?

— Професоре Квірел, — сказав Гаррі Поттер, що стояв поряд із Драко, — з усією повагою до багатьох видатних академічних талентів міс Грейнджер, а також балів Квірела, що вона їх чесно заслужила на ваших заняттях, її особистість не відповідає потребам військового командування.

Драко відчув був полегшення, коли Гаррі погодився піти з ним до кабінету професора Квірела. Не *лише* через те, що Гаррі був очевидним улюбленцем вчителя на заняттях професора Квірела, а також і через те, що Драко почав хвилюватися, чи бува Гаррі дійсно не *був* другом Грейнджер. Уже минуло чимало часу, а він *досі* не зробив свій хід... Проте тепер усе йшло як треба.

— Я погоджуюся з містером Поттером, — сказав Драко. — Призначення її генералом перетворює це все на фарс.

— Різкі слова, — сказав Гаррі, — проте я не можу не погодитися з містером Мелфоем. Якщо відверто, професоре Квірел, у Герміони Грейнджер приблизно такий рівень готовності вбити, як у чаші митого винограду.

— Це, — м'яко сказав професор Квірел, — я й сам не міг не помітити. Ви не кажете мені нічого, чого я б уже не знав.

Була черга Драко щось сказати, але розмова раптом захлинулася. Цієї відповіді *не було* серед розглянутих ним з Гаррі протягом мозкового штурму перед приходом сюди. Що *можна* було сказати після того, як учитель казав,

що знає все, що вам відомо, і все одно збирається скоїти явну помилку?

Тиша затягнулася.

— Це якийсь хитрий план? — повільно запитав Гаррі.

— Невже все, що я роблю, має бути якимось планом? Невже я не можу просто створювати хаос заради хаосу?

Драко ледь не похлинувся.

— Тільки не на заняттях бойової магії, — зі спокійною впевненістю сказав Гаррі. — Можливо деінде, але не тут.

Професор Квірел повільно здійняв брови.

Геррі незмигну дивився йому в очі.

Драко затремтів.

— Ну що ж, — сказав професор Квірел. — Видається, жоден з вас не подумав над дуже простим питанням. Кого ж мені призначити замість міс Ґрейнджер?

— Блеза Забіні, — негайно відповів Драко.

— Ще якісь пропозиції? — запитав професор Квірел. Здавалося, що це його розважало.

Ентоні Ґолдштейн та Ерні Макмілан спали на думку, перш ніж здоровий ґлузд втрутився та заветував брудно-кровців та гафелпафців, хай як агресивно вони виступали на дуелях. Натомість Драко просто запитав:

— А що не так із Забіні?

— *Розумію...* — повільно сказав Гаррі.

— А я ні. Чому не Забіні?

Професор Квірел поглянув на Драко.

— Тому що, містере Мелфой, хоч як він старається, він ніколи не зможе бути на одному рівні з вами чи містером Поттером.

Драко похитнувся від потрясіння.

— Ви ж не можете вважати, що *Ґрейнджер* колись...

— Він робить ставку на неї, — тихо сказав Гаррі. — Не

обов'язково вийде. Шанси навіть не гарні. Вона напевно ніколи не зможе дати нам гідний бій, а навіть якщо зможе, то їй доведеться для цього вчитися місяці. Проте вона єдина з нашого року, хто має бодай якийсь шанс дорости до того, щоб перемогти нас.

Руки Драко смикнулися, але не склалися в кулаки. Прийти як підтримка, а потім передумати було класичним прийомом, отже Гаррі Поттер *дружив* з Грейнджер, а з цього *впливало*...

— Але професоре, — продовжив Гаррі, — я хвилююся, чи не буде Герміона *нещасною* на посаді генерала війська. Я кажу це як її друг, професоре Квірел. Змагання може йти на користь Драко та мені, проте те, чого ви від неї просите, не піде на користь *її!*

Проїхали.

— Ваша дружба з Герміоною Грейнджер робить вам честь, — сухо сказав професор Квірел. — Особливо враховуючи, що ви одночасно дружите з Драко Мелфоем. Оце так звитяга.

Раптом здалося, що Гаррі трохи нервує, що напевно означало, що він був *значно більш* знервованим, і Драко подумки вилаявся. Звісно, Гаррі не обдурить професора Квірела.

— І я сумніваюся, що міс Грейнджер оцінить ваше дружнє піклування. Вона сама мене попросила про цю посаду, містере Поттер. Я її не просив.

Гаррі трохи помовчав. Потім на мить поглянув на Драко зі змішаним вибаченням та попередженням, ніби одночасно казав: «Вибач, я зробив що міг» та «Краще нам на цьому зупинитися».

— Щодо того, що вона буде нещасною, — продовжив професор Квірел з легкою посмішкою. — Я підозрюю, що вона набагато легше впорається з викликами своєї посади, ніж ви гадаєте, і покаже вам гарний бій значно раніше,

ніж ви вважаєте.

Гаррі й Драко скрикнули від жаху.

— Ви ж не будете їй *порадником*, чи не так? — приголомшено запитав Драко.

— Я не погоджувався боротися з *вами!* — сказав Гаррі.

Посмішка на обличчі професора Квірела поширшала.

— Насправді я *пропонував* міс Грейнджер декілька *порад* щодо її перших боїв.

— *Професоре Квірел!* — вигукнув Гаррі.

— О, не переймайтеся. Вона відмовилася. Як я й очікував.

Драко примружив очі.

— Заради Мерліна, містере Поттер, — сказав професор Квірел, — невже ніхто вам ніколи не казав, що витріщатися невіжливо?

— Ви ж не збираєтеся таємно допомагати їй у якийсь *інший* спосіб? — запитав Гаррі.

— Невже я на таке здатен? — запитав професор Квірел.

— Так, — одночасно відповіли Драко та Гаррі.

— Мене глибоко ранить відсутність вашої довіри. Ну що ж, я обіцяю не допомагати генералові Грейнджер будь-яким чином, про який ви не знаєте. А тепер я пропоную вам повертатися до своїх військових справ. Листопад наближається, і швидко.

Драко зрозумів наслідки цього ще перед тим, як за ними зачинилися двері до кабінету професора Квірела.

Гаррі колись зневажливо згадував «людську всячину».

І це тепер було єдиною надією Драко.

Хай тільки він не зрозуміє, хай тільки він не зрозу-

міє...

— Нам варто просто атакувати це дівчисько Грейнджер спершу, прибрати її з нашого шляху, — сказав Драко. — А коли ми її розтрощимо, зможемо спокійно змагатися — ніщо нас не відволікатиме.

— Ну, це здається дещо нечесним щодо неї, чи не так? — лагідно запитав Гаррі.

— А що *тобі* до того? Вона твій суперник, правильно? — тоді, з чітко виміряною підозрою в голосі. — Тільки не кажи мені, що вона тобі почала *справді* подобатися, після того, як ви були суперниками стільки часу...

— Хай боронять засновники. Ну що я можу тут сказати, Драко? У мене просто є природне відчуття справедливості. І в Грейнджер воно теж є, знаєш. У неї надзвичайно чітке уявлення про добро та зло, і вона напевно атакуватиме зло спершу. Знаєш, мати таке ім'я, як «Мелфой», — ніби просто благати про це.

ПРОКЛЯТТЯ!

— Гаррі, — ображено й трохи зневажливо запитав Драко, — а хіба ти не хочеш боротися *чесно* зі мною?

— Замість того, щоб атакувати тебе вже після того, як ти втратиш частину своїх сил на перемогу над Грейнджер? Ну не знаю... Можливо після того, як мені набридне просто вигравати, я спробую цю «чесну» штуку.

— Може вона атакує *тебе*, ти ж її суперник.

— Але я її *дружній* суперник, — сказав Гаррі зі злою посмішкою. — Я купив їй гарний подарунок на день народження і таке інше. Ніхто отак просто не псує стосунки з дружнім суперником.

— А як щодо псування шансів свого *друга* на чесний бій? — гнівно запитав Драко. — Я гадав, що ми друзі!

— Дозволь перефразувати. *Грейнджер* не вчинить так з дружнім суперником. Але лише через те, що в неї готов-

ність вбити чаші з митим виноградом. *Ти* вчинив би. *Ще й як* вчинив би. І знаєш що? Я теж.

ПРОКЛЯТТЯ!

Якби це була п'еса, то грала б драматична музика.

Герой, що бездоганно з'явився у мантії з зеленим оздобленням та ідеально вкладеним білявим волоссям, зустрівся поглядом з лиходійкою.

Лиходійка спиралася на спинку простого дерев'яного стільця, її заячі зуби було добре видно, а неохайні каштанові пасма спадали на її щоки. Вона зустрілася поглядом з героєм.

Була середа, тридцять жовтня, і перший бій відбудеться в неділю.

Драко стояв у кабінеті генерала Грейнджер — розміром з невелику класну кімнату. (*Навіщо* кожному генералові потрібен був такий великий офіс, Драко не зовсім розумів. Йому б вистачило й просто стола зі стільцем. Насправді не до кінця зрозумілим було, *навіщо* генералам взагалі потрібен кабінет, його солдати й так знали, де його знайти. Хіба що професор Квірел навмисно надав їм величезні кабінети для підкреслення їхнього статусу, тоді Драко цілковито підтримував цю ідею.)

Грейнджер сиділа на єдиному стільці в кімнаті, ніби на троні, — аж на протилежному від дверей місці. Посеред кімнати між ними стояв довгий стіл, ще чотири невеличких круглих столи стояли в кутках. Але в кімнаті був лише один стілець — аж на протилежному краї. Вздовж однієї стіни були вікна, і один сонячний промінь осяював вершечок волосся Грейнджер, ніби блискуча корона.

Усе було б чудово, якби Драко міг повільно пройти вперед. Але йому перешкоджав стіл, і Драко довелося обійти його по діагоналі, а зробити це драматично й гідно було неможливо. Чи навмисно це зроблено? Якби

це був його батько, то безперечно так; але йшлося про Грейнджер, тому безсумнівно ні.

Йому не було де сісти, а Грейнджер вирішила не підводитися.

Драко ніяк не виявив своєї люті.

— Ну, містере Драко Мелфой, — сказала Грейнджер, коли він підійшов, — ти просив аудієнції зі мною, і я милостиво надала її тобі. Про що ти хочеш просити?

Ходімо до маєтку Мелфойв, ми з батьком хочемо показати тобі декілька цікавих заклять.

— Твій суперник, Поттер, приходив до мене з пропозицією, — сказав Драко з серйозним виразом обличчя. — Він не проти програти мені, проте для нього було б надто принизливо програти тобі. Тому він хоче об'єднати сили зі мною та знищити тебе одразу, не лише в нашій першій битві, а в усіх битвах. Якщо я не погоджуся, то Поттер хоче, щоб я зачекав чи знесилював тебе, доки він почне атаку повними силами проти тебе.

— Зрозуміло, — здивовано сказала Грейнджер. — І ти пропонуєш мені допомогу проти нього?

— Звісно, — улесливо сказав Драко. — Мені здалося нечесним те, що він пропонував.

— Ну як це мило з твого боку, містере Мелфой. Мені так прикро за те, як я раніше з тобою розмовляла. Ми маємо бути друзями. Можна називати тебе Дракі?

Драко почув дзвоники небезпеки в голові, проте була *можливість*, що вона серйозно...

— Звісно. Якщо мені можна називати тебе Гермі.

Драко був доволі впевнений, що побачив, як вона на мить змінилася в обличчі.

— Хай там як, — продовжив Драко, — я гадав, може нам варто провчити Поттера: об'єднатися та знищити його.

— Але ж це буде нечесно щодо містера Поттера, чи не так? — запитала Ґрейнджер.

— Я вважаю, що це буде вкрай чесно. Він планував зробити це з тобою першим.

Ґрейнджер суворо на нього дивилася. Можливо, це подіяло б на якогось гафелпафця, проте він був Мелфоем.

— Ти вважаєш мене доволі дурною, чи не так, містере Мелфой?

Драко чарівно посміхнувся.

— Ні, міс Ґрейнджер, але я подумав, що варто принаймні *перевірити*. Отже, чого ти хочеш?

— Ти пропонуєш *підкупити* мене?

— Звичайно. Я підкину тобі ґалеон, а ти атакуватимеш Поттера, а не мене, до кінця року, гаразд?

— Ні, але ти можеш запропонувати мені десять ґалеонів за те, що я атакуватиму вас обох однаково, а не лише тебе.

— Десять ґалеонів — це великі гроші, — обережно сказав Драко.

— Не знала, що Мелфої зараз у злиднях, — сказала Ґрейнджер.

Драко витріщився на Ґрейнджер.

Він почав відчувати, що коїться щось дивне.

Здавалося, що саме ця відповідь не мала б надійти від саме цієї дівчини.

— Ну, марнотратством не збагатієш, знаєш.

— Не знаю, чи знаєш ти, що таке дантист, містере Мелфой, але мої батьки *дантисти*, і будь-що менше за десять ґалеонів не варте мого часу.

— Три ґалеони, — сказав Драко більше з дослідницькими цілями.

— Ні. Якщо ти справді хочеш рівного бою, то не думаю, що Мелфой хоче рівного бою менше за десять ґале-

онів.

Драко почав відчувати, що коїться щось *дуже* дивне.

— Ні, — сказав він.

— Ні? — запитала Ґрейнджер. — Це обмежена в часі пропозиція, містере Мелфой. Ти впевнений, що готовий до ризику того, що решту року тебе вщент нищитиме Хлопчик-Що-Вижив? Це буде доволі принизливо для роду Мелфоїв, чи не так?

Це був переконливий аргумент, і було важко відмовитися, проте ніхто не стає багатим, якщо витрачає гроші, коли серце підказує, що все підстроїли.

— Ні, — сказав Драко.

— До зустрічі в неділю, — сказала Ґрейнджер.

Драко розвернувся й пішов з кабінету без жодного слова.

Це було *неправильно...*

— Герміоно, — терпляче сказав Гаррі, — ми *маємо* змовлятися один проти одного. Ти можеш навіть зрадити мене й це нічого не означатиме поза полем бою.

Герміона похитала головою.

— Це було б негарно, Гаррі.

Гаррі зітхнув.

— Здається, ти зовсім не розумієш духу цієї гри.

Це було б негарно. Вона дійсно це сказала. Герміона не знала, образитися на те, що Гаррі про неї думав, чи непокоїться, може вона справді *така* стереотипна відмінниця.

Напевно варто було змінити тему.

— Хай там як, чи є в тебе якісь особливі плани на завтра? — запитала Герміона. — Це ж...

Раптом вона затнулася, коли зрозуміла.

— Так, Герміоно, — дещо напружено сказав Гаррі, —

який завтра день?

Інтерлюдія:

Колись у чаклунській Британії тридцять перше жовтня називали Геловін.

Тепер це був День Гаррі Поттера.

Гаррі відмовився від усіх пропозицій, навіть від запрошення міністра Фаджа, що могло бути дуже корисним для майбутніх політичних послуг, і йому *справді* варто було зціпити зуби та прийняти його. Але для Гаррі тридцять перше жовтня завжди буде Днем Коли Темний Лорд Убив Моїх Батьків. Десь мала б бути тиха гідна поминальна служба, але якщо така десь проходила, то його на неї не запросили.

У Гогвортсі був вихідний для святкування. Навіть слизеринці не наважилися носити чорне поза своїми підземеллями. Були святкові заходи, особлива їжа, учителі дивилися в інший бік, коли хтось бігав коридорами. Зрештою, це була десята річниця.

Гаррі провів день у своїй валізі, щоб не псувати всім свято, харчувався батончиками замість обідів, читав сумну наукову фантастику (не фентезі), і написав значно довшого, ніж зазвичай, листа своїм батькам.

Розділ 30. Робота в групах, ч.1

Дж. К. Ролінг, якщо якийсь чоловік тебе непокоїтиме, можеш подумати про блакить, дорахувати до двох та шукати червоний черевичок.

Настала неділя, третє листопада, і невдовзі три могутніх сили свого шкільного року — Гаррі Поттер, Драко Мелфой та Герміона Ґрейнджер — зійдуться в битві за абсолютне домінування.

(Гаррі трохи драгувало, що сам вступ у змагання понизив Хлопчика-Що-Вижив з абсолютного домінування до одного з трьох рівних суперників, але він збирався швидко повернути все на свої місця.)

Поле битви була ділянка незабороненого лісу. Доволі густого, адже професор Квірел вважав, що бачити всі ворожі сили було надто нудно навіть для першої битви.

Усі учні, що *не були* у військах першого року, розташувалися табором поруч і дивилися на екрани, які встановив був професор Квірел. За винятком трьох ґрифіндорців-четвертокласників, яких через хворобу не випускала зі шкільної лікарні мадам Помфрі. Крім них

усі були присутні.

Учні були одягнені не у звичайні шкільні мантії, а в магілівські камуфльовані уніформи, що їх професор Квірел придбав був десь у достатній кількості та різноманітті, щоб кожен міг знайти собі зручну. Не те щоб учні хвилювалися щодо плям чи подряпин — для цього існували чари. Але як професор Квірел пояснив був здивованим учням чаклунського роду, гарний гідний одяг не був ефективним для переховування в лісі чи ухиляння від заклять серед дерев.

Кожна уніформа була оздоблена на рівні грудей латкою з іменем та знаком війська учня. *Невеличкою* латкою. Якщо ви бажали, щоб ваші солдати носили, скажімо, кольорові стрічки, щоб вони могли розпізнати одне одного з великої відстані, і ризикувати тим, що ворогові в руки потраплять ці стрічки, то ніхто вам цього не забороняв.

Гаррі намагався був вибороти назву «Армія Драконів».

Драко зчинив істерику та сказав, що це всіх геть заплутає.

Професор Квірел тоді постановив, що Драко має перевагу щодо цієї назви, якщо він її забажає.

Тому тепер Гаррі боровся проти Армії Драконів.

Це напевно недобрий знак.

Як символ, замість надто очевидної голови дракона, що видихає полум'я, Драко вирішив був облишити просто вогонь. Елегантно, зрозуміло, смертельно: *Ось що залишається після нас, коли ми йдемо. Дуже мелфойно.*

Гаррі спочатку розглядав був варіанти на кшталт «501-ший тимчасовий батальйон» та «Фатальні посіпаки Гаррі», а потім вирішив, що його військо прославиться простим та гідним іменням «Легіон Хаосу».

Їхнім символом була рука з пальцями, що готові клацнути.

Загальновизнано, що це був поганий знак.

Гаррі щиро намагався переконати Герміону, що хлопці під її командуванням напевно почувалися незручно через те, що вона дівчина з репутацією добрюні, і що їй варто вибрати якусь страшну назву. Це покаже їм, яка вона сильна, і змусить їх пишатися тим, що вони частина її війська. Щось на кшталт «Криваві Командос».

Герміона назвала своє військо «Полк 'Сонечко'».

Їхнім символом було усміхнене обличчя.

А за десять хвилин розпочнеться війна.

Гаррі стояв посеред яскравої галявини, що була призначеною їм за початкову позицію, — відкритий простір зі старими гнилими пнями. Навіщо розчищали цей простір, було невідомо, землю вкривало пригнане вітром листя та сухі сірі рештки трави, що не витримала іспиту сонячної спеки. Сонце сяяло з неба.

Навколо нього розташувалися двадцять три солдати, що їх професор Квірел призначив йому. Записалися майже всі ґрифіндорці, більше половини слизеринців, менш ніж половина гафелпафців і лише жменька рейвенкловців. У війську Гаррі дванадцять ґрифіндорців, шість слизеринців, чотири гафелпафці та один рейвенкловець крім нього... хоча з уніформ цього зовсім не було видно. Нічого червоного, зеленого, жовтого чи синього. Лише візерунки маґлівського камуфляжу й латка на грудях з рукою, що готова клацнути пальцями.

Гаррі огледів своїх двадцятьох трьох солдатів, що всі носили однакові уніформи без жодних позначок, крім цієї латки.

Гаррі посміхнувся, адже розумів, до чого ця частина генерального плану професора Квірела. І Гаррі скористається цим як зможе заради власних цілей.

Був такий легендарний епізод соціальної психології — дослід Музафера Шерифа у парку Робберс Кейв. Його вла-

штували через спантеличення від Другої Світової Війни з наміром дослідити причини конфліктів між групами та можливі методи їх уникнути. Науковці влаштували літній табір для двадцяти двох хлопців з двадцяти двох різних шкіл, вибираючи лише учнів з родин середнього класу. Перша фаза досліджування планувалася для з'ясування, що потрібно для того, щоб *розпочався* конфлікт між групами. Двадцяти двох хлопців розділили на дві групи по одинадцять...

...і цього було цілком достатньо.

Ворожнеча розпочалася, щойно дві групи з'ясували існування одна одної в парку, образливі слова залунали першої ж зустрічі. Вони назвали себе «орли» та «гримучники» (їм не було потреби в назвах, доки вони гадали, що єдині в парку) і розвивали дедалі сильніші групові стереотипи: гримучники вважали себе крутими хлопцями й сильно лаялися, а орли вирішили вважати себе правильними й культурними.

Інша частина експерименту досліджувала розв'язання міжгрупових конфліктів. Спільне розглядання феєрверків узагалі не подіяло. Хлопці з різних груп лише кричали один на одного та трималися на відстані. А *спрацювало* попередження, що в парку можуть бути вандали, а також те, що їм довелося працювати разом, щоб відновити систему водопостачання. Спільне завдання, спільний ворог.

Гаррі був майже впевнений, що професор Квірел чудово розумів цей принцип, і тому вирішив створити *три* війська в кожному році.

Три війська.

Не *чотири*.

І безперечно *не розподілені* за належністю до гуртожитку... крім того, що жодного слизеринця не призначили до війська Драко, за винятком містера Креба та містера

Гойла.

Ось такі речі й заспокоювали Гаррі щодо професора Квірела: незважаючи на його показну темну ауру та вдаваний нейтралітет у конфлікті між добром і злом, він таємно підтримував добро. Хоча Гаррі ніколи не наважиться сказати це вголос.

І Гаррі вирішив скористатися планом професора Квірела на повну та змусити групу вважати себе такою, як *він* хоче.

Гримучники, щойно вони зустріли орлів, почали вважати себе крутими, і поводитися відповідно.

Орли почали вважати себе хорошими й правильними.

І ось на яскравій лісовій галявині серед старих гнилих пнів, під сонячним сяйвом були безладно розкидані генерал Поттер і його двадцять три солдати. Вони анітрохи не нагадували стрій: дехто стояв, дехто сидів, а хтось стояв на одній нозі, аби бути іншим.

Зрештою, це був Легіон Хаосу.

І якщо не було *причини*, щоб стояти охайними невеличкими шеренгами, презирливо сказав був Гаррі, то охайних невеличких шеренг і не буде.

Гаррі розділив військо на шість загонів по чотири солдати в кожному. Кожним загonom керував радник. Усім бійцям було суворо наказано не підкорятися будь-яким наказам, якщо це здається гарною думкою, включно з цим... Хіба що Гаррі чи радник загону почне наказ з «Мерлін каже», тоді наказу треба підкоритися.

Основною тактикою Легіону Хаосу було розділитися й набігати з кількох напрямків, випадково змінюючи вектори, і стріляти дозволеним закляттям сну якомога частіше — одразу як достатньо магічної сили. А якщо є можливість відволікти чи спантеличити ворога, не хехтувати нею.

Швидкі. Винахідливі. Непередбачувані. Негомогенні. Не просто підкоряйтеся наказам, думайте, чи *прямо зараз* має сенс те, що ви робите.

Гаррі не був таким впевненим у тому, що це оптимальна військова стратегія, як вдавав... проте йому дали унікальну можливість змінити те, *ким себе вважають* деякі учні, і він збирався скористатися нею саме так.

П'ять хвилин до війни згідно з годинником Гаррі.

Генерал Поттер підійшов (не маршируючи) до місця, де напружено чекали його повітряні сили, стиснувши мітли в руках.

— Усім доповісти про готовність, — сказав Гаррі Поттер. Вони репетирували були це протягом свого єдиного тренування в суботу.

— Червоний лідер готовий, — сказав Шеймус Фініган. Він гадки не мав, що це означало.

— Червоний п'ятий готовий, — сказав Дін Томас. Він усе життя чекав на те, щоб це сказати.

— Зелений лідер готовий, — твердо сказав Теодор Нот.

— Зелений сорок один готовий, — сказала Трейсі Девіс.

— Мені треба, щоб ви опинилися в повітрі тієї ж миті, як почуєте сигнал, — сказав генерал Поттер. — Не вступати в бій, повторюю, не вступати в бій. — (Звісно, *не можна* було направляти закляття сну в бік мітел; треба було використовувати закляття, що тимчасово підсвічувало червоним те, у що влучило. Якщо хтось влучав у мітлу чи вершника, то вони вибували з війни.) — Червоний лідере і червоний п'ять, мерщій летіть до війська Мелфоя, залишайтеся щонайвище, але так, щоб ви могли їх бачити, і повертайтеся, щойно пересвідчитесь, які в них плани. Зелений лідере, роби те ж саме для війська Грейнджер. Зелений сорок один, ширяй над нами та чатуй на мітли чи

солдатів. Тобі й лише тобі дозволено відкривати вогонь. І пам'ятайте, я не сказав «Мерлін каже» жодного разу, але нам *справді* потрібна ця інформація. Слава Хаосу!

— Слава Хаосу! — відгукнулися четверо з різним ступенем захоплення.

Гаррі очікував, що Герміона розпочне негайний напад на Драко, і тоді він розташує свої сили так, щоб почати підтримувати її, але лише після того, як вона зазнає серйозних втрат і нанесе якусь шкоду. Він спробує вдати, ніби це героїчний порятунок, якщо таке взагалі буде можливо. Зрештою, не треба, щоб Сонечко вважало Хаос своїм ворогом.

Але якщо вона зробить *щось інше...* ну, саме тому Леґіон Хаосу чекає на звіт зеленого лідера.

Драко діятиме у власних інтересах. Він, зрозуміло, підготує своє військо для захисту від Герміони. Може, він зрозуміє, що Гаррі збрехав про те, що зачекає, доки їхня битва завершиться. А може й ні. Гаррі все одно відправив дві мітли до Армії Драконів на випадок, якщо вони *робитимуть щось*, а також просто на випадок, якщо Драко, чи містер Гойл, чи містер Креб достатньо вправні, щоб підстрелити мітлу в повітрі.

Але непередбачуваною була генерал Ґрейнджер, і Гаррі зробить свій хід лише коли знатиме, який хід зробить вона.

У серці лісу, де візерунки тіней танцювали на землі у відповідь на хитання густих крон нагорі, там, де дерев було трохи менше, стояв генерал Мелфой та оглядав своє військо зі спокоєм та задоволенням. Шість підрозділів з трьома солдатами в кожному, повітряний підрозділ з чотирьох (туди було призначено Ґреґорі), а також підрозділ командування: він сам та Вінсент. Драко муштрував своє військо лише недовго в суботу, але він був упевнений, що

Йому вдалося пояснити основи: залишайся зі своїми соратниками, прикривай їхню спину і довір їм прикривати свою. Переміщуйтеся, ніби єдиний організм. Підкоряйтеся наказам та не виказуйте страху. Цільтеся, стріляйте, пересувайтеся, знову цільтеся, знову стріляйте.

Шість підрозділів сформували захисний периметр навколо Драко, старанно вдивляючись назовні в ліс. Вони стояли спина до спиною, палички стиснуті в низькій позиції, доки їм немає потреби атакувати.

Вони вже були на диво схожі на підрозділи аврорів, чие тренування якомсь бачив Драко під час батькових перевірок.

Хаос і Сонечко навіть не збагнуть, що їх перемогло.

— Увага, — сказав генерал Мелфой.

Шість підрозділів розгорнулися та розвернулися до Драко. Наїзники тримали мітли в руках, вони теж поглянули на Драко.

Він вирішив зачекати з обов'язковим віддаванням честі до першої перемоги — тоді ґрифіндорцям і гафелпафцям легше буде віддавати честь Мелфой.

Але його солдати вже стояли достатньо струнко, особливо ґрифіндорці, і Драко вже сумнівався, чи потрібна була ця затримка. Грегорі тихо прислухався був до розмов і відзвітував, що Драко вважають прийнятним командиром через той випадок, коли він сам запропонував пройти разом з Гаррі Поттером тренування з програвання на занятті із захисту. Принаймні так вважали ті, хто потрапив до його війська. «*Не всі слизеринці однакові; є слизеринці, але є й слизеринці*», — цитували ґрифіндорці з війська Драко своїм однокласникам.

Драко був відверто *приголомшений* тим, як неймовірно *нескладно* все вийшло. Спершу Драко протестував був, що йому не призначили слизеринців, але професор Квірел сказав йому, що якщо він бажав стати першим Мелфо-

ем, що отримає повний контроль над політикою країни, то йому потрібно навчитися керувати й іншими трьома чвертями населення. Ось такі речі й заспокоювали Драко щодо професора Квірела: той явно значно більше підтримував хороших хлопців, ніж показував.

Сама битва буде непростю, особливо якщо Ґрейнджер спочатку атакує Драконів. Драко ніяк не міг вирішити, чи не кинути всі сили проти Ґрейнджер негайно в попереджальному ударі, але хвилювався, чи (1) Гаррі раптом не обманує його цілковито щодо ймовірних дій Ґрейнджер, а також (2) Гаррі не обманує його щодо того, що зачекає, доки не завершиться атака Ґрейнджер, і лише потім приєднається до битви.

З іншого боку, Армія Драконів мала таємну зброю, насправді три, чого може виявитися достатньо, навіть якщо обидва війська атакують їх разом...

Вже майже настав час битви, відповідно, настав час для промови перед битвою, що її Драко склав та запам'ятав.

— Битва ось-ось розпочнеться, — сказав Драко. Його голос був спокійним та точним. — Пам'ятайте все, що вам показали я, містер Креб та містер Ґойл. Будь-яке військо перемагає через свою дисциплінованість та смертоносність. Генерал Поттер і Легіон Хаосу не матимуть дисципліни. Ґрейнджер та Полк «Сонечко» не матиме смертоносності. Ми дисципліновані, ми смертоносні, ми Дракони. Битва ось-ось розпочнеться, і ми її виграємо.

(Промова експромтом генерала Поттера перед Легіоном Хаосу прямо перед їхньою першою битвою, 14:56 третього листопада 1991)

Солдати, я не брехатиму вам, сьогодні наші справи кепські. Армія Драконів ще не програла жодної битви. А Герміона Ґрейнджер... має бездоганну пам'ять. Далє-

бі, більшість з вас напевно помре. А ті, хто виживуть, заздритимуть померлим. Але ми маємо перемогти. Ми маємо перемогти, щоб колись наші діти могли знову насолоджуватися смаком шоколаду. На кону все. Буквально все. Якщо ми програємо, увесь всесвіт просто згасне, мов жарівка. І тепер я розумію, що більшість з вас не знає, що таке жарівка. Ну, повірте, це погано. Але якщо ми мусимо полягти, то ми поляжемо в битві, як герої, щоб коли темрява зімкнеться, ми могли подумки сказати: *«принаймні, ми повеселилися»*. Чи боїтеся ви смерті? Я знаю, що я боюся. Я відчуваю дрижаки від страху, ніби хтось завантажує мені під футболку морозиво. Але я знаю... що історія спостерігає за нами. Вона дивилася за нами доки ми перевдягалися в уніформи. Ймовірно, вона зробила фотографії. А історію, мої солдати, пишуть переможці. Якщо ми переможемо, то зможемо написати власну історію. Історію, в якій Гогвортс заснували четверо ренегатів ельфів-домовиків. Ми зможемо змусити всіх вивчати саме цю історію, навіть якщо це неправда, і якщо вони не дадуть правильну відповідь на наших екзаменах... то не складуть їх. Чи не варто за таке померти? Ні, не відповідайте. Деякі речі краще залишити невідомими. Ніхто з нас не знає, чому ми тут. Ніхто з нас не знає, чому ми боремося. Ми прокинулися в цих уніформах у цьому таємничому лісі, знаючи лише, що немає жодного шансу знову отримати свої імена й спогади, крім як через перемогу. Учні в інших військах... вони такі самі, як ми. Вони не хочуть помирати. Вони борються, щоб захистити одне одного — єдиних друзів, що в них залишилися. Вони борються, бо знають, що в них є родини, що сумуватимуть за ними, навіть якщо вони наразі цього не пам'ятають. Можливо вони навіть борються заради порятунку світу. Але в нас причина для боротьби краща за їхню. Ми боремося, адже нам це подобається. Ми боремося, щоб вразити надприродні страховища поза часом і просто-

ром. Ми боремося, адже ми Хаос. Невдовзі розпочнеться фінальна битва, то дозвольте мені сказати вам зараз, бо не виключено, що в мене потім не буде такої можливості, що для мене честь бути вашим командиром, хай як недовго. Дякую вам, дякую вам усім. І пам'ятайте, наша мета — не просто перебити ворогів. Наша мета — змусити їх боятися.

Гудіння величезного гонга розкотилося над лісом.
І Полк «Сонечко» розпочав свій марш.

Напруга зростала й зростала, доки Гаррі й ще дев'ятнадцять солдатів чекали разом на звіт повітряних воїнів. Це не має забрати багато часу — мітли були швидкими, а відстані в лісі невеликими...

Наближались дві мітли, швидко, з напрямку табору Драко, і всі солдати затамували подих. Наїзники не виконували маневрів, що були сьогоднішнім кодом для дружніх мітел.

— *Розсіятися та вогонь!* — прогрімів генерал Поттер.

І не забарився втілити свої слова. Він щодуху помчав до прикриття лісу, і щойно опинився серед дерев крутнувся на місці, здійняв паличку, спробував знайти мітлу в небі...

— Чисто! — вигукнув хтось. — Вони повертаються!

Гаррі подумки знизав плечима. Неможливо було завадити Драко отримати цю інформацію, та й дізнався він лише, що військо Гаррі нікуди не рухалося.

Тоді хаосіти повільно вийшли з лісу...

— Наближається мітла з напрямку Грейнджер! — заволав хтось інший. — Гадаю, це зелений лідер, бо він пірнув та зробив оберт!

Невдовзі Теодор Нот різко спустився з неба й вийшов

зі штопору над солдатами.

— Грейнджер розділила свої сили навпіл! — заволав Нот, зависнувши на мітлі. Його уніформа просякла потом, і останні сили пішли на цей крик. — Вона атакує обидва війська! По дві мітли кружляють над кожним підрозділом, вони переслідували мене пів шляху сюди!

Розділила своє військо, якого біса...

Коли велика сила концентрує вогонь на меншій силі, то менша сила вичерпується швидко, і не встигає завдати шкоди у відповідь. Якщо двадцять солдатів стикаються з десятком солдатів, то двадцять залять сну буде направлено на десяток солдатів, і лише десять залять сну полетить в інший бік, отже хіба що кожне з цих перших залять влучить у ціль, менша сила втратить більше людей, ніж знешкодить. Існував відповідний військовий термін «знищені нароздріб» для випадків, коли ви так розділяли свої сили. *Про що* Герміона взагалі думала...

І тоді Гаррі збагнув.

Вона грала чесно.

Ох, яким же довгим буде цей рік захисту.

— Гаразд, — гучно сказав Гаррі, щоб усе військо почуло. — Дочекаймося звіту червоного крила, і накриємо хмарою трох Сонечка.

Драко вислухав звіти льотчиків з непорушним лицем, приховавши весь подив усередині. *Про що* Грейнджер взагалі думала?

І тоді Драко збагнув.

Це блеф.

Одна з двох сил Сонечка змінить напрямок, і вони разом атакують... кого?

Невіл Лонгботом маршував лісом до сил Сонечка, що

наближалися, і подеколи оглядав небо на присутність мітел. Поряд з ним крокували товариші його загону: Мелвін Кут, Лаванда Браун з Грифіндору і Ален Флінт зі Слизерину. Ален Флінт був радником їхнього загону, хоча Гаррі казав був Невілові, що посада його, якщо він забажає.

Гаррі казав був Невілові чимало речей особисто, починаючи зі «Знаєш, Невіле, якщо ти хочеш стати саме таким приголомшливим, як уявний Невіл, що живе у тебе в голові, але не може нічого зробити через твій страх, то тобі справді варто записатися до військ професора Квірела».

Тепер Невіл був *упевнений*, що Хлопчик-Що-Вижив міг читати думки. Він більше ніяк не міг дізнатися. Невіл ніколи *нікому* про це не розповідав, і не виказував цього. І жодна інша людина не була такою, принаймні Невіл такого не помічав.

І запевнення Гаррі справдилися: це *зовсім* відрізнялося від спарингів у кабінеті захисту. Невіл сподівався був, що спаринги виправлять у ньому все, що з ним не так, але, ну, не вийшло. Хоч він і міг застосувати декілька заклять на інших учнях у класі в присутності професора Квірела, що пильнував, щоб усе було гаразд, хоч він і міг ухилитися та стріляти у відповідь, коли це було *дозволено*, коли всі *очікували* цього, і нагородили б його презирливими поглядами, якби він цього *не зробив*, усе це не допомагало навчитися стояти за себе.

Але бути частиною *війська*...

Щось дивне відбувалося всередині Невіла, доки він маршував лісом поряд з товаришами, в уніформі з символом пальців, готових клацнути.

Йому можна було й просто йти, якби він захотів, але йому було до вподоби маршувати.

Поряд з ним Мелвіну, Лаванді та Алену, видається, теж було до вподоби маршувати.

І Невіл тихо почав співати Пісню Хаосу.

Мелодію будь-який магл впізнав би як імперський марш Джона Вільямса, також відомий як «Тема Дарта Вейдера». А слова, що їх додав Гаррі, було легко запам'ятати:

До ля ля
До ля ля до ля ля
До ля ля
До ля ля до ля ля
ДО ля ДО
До до ля-ля-ля до до
До ля-ля-ля до до
До ля ля, до ля ля.

На другому рядку інші приєдналися, і невдовзі цей наспів почувся з інших частин лісу поряд.

І Невіл маршував поряд зі своїми соратниками з Леґіону Хаосу, дивні відчуття вирували в його серці, уява ставала дійсністю, доки з його губ злітала страхітлива пісня долі.

Гаррі не міг відвести погляду від розкиданих по лісу тіл. Його аж трохи нудило, він мав нагадати собі, що вони лише сплять. Серед полеглих були дівчата, і чомусь від цього було значно гірше. За жодних обставин не можна про це згадувати в присутності Герміони, інакше аврори знайдуть його рештки в *малесенькому* чайничку.

Половина війська Сонечко не змогла дати гідний бій усьому Хаосу. Дев'ятеро наземних солдатів вибігли були в їхньому напрямку з беззмістовними криками. Їхні обличчя та груди були захищені колами простих щитів. Але не можна тримати щит та стріляти одночасно, і солдати Гаррі просто цілилися в ноги. Усі, крім однієї сонечка, полягли, щойно крики «Сомніум!» заповнили простір. Остання з солдат скасувала свої щити, і їй навіть вдалося забра-

ти одного з солдатів Гаррі перед тим, як на неї налетіла хвиля заклять (множинні влучення «Прокльону сну» були безпечними). З двома сонячними мітлами впоратися було значно складніше, заради цього довелося втратити аж трьох хаоситів, доки масивний вогонь із землі не залишив червоне сяння на мітлах.

Герміони не було серед полеглих. Відповідно, її переміг Драко, через що Гаррі відчував *злість* на якомусь неблагенному рівні. Він не знав, почуття було викликано бажанням захистити Герміону, чи відчуттям зради через те, що це був не він, чи, можливо, *і тим, і тим*.

— Гаразд, — сказав Гаррі, підвищивши голос. — Важливо не забувати, що це був не справжній бій. Це генерал Грейнджер зробила помилку у своїй першій битві. Сьогодні справжній бій в нас буде з Армією Драконів, і він буде анітрохи не схожим на те, що щойно відбулося. Буде значно веселіше. Рушаймо.

Мітла впала з неба й наближалася страшенно швидко, потім розвернулася на кінчику та загальмувала так сильно, що майже можна було почути крик обуреного повітря, і застигла прямо поряд із Драко.

Це було не небезпечне позерство. Грег'орі Гойл просто був таким вправним і не марнував часу.

— Поттер наближається, — сказав Грег'орі без жодного натяку на свою звичайну підробну манірну вимову, — у них досі всі чотири мітли, мені їх зняти?

— Ні, — різко сказав Драко. — Боротьба над їхнім військом дає їм надто велику перевагу, вони стрілятимуть по тобі з землі, і навіть ти можеш не ухилитися від такої кількості заклять. Зачекай, доки розпочнеться бій.

Драко втратив чотирьох драконів за дванадцятьох сонечок. Виявляється, генерал Грейнджер дійсно була такою неймовірно дурною, хоча її не було серед нападників, то-

му в Драко не було можливості поглузувати з неї та запитати, про що, заради Мерліна, вона думала.

Справжня битва, як вони всі й гадали, буде з Гаррі Поттером.

— Готуйся! — заревів Драко своїм солдатам. — Не відходьте від напарників, дійте як єдине ціле, стріляйте, щойно ворог наблизиться достатньо.

Дисципліна проти Хаосу.

Зрозуміло, що перемаже.

Кількість адреналіну збільшувалася й збільшувалася в крові Невіла, доки йому не стало важко дихати.

— Наближаємося, — сказав генерал Поттер ледь чутним для дальніх солдат голосом. — Час розосереджуватися.

Товариші Невіла віддалилися від нього. Вони підтримуватимуть один одного, проте якщо ходити поряд, то ворогові набагато легше влучити: навіть якщо він хотів поцілити в твого товариша й промахнувся, закляття можеш отримати ти. Набагато складніше у когось влучити, якщо війська розпорочені й рухаються якомога швидше.

Найперше, що зробив був генерал Поттер на їхньому тренуванні, — це сказав їм спробувати стріляти один в одного, коли обидва біжать один до одного, коли вони щоразу старанно прицілюються, і коли один рухається, а інший стоїть на місці. Зворотні чари для прокльону сну були простими, хоча їх не можна було використувати під час справжніх битв. Генерал Поттер охайно записав був усе, що сталося, щось обміркував та обчислив, і оголосив, що розумніше не сповільнюватися й ретельно прицілюватися, а рухатися швидко, щоб у них не влучали.

Невіла досі трохи непокоїло, що він вже не маршує в

ногу з товаришами, але моторошні бойові крики, які вони були вивчили, вже гриміли в його голові, а це дуже допомагало.

Цього разу, тихо присягнув собі Невіл, його голос жодним чином зовсім не перейде на писк.

— Підняти щити, — сказав генерал Поттер, — потужність на передні відбивачі.

— *Контеґо*, — пронеслося військом, і перед головами та грудьми з'явилися кола екранів.

Невіл відчув різкий присмак у роті. Генерал Поттер не наказав би створювати щити, якби вони не були майже в полі досяжності. Невіл міг бачити силуети драконів в уніформі, що рухалися серед густої стіни дерев, і дракони от-от побачать їх...

«Атакуй!» — почувся звіддалі крик Драко Мелфоя, і Генерал Поттер заревів: «Уперед...»

Адреналіну в крові Невіла дали волю, і ноги понесли його, ніколи в житті він ще не бігав з такою швидкістю. Він летів прямо на ворога, і йому не треба було озиратися, щоб знати, що товариші роблять так само.

— *Кров для бога крові!* — кричав Невіл. — *Черепи для трону черепів!* Ййа! Шуб-Нігґурат! Ворожі ворота збоку!

Закляття сну марно вдарилося об його щит. Якщо й були інші спроби, то вони не влучили.

Невіл встиг побачити переляк на лиці Вейна Гопкінса, той стояв поряд з двома ґрифіндорцями, що їх Невіл не впізнав, а тоді...

...Невіл скасував простий щит і вистрілив у Вейна...

...промахнувся...

...його швидкісні ноги пронесли його *прямо* крізь вороже угруповання до інших трьох драконів, їхні палички націлилися на нього, їхні роти розкрилися...

...Невіл бездумно пірнув на землю лісу саме в ту мить,

коли пролунали три голоси «Сомніум!»

Було боляче: тверде каміння й тверді гілки впивалися в Невіла, доки той котився. Було не так погано, як падати з мітли, але удар об землю все одно був сильний, і тоді Невіл з раптовою проникливістю вирішив не рухатися й заплющив очі.

— Припиніть! — почувся голос. — Не стріляйте в нас, ми дракони!

Невіл з насолодою зрозумів, що йому вдалося стати між двома групами драконів, саме коли одна з груп вистрелила в нього. Гаррі розповідав був про це, як про тактику змусити ворога боятися стріляти, але, видається, це спрацювало навіть краще.

Крім того, дракони ще й вважали, що *влучили* в нього, адже вони бачили, що Невіл впав саме тоді, коли вони вистрелили.

Невіл подумки долічив до двадцяти і ледь-ледь розплющив очі.

Три дракони були зовсім поряд, вони вертіли головами, а навкруги крики «Сомніум!» та «Черепи для трону черевів!» заповнили повітря. Усі три наразі мали прості щити.

Паличка Невіла досі була в його руці, і нескладно було направити її на черевик одного з хлопців та прошепотіти «Сомніум».

Невіл швидко заплющив очі та розслабив руку, коли почув, що той хлопець впав на землю.

— Звідки воно взялося? — закричав Джастін Фінч-Флечлі, і Невіл почув шарудіння листям — два дракони оберталися в спробі знайти ворога.

— *Змінити формацію!* — почувся рев Мелфоя. — *Усі до мене, не дозвольте їм вас розосередити!*

Невіл навіть почув, що два дракони взяли й перестрибнули через його розпластане тіло, виконуючи наказ.

Невіл розплющив очі, не без болю підвівся на ноги, націлив паличку й вимовив нові чари, що їм навчив був усіх генерал Поттер. Вони ще не вміли використовувати справжніх ілюзійних заклять, щоб заплутувати ворогів, але навіть у своєму віці вони могли...

— *Черевомовлю*, — прошепотів Невіл, направивши паличку вбік від Джастіна та іншого хлопця, і заволав: — *Заради Ктулху і слави!*

Джастін з другим хлопцем різко зупинилися й повернули свої щити в тому напрямку, куди Невіл посунув свій бойовий крик, а тоді декілька криків «Сомніум» наповнили повітря, і другий хлопець впав ще до того, як Невіл прицілився.

— *Останній мій!* — заволав Невіл, і почав бігти прямо на Джастіна, що погано до нього ставився, доки старші гафелпафці не виправили його. Навколо Невіла були його товариші, а це означало...

— *Спеціальна атака, стрибок Хаосу!* — завив Невіл не зупиняючи бігу.

Він відчув, як його тіло легшає, потім полегшало ще вдвічі: його товариші направили на нього палички й тихо застосували чари «Політ». Тоді Невіл підвів лівицю й клацнув пальцями, а тоді чимдуж відштовхнувся ногами й злетів у повітря. Щире потрясіння застигло на обличчі Джастіна, доки Невіл перелетів над щитом хлопця, направив паличку вниз на нього й крикнув «Сомніум!»

Бо йому так захотілося, ось чому.

Невіл направив ноги не зовсім правильно, і тому трохи проорав землю, коли приземлявся, але двом з трьох легіонерів Хаосу вдалося втримати палички направленими на нього весь час, тому він не сильно забився.

І Невіл підвівся на ноги. Він знав, що варто рухатися, повсюди хтось кричав «Сомніум!»...

— *Я Невіл, останній нащадок Лонґботомів!* — закричав

Невіл небесам, він тримав паличку вертикально, ніби викликав на бій саме сине палаюче небо. Він знав, що віднині все буде інакше. — Невіл Хаосу! Підходьте, якщо не бо...

(Пізніше, коли Невіл прокинувся, йому сказали, що Драконова Армія використала його крик як підказку для контратаки.)

Дівчина поряд з Гаррі важко опустилася на землю. Вона прийняла на себе постріл, що призначався йому, і здалеку чувся зловтішний сміх містера Гойла, чия мітла промайнула над ними, роздираючи повітря так, що воно мало б розпадатися на шматки за його спиною.

— *Лумінос!* — крикнув один з хлопців поряд з Гаррі, той, що не зміг достатньо швидко відновити магічну силу, щоб зробити це раніше, і містер Гойл ухилився, навіть не сповільнившись.

Наразі з Хаосу залишилося лише шість солдатів, а з Драконової Армії — двоє. Єдиною проблемою було те, що один з них був непереможним, а інший використав усі сили трьох солдатів лише для того, щоб замкнутися у своєму щиті.

Через містера Гойла вони втратили більше солдатів, ніж через решту драконів разом узятих. Він ухилився й крутився в повітрі так швидко, що ніхто не міг у нього влучити, а він міг *стріляти в людей, доки робив це*.

Гаррі вигадав безліч різноманітних способів зупинити містера Гойла, проте жоден з них не був *безпечним*, навіть використати чари польоту, щоб сповільнити його (це був безперервний промінь, яким прицілюватися було значно легше), було небезпечно, адже він може впасти з мітли; кидатися чимось, щоб перешкодити йому, було небезпечно, і було дедалі важче не забувати про це, коли температура крові Гаррі зменшувалася.

не влучили прокльоном сну, він лише вичерпав свої сили, тому коли він прокинувся, він досі бере участь у грі.

Гаррі був майже впевнений, що хтось обов'язково прочитає йому лекцію про те, що не можна вичерпувати свою магію аж до неприємності заради дитячої гри. Але він не завдав шкоди містерові Гойлу, коли втратив самовладання, а саме це було важливо.

Тоді розум Гаррі збагнув інший наслідок своїх дій, і Гаррі поглянув на сталевий перстень на мізинці лівиці, та ледь не вилаявся вголос, коли побачив, що крихітний діамант відсутній, а на землі поряд з місцем його падіння лежить зефір.

Він підтримував був цю трансфігурацію сімнадцять діб, а тепер йому доведеться починати спочатку.

Але все могло бути гірше. Він міг зробити це чотирнадцятьма днями пізніше, після того, як професорка Макґонегел схвалила б трансфігурацію каменя його батька. Це дуже корисний урок, що його він засвоїв за невелику ціну.

Примітка собі: завжди знімати перстень із пальця перед тим, як повністю вичерпувати магію.

Гаррі відштовхнувся від землі, що одразу призвело до болю в усьому тілі. Використання магії не навантажувало м'язи, а от ухиляння серед дерев — ще й як.

Він дошкандибав до мінливої півкулі, що містила Драко Мелфоя. Той вертикально тримав паличку, щоб підтримувати щит, і холодно всміхався.

— Де п'ятий солдат? — запитав Гаррі.

— Ем... — сказав хлопець, котрого наразі Гаррі не міг пригадати. — Я вистрелив прокльоном сну в щит, і він зрикошетив та влучив у Лаванду. Тобто кут був неправильним, але так сталося...

Драко самовдоволено посміхався за щитом.

— Дай-но здогадаюся, — сказав Гаррі, подивившись

Драко прямо в очі, — оті охайненькі маленькі трійки солдатів — це формації, які використовують професійні чаклунські військові? Що складаються з тренованих солдатів, які легко можуть влучати в рухливі цілі, якщо їм самим не треба рухатися, і які вміють комбінувати свої захисні вміння, доки вони поряд? На відміну від *твоїх* солдатів?

Посмішка зникла з лица Драко, яке тепер було суворим та похмурим.

— Знаєш, — безтурботно сказав Гаррі, знаючи, що ніхто, крім Драко, не зрозуміє справжнього змісту його слів, — це чудово демонструє, що варто завжди ставити під сумнів моделі поведінки, які ти наслідуєш, і цікавитися, чому зроблено саме так, і чи має це сенс у тому контексті, в якому ти збираєшся це повторювати. Завжди застосовуй цю пораду в справжньому житті, до речі. І дякую за повільні, скупчені цілі.

Бо Драко вже слухав був про це лекцію, і, підозрював Гаррі, відкинув її через підозру, що Гаррі намагався ще більше послабити вірність Драко традиціям чистої крові. Що, звісно, *Гаррі й робив*. Але цей приклад був бездоганним приводом стверджувати наступної суботи, що піддавати сумніву думку авторитету — лише корисний для справжнього життя прийом. Про проведені ним досліді — спочатку з окремими людьми, а потім з групами — для перевірки власних припущень про важливість швидкості, що виявилися *правильним*, Гаррі також згадає, щоб втовкмачити Драко в голову, що завжди треба шукати можливості застосувати методи до щоденного життя.

— Ти *ще* не виграв, генерале Поттер! — огризнувся Драко. — Мабуть у нас вийде час, і професор Квірел оголосить нічию.

Слушне й тривожне зауваження. Війна закінчувалася лише коли професор Квірел, на свій розсуд, вирішував,

що одне з військ перемогло за стандартами справжнього життя. Не було жодних *формальних* умов перемоги, професор Квірел пояснив був, що інакше Гаррі вигидає, як зловживати правилами гри. Гаррі не міг не визнати, що це мало сенс.

І Гаррі не міг жалітися на професора Квірела за те, що той не оголошував завершення бою, адже не було виключено, що останньому солдатів Драконової Армії вдасться перемогти усіх п'ятьох уцілілих з Легіону Хаосу.

— Гаразд, — сказав Гаррі. — Чи знає хтось щось про закляття щита генерала Мелфоя?

Виявилось, що щит Драко був різновидом стандартного «*Протеґо*», що мав декілька недоліків, найважливішим з яких було те, що щит не міг рухатися разом з чаклуном.

Плюсом — чи, з поточної точки зору Гаррі, мінусом, — було те, що цю версію легше вивчити, легше створити й легше підтримувати довгий час.

Їм доведеться закидати щит шквалом нападальних заклять, щоб знищити його.

А Драко, видається, міг якоюсь мірою контролювати кут віддзеркалення, під яким відбивалися закляття.

Гаррі спало на думку, що за допомогою «Вінґардіум Левіоза» можна закидати щит згори важким камінням, доки Драко не зможе більше підтримувати щит проти тиску... але тоді каміння впаде й завалить Драко, а вбивати ворожого генерала насправжки не входило в його сьогоднішні плани.

— Отже, — сказав Гаррі. — Чи існують спеціалізовані закляття для пробивання щитів?

Існували.

Гаррі запитав, чи знав їх хтось з його солдатів.

Ніхто не знав.

Драко знову глузливо посміхався за своїм щитом.

Гаррі запитав, чи існували якісь нападальні закляття, що не відбиваються.

Видавалося, що блискавки зазвичай поглиналися щитами, а не відбивалися від них.

...Ніхто не знав жодного закляття, що викликало бодай щось схоже на блискавку.

Драко захихикав.

Гаррі зітхнув.

Він дуже урочисто поклав паличку на землю.

І тоді Гаррі проголосив, дещо втомлено, що він просто візьме й прибере щит самостійно, за допомогою методу, який залишиться таємницею. А всі решта мають стріляти в Драко, щойно щит зникне.

Легіонери Хаосу здавалися стривоженими.

Драко був спокійним, тобто добре себе контролював.

З капшучка Гаррі з'явився тонкий складений коцик.

Гаррі сів поряд з мерехтливим щитом, наклав себе коциком, щоб ніхто не міг бачити, що він робить, — крім Драко, звісно.

Гаррі дістав з капшучка автомобільний акумулятор та сполучні дроти.

...він же не міг покинути маґлівський світ і розпочати нову еру магічних досліджень, не прихопивши з собою щось для генерації електроенергії.

Невдовзі легіонери Хаосу почули клацання пальців, після чого з-під коцику чулося потріскування. Щит почав сяяти яскравіше.

— Не відволікайтеся, будь ласка, не відводьте очей від генерала Мелфоя, — сказав Гаррі.

Драко вже не міг приховати напруження, а також люті, роздратування та почуття безвиході.

Гаррі йому всміхнувся й лише губами сказав:

«Розповім потім».

А тоді спіраль зеленої енергії вистрелила з лісу та вдарила в щит, що видав пронизливий вереск, ніби шматки гострого скла терли один об одного, і Драко похитнувся.

Гаррі охопила паніка, він зняв дроти з акумулятора, згодував їх капшучку, потім згодував сам акумулятор, скинув коцик, схопив паличку та підвівся.

Всі його солдати досі несамовито роззиралися навкруги.

— *Контеґо*, — сказав Гаррі, і його солдати зробили так само, але Гаррі навіть не знав, у якому напрямку варто поставити щит. — Чи бачив хтось, звідки воно взялося? — хитання головами. — Генерале Мелфой, чи не проти ви сказати мені, чи *ви* знешкодили генерала Ґрейнджер?

— Ще й як, — уїдливо сказав Драко, — проти.

Хай йому чорт.

Гаррі почав обмірковувати ситуацію. Драко за щитом, він втомився, Гаррі теж втомився, Герміона хтознаде в лісі, залишився Гаррі й чотири хаосити...

— Знаєш, генерале Ґрейнджер, — гучно сказав Гаррі, — тобі справді варто було зачекати з атакою, доки я б завершив бій з генералом Мелфоем. Тоді ти цілком імовірно перемогла б усіх вцілілих.

Звідкілясь почувся високий дівчачий сміх.

Гаррі застигнув на місці.

Це була не Герміона.

А тоді почувся страхітливий, моторошний, бадьорий спів, що ставав дедалі гучнішим, і лунав з усіх боків навколо.

*«Не треба лякатися, не треба сумувати,
Тих, у кому зла немає, не будемо чіпати...»*

— *Ґрейнджер шахрує!* — вибухнув Драко за щитом. — Вона розбудила своїх солдатів! Чому професор Квірел...

— Дозволь здогадатися, — сказав Гаррі. Йому вже стало зле. Він справді ненавидів програвати. — Це була справді легка битва, так? Вони падали мов мухи?

— Так, — сказав Драко. — Ми перемогли їх усіх з першого пострілу...

Жахливе усвідомлення перейшло від Драко до легіонерів Хаосу.

— Ні, — сказав Гаррі, — не перемогли.

Камуфльовані форми почали з'являтися з лісу.

— Союзники? — запитав Гаррі.

— Союзники, — відповів Драко.

— Добре, — пролунав голос генерала Грейнджер, і спіраль зеленої енергії спалахнула з лісу та розбила щит Драко на друзки.

Генерал Грейнджер оглядала поле битви з безсумнівним задоволенням. У неї залишилося лише дев'ятеро солдатів Сонечка, але цього мало вистачити, щоб впоратися з останнім вцілілим ворожих сил, особливо враховуючи, що Парваті, Ентоні й Ерні вже тримали палички направленими на генерала Поттера, якого вона наказала взяти живим (ну, притомним).

Вона знала, це було погано, але їй справді-справді-справді хотілося позловтішатися.

— Це якийсь фокус, так? — запитав Гаррі напруженим голосом. — Це має бути якийсь фокус. Ти не можеш перетворитися на бездоганного генерала. Не на додачу до всього іншого. У тобі недостатньо слизеринського! Ти не пишеш моторошних віршів! *Ніхто не може бути настільки успішним у всьому!*

Генерал Грейнджер поглянула на своїх солдатів Сонечка, а потім знову на Гаррі. Напевно, всі дивилися з екранів зовні.

І генерал Ґрейнджер сказала:

— Я можу досягти будь-чого, якщо вчитимусь достатньо старанно.

— Ой, це таке лай...

— Сомніум.

Ґаррі важко впав на землю, не завершивши речення.

— СОНЕЧКО ПЕРЕМОГЛО, — прорік надзвичайно гучний голос професора Квірела, що ніби звучав повсюди й ніде.

— Доброта й чемність взяли гору! — закричала генерал Ґрейнджер.

— Ура! — вигукнули солдати Сонечка. Навіть хлопці-ґрифіндорці сказали це, і сказали це з гордістю.

— І яка мораль сьогоднішньої битви? — запитала генерал Ґрейнджер.

— Ми можемо досягти будь-чого, якщо вчитимемося достатньо старанно!

І вцілілі Полку «Сонечко» пішли маршем до поля переможців, наспівуючи пісню:

*Не треба лякатися, не треба сумувати,
Тих, у кому зла немає, не будемо чіпати,
Щоправда, додому підете рядами,
Де нові друзі, наглядатимуть за вами,
І що вас послали, не забудьте сказати,
Герміони Ґрейнджер, Полку «Сонечко» солдати!*

Розділ 31. Робота в групах, ч.2

Наслідки:

Гаррі крокував туди-сюди у своєму офісі генерала — це була чудова кімната, щоб крокувати. Яка ще користь від неї може бути, він вигадати не міг.

Як?

Як?

Герміона не мала виграти цю битву! Не з першої спроби, не за її неконфліктної природи. Автоматично бути великим військовим керівником на додачу до всього іншого було занадто навіть для неї.

Вона прочитала була про цю тактику в книзі з військової історії? Проте була не лише ця єдина тактика, вона бездоганно розташувала свої сили, щоб не дати можливості відступити, її солдати були краще скоординовані, ніж його *та* дракони.

Професор Квірел порушив був свою обіцянку не допомагати їй? Він дав їй щоденник генерала Тактикуса, чи що?

Гаррі щось проґавив, щось дуже важливе, його розум

ходив колами, він досі не міг збагнути.

Врешті-решт Гаррі зітхнув. У нього тут не було жодного прогресу, а йому ще треба було попросити Герміону чи когось іншого навчити його Прокльону пробивного свердла перед наступною битвою — професор Квірел пояснив був Гаррі, ніби веселим тоном, але відчувалося, що попередження «жодних магічних предметів крім тих, що я вам дав» включає маглівські технології, хай яка це *не магія*. Крім того, треба вигадати, як позбутися містера Гойла наступного разу...

Генерали отримували чимало балів Квірела за битви, і Гаррі треба було викластися на повну, якщо він хотів виграти різдвяне бажання професора Квірела.

Драко Мелфой витріщався в простір у своїй особистій кімнаті в Слизерині, ніби стіна перед його столом була найзахопливішою поверхнею всесвіту.

Як?

Як?

Заднім числом це був доволі очевидний підступний план, але Грейнджер *не мала бути* підступною! У ній надто багато гафелпафського, щоб бодай застосувати закляття простого удару! Невже професор Квірел все ж таки радив їй, чи...

І тоді Драко нарешті зробив те, що він мав зробити значно раніше.

Те, що йому треба було зробити після його першої зустрічі з Грейнджер.

Те, що йому Гаррі Поттер *казав був* робити, *тренував* його робити, а ще Гаррі попереджав, що Драко потрібен буде деякий час, щоб усвідомити, що методи також корисні в справжньому житті, і Драко *не розумів був* цього дотепер. Він міг би уникнути кожної своєї помилки, якби він про-

сто застосував те, чого Гаррі його навчив...

— Я помітив, що я спантеличений, — сказав Драко вголос.

Сила раціоналіста — це здатність бути більш спантеличеним фікцією, ніж дійсністю...

Драко був спантеличеним.

Відповідно, щось із його уявлень було фікцією.

Ґрейнджер не мала бути в змозі це все зробити.

Відповідно, напевно вона цього й не зробила.

Я обіцяю не допомагати генералові Ґрейнджер будь-яким чином, про який ви не знаєте.

Раптом Драко з жахом усе збагнув. Він відкинув папери, що йому перешкоджали, і почав розгрібати безладдя на столі, доки не знайшов, що шукав.

Ось воно.

Прямо в списку людей та обладнання, що надане кожному з трьох військ.

Клятий професор Квірел!

Драко читав був цей список, і все одно не побачив...

Денне сонячне світло лилося в кабінет Полку Сонечко, освітлювало генерала Ґрейнджер у її стільці, ніби вона мала яскраву золоту ауру.

— Як гадаєте, скільки часу потрібно Мелфою, щоб здогадатися? — запитала генерал Ґрейнджер.

— Небагато, — відповів полковник Блез Забіні. — Можливо, вже здогадався. А скільки потрібно Поттєрові?

— Вічність, — відповіла генерал Ґрейнджер, — хіба що Мелфой скаже йому, чи один з його солдатів збагне. Гаррі Поттер просто не думає таким чином.

— Справді? — здивувався капітан Ерні Макмілан, підвівши погляд від стола в кутку, де він зазнавав ни-

щівної поразки в шахи від капітана Рона Візлі. (Звісно, вони занесли всі стільці назад, коли пішов Мелфой.)— Тобто, мені це здається очевидним. Хто намагатиметься вигадати всі плани самостійно?

«Гаррі», — сказала Герміона, а Забіні абсолютно синхронно сказав: «Мелфой».

— Мелфой вважає, що він значно кращий за всіх інших, — сказав Забіні.

— А Гаррі... просто *не бачить* більшість інших людей з цієї точки зору, — сказала Герміона.

Насправді, це було доволі сумно. Гаррі виріс дуже, дуже самотнім. Він не те щоб вважав, що лише генії мають право на існування. Йому просто навіть *не спадало на думку*, що хтось з війська Герміони, крім неї самої, може вигадати щось корисне.

— Хай там як, — сказала Герміона. — Капітани Гольдштейн і Візлі, ви відповідаєте за стратегічні ідеї для нашої наступної битви. Капітани Макмілан і Сьюзен — перепрошую, тобто Макмілан і Боунз, — спробуйте вигадати якісь тактичні прийоми, які ми могли б використати, а також будь-які тренування, які варто спробувати з вашої точки зору. О, і вітаю за пісню, капітане Гольдштейн, гадаю, вона чудово підтримала *esprit de corps*.

— А ти що робитимеш? — запитала Сьюзен. — І полковник Забіні?

Герміона підвелася зі стільця й потягнулася.

— Я спробую зрозуміти, про що думає Гаррі Поттер, а полковник Забіні спробує зрозуміти, що може зробити Мелфой, і ми обидва до вас приєднаємося, коли вигадемо щось. Я прогуляюся, доки міркую. Забіні, приєднаєшся?

— Так, генерале, — рішуче відповів Забіні.

Це не мало бути наказом. Герміона легенько зітхнула. До цього треба звикнути, і хоча перша ідея Забіні без-

перечно спрацювала, вона була *не зовсім* впевнена, що, як висловився професор Квірел, цитата, суміші позитивних і негативних стимулів, кінець цитати, буде достатньо, щоб слизеринець був цілковито на її боці аж до грудня, коли вперше дозволять зрадників...

Також вона досі гадки не мала, що робитиме з різдвяним бажанням професора Квірела. Можливо, коли настає час, вона просто питає Менді, чи хоче та чогось.

Розділ 32. Інтерлюдія: особисте керування фінансами

— Але ж директоре, — сперечався Гаррі, і частка його розпачу просочилася в голос, — залишити всі мої активи в одному недиверсифікованому сховищі, повному золотих монет, — це божевілля, директоре! Це ніби... я навіть не знаю... ніби проводити досліди з трансфігурації без попереднього узгодження з визнаним авторитетом! Такого просто не роблять з грошима!

Зі зморшкуватого обличчя старого чарівника — над яким був святковий капелюх, що скидався на результат автокатастрофи між автівками з зеленої та червоної тканини — Гаррі пронизали похмурі, сумні очі.

— Мені прикро, Гаррі, — сказав Дамблдор, — і я прошу вибачення, проте дозволити тобі керувати власними фінансами означатиме дати тобі забагато незалежності у своїх діях.

Гаррі розкрив рота, але не видав ані звуку. У нього буквально не було слів.

— Я дозволю тобі зняти п'ять ґалеонів для різдвяних подарунків, — сказав Дамблдор, — а це більше, ніж слід

витрачати будь-якому хлопцеві твого віку, та не несе загрози, я вважаю...

— *Я просто не вірю, що ви це сказали!* — слова полилися з рота Гаррі. — Ви визнаєте, що маніпулюєте мною?

— Маніпулюю? — з легкою усмішкою запитав старий чарівник. — Ні, я б маніпулював, якби *не визнавав* цього, або якби в мене був якийсь потаємніший мотив, що я приховував би за очевидним. Усе доволі просто, Гаррі. Ти ще не готовий грати в цю гру, і було б нерозумним надати тобі тисячі галеонів, що ними ти б зіпсував позицію фігур.

Різнобарвна колотнеча й галас алеї Діагон збільшилися в стократ і ще удвічі, коли наблизилося Різдво: усі крамниці загорнулися в блискучі чари, що ярили й миготіли, ніби дух свята от-от спалахне й безконтрольно вибухне та перетворить усе довкола на радісний кратер. На вулицях був такий натовп відьом та чаклунів у святковому та *гучному* одязі, що очі піддавалися не меншому випробуванню, ніж вуха. Запаморочливе різноманіття покупців не залишало сумнівів: алея Діагон була міжнародно відомим місцем. Вулицею йшли відьми, загорнуті в безмежні рулони тканини, ніби мумії; чарівники в офіційних циліндрах і халатах; дітлахи, що, судячи з віку, ще нещодавно були здатні лише повзати, були оздоблені ліхтариками, що світили не менш яскраво, ніж крамниці навколо, доки їхні батьки за руку водили їх чаклунською країною див та дозволяли їм верещати досхочу. Це був час бути щасливим.

І посеред усього цього сяйва й веселощів була пляма найчорнішої ночі. Холодна, темна атмосфера розчистила на безцінну відстань декількох кроків цей натовп.

— Ні, — сказав професор Квірел з виразом зловісної огиди, ніби він щойно відкусив шматок їжі, що не лише жахливо смакувала, а ще й була морально нестерпною на

додачу. Таке лице можна побачити у звичайної людини, що почала їсти м'ясний пиріг та з'ясувала, що він гнилий та був зроблений з кошенят.

— Ну *godі вам*, — сказав Гаррі. — У вас мають бути хоч *якісь* ідеї.

— Містере Поттер, — сказав професор Квірел, він майже не розтуляв губ, — я погодився бути вашим дорослим опікуном під час цієї експедиції. Я не погоджувався давати вам поради щодо вашого вибору подарунків. Я не взаємодію з Різдом, містере Поттер.

— А як вам «Різдво Ньютонове»? — радісно запитав Гаррі. — Ісаак Ньютон *справді* народився двадцять п'ятого грудня, на відміну від деяких інших історичних особистостей, яких я міг би назвати.

Це не зворушило професора Квірела.

— Слухайте, — сказав Гаррі. — Перепрошую, але я маю зробити щось *особливе* для Фреда та Джорджа, і я гадки не маю, які в мене варіанти.

Професор Квірел задумливо гмикнув.

— Ви можете запитати, які з родичів їх дратують найбільше, і найняти вбивцю. Я знаю декого з одного уряду у вигнанні, доволі компетентного, і він дасть вам знижку за декількох Візлі.

— *Цього* Різдва, — сказав Гаррі низьким голосом, — вразьте своїх друзів подарунком... *смерті*.

Це змусило професора Квірела всміхнутися. Навіть в очах промайнуло щось радісне.

— Ну, — сказав Гаррі, — принаймні ви не запропонували подарувати їм пацюка... — Гаррі різко закрит рота й пожалкував про свої слова, щойно їх вимовив.

— Перепрошую?

— Забудьте, — миттєво відповів Гаррі, — довга нудна історія.

І розповідати їй чомусь не хотілося, можливо через те, що Гаррі боявся, що професор Квірел сміявся б навіть якби Білла Візлі *не* вилікували й *не* повернули до звичайного життя...

Де це професор Квірел пропадав, що він не чув цієї історії? Гаррі здавалося, що в чаклунській Британії її знали всі.

— Слухайте, — сказав Гаррі, — я намагаюся *зміцнити їхню вірність до мене*, розумієте? Ну, зробити близнюків Візлі своїми посіпаками? Як то кажуть: друг — це не той, кого використовують один раз та викидають, друг — це хтось, кого використовують і використовують. Фред та Джордж — це двоє найкорисніших друзів, яких я маю в Гогвортсі, професоре Квірел, і я планую використовувати їх знову й знову. Отже, якщо ви допоможете мені вчинити по-слизеринськи і запропонуєте щось, за що вони будуть *надзвичайно* вдячними... — голос Гаррі затих із запрошенням.

Треба лише висвітлити речі під правильним кутом.

Вони чимало пройшли, доки професор Квірел не заговорив знову, його голос сочився огидою.

— Близнюки Візлі використовують вживані чарівні палички, містере Поттер. Вони згадуватимуть про вашу щедрість щоразу, як накладатимуть чари.

Гаррі сплеснув долонями від нестримного захвату. Просто переказати гроші на рахунок крамниці «Олівандер» і сказати містерові Олівандеру ніколи не відшкодувати їх — ні, навіть краще, надіслати їх Луціусові Мелфою, якщо близнюки Візлі не з'являться до початку наступного року навчання.

— Це *геніально*, професоре!

Професор Квірел, видавалося, комплімент не оцінив.

— Гадаю, я можу стерпіти Різдво в *такому* настрої, містере Поттер, хоча лише ледве можу, — тоді він легко

всміхнувся. — Звісно, це коштуватиме чотирнадцять галеонів, а у вас лише п'ять.

— П'ять галеонів, — сказав Гаррі й пирхнув від люті. — Та за кого директор мене має, га?

— Гадаю, йому просто не спало на думку боятися наслідків того, що станеться, якщо ви зосередите свою винахідливість на завданні отримання коштів. Хоча з вашого боку було мудрим рішенням програти, а не зробити це прямою загрозою. Із щирої цікавості, містере Поттер, що ви б зробили, якби я не повернувся спиною до вас від нудьги, доки ви, через дитячий напад образливості, набирали суму в п'ять галеонів кнатами?

— Ну, найлегше було б позичити гроші в Драко Мелфоя.

Професор Квірел хихикнув.

— Я серйозно, містере Поттер.

Взято до уваги.

— Напевно я б зробив декілька виходів як знаменитість. Я б не вдавався до жодних заходів, що загрожували б економіці, лише заради грошей для витрат.

Гаррі спитав був, і йому *дозволять* залишити часоверот на канікулах, щоб його цикл сну не почав зсуватися. Але *також* було можливо, що хтось стежив за чаклунами, що грають на біржі. Для фокуса зі сріблом та золотом потрібно чимало роботи з маглівського боку, а також стартовий капітал, та й гобліни можуть почати щось підозрювати після першого циклу. А відкривати справжній банк — це *купа* роботи... Гаррі *майже* вигідавав методи заробітку, що були *і* швидкими, *і* певними, *і* безпечними, тому він був вкрай радий, коли професор Квірел дозволив себе так легко обдурити.

— Сподіваюся, цих п'яти галеонів вистачить на деякий час, адже ви так старанно їх набирали, — сказав професор Квірел. — Сумніваюся, що директор так радо

довірить мені ключ від вашого сховища вдруге, коли вже дізнається, що мене обхитрували.

— Я впевнений, що ви зробили, що могли, — з глибокою вдячністю сказав Гаррі.

— Чи потрібна вам допомога з пошуком безпечного місця для зберігання усіх цих кнатів, містере Поттер?

— Ну, більш-менш, — сказав Гаррі. — Чи знаєте ви якісь варті уваги можливості для інвестицій, професоре Квіреле?

І вони вдвох ішли далі у своїй маленькій кулі тиші та ізоляції крізь яскраві метушливі юрби. А якщо дуже придивитися, то можна було побачити, що після них листя жовкло, квіти в'янули, а дитячі іграшки, що радісно дзвеніли, починали звучати нижче й отримували зловісні нотки.

Гаррі помітив це, але нічого не сказав, лише подумки всміхнувся.

Усі святкують вихідні на свій смак, і Грінч — це така ж частина Різдва, як і Санта.

Розділ 33. Складнощі координації,

Ч.І

Я просто повторю собі, знову й знову, доки не зможу вирішити спати: усе призводить до Дж. К. Ролінг.

Версія теорії рішень, що використовується в цьому розділі, *не* домінує в академічних колах. Вона заснована на такій собі «безчасовій теорії рішень», що її розвивають (серед інших) Гері Дешер, Вей Дай, Владімір Несов і, ну... (декілька разів кахикає) я.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з-під контролю.

— Албусе, — сказала Мінерва, вона навіть не намагалася вдати спокій, коли вони вдвох зайшли до Великої зали, — щось треба зробити.

Зазвичай атмосфера Гоґвортсу перед зимовими святами була чудовою та радісною. Велику залу вже нарядили були в зелене й червоне — на честь двох учнів Слизери-ну та Грифіндору, чиє весілля на святки давно стало символом дружби, яку не могли зупинити різні гуртожитки та присяги вірності, — традиція ледь не така ж давня, як

сам Гог'вортс, вона навіть поширилася в маґлівських країнах.

А зараз учні вечеряли та нервово озиралися за спину, намагалися залякати поглядами одне одного, а деінде були гучні суперечки. Напевно, можна було описати атмосферу словом *напружена*, але в голові Мінерви крутився вираз *п'ятий ступінь обережності*.

Візьміть школу, що розділена на чотири гуртожитки...

Тепер у кожному році додайте три війська в стані війни.

А вболівання за Драконів, Сонечко та Хаос далеко вийшло за перший клас: вони стали військами для тих, хто не був у військах. Учні носили пов'язки на руках з символами вогню, усміхненого обличчя або здійнятої руки, і використовували прокльони одне проти одного в коридорах. Усі три генерали першого класу казали були їм припинити — навіть Драко Мелфой вислухав був її та похмуро кивнув — проте їхні прихильники не слухалися.

Дамблдор розсіяно оглянув столи гуртожитків.

— У кожному місті, — тихо процитував старий чарівник, — населення давно вже було розділене на сині й зелені фракції... І вони борються проти своїх опонентів, не знаючи, яку долю накликають на себе... І зростає серед соратників ворожнеча, що не має підстав, і ніколи вона не припиняється й не зникає, адже не дає місця ані шлюбу, ані стосункам, ані дружбі, і те ж саме коїться з тими, хто відрізняється за цими кольорами, навіть якщо вони брати чи родичі будь-якої спорідненості. Я, зі свого боку, не можу це назвати нічим іншим, крім хвороби душі...

— Перепрошую, — сказала Мінерва, — я не...

— Прокопій, — сказав Дамблдор. — У Римській імперії дуже серйозно ставилися до перегонів колісниць. Так, Мінерво, я погоджуюся, що щось треба зробити.

— І швидко, — сказала Мінерва ще тихіше. — Албусе,

гадаю, щось має бути зроблене до суботи.

У неділю більшість учнів покинуть Гоґвортс, щоб приєднатися на свята до своїх родин. А в суботу, відповідно, буде фінальна битва між трьома військами першого класу, яка визначить переможця, що він отримає тричі кляте різдвяне бажання від професора Квірела.

Дамблдор похмуро поглянув на неї.

— Ти боїшся, що саме тоді все вибухне, і хтось постраждає.

Мінерва кивнула.

— І всі вважатимуть винним професора Квірела.

Мінерва знову кивнула, її обличчя було напруженим. Вона вже давно глибоко розуміла, як відбувалося звільнення професорів із захисту.

— Албусе, ми не можемо втратити професора Квірела зараз, *не можемо!* Якщо він дотягне до кінця січня, наші п'ятикласники зможуть скласти СОВи, якщо витримає березень, то семикласники складуть НОЧІ, він виправляє роки недбалості за місяці, ціле покоління буде в змозі захистити себе, незважаючи на прокляття Темного Лорда, — ти маєш зупинити битву, Албусе! Заборони війська зараз!

— Навряд чи професор із захисту сприйме це легко, — сказав Дамблдор, глянувши до того місця головного стола, де Квірел пускав слину в свій суп. — Видається, він дуже прив'язався до своїх військ, хоча коли я погоджувався на це все, я гадав, що в кожному році їх буде чотири, — старий чарівник зітхнув. — Розумний чоловік, можливо з найкращими намірами, але можливо недостатньо розумний, боюся. І заборона військ також може спричинити вибух.

— Проте Албусе, що ж ти *робитимеш?*

Старий чарівник обдарував її лагідною усмішкою.

— Ну як же, я організую змову, звісно. Це нова мода в

Гогвортсі.

І вони підійшли надто близько до головного стола, щоб Мінерва могла сказати щось іще.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з під контролю.

Перша битва грудня була... безладною, чи принаймні Драко так про це розповіли.

Друга битва була *ненормальною*.

І наступна буде *ще гіршою*, хіба що їм утрюх разом вдасться досягти успіху в цій останній відчайдушній спробі зупинити це.

— Професоре Квірел, це божевілля, — сухо сказав Драко. — Це вже не Слизерин, це просто... — Драко не міг дібрати слів, і безпорадно змахнув руками. — Неможливо щось планувати, коли стільки всього відбувається. В останній битві один з моїх солдатів сфабрикував власне самогубство. *Гафелпафці* намагаються створювати змови й підступні плани, вони гадають, що в них виходить, але це *не так*. Тепер усе відбувається просто випадково, це не має жодного стосунку до того, хто є найрозумнішим, чи хто бореться найкраще, це... — він навіть не міг цього описати.

— Я погоджуюся з містером Мелфоем, — сказала Грейнджер тоном людини, що ніколи не очікувала, що вимовить ці слова. — Дозвіл на зради не працює, професоре Квірел.

Драко намагався був заборонити всім зі свого війська планувати змови, крім нього самого, але це лише спричинило перетворення всіх змов на таємні змови, ніхто не хотів лишатися осторонь, коли солдати *інших* військ планували й змовлялися. Після жалюгідного програшу в першій битві він скасував цей указ, проте на той час його солдати вже підготували власні плани й розпочали їхню

підготовку без жодної координації.

Після того, як Драко вислухав усі плани, чи те, що його солдати стверджували було їхніми планами, він намагався розробити загальний план для перемоги у фінальній битві. Це вимагало, щоб правильно відбулося значно більше за три речі, і Драко застосував *Інсендіо* на папері та *Еверто*, щоб навіть попіл зник, бо якби батько побачив цю схему, він би зрікся сина.

Очі професора Квірела були напівзаплющені, його підборіддя спиралося на руки, він нахилився над столом.

— А ви, містере Поттер? — запитав професор Квірел. — Ви також погоджуєтеся?

— Залишилося лише пристрелити Франца Фердинанда й розпочнеться Перша світова війна, — сказав Гаррі. — Усе перетворилося на цілковитий хаос. Я лише за.

— *Гаррі!* — від цілковитого здивування вигукнув Драко.

Лише за секунду він збагнув, що сказав це водночас і таким самим обуреним тоном, як і Грейнджер.

Грейнджер кинула в його напрямку здивований погляд, а Драко старанно зобразив спокій. Йой.

— Саме так! — сказав Гаррі. — Я зраджую вас! Вас обох! Знову! Ха ха!

Професор Квірел тонко посміхався, хоча так і не розплющив очі повністю.

— І чому ж це, містере Поттер?

— Позаяк я вважаю, що можу впоратися з хаосом краще, ніж міс Грейнджер чи містер Мелфой, — сказав цей зрадник. — Наша війна — це гра з нульовою сумою, і неважливо, легка чи складна вона в абсолютному розумінні, важливо лише хто грає краще, а хто гірше.

Гаррі Поттер надто швидко вчився.

Очі професора Квірела з-під повік оглянули Драко, а потім Ґрейнджер.

— По правді, містере Мелфой, міс Ґрейнджер, я просто не зможу дивитися собі в очі, якщо зупиню цю величну катастрофу перед розв'язкою. Один з ваших солдатів навіть став почотирійним агентом.

— *Почотирійним?* — запитала Ґрейнджер. — Але ж у війні беруть участь лише три сторони!

— Так, — сказав професор Квірел, — так здається, чи не так? Я не впевнений, чи існував колись в історії почотирійний агент, і чи існувало військо з такою високою часткою справжніх та вдаваних зрадників. Ми ступаємо на незвідану територію, міс Ґрейнджер, і тепер не можемо вертатися назад.

Драко покинув кабінет професора із захисту, сильно стиснувши зуби, а Ґрейнджер поряд здавалася навіть більш роздратованою.

— Я не вірю, що ти це зробив, Гаррі! — сказала Ґрейнджер.

— Вибач, — сказав Гаррі, що навіть не намагався вда-ти, ніби йому прикро, його губи скривилися в щасливу злу посмішку. — Пам'ятай, Герміоно, *це лише гра*, і чому лише генералам має бути дозволено планувати й змовлятися? Крім того, що ви можете з цим зробити? Об'єднатися проти мене?

Драко презирнувся з Ґрейнджер, знаючи, що його обличчя таке саме напружене, як і її. Гаррі дедалі відвертіше й зловтішніше покладався на те, що Драко відмовлявся об'єднувати сили з бруднокровкою. Драко вже *нудило* від того, що це використовують проти нього. Якщо так буде далі, то він *справді* стане союзником Ґрейнджер і зітре Гаррі Поттера на порошок, і побачимо, як бруднокровчиному сину *це* сподобається.

Найжахливішим було те, як швидко все вийшло з під контролю.

Герміона витріщалася на пергамент, що його дав був їй Забіні, і відчувала себе цілковито й абсолютно безпорадною.

Там були імена, і лінії, що з'єднували одні імена з іншими, і якісь із цих ліній були різних кольорів, і...

— Скажи мені, — попросила генерал Грейнджер, — чи є в моєму війську *бодай один* не шпигун?

Вони вдвох сиділи не в офісі, а в іншій закинутій кімнаті, й були самі. Бо, як казав був полковник Забіні, тепер було майже точно відомо, що принаймні один з капітанів — зрадник. Імовірно капітан Гольдштейн, проте Забіні не знав напевно.

Її питання викликало іронічну усмішку на лиці юного слизеринця. Блез Забіні завжди здавався трохи зневажливим щодо неї, проте, здавалося, не мав сильної відрази — нічого схожого на його нескінченний глум з Драко Мелфоя чи його глибокої образи на Гаррі Поттера. Спершу вона хвилювалася, чи не зрадить її Забіні, але, видавалося, хлопець відчайдушно хотів показати іншим двом генералам, що вони нічим не ліпші за нього. І Герміона вважала, що хоча Забіні напевно з радістю видав би її будь-кому *іншому*, він ніколи не дозволить Мелфоя чи Гаррі виграти.

— Більшість твоїх солдатів *досі вірні* тобі, я майже впевнений, — сказав Забіні. — Просто всі хочуть взяти участь у веселощах, — сповнений зневаги вираз обличчя слизеринця не залишав сумнівів щодо того, як він ставився до людей, що не сприймали змови серйозно. — Тому вони вважають, що можуть бути подвійними агентами й таємно працювати для нас, вдаючи, ніби зрадили нас.

— І те ж саме стосується будь-кого з *інших* військ, хто каже, що хоче бути *нашим* шпигуном, — обережно зазна-

чила Герміона.

Молодий слизеринець знизав плечима.

— Гадаю, я доволі непогано попрацював над з'ясуванням, хто справді готовий здати нам Мелфоя, і я не впевнений, чи *бодай хтось* справді хоче продати тобі Поттера. Але Нот майже гарантовано зрадить Поттера заради Мелфоя, а я наказав Ентвіслові розпочати перемовини нібито для Мелфоя, а Ентвісл насправді звітує нам, отже це майже нічим не гірше...

Герміона на хвильку заплющила очі.

— Ми програємо, чи не так?

— Слухай, — терпляче сказав Забіні. — У тебе зараз перевага в балах Квірела. Тому ми маємо просто не програти останню битву *вцент*, і в тебе буде достатньо балів Квірела, щоб виграти різдвяне бажання.

Професор Квірел оголосив, що фінальна битва матиме формальну систему отримання балів, адже його про це попросили задля уникнення взаємних обвинувачень. Щоразу, як ви в когось влучаєте, генерал вашого війська отримує два бали Квірела. Гонг продзвенить над полем бою (вони ще не знали, де буде бій, але Герміона сподівалася, що знову буде ліс, де Сонечко чудово показало себе), а за тоном звуку можна буде розрізнити, яке з військ отримало бали. Якщо ж хтось вдавав, що в нього влучили, то гонг все одно продзвенить, а потім подвійний звук гонга згодом — після встановленого часу — сповістить про скасування балів. Якщо ви вигукували назву війська: кричали «За Сонечко!», «За Хаос!» чи «За Драконів!», то ви після цього вважалися частиною відповідного війська.

Навіть Герміона бачила ваду *цього* набору правил. Але професор Квірел на цьому не зупинився й повідомив, що якщо ви спершу були призначені Сонечку, то ніхто не міг вистрелити у вас в ім'я Сонечка — тобто, міг, проте тоді Сонечко втрачало один бал Квірела, що

позначалося потрійним гонгом. Це запобігало розстрілу власних солдатів заради балів і робило самогубство в програвшій ситуації менш привабливим. Але все одно була можливість стріляти в шпигунів, якщо було потрібно.

Наразі в Герміони було двісті сорок чотири бали Квірела, у Мелфоя було двісті дев'ятнадцять, а у Гаррі — двісті двадцять один. І в кожному війську було двадцять чотири солдати.

— Отже, ми битимемося обережно, — сказала Герміона, — і просто намагатимемося не програти надто сильно.

— Ні, — сказав Забіні. Тепер лице молодого слизеринця стало серйозним. — Проблема в тому, що Мелфой та Поттер обидва знають, що їхній єдиний шанс на перемогу — це об'єднати сили й розтрощити нас, а потім боротися між собою. Тому ось що я пропоную зробити...

Коли Герміона вийшла з кімнати, в неї ніби все було в тумані. План Забіні не був очевидним, він був дивним, заплутаним, багат шаровим — таким, якого вона очікувала від Гаррі, а не Забіні. Здавалося неправильним, що вона взагалі була здатна зрозуміти цей план. Маленькі дівчатка не мають бути здатні *розуміти* такі плани. Капелюх відправив би її до Слизерину, якби побачив був, що вона здатна розуміти такі плани...

Найчудовішим було те, як швидко йому вдалося поширити хаос, щойно він почав робити це навмисно.

Гаррі сидів у своєму офісі. Йому надали право замовляти меблі в ельфів-домовиків, тому він замовив трон і штори з чорно-малиновим візерунком. Багряно-червоне, мов кров, світло, змішане з тінню, лилося кризь них на підлогу.

Щось усередині Гаррі відчувало себе нарешті вдома.

Перед ним стояли чотири лейтенанти Хаосу, його

найвірніші посіпаки, і один з них був зрадником.

Ось. Оце життя.

— Ми зібралися, — сказав Гаррі.

— Хай запанує Хаос, — хором відповіли чотири лейтенанти.

— Мое судно на повітряній подушці наповнене вуграми, — сказав Гаррі.

— Я не куплю цей диск, його подряпано, — хором відповіли чотири лейтенанти.

— Жасмуновілі художі.

— Гривіли зехрякі в чужі.

На цьому формальності закінчувалися.

— Як просувається безладдя? — запитав Гаррі сухим шепотом, мов імператор Палпатін.

— Добре, генерале Хаосу, — сказав Невіл тоном, який він завжди використовував для військових справ, — настільки глибоким голосом, що хлопець подеколи затинався й кашляв. Лейтенант-хаосит був охайно одягнений у шкільну мантию, оздоблену жовтим гуртожитку Гафелпаф, а його волосся було розчесано так, як зазвичай у чесних хлопчиків. Гаррі сподобалася була негармонійність більше, ніж будь-яка мантия, яку вони приміряли. — Наші легіонери вже розпочали п'ять нових змов зі вчорашнього вечора.

Гаррі зло посміхнувся.

— Чи є бодай в якоїсь із них шанси на успіх?

— Гадаю ні, — сказав Невіл Хаосу. — Ось звіт.

— Чудово, — сказав Гаррі та моторошно зареготав, коли взяв пергамент із рук Невіла, стараючись видати звук, ніби він задихався від пороху. Тепер у них шістдесят змов.

Хай Драко *спробує* з цим впоратися. Хай *спробує*.

Щодо Блеза Забіні...

Гаррі знову засміявся, і цього разу йому навіть не довелося докладати зусиль, щоб вийшло злобно. Йому справді треба позичити чийогось кнізла для зустрічей штабу, щоб він міг гладити kota, доки вони тривають.

— Чи можна легіону тепер припинити розробляти плани змов? — запитав Фініґан Хаосу. — Тобто, хіба в нас уже не достатньо...

— Ні, — сухо відповів Гаррі. — Змов *ніколи* не достатньо.

Професор Квірел бездоганно це сформулював. Напевно, ще ніколи ніхто не розширював межі настільки. І Гаррі не зможе дивитися собі в очі, якщо тепер поверне назад.

Почувся стукіт у двері.

— Це має бути генерал Драконів, — сказав Гаррі, посміхаючись від злого передбачення. — Він прибув саме коли я очікував. Проведіть його всередину, а себе назовні.

І чотири лейтенанти Хаосу повагом вийшли, кидаючи сповнені погрози погляди на Драко, доки ворожий Генерал заходив у таємне лігво Гаррі.

Якщо йому не дозволятимуть цього, коли він подорослішає, то Гаррі просто назавжди залишиться одинадцятирічним.

Сонце сочилося крізь червоні штори, його криваве проміння танцювало підлогою перед кріслом Гаррі Поттера, що було наповнене подушками й було дорослого розміру. Воно все блищало золотом і сріблом, і Гаррі Поттер наполягав, щоб його називали троном.

(Драко тепер майже не сумнівався, що він зробив був правильний вибір щодо захоплення влади перед тим, як Гаррі Поттер запанує над світом. Драко навіть *увидити не міг*, яким було б життя під його правлінням.)

— Добрий вечір, генерале Драконів, — сказав Гаррі

Поттер моторошним шепотом. — Ти прибув саме коли я очікував.

Це було не дивно, враховуючи, що Драко й Гаррі домовилися про зустріч заздалегідь.

І також був не вечір, але Драко вже знав, що не варто про це нічого казати.

— Генерале Поттер, — сказав Драко якомога гідніше, — ти знаєш, що наші два війська мають співпрацювати, щоб хоч *один з нас* міг виграти бажання професора Квірела, так?

— Дійсссссно, — прошипів Гаррі, ніби хлопець гадав, що він був парселмовцем. — Ми маємо співпрацювати й знищити Сонечко, і лише потім битися один з одним. Але якщо один з нас зрадить іншого раніше, то може отримати перевагу в подальшій боротьбі. І генерал Сонечка знає це все й спробує змусити кожного з нас вважати, що інший зрадить його. А в нас з тобою, бо ми знаємо це, виникне спокуса зрадити іншого й вдати, ніби це хитрощі Грейнджер. А Грейнджер знає *і це*.

Драко кивнув. Це було очевидним.

— І... ми обидва хочемо *лише виграти*, ніхто нас не покарає, якщо ми зрадимо.

— Саме так, — сказав Гаррі Поттер, тепер серйозно. — Перед нами *справжня* дилема в'язня.

Дилема в'язня, згідно з навчаннями Гаррі Поттера, звучала так: двох в'язнів замкнули в окремих камерах. Існували докази проти кожного в'язня, але лише слабкі докази, достатні для ув'язнення на два роки кожному. Кожен в'язень має можливість *зрадити* іншого — свідчити проти нього в суді. Тоді йому зменшать строк на один рік, але додадуть два роки іншому. Або в'язень може *співпрацювати* — мовчати. Отже якщо обидва в'язні зрадять — кожен свідчитиме проти іншого, — то вони обидва отримають три роки кожен; а якщо обидва

співпрацюватимуть — мовчатимуть, — то кожен отримає два роки. Проте якщо один зрадить, а інший співпрацюватиме, то зрадник отримає лише один рік, а той, хто співпрацюватиме, — аж чотири.

І обидва в'язні мають прийняти рішення, не знаючи, яке рішення прийме інший, і жоден з них не в змозі змінити рішення потім.

Драко зазначив був, що якби двоє в'язнів були смертежерами впродовж Чаклунської війни, то Темний Лорд вбив би зрадників.

Гаррі кивнув та сказав, що це *один* з методів розв'язання дилеми в'язня — насправді обидва смертежери *хотіли б*, щоб існував Темний Лорд саме з цієї причини.

(Тоді Драко попросив Гаррі зупинитися та дозволити йому обміркувати це перед тим, як вони продовжать. Це пояснювало *куну всього* про те, чому батько та його друзі погодилися служити Темному Лордові, хоча він часто не надто добре до них ставився...)

Насправді, як сказав був Гаррі, фактично це головна причина, чому люди мали уряди — *тобі* могло стати ліпше, якщо ти щось вкрадеш, — так само, як окремому в'язню може стати ліпше, якщо він зрадить у дилемі в'язня. Але якщо *всі* поводитимуться так, то країна опиниться в хаосі, і всім стане гірше, як і коли обидва в'язні зрадять. Отже люди дозволяють керувати собою урядам — як смертежери дозволяли керувати собою Темному Лордові.

(Драко знову попросив Гаррі зупинитися. Він завжди сприймав як очевидне, що честолюбні чарівники захоплювали владу, бо хотіли правити, а люди дозволяли керувати собою, бо були заляканими маленькими гафелпафцями. І це, якщо подумати, все одно здавалося правдою. Але точка зору Гаррі була захопливою, навіть якщо була хибною.)

Але, як сказав Гаррі після паузи, страх третьої сторони, що може покарати тебе, був не *єдиною* можливою причиною вибирати співпрацю в дилемі в'язня.

Припустімо, сказав був Гаррі, що ти грав у цю гру проти магічно створеної ідентичної копії себе.

Драко сказав був, що якби було два Драко, то звісно жоден з Драко не хотів би, щоб з іншим сталося щось погане, це вже не кажучи, що жоден Мелфой не дозволив би, щоб він став відомим як зрадник.

Гаррі знову кивнув, і сказав, що це було *ще одне* рішення дилеми в'язня — люди можуть співпрацювати, бо піклуються одне про одного, чи в них є гідність, чи вони хочуть зберегти репутацію. І справді, сказав Гаррі, доволі складно створити *справжню* дилему в'язня — у справжньому житті людям зазвичай не було начхати на другу людину, або їх хвилювала власна гідність, репутація, покарання від Темного Лорда чи *щось іще*, крім строків у тюрмі. Але припустімо, що скопіювали когось *цілковито* егоїстичного...

(Вони вибрали Пенсі Паркінсон як приклад.)

...отже, кожна Пенсі піклується лише про те, що стане з *нею*, і не зважає на іншу Пенсі.

Якщо припустити, що Пенсі турбує лише це... і немає Темного Лорда... і Пенсі не хвилювала її репутація... і Пенсі або не мала почуття гідності чи не вважала себе зобов'язаною щодо іншої ув'язненої... *тоді* раціональним для Пенсі було співпрацювати чи зрадити?

Дехто, згідно з Гаррі, стверджував, що раціональним для Пенсі було зрадити свою копію, але Гаррі й ще хтось на ім'я Дуглас Гофстедтер вважали, що ті люди помиляються. Адже, казав Гаррі, якщо Пенсі зрадить — не випадково, а через те, що їй здавалося *раціональними причинами*, то й інша Пенсі міркуватиме так само. Дві ідентичні копії не дійдуть різних висновків. Отже, Пенсі треба виби-

рати між світом, у якому обидві Пенсі співпрацюють, та світом, у якому обидві Пенсі зраджують, і їй краще, щоб обидві копії співпрацювали. І якби Гаррі вважав, що «раціональні» люди зраджували в дилемі в'язня, то він би не розповсюджував таку «раціональність», бо країна чи товариство, що складається з таких «раціональних» людей, зануриться в хаос. Про таку «раціональність» краще розповідати своїм *ворогам*.

І тоді це все здавалося було розумним, проте *зараз* Драко спало на думку, що...

— *Ти* казав, що раціональним рішенням в дилемі в'язня є співпраця. Але звісно *ти* хотів би, щоб я у це вірив, чи не так? — і якщо Драко через обман вирішить співпрацювати, то Гаррі просто скаже: «*Ха ха, знову тебе зрадив!*» — і посміється з нього.

— Я б не став обманювати тебе під час занять, — серйозно сказав Гаррі. — Але я маю нагадати тобі, Драко, що я не казав тобі, що ти просто завжди маєш співпрацювати. Не в *справжній* дилемі в'язня, з якою ми тут маємо справу. Я сказав, що коли ти вибираєш, то не маєш вважати, що вибираєш лише що ти зробиш, *чи* що всі зроблять. Ти маєш вважати, що вибираєш для всіх людей, що *достатньо схожі* на тебе, щоб імовірно вибрати те саме, що й ти, з тих самих причин. А також вирішувати, якими будуть передбачення будь-кого, хто знає тебе достатньо добре, щоб точно передбачити, щоб тобі ніколи не довелося пожалкувати, що ти раціональний, через правильні передбачення інших людей щодо тебе, — нагадай мені якось пояснити задачу Ньюкомба. Отже, Драко, ми маємо поставити таке питання: чи достатньо ми схожі, щоб імовірно прийняти *однакове рішення*, хай яким воно буде, і дійти до цього рішення схожим способом? Або чи знаємо ми один одного достатньо добре, щоб передбачити іншого, щоб я міг передбачити, співпрацюватимеш ти чи зрадиш, і *ти* міг передбачити, що я вирішив зробити те

ж саме, що я передбачив, ти зробиш, через те, що я знаю, що ти можеш передбачити, що я вирішу це зробити?

...і Драко не міг стримати думку, що якщо йому доведеться докласти всіх зусиль лише для того, щоб зрозуміти *половину* цього, то відповідь очевидно була «Ні».

— Так, — сказав Драко.

Запала тиша.

— Зрозуміло, — розчаровано сказав Гаррі. — Ну що ж, гадаю, нам доведеться тоді вигадати інший спосіб.

Драко сумнівався, що щось вийде.

Драко й Гаррі обговорювали це з усіх боків. Вони домовилися були раніше, що будь-які дії на полі битви *не вважалися* порушенням обіцянки в справжньому житті, хоча Драко трохи злився щодо того, як Гаррі вчинив у кабінеті професора Квірела, і сказав про це.

Проте якщо вони не могли розраховувати на гідність та дружбу, то питання, як змусити їхні війська працювати разом над знищенням Сонечка, незважаючи на все, що Грейнджер може зробити, щоб їх розсварити, *було відкритим*. Правила професора Квірела не робили спокусливим знищення іншого війська Сонечком — бо це підвищувало планку, яку треба здолати власному війську, — але спокушали кожну сторону намагатися красти знешкодження ворожих солдатів замість того, щоб працювати як єдине військо, або стріляти в солдатів другого війська під час колотнечі битви...

Герміона поверталася до башти Рейвенклоу, не усвідомлюючи, куди йде, — її розум опрацьовував різноманітні варіанти військових операцій, віроломства та інших невідповідних її віку концепцій, коли вона завершила за ріг та наштовхнулася прямо на якогось дорослого.

— Вибачте, — бездумно сказала вона на автоматі. — *Яааай!*

— Не хвилюйтеся, міс Ґрейнджер, — промовила радісна усмішка, що була розташована під мерехтливими очима й над срібною бородою ДИРЕКТОРА ГОґВОРТСУ. — Я вас цілковито пробачаю.

Її погляд безпорадно застигнув на доброму обличчі наймогутнішого чарівника у світі, а також головному магові, а також Верховному речнику, що вже багато років тому збожеволів від тиску боротьби з Темним Лордом, і численні інші факти зринали в її розумі один за одним, а її горло продовжувало видавати прикре скимлення.

— Насправді, міс Ґрейнджер, — сказав Албус Персіваль Вулфрік Браян Дамблдор, — дуже вдало, що ми наштовхнулися одне на одного. Це ж треба, я саме розмірковував із цікавістю, що ви троє попросите, якщо отримаєте бажання...

Схід сонця в суботу був яскравим та ясним, і учні перемовлялися пошепки, ніби перший, хто щось крикне, може викликати вибух.

Драко сподівався був, що вони знову битимуться на верхніх поверхах Гоґвортсу. Професор Квірел казав був, що справжні битви з більшою ймовірністю відбуваються в містах, ніж у лісах, і битва в класних кімнатах та коридорах мала симулювати це, а стрічки позначали дозволену територію. Військо Драконів чудово себе показало в тих битвах.

Натомість, як Драко й боявся, професор Квірел вигдавав був щось *особливе* для цієї битви.

Поле битви було озеро Гоґвортсу.

І зовсім не на човнах.

Вони битимуться *під водою*.

Велетенського кальмара тимчасово паралізували;

розташували всюди закляття, щоб ґринділи трималися подалі; професор Квірел провів був перемовини з русалками; і всім солдатам видали були *зілля підводної дії*, що дозволяло дихати, ясно бачити й розмовляти одне з одним, а також плавати майже так само швидко, як бігати, якщо розмахувати ногами.

Гігантська срібна куля висіла в центрі поля битви, вона блищала мов невеличкий підводний місяць. Вона допомагатиме орієнтуватися під водою — спершу. Місяць повільно переходитиме до затемнення впродовж битви, а коли він стане повністю чорним, то битва завершиться, якщо вона не встигне завершитися раніше.

Війна у воді. Не можна тримати периметр — нападники можуть прийти з будь-якого напрямку, і навіть за допомогою зілля в темряві озера видно було недалеко.

А якщо хтось запливе надто далеко від активних дій, то він починав світитися за деякий час, і його було легко вистежити — зазвичай, якщо військо розосереджувалося й тікало замість того, щоб битися, то професор Квірел просто оголошував їх переможеними. Проте сьогодні в них була система балів. Звісно, все одно надавався деякий час *перед* підсвічуванням, якщо було бажання пограти у вбивцю.

Армія Драконів була розташована глибоко у воді на початку гри; вгорі й на великій відстані світив далекий підводний місяць. Мутна вода переважно освічувалася чарами «Лумос», хоча його солдати загасять вогні, щойно вони почнуть маневрувати. Не було сенсу дозволяти ворогам бачити вас, доки ви не побачили їх.

Драко декілька разів махнув ногами, пропливши вище, звідки він міг дивитися вниз на своїх солдатів, що зависли у воді.

Усі розмови вщухли, щойно солдати відчули холо-

дний погляд Драко. Вони поглянули вгору з втішними виразами страху й занепокоєння.

— Слухайте дуже уважно, — сказав генерал Мелфой. Його голос здавався трохи нижчим і дещо схожим на бурмотіння бульбашками, *свухайте дуже уважно*, але чути було ясно. — У нас є єдиний шанс виграти. Ми маємо піти на Сонечко разом з Хаосом та перемогти Сонечко. *Потім* розберемося з Поттером та виграємо. Це *має* статися, зрозуміло? Хай що ще відбувається, ця частина *має* залишатися незмінною...

І Драко роз'яснив план, що вони з Гаррі його вигадали були.

Солдати обмінялися враженими поглядами.

— ...а якщо якийсь з *ваших* планів заважатиме цьому, — завершив Драко, — то щойно ми виберемося з води, я вас *підсмажу*.

Пролунав нервовий хор слухаюсів.

— А всі з таємними наказами, виконуйте їх *до останньої літери*, — сказав Драко.

Приблизно половина його солдатів *відкрито кивнула*, і Драко записав їх до списку тих, кому треба померти, коли він прийде до влади.

Звісно, усі особисті накази були липою, якомусь дракону сказали вдати зраду й запропонувати приєднатися до зради іншому драконові, а тому другому дракону таємно довірили відзвітувати все, що скаже йому перший дракон. Драко сказав був кожному драконові, що вся війна може залежати від єдиної цієї справи, і сподівався, що вони збагнуть, що це значно важливіше, ніж будь-які зроблені ними власні плани. Якщо пощастить, то всі ідіоти будуть щасливими, та ще й вийде позбутися декількох шпигунів на додачу, якщо звіти не відповідатимуть наказам.

Справжній план, як виграти в Хаосу... ну, він був

простішим, ніж той, що Драко спопелив, але батькові все одно не сподобався б. Хай як Драко старався, він не зміг вигадати нічого ліпше. Цей план не міг *навіть теоретично* спрацювати проти будь-кого, за винятком Гаррі Поттера. Насправді, спершу це був план *Гаррі*, якщо вірити зраднику, хоча Драко здогадався був і без того. Драко та зрадник лише трохи змінили цей план...

Гаррі глибоко вдихнув, відчуваючи, як вода без жодної шкоди дзюрчить в легенях.

Вони боролися в лісі, і в нього не було можливості це сказати.

Вони боролися в коридорах Гогвортсу, і в нього не було можливості це сказати.

Вони боролися в повітрі — мітли роздали кожному солдатові, і все одно не було особливого сенсу це казати.

Гаррі вже гадав був, що йому ніколи не вимовити цих слів, доки він достатньо молодий, щоб вони звучали посправжньому...

Легіонери Хаосу здивовано дивилися на Гаррі: ноги генерала вказували на далеке світло поверхні, а голова була направлена вниз, до мутних глибин.

— Чому ви стоїте догори ногами? — прокричав юний командир своєму війську, та почав пояснювати, як треба боротися, коли немає привілейованого напрямку гравітації.

Глухий гул гонга розкотився водою, і тієї ж миті Забіні, Ентоні й ще п'ять солдатів пірнули вниз, у мутні глибини озера. Парваті Патіл — єдина ґрифіндорка з цієї групи — на мить озирнулася й радісно помахала їм рукою. За мить, Скот і Мет зробили те ж саме. Решта просто занурилася й зникла.

Генерал Грейнджер проковтнула клубок у горлі, доки дивилися, як вони йдуть. Вона ризикувала усім заради цього, розділяла своє військо замість того, щоб спробувати просто знешкодити якомога більше ворожих солдатів.

Треба усвідомлювати, сказав був їй Забіні, що жодне військо не зрушить з місця, доки не буде плану, що дозволить очікувати на перемогу. Сонечко не може просто планувати, як їм самим виграти, треба було змусити обидва інші війська *вважати*, що вони виграють, доки не буде запізно.

Ерні та Рон досі здавалися шокованими. Сьюзен задумливо дивилася в напрямку зниклих солдатів. Її військо — те, що від нього залишилося, — здавалося просто спантеличеним, сонячне світло перепліталось на їхніх уніформах, адже вони всі висіли прямо під залитою сонцем поверхнею озера.

— Що *тепер*? — запитав Рон.

— Тепер ми чекаємо, — сказала Герміона достатньо гучно, щоб почули всі солдати. Здавалося дивним розмовляти з наповненим водою ротом, їй здавалося, що вона жакливим чином порушує етикет за столом, і от-от пролле на себе воду. — Усіх нас — тих, хто залишився, — переб'ють, але це все одно б сталося, бо Дракони й Хаос накинуться на нас разом. Ми маємо забрати з собою якомога більше ворогів.

— У мене є план, — сказала одна з її сонячних солдатів... Анна, її голос спершу було складно впізнати. — Він дуже заплутаний, але я знаю, як змусити Драконів та Хаос почати битися одне з одним...

— Я теж! — вигукнула Фей. — У мене теж є план! Розумієте, Невіл Лонгботом таємно на нашому боці...

— Ти розмовляла з Невілом? — запитав Ерні. — Це неправильно. Це я...

Дафна Грінґрас та ще декілька слизеринців, що не пі-

шли із Забіні, нестримно хихикали, коли крики на кшталт «Ні, заждіть, це я переманив Лонгботома на наш бік...» вибухали то від одного солдата, то від іншого.

Герміона лише стомлено за ними споглядала.

— Гарзд, — сказала Герміона, коли вигуки вщухли, — вже всі зрозуміли? Усі ваші змови були сфабриковані Легіоном Хаосу, або, можливо, деякі Драконами. Будь-хто, хто *справді* хотів би зрадити Гаррі чи Мелфоя, розмовляли б напряду із Забіні чи зі мною, а не з вами. Можете порівняти усі свої таємні плани, й ви самі це зрозумієте, — може вона й не була рівною Забіні щодо змов і планів, але вона завжди могла зрозуміти, що кажуть її офіцери, саме тому професор Квірел призначив був її генералом. — Отже не марнуйте час на будь-які плани, коли інші два війська будуть тут. Просто боріться, гарзд? Будь ласка?

— Але, — сказав Ерні, він досі був враженим, — Невіл же *гафелпафець*! Ти хочеш сказати, що він *збрехав* нам?

Дафна реготала так сильно й нестримно, що її видихи перевернули її догори дригом у воді.

— Я вже не знаю, *хто* такий тепер Лонгботом, — зловісно сказав Рон, — але навряд чи він досі *гафелпафець*. Не після того, як над ним попрацював *Гаррі Поттер*.

— До речі, — сказала Сьюзен, — я *спитала* його про це, і Невіл відповів мені, що він став хаотичним *гафелпафцем*.

— *Добре*, — гучно сказала Герміона, — Забіні забрав усіх, кого ми вважаємо шпигунами, тому в *нашому* війську ми можемо більше не стежити один за одним весь час, сподіваюся.

— *Ентоні* був шпигуном? — закричав Рон.

— *Парваті* була шпигункою? — зойкнула Анна.

— Парваті *цілковито* шпигунка, — сказала Дафна. — Вона скуповувалася в крамниці шпигунських черевиків і носила шпигунську помаду, а колись вона одружи-

тяться з чоловіком-шпигуном і матиме купу маленьких шпигунят.

А тоді у воді пролунав звук гонга, що означав, що Сонечко щойно отримало два бали.

Невдовзі потрійний гонг оголосив, що дракони втрапили один бал.

Зрадникам заборонили вбивати генералів після катастрофічної першої битви грудня, коли всіх трьох генералів застрелили впродовж першої хвилини. Але якщо їм пощастило...

— Ой, — сказала Герміона. — Видається, містерові Кребу доведеться трошки подрімати.

Два війська пливли поряд, ніби два косяки риби.

Невіл Лонгботом повільно махав ногами, вимірюючи рухи. Пірнаючи, завжди пірнаючи в будь-якому напрямку, в якому треба рухатися. Показувати ворогу найменшу можливу площу — показати йому лише свою голову або ноги. Отже треба було завжди пірнати, уперед головою, тому ворог завжди був *унизу*.

Як і у всіх легіонерів війська Хаосу, голова Невіла постійно оберталася, доки він плив. Подивитися вгору, вниз, навколо — на всі сторони. Не лише щоб помітити солдатів Сонечка, але й шукаючи будь-які ознаки того, що легіонер Хаосу витягнув паличку й збирається зрадити їх. Зазвичай зрадники чекали, доки не розпочнеться метушня битви, щоб щось учинити, але цей ранній гонг змусив їх пильнувати.

...по правді, Невілові було сумно через це. У листопаді він був солдатом дружнього війська, усі вони тягнули лямку разом, допомагали одне одному, а тепер вони всі безперестанно стежили одне за одним в очікуванні перших ознак зради. Можливо, так було веселіше для генерала Хаосу, проте зовсім не так весело для Невіла.

У напрямку, що раніше був відомий як «вгорі», ставало дедалі світліше, доки вони наближалися до поверхні й до Сонечка.

— Палички до бою, — сказав генерал Хаосу.

Загін Невіла витягнув чарівні палички й направив їх перед собою на ворога, доки їхні голови оглядалися навколо швидше. Якщо серед них були зрадники для Сонечка, то наближався час, коли вони завдадуть удар.

Другий косяк риби — Армія Драконів — робив так само.

— *Зараз!* — закричав генерал Драконів десь далеко.

— *Зараз!* — закричав генерал Хаосу.

— *За Сонечко!* — закричали всі солдати обох військ, і пішли в наступ вниз.

— *Що?* — не стримала питання Мінерва, дивлячись на екрани поряд з озером, такий вигук пролунав багато де; увесь Гогвортс спостерігав за цією битвою, як і за першою.

Професор Квірел сухо сміявся.

— Я попереджав вас, директоре. Неможливо вигадати такі правила, щоб містер Поттер ними не зловживав.

Довгі безцінні секунди, доки сорок сім солдатів наближалися до її сімнадцяти, у Герміони не було жодної думки.

Чому...

Потім усе стало на свої місця.

Щоразу, як у солдата, що спершу був у Сонечку, влучає хтось, хто вигукнув назву Сонечка, вона втрачатиме бал Квірела. Коли двох солдатів Сонечка знешкодить будь-яке з двох військ, то *обидва* ворожі війська будуть на

два бали ближче до того, щоб її перемогти, це буде такий саме виграш, тільки *спільний*. А якщо хтось підстрелить іншого солдата *не* в ім'я Сонечка, то гонг не загубиться серед безладдя...

Герміону раптом охопила радість через те, що Забіні не вибрав очевидний план спробувати розсварити інші два війська, доки ті атакували Сонечко.

Але все одно пригнічувало це відчуття, ніби твої шанси зникають, ніби забирають надію.

Більшість солдатів Герміони досі були спантеличеними, але дехто вже виказував на обличчі жах розуміння.

— Усе гаразд, — твердо сказала Сьюзен Боунз. Усі обернулися до капітана Сонечка. — Наше завдання від цього не змінюється — прибрати якомога більше ворогів. І пам'ятайте, Забіні забрав усіх шпигунів! Нам не треба весь час бути насторожі, на відміну від *них*! — дівчина демонстративно всміхалася, що викликало усмішки в багатьох інших солдатів, навіть у Герміони. — Усе може бути, як у листопаді. Треба лише не хнюпити носа й боротися з усіх сил, і довіряти одне одному...

Дафна підстрелила її.

— *Кров для бога крові!* — верещав Невіл Хаосу, хоча під водою це більше скидалося на «Квов для бова квові!»

Капітан Візлі обернувся, направив паличку на Невіла та вистрелив. Але Невіл плив *униз* до нього, паличка попереду, а це означало що простий щит міг захистити всю видиму площу Невіла. Якщо хтось і влучить у нього зараз, то це буде не сонячний Рон.

Лице капітана Візлі стало похмурим та рішучим, і він понісся прямо вгору до Невіла, прошепотівши губами «*Контеґо*», хоча щит не був видимим у воді.

Два ворожих воїни помчали один до одного, ніби

стріли з луків, націлених так, щоб кожна стріла розірвала іншу навпіл. Вони вже мали чимало дуелей, проте цей раз буде вирішальним.

(Далеко біля берега озера сотня людей затамувала подих.)

— *Веселки та єдинороги!* — прогримів капітан Сонечка.

— *Чорна Коза з тисячним потомством!*

— *Зроби домашнє завдання!*

Все ближче й ближче наближалися два воїни, і жоден не хотів відхилитися: перший, хто поверне, покаже вразливий бік та отримає закляття сну, хоча якщо жоден з них не втратить самовладання, то вони просто зіткнуться один з одним...

Падати прямо вниз, доки ворог піднімається прямо вгору, щоб зустріти тебе, молот, що опускається для зустрічі з ковадлом шляхом, з якого жоден не хоче звертати...

— *Спеціальна атака, крутіння Хаосу!*

Невіл помітив жах на обличчі капітана Візлі, коли чари польоту впіймали його. Вони перевірили були це закляття перед початком битви. Як Гаррі й підозрював, «*Вінґардіум Левіоза*» стало цілковито новою зброєю, коли всі плавали під водою.

— *А щоб тобі, Лонґботоме!* — заверещав Рон Візлі, — *Ти що, не можеш бодай раз битися без своїх тупих спеціальних атак...*

але тоді капітана Сонечка вже розвернуло вбік, і Невіл вистрелив йому в ногу.

— Я не б'юся чесно, — сказав Невіл тілу, що спало, — я б'юся як Гаррі Поттер.

Грейнджер: 237, Мелфой: 217, Поттер: 220.

Йому досі важко давався кожен постріл у Герміону.

Гаррі ледве витримував вираз спокою на її обличчі. Вона спала, її руки безцільно дрейфували, а лінії сонячного світла рухалися її камуфльованою формою та каштановим волоссям.

Але якби Гаррі спробував відкараскатися від бою з нею... не лише Драко знав би, що це означає, а ще й *Герміона* б образилася.

Вона не мертва, сказав своєму мозкові Гаррі, доки махав ногами й відпливав геть, *вона просто відпочиває, ІДІОТЕ.*

Ти впевнений? запитав мозок. *А раптом це вже колишня Герміона? Можна ми повернемося й перевіримо?*

Гаррі швидко озирнувся.

Бачиш, з нею все гаразд, з її рота випливають бульбашки.

Це може бути її останній подих.

Ой, замовкни. І взагалі, чого це ти так параноїдально намагаєшся її захистити?

Ем, перший справжній друг за все наше життя? Гей, пам'ятаєш, що сталося з нашим хатнім каменем?

Та ПРИПИНИ вже жалітися про той нікчемний кругляк, він навіть не був живим, не кажучи вже про свідомість, це найжальгідніша травма дитинства всіх часів...

Два війська швидко розділилися, знову ставши двома косяками риби.

Генерал *Ґрейнджер* втратила сімнадцять балів і забрала з собою трьох хаоситів та двох драконів. А одного хаосита й двох драконів підстрелили зрадники. Отже, порівняно з початковим рахунком, вона сумарно втратила сім балів, Гаррі програв один, а Драко — два. Таким чином, Сонечко на двадцять балів випереджає Драконів, а Хаос — на сімнадцять. Хаос легко може виграти, якщо винищить усіх двадцять драконів. Невідомим чинником, звісно, були сім занурених солдатів Сонечка...

...якщо їх так можна назвати.

Два косяки нервово пливли один навпроти іншого, солдати кожного війська чекали на наказ оголосити про свою вірність та атакувати...

— Усі, хто отримав їх, — гучно сказав Гаррі, — пам'ятайте про особливі накази від першого до третього. І не забувайте, що третій починається з «Мерлін каже». Не підтверджуйте.

Надійні дві третини війська не кивнули, а решта здавалася просто спантеличеними.

Перший особливий наказ: не гайте часу на кодові слова в цій битві, не марнуйте сили на будь-які схеми чи змови, що не були окремо схвалені командиром: просто пливіть, прикривайтеся щитом та стріляйте.

Герміона й Драко обидвоє боролися були зі своїми солдатами, намагалися зупинити їхні змови й власне планування впродовж усього грудня. Гаррі підбурював своїх солдатів та підтримував їхні схеми впродовж останніх двох битв... а також казав їм, що якимось у майбутньому він попросить їх призупинити план чи два, на що вони радо погодилися. Отже тепер, у цій вирішальній битві, вони з радістю підкоряться.

Ані Герміона, ані Драко не могли б віддати такий наказ успішно, Гаррі був певен. Це різниця між солдатами, що вважають тебе союзником у своєму плануванні, і солдатами, що вважають, ніби ти псуєш їм усю радість і тільки й знаєш, як накидати правила, і не хочеш, щоб вони навіть трохи повеселилися. Нав'язування порядку призводить до ескалації хаосу, але це правило також працювало у зворотному напрямку.

— Он вони! — вигукнув хтось та вказав пальцем.

З глибин озера здійнялися забуті — ті, хто відмовився від останньої битви, сім загублених солдатів Сонечка, вони сяяли яскравою аурую боягузів, що не зникла навіть з їхнім поверненням до битви.

Два косяки риби заколихалися, нервово спрямовуючи палички.

— Не стріляти! — закричав Гаррі, і те саме вигукнув генерал Мелфой.

На мить усі затамували подих.

Потім сім солдатів Сонечка підпливли до Армії Драконів та приєдналися до неї.

Від Армії Драконів пролунали тріумфальні оплески.

Також чулися крики тривоги від третини Легіону Хаосу.

Дехто з двох третин усміхався, хоча не мав би.

Гаррі не всміхався.

Ой, це просто настільки цілковито не може спрацювати...

Але Гаррі не зміг вигадати нічого краще.

— Другий та третій особливий накази досі діють! — закричав Гаррі. — До бою!

— *За Легіон Хаосу!* — заревіли двадцять легіонерів Хаосу.

— *За Армію Драконів!* — заревіло двадцять воїнів Дракона й сім солдатів Сонечка.

І хаосити пірнули прямо вниз, а всі зрадники підготувалися стріляти.

Грейнджер: 237, Мелфой: 228, Поттер: 226.

Драко шалено роззирався, він намагався збагнути, що коїться. Якимось чином, незважаючи на більші сили, він *втратив ініціативу*. На чотири невеличких групи хаоситів полювали чотири більші сили драконів, але через те, що сили Драко намагалися вступити у бій, то вони мали *переслідувати* Хаос хай куди той *тікав*, і якимось чином це призводило до концентрації сил Хаосу, що стріляли у відкриті боки драконів...

Це сталося знову!

— *Призматіс!* — закричав Драко, піднявши паличку, і щит, що його можна було бачити навіть у воді, виникнув сяючою пласкою стіною. Вона була достатньо широкою, щоб прикрити Драко й п'ять інших драконів разом з ним від хаоситів, що щойно почали стріляти в них, коли вони пропливали повз, а це дозволило іншим п'яти драконам повернути свою увагу назад до сили хаоситів, яку вони переслідували...

Була напружена мить, коли закляття сну одне за одним влучали в призматичну стіну Драко, і Драко подякував Мерлінові, що жоден з тих чотирьох хаоситів не знав прокльон пробивного свердла...

Потім пролунав звук перемоги драконів, і хаосити розвернулися до них ступнями й почали відпливати. Драко, його руки тепер трохи тремтіли, скасував призматичну стіну й опустив паличку.

Битва у воді виснажувала навіть більше, ніж битва на мітлах.

— *Не переслідувати!* — крикнув Драко своїм солдатам, коли ті почали слідувати за Хаосом. — *Сонорус! ФОРМУЙ-СЯ БІЛЯ МЕНЕ!*

Сили драконів почали збиратися навколо Драко, і тоді сили Хаосу миттєво розвернулися й почали *переслідувати* драконів. Драко вголос вилаявся, коли почув гонг перемоги Хаосу, хтось неправильно направив свій простий щит, а потім сили драконів зблизилися достатньо, щоб захищати одне одного, і хаосити повернулися на мутну віддаль.

Якимось чином, незважаючи на їхню чисельну перевагу, дракони заробили на хаоситах бали тричі, а хаосити чотири рази у відповідь, і він чув, що одного шпигуна драконів стратили. Або Гаррі Поттер вигадав був купу чудових ідей надзвичайно швидко, або з якоїсь неймовір-

ної причини він уже витратив чимало часу на міркування над битвою під водою. Щось у них не виходило, і Драко треба було обміркувати все.

Скидалося на те, що у всіх також були проблеми з одночасним плаванням та прицілюванням, битва може продовжуватися достатньо довго, щоб вичерпався час... тепер світилася лише половина далекого підводного місяця, це було погано... йому треба було обміркувати все *швидко*...

— Що таке? — запитала Падма Патіл, що зі своєю ватагою підпливла до Драко.

Падма була його другим заступником: вона була розумною й сильною, і на додачу ненавиділа Ґрейнджер та вважала Гаррі суперником, тому вона була *надійною*. Через спілкування з Падмою він усвідомив, що старе прислів'я, ніби Рейвенклов — сестра Слизерина, не помилялося. Драко здивувався був, коли його батько сказав йому, що це прийнятний гуртожиток для його майбутньої дружини, але лише зараз він побачив у цьому сенс.

— Почекаймо, доки всі будуть тут, — сказав Драко.

Насправді йому просто треба було відновити дихання. Бути генералом і наймогутнішим чарівником мало недоліки: доводилося весь час чаклувати.

Наступним прибув Забіні, що командував силою з двох сонечок та чотирьох драконів, одним з яких був Ґреґорі, що спостерігав за Забіні. Драко не довіряв Забіні. І ані Драко, ані Забіні не довіряли сонечкам достатньо, щоб у будь-якому підрозділі зробити їх більшістю. Вони *мали* бути вірними або напряду Драко, або Ґрейнджер, яку обдурили обіцянкою, що наприкінці драконів зрадять, коли обидва війська будуть знекровлені, так само, як більш вірні Гаррі хаосити не стріляли в сонечок через обман, ніби вони стрілятимуть несправжніми прокльона-

ми сну й пізніше перейдуть на бік Хаосу; але можливо, що деякі сонечка *справді* вірні Хаосу й *не стріляли* справжніми прокльонами сну, і саме тому дракони не вигравали так, як мала б дозволити їхня чисельна перевага...

Далі наблизився підрозділ, що зазнав втрат: три солдати тримали палички направленими на двох інших, що в них були порожні руки.

Драко стиснув щелепи. Чергові негаразди від зрадників. Йому треба обговорити з професором Квірелом, що варто додати якийсь метод принаймні *карати* зрадників, такі умови *нереалістичні*, у справжньому житті ти катував зрадників до смерті.

— Генерале Мелфой! — закричав командир проблемного підрозділу, коли підплив, це був рейвенкловець на ім'я Террі. — Цесі підстрелив Богдана, але Цесі каже, що Келла сказала йому, що Богдан підстрелив Спектера...

— *Неправда!* — сказала Келла.

— *Правда!* — заверещав Цесі. — Генерале Мелфой, *во-на* — шпигунка.

— *Сомніум,* — сказав Драко.

Пролунав потрійний гонг втрати одного балу Драконом, і тоді розслаблене тіло Келли почало відпливати геть.

Драко вже чув слово «рекурсія», і він міг розпізнати план Гаррі Поттера, коли той втілювався на його очах.

(На жаль, Драко *не чув* про автоімунні порушення, і йому *не спадало* на думку, що хитрий вірус почне свою атаку зі створення симптомів автоімунного порушення, щоб тіло почало не довіряти своїй імунній системі...)

— *Загальний наказ!* — підвищеним тоном сказав Драко. — Ніхто не стріляє в шпигунів, крім мене, Грегорі, Падми та Террі. Якщо хтось бачить щось підозріле, то треба звертатися до одного з *нас*.

А тоді...

Пролунав гонг, що означав отримання двох балів Сонечком.

— *Що?* — приблизно одночасно запитали Драко й Забіні. Вони крутили головами. Видається, ні в кого не влучили, й усі солдати Сонечка були присутні й під наглядом. (Крім Парваті, що була підстрелена якимось досі невідомим зрадником з загону Падми. І звісно Падма вистрелила в Парваті вдруге на випадок, якщо вона прикидалася, тому це була не вона...)

— Сонячний зрадник в Хаосі? — спантеличено запитав Забіні. — Але ж усі, про яких я знав, мали атакувати, коли Хаос зіткнувся з Сонечком...

— Ні! — сказала Падма тоном раптового усвідомлення. — Це *Хаос* стратив шпигуна!

— *Що?* — запитав Забіні. — Але чому...

І тоді Драко збагнув. *Прокляття!*

— Бо Поттер вважає, що він тепер точно перемагає Сонечко, але не *нас!* Тому він не хоче втрачати жодного балу під час страти зрадників! *Загальний наказ!* Якщо треба стратити зрадника, спочатку вигукуйте «Сонечко»! І не забувайте одразу перемикатися назад...

Грейнджер: 253, Мелфой: 252, Поттер: 252.

Тіло Лонгботома хаотично дрейфувало у воді, його руки й ноги були безладно направлені в різні боки. Коли Драко нарешті влучив був, вони всі *знову* в нього вистрелили, просто щоб бути спокійними.

Поряд був Гаррі Поттер, тепер під захистом призматичної сфери, він дивився на них весь суворий, а десь далеко останнє срібло серпика повільно зникало. Якби ж то Лонгботому вдалося підстрелити ще бодай одного солдата (Драко знав, що Гаррі про це думав), якби двом хаоситам вдалося протриматися трохи довше, то вони могли б

виграти...

Після того, як Драко переформував свої сили й знову вдарив, подальша битва й страта шпигунів на користь Сонечка призвели до того, що Сонечко було саме на один бал попереду Драконів і Хаосу. Щойно Гаррі почав використовувати цей прийом, у Драко не було вибору, крім як робити те саме.

Але тепер в них було втричі більше людей, ніж у генерала Хаосу: рештки Армії Драконів та останній сонячний зрадник — Драко, Падма й Забіні.

І Драко не був дурнем та наказав був Падмі забрати паличку Забіні, коли Лонгботом підстрелив Грегорі та пав від руки Драко. Хлопець обурено на нього подивився, сказавши, що Драко відтепер винен йому за це, і передав паличку.

Таким чином Драко й Падма мали перемогти генерала Хаосу.

— Гадаю, ти не хочеш здатися? — запитав Драко, з найзлобнішою з усіх посмішок, які він будь-коли звертав до Гаррі Поттера.

— Перемога або сон! — закричав генерал Хаосу.

— Просто щоб ти знав, — сказав Драко, — у Забіні насправді немає старшої сестри, яку треба врятувати від грифіндорських хуліганів. Але в Забіні є мати, що не схвалює учнів маглівського роду на кшталт Грейнджер, і я написав їй кілька рядків, і запропонував Забіні декілька послуг — нічого пов'язаного з моїм батьком, лише те, що я здатен зробити в школі. І, до речі, мати Забіні також не схвалює Хлопчика-Що-Вижив. Просто на випадок, якщо ти гадав, що Забіні й справді на твоєму боці.

Лице Гаррі стало навіть суворішим.

Драко підняв паличку й почав ритмічно дихати, накопичуючи сили для прокльону пробивного свердла. Призматична сфера Грейнджер тепер майже не поступалася в

міцності сфері Драко, та й у Гаррі щит виходив не набагато слабшим. І де ці двоє брали час?

— *Лаґанн!* — вимовив Драко, вклавши всі сили в це, і зелена спіраль спалахнула, і щит Гаррі розколовся, і майже в ту ж мить...

— *Сомніум!* — сказала Падма.

Ґрейнджер: 253, Мелфой: 252, Поттер: 254.

Гаррі з превеликим полегшенням видихнув, і не лише через те, що йому більше не треба було підтримувати призматичну сферу. Його рука тремтіла, коли він опустив паличку.

— Знаєте, — сказав Гаррі, — я на мить почав хвилюватися.

Другий особливий наказ: якщо вам здається, що сонячний зрадник насправді не стріляє у вас, подеколи вдавайте, що вас підстрелили. Краще цільтесь в драконів, ніж у сонечок, але спокійно стріляйте в сонечок, якщо не можете стріляти в драконів.

Третій особливий наказ: Мерлін каже не стріляти в Блеза Забіні й у жодну з близнючок Патіл.

Широко вишкірившись, Парваті Патіл зідрала трансфігуровану латку зі свого символу на уніформі, і та зникла у воді.

— Ґрифіндорці за Хаос, — сказала вона й повернула Забіні його паличку.

— *Дуже дякую,* — сказав Гаррі й плавно вклонився дівчині з Ґрифіндору. — *І тобі дякую,* — він вклонився Забіні. — Знаєте, коли ви прийшли до мене з цим планом, я не міг вирішити, ви геніальні чи божевільні, а тоді я вирішив, що і те, і те. І до речі, — сказав Гаррі, тепер повернувшись до тіла Драко, — у Забіні є двоюрідна сестра...

— *Сомніум,* — пролунав голос Забіні.

Грейнджер: 255, Мелфой: 252, Поттер: 254.

І тіло Гаррі попливло геть, здивування та жах швидко зникли з лиця уві сні.

— А якщо подумати, — радісно сказала Парваті, — хай грифіндорці будуть за Сонечко.

Вона почала сміятися, ще ніколи в житті вона не сміялася так п'яно. Вона *нарешті* прибрала й замінила свою сестру-близнюка, а вона хотіла це зробити *завжди*, і це було *бездоганно*, усе було *бездоганно*...

...а тоді її паличка блискавично крутнулася в напрямку Забіні, що саме націлив паличку на неї.

— Зажди! — сказав Забіні. — Не стріляй, не чини опору. Це наказ.

— *Що?* — запитала Парваті.

— Вибач, — не надто щиро сказав Забіні, — але я не можу бути *повністю впевненим*, що ти за Сонечко. Тому я наказую тобі дозволити мені вистрелити в тебе.

— *Чекай!* — сказала Парваті. — Ми випереджаємо Хаос лише на один бал! Якщо ти вистрелиш у мене зараз...

— Я вистрелю в ім'я Драконів, *звісно*, — сказав Забіні, тепер трохи зверхньо. — Те, що ми змусили обманом їх робити це, не означає, що нам не варто скористатися цим прийомом.

Парваті витріщилася на нього, вона примружила очі.

— Генерал Мелфой сказав, що твоїй матері не до впадоби Герміона.

— Напевно, — сказав Забіні, досі з самовдоволеною посмішкою. — Але дехто з нас бажає дратувати батьків більше, ніж Драко Мелфой.

— А Гаррі Поттер сказав, що в тебе є двоюрідна сестра...

— А-а, — сказав Забіні.

Парваті витріщилася на нього, вона намагалася розмірковувати, проте планування не було її сильною стороною. Забіні казав був, що його план полягає в тому, щоб таємно намагатися тримати кількість балів Хаосу й Драконів якомога ближчими, щоб вони використовували ім'я Сонечка для страти своїх зрадників замість того, щоб втратити навіть один бал, і це *спрацювало...* але... їй здавалося, що вона щось прогавила, вона не була слизеринкою...

— А чому б мені не вистрелити в тебе в ім'я Драконів? — запитала Парваті.

— Бо я вище від тебе за званням, — відповів Забіні.

У Парваті було дуже погане передчуття щодо цього.

Вона довго на нього дивилася.

А потім...

— *Сомні...* — почала казати вона, а потім збагнула, що не сказала «*За Драконів*», і квапливо перервала себе...

Грейнджер: 255, Мелфой: 254, Поттер: 254.

— Привіт усім, — сказав Блез Забіні з екранів, здається вкрай задоволений, — гадаю тепер усе залежить від мене.

Усюди вздовж берега озера люди затамували подих.

Сонечко було попереду Драконів та Хаосу рівно на один бал.

Блез Забіні міг вистрелити у себе в ім'я Драконів чи Хаосу, або залишити все, як є.

Низка звуків дзвонів означала, що йде остання хвилина битви.

А слизеринець на екрані дивно, криво посміхався, подеколи граючись з паличкою. Темне дерево було ледь видно в темній воді.

— А знаєте, — сказав Блез Забіні таким тоном, ніби довго репетирував ці слова, — насправді це лише гра. А ігри мають бути *веселими*. То як щодо того, щоб я просто зробив, що мені заманеться?

Розділ 34. Складнощі координації,

Ч.2

Мінерва й Дамблдор спільно застосували були свої таланти, щоб вичаклувати грандіозну сцену, що до неї зараз повільно плентався Квірел. В середині вона була з міцної деревини, проте зовнішні поверхні блищали сплетінням мармуру й платини, та оздобленнями коштовного каміння кольорів усіх гуртожитків. Ані вона, ані директор не були кимось із засновників Гоґвортсу, але зачарування треба було підтримувати всього кілька годин. Мінерва зазвичай тішилася тими рідкісними випадками, коли виснажувала себе серйозною трансфігурацією. Вона мала б насолодитися безліччю маленьких виявів мистецтва та ілюзією пишноти, але цього разу робота супроводжувалася була лячним передчуттям, наче вона сама рие собі могилу.

Але наразі Мінерва почувалася трохи краще. Була коротка мить, коли все могло б вибухнути, але Дамблдор вже стояв і тепло аплодував, а ще ніхто не виявився достатньо дурним, щоб бунтувати перед очима директора.

І вибуховий настрій швидко змінився збірним почуттям, яке, мабуть, можна описати фразою *Та годі вже!*

Блез Забіні підстрелив себе в ім'я Сонечка, тому фінальний рахунок був 254:254:254.

Поза сценою трое учнів чекали на те, щоб піднятися, і зиркали одне на одного із сумішшю люті й розчарування. Становище погіршувало те, що вони досі були мокрими після того, як їх вивудили з озера, і що зігріваючих чарів, вочевидь, було недостатньо для скасування ефекту морозного грудневого повітря. А може причина була лише в їхньому настрої.

— Це *все*, — сказала Ґрейнджер. — З мене *достатньо!* Жодних зрадників!

— Я повністю погоджуюся з вами, міс Ґрейнджер, — відгукнувся Драко крижаним тоном. — Побавилися й годі.

— І що *ви* двоє збираєтеся робити щодо цього? — різко втрутився Гаррі Поттер. — Професор Квірел вже сказав, що не заборонить шпигунів!

— Ми заборонимо їх *за нього*, — похмуро сказав Драко. Він навіть не розумів, який саме зміст вкладав у слова, що їх промовляв, але сам акт мовлення наче викристалізовував план...

Сцена й справді була добре зробленою, принаймні для тимчасової споруди. Творці не потрапили в поширену пастку захоплення власною ілюзією розкоші й знали дещо про архітектуру та візуальний стиль. Драко стояв на тому місці, яке очевидно було призначене для нього — глядачі бачили його в оточенні слабкого ореолу смарагдового сяяння. Ґрейнджер стояла там, куди їй вказав Драко, і була ніби оточеною ореолом сапфірів Рейвенклоу. А щодо Гаррі Поттера — на нього Драко наразі не дивився.

Професор Квірел... прокинувся, чи щось на кшталт. Він спирався на вільне від усілякого коштовного оздоблення платинове підвищення. Професор захисту підкреслено перекладав і вирівнював у руках три конверти, які містили пергаменти, що на них три генерали написали свої бажання. Всі учні Гогвортсу спостерігали за цим і чекали.

Нарешті професор Квірел відірвав погляд від конвертів.

— Що ж, — сказав професор із захисту. — Це доволі незручно.

Натовпом промайнуло легке хихикання з нотками істерики.

— Гадаю, ви всі губитеся у здогадах, як саме я вчиню? Нічого тут не зробиш. Я маю вчинити справедливо. Першочергово я хотів зробити невеличку промову, але, видається, містер Мелфой і міс Грейнджер мають дещо, чим хочуть із вами поділитися.

Драко моргнув, а потім він і Грейнджер обмінялися швидкими поглядами: *ти не проти якщо я?.. — так, звісно — і Драко голосно заговорив.*

— Ми з генералом Грейнджер хотіли б сказати, — Драко використовував свій найофіційніший тон, бо знав, що його голос посилюється й передається, — що відтепер ми не будемо приймати допомогу від зрадників. І якщо у битві ми дізнаємося, що Поттер прийняв зрадників з будь-якого з наших військ, ми об'єднаємося, щоб знищити його.

І Драко кинув сповнений злоби погляд на Хлопчика-Що-Вжив. *Як тобі таке, генерале Хаосу!*

— Я повністю погоджуюся із генералом Мелфоем, — сказала Грейнджер поруч із ним, її високий голос звучав чисто й сильно. — Жоден з нас не використовуватиме зрадників, і якщо генерал Поттер вчинить інакше, ми зітремо його з поля бою.

Від спостерігачів лунав здивований шепіт.

— Дуже добре, — сказав, посміхаючись, їхній професор із захисту. — Вам двом знадобилося чимало часу, але ви все ще заслуговуєте на вітання, бо додумалися до цього раніше за інших генералів.

Знадобився час, щоб це збагнути...

— У майбутньому, містере Мелфой, міс Грейнджер, перш ніж прийти до мого кабінету з будь-яким проханням, розгляньте шляхи подолання проблеми без мого втручання. Я не зніматиму бали Квірела з цієї нагоди, але наступного разу можете очікувати на втрату пів сотні, — професор Квірел задоволено посміхався. — А що ви скажете з цього приводу, містере Поттер?

Гаррі кинув погляд на Грейнджер, потім на Драко. Його обличчя видавалося спокійним, хоча Драко був упевнений, що краще використати слово *контрольованим*.

Зрештою Гаррі Поттер заговорив, тримаючи свій голос рівним.

— Легіон Хаосу й надалі із задоволенням прийматиме зрадників. Побачимося на полі бою.

Драко знав, що його обличчя виказувало подив, споглядаючи учні шоковано перешіптувалися, а коли Драко подивився на передній ряд, то помітив, що навіть хаосити Гаррі були приголомшеними.

Обличчя Грейнджер було злим і ставало ще злішим.

— Містере Поттер, — різко, наче прикидаючись вчителькою, сказала вона, — ви що, *намагаєтеся* бути нестерпним?

— Безсумнівно ні, — спокійно відповів Гаррі Поттер. — Я не змушуватиму вас робити це щоразу. Побийте мене раз, і я залишуся побитим. Але самих погроз не завжди достатньо, генерале Сонечко. Ви не запропонували мені приєднатися до вас, а спробували нав'язати мені свою волю. Й іноді, щоб нав'язати ворогові свою волю, його

треба спочатку перемогти. Розумієте, я скептично ставлюся до того, що Герміона Грейнджер, найяскравіша академічна зіронька Гогвортсу, і Драко, син Луціуса, нащадок шляхетного й найдавнішого роду Мелфоїв, зможуть працювати разом для знищення свого спільного ворога — Гаррі Поттера.

На обличчі Гаррі з'явилася задоволена посмішка.

— Можливо, я просто зроблю те, що Драко намагався зробити із Забіні, — напишу листа Луціусу Мелфою і дізнаюся, якої *він* думки з цього приводу.

— *Гаррі!* — скрикнула Грейнджер сповненим жаху голосом. Скрики лунали також і з боку глядачів.

Драко контролював вируючу у ньому злість. Казати таке публічно було *дурістю* з боку Гаррі. Якби він просто *зробив* це, могло б і спрацювати, Драко би про таке навіть не подумав, але *тепер*, якщо батько втрутиться, це виглядатиме так, наче він грає Гаррі на руку...

— Якщо ти вважаєш, що *ти* зможеш маніпулювати моїм батьком, лордом Мелфоем, так легко, — холодно відповів Драко, — то на тебе чекає велике здивування, Гаррі Поттере.

Щойно останні слова покинули його рота, Драко зрозумів, що загнав *власного батька* у кут, здебільшого навіть не збираючись цього робити. Батькові це, найімовірніше, *не сподобається*, анітрохи, але тепер він не зможе цього вказати... Драко доведеться просити пробачення за це. Це *насправді* було випадковістю, але дивно навіть думати, що він взагалі таке скоїв.

— Тоді вперед, розбийте злого генерала Хаосу, — Гаррі й досі виглядав задоволено. — Я не зможу перемогти обидва ваші війська, якщо ви й *справді* працюватимете разом. Але мені цікаво, чи не зможу я розділити вас до того.

— Ти не зможеш, і ми *розчавимо* тебе! — сказав Драко

Мелфой.

І поряд із ним Герміона Грейнджер рішуче кивнула.

На деякий час запала здивована тиша.

— Що ж, — сказав професор Квірел, — я *не такого* очікував від цієї конкретної розмови.

Обличчя професора із захисту мало заінтригований вигляд.

— Чесно кажучи, містере Поттер, я очікував, що ви негайно, із посмішкою на обличчі, поступитеся, а потім оголосите, що давно вже розкусили суть мого уроку, але вирішили не псувати його для інших. Дійсно, я спланував свою промову відповідно, містере Поттер.

Гаррі Поттер лише потиснув плечима.

— Вибачте щодо цього, — тільки й сказав він.

— О, не хвилюйтеся, — відповів професор Квірел. — Це також підійде.

І професор Квірел повернувся від трьох учнів і випрямився біля підвищення, щоб звернутися до всіх спостерігачів. Його звичний вираз відчуженої втіхи зняло як рукою, і коли він знову заговорив, його голос підсилювався більше, ніж зазвичай.

— Якби не Гаррі Поттер, — голос професора Квірела був жорстким і холодним, наче грудень, — Відомо-Хто б переміг.

Тиша запала миттєво. Повна тиша.

— Не сумнівайтеся, Темний Лорд *перемагав*. Аврорів, що наважувалися виступити проти нього, ставало дедалі менше, на дружинників, що протистояли йому, полювали. Один Темний Лорд і п'ятдесят смертежерів *перемагали* проти країни з тисячами населення. Це поза межами сміховинності! Не існує оцінок достатньо низьких, щоб я міг оцінити рівень некомпетентності!

Обличчя директора Дамблдора було похмурим, а

обличчя глядачів — збентеженими. Тривала цілковита тиша.

— Чи розумієте ви зараз, як таке сталося? Ви побачили це сьогодні. Я дозволив зрадників і не дав генералам жодних засобів їх угамувати. Ви побачили результат. Кмітливі змови і кмітливі зради, дійшло до того, що останній солдат, що залишився на полі бою, застрелив себе! Ви жодним чином не можете сперечатися з тим, що всі три війська могли б бути розбиті *будь-яким* зовнішнім ворогом, який мав би єдність всередині.

Професор Квірел обперся об підвищення, його голос зловісно напружився. Він витягнув праву руку, широко розкрити долоню і розправивши пальці.

— Розділення — це слабкість, — рука професора міцно стиснулася в кулак. — Єдність — це сила. Темний Лорд добре розумів це, хай які в нього були недоліки. І він *використав* це розуміння, щоб створити той один простий винахід, який зробив його найжахливішим темним лордом в історії. Ваші батьки протистояли одному Темному Лордові. І п'ятдесят абсолютно згуртованим смертежерам, які знали, що будь-яку пробоїну в їхній відданності буде покарано смертю, і будь-яку слабкість чи некомпетентність буде покарано болем. Ніхто не міг уникнути хватки Темного Лорда, відколи приймав його мітку. І смертежери погоджувалися прийняти цю жахливу мітку, бо знали — щойно вони приймуть її, вони будуть *згуртовані*, а протистоятимуть розділеній території. Один Темний Лорд і п'ятдесят смертежерів могутністю однієї Чорної мітки перемогли б цілу країну.

Голос професора Квірела був похмурим і важким.

— Ваші батьки *могли* боротися в подібний спосіб. Вони не стали. Чоловік на ім'я Єрмі Вібл закликав націю впровадити військовий призов, хоча йому не вистачало бачення і він не запропонував мітку Британії. Єрмі Вібл знав, що з ним станеться. Він сподівався, що його

смерть надихне інших. Тому Темний Лорд разом забрав також його сім'ю. Їхні порожні шкіри не навіювали нічого, окрім страху, і ніхто більше не наважувався говорити. І ваші батьки зіткнулися би з наслідками свого мерзенного боягузства, якби їх не врятував однорічний хлопчик, — обличчя професора Квірела виказувало абсолютну зневагу. — Драматург назвав би це *dei ex machina*, бо вони не зробили нічого, щоб заслужити своє спасіння. Той-Кого-Не-Можна-Називати міг не заслуговувати на перемогу, але не сумнівайтесь, ваші батьки заслуговували поразки.

Голос професора із захисту бринів, наче залізо.

— І ось що я скажу: ваші батьки нічого не навчилися! Нація досі фрагментована і слабка! Як багато десятиріч розділяє Гріндельвальда і Відомо-Кого? Гадаєте, *ви* не побачите наступну загрозу за свого життя? Чи повторите *ви* тоді дурість своїх батьків, коли сьогодні ви так чітко бачили результати перед собою? Бо я знаю, що робитимуть ваші батьки, коли настане день темряви! Я знаю, який урок вони вивчили! Вони навчилися ховатися, наче боягузи, і нічого не робити, чекаючи на спасіння від Гаррі Поттера!

В очах директора Дамблдора стояла задумлива зацікавленість. Учні дивилися на свого професора захисту із подивом, злістю й захватом.

Очі професора Квірела стали такими ж холодними, як його голос.

— Запам'ятайте це, і запам'ятайте добре. Той-Кого-Не-Можна-Називати жадав керувати цією країною, вічно тримати її своєю злою хваткою. Але він, хоча б, жадав керувати країною *живих*, а не купкою попелу! Існували темні лорди, що були божевільними, що мріяли лише про те, щоб перетворити світ на величезне погребальне вогнище! Були війни, під час яких цілі країни виступали проти інших. Ваші батьки майже програли проти пів сотні, яка збиралася взяти цю країну живцем!

Як швидко вони були б розтроснені більш чисельним, ніж вони, ворогом, якого не хвилювало б нічого, окрім їхнього знищення? Ось що я пророкую: коли постане наступна загроза, Луціус Мелфой проголосить, що ви маєте послідувати за ним або загинути, що єдина ваша надія — довіритися його жорстокості й силі. І хоча у це віритиме навіть сам Луціус Мелфой, це буде брехнею. Адже коли Темний Лорд зник, Луціус Мелфой не об'єднав смертежерів, їх було миттєво розбито, вони розбіглися, наче побиті батогами собаки, і зрадили одне одного! Луціус Мелфой недостатньо сильний, щоб бути істинним лордом, ані темним, ані навпаки.

Драко Мелфой стискав кулаки так, що білили кісточки, у його очах стояли сльози, і лють, і нестерпний сором.

— Ні, — сказав професор Квірел, — я не думаю, що Луціус Мелфой буде тим, хто вас врятує. Якщо ви думаете, що я говорю задля власної користі, час скоро покаже, що це не так. Я не надаю вам жодної рекомендації, мої учні. Я кажу, що якби вся країна знайшла лідера такого ж сильного, як Темний Лорд, але достойного і чистого, і прийняла його мітку, то така країна могла б розчавити будь-якого темного лорда наче комаху, і ніхто з решти нашого розділеного магічного світу не становив би для неї загрози. І якщо навіть ще більш могутній ворог постане проти нас у війні на знищення, то тільки об'єднаний магічний світ зможе вижити.

Пролунали скрики, здебільшого від учнів маглівського роду. Учні в оздоблених зеленим мантиях виглядали трохи спантеличено. Тепер вже Гаррі Поттер стискав кулаки і тремтів, а Герміона Грейнджер поруч із ним була розлюченою і збентеженою.

Директор підвівся зі свого місця, його обличчя стало суворим. Він ще не сказав ані слова, але наказ був зрозумілим.

— Я не кажу, *яка* загроза прийде, — продовжував про-

фесор Квірел. — Але ви не проживете все своє життя у мирі, хіба що історія світу почне являти собою путівник для його майбутнього. І якщо у майбутньому ви вчините так, як сьогодні вчинили три війська, якщо ви не зможете відкинути убік свої дріб'язкові суперечки і прийняти мітку одного лідера, то вам дійсно варто мріяти, щоб Темний Лорд був живим і керував вами, і проклинати день, коли народився Гаррі Поттер...

— *Достатньо!* — заволав Албус Дамблдор.

Запанувала тиша.

Професор Квірел повільно повернув голову і подивився туди, де Албус Дамблдор стояв у своїй чарівницькій люті. Їхні погляди зустрілися, і безшумний натиск надавив учнів, що слухали і боялися поворухнутися.

— Ви також підвели цю країну, — сказав професор Квірел. — І ви обізнані про небезпеку не менше за мене.

— Такі промови не для вух учнів, — голос Албуса Дамблдора погрозово зростав. — І не для ротів професорів!

Професор Квірел відповів сухо.

— Було багато промов, що вони проголошувалися для вух дорослих, коли Темний Лорд підіймався. І дорослі плескали й вітали, і йшли додому, гарно розважені. Але я підкорюся вам, директоре, і не виголошуватиму більше промов, які вам не подобаються. Мій урок простий. Я й надалі нічого не робитиму зі зрадниками, і ми побачимо, що здатні зробити щодо цього учні, коли вони не очікують порятунку від професорів.

Тоді професор Квірел повернувся назад до учнів, і його рот скривився у посмішку, що вона, видавалося, розсіяла жажливий тиск, наче бог своїм подихом розганяв хмари.

— Але, будь ласка, будьте поблажливими до тих зрадників, що були дотепер. Вони всього лише хотіли повеселитися.

Пролунав сміх, спершу знервований, але професор Квірел стояв, криво посміхаючись, і напруга частково спала, а сміх вирівнявся.

Розум Драко досі кружляв крізь тисячі запитань і заціпенілий жах, коли професор Квірел приготувався відкрити конверти, що в них трійця записала свої бажання.

Драко ніколи не замислювався про те, що подорожуючі на Місяць маґли були більшою загрозою, ніж повільний занепад чаклунства, чи що батько показав себе надто слабким для того, щоб їх зупинити.

І, що дивніше, очевидний прихований зміст: професор Квірел вірив, що *Гаррі* міг. Професор із захисту міг проголосити, що не дає жодних рекомендацій, але він згадував Гаррі Поттера знову і знову у своїй промові. Напевно, інші думають про те саме, що й Драко.

Це було сміховинно. Хлопчик, що вкрив набите крісло блиском і назвав це троном...

Хлопчик, що протистояв Снейпові і переміг прошепотів зрадницький голос, *цей хлопчик може вирости у лорда достатньо сильного, щоб керувати, достатньо сильного, щоб врятувати нас всіх...*

Але Гаррі був вихований маґлами! Він практично сам був бруднокровцем, він не боротиметься проти своєї названої сім'ї...

Він знає їхні мистецтва, їхні таємниці і їхні методи. Він може взяти всю маґлівську науку і використати її проти них, разом із нашою чарівницькою силою.

Але що як він не погодиться? Що як він занадто слабкий?

Тоді, сказав внутрішній голос, це доведеться зробити тобі, чи не так, Драко Мелфой?

Серед натовпу поновилася тиша, коли професор Квірел відкрив перший конверт.

— Містере Мелфой, ви бажаєте... щоб Слизерин виграв Кубок Гуртожитків.

Глядачі здивовано мовчали.

— Так, професоре, — чистим голосом сказав Драко, знаючи, що звук, знову ж таки, підсилюється. — Якщо ви не можете цього зробити, тоді щось інше для Слизерину...

— Я не нагороджуватиму очками гуртожитку просто так, — сказав професор Квірел. Він задумливо постукав себе по щоці. — Це робить ваше бажання достатньо складним, щоб бути цікавим. Чи не погодитеся ви пояснити навіщо це, містере Мелфой?

Драко відвернувся від професора із захисту і подивився на натовп, стоячи на фоні платини і смарагдів. Не всі слизеринці вболівали за Армію Драконів, існували анти-мелфоївські фракції, які виказували своє невдоволення, підтримуючи Хлопчика-Що-Вижив чи навіть Ґрейнджер. І вчинок Забіні сильно заохотив ці фракції. Треба нагадати їм, що Слизерин означає Мелфой і Мелфой означає Слизерин...

— Ні, — сказав Драко. — Вони слизеринці, вони розуміють.

Від глядачів пролунав сміх, особливо з боку слизеринців — навіть декого з тих, хто лише мить тому назвали б себе анти-мелфоївськими.

Лестощі — чудова річ.

Драко знову повернувся до професора Квірела й здивувався зняковілому виразу обличчя Ґрейнджер.

— Щодо міс Ґрейнджер, — професор Квірел розірвав конверт, — ви бажаєте щоб... Рейвенклов отримав Кубок Гуртожитків?

Сміху було чимало — хихикнув навіть Драко. Він не

знав, що Ґрейнджер також грає в цю гру.

— Що ж, кхм, — Ґрейнджер, видавалося, затинаяся, пригадуючи завчену напам'ять промову, — я мала на увазі, що...

Вона глибоко вдихнула.

— У моєму війську були солдати з кожного гуртожитку, і я жодним чином не хочу виказати неповаги до жодного з них. Але гуртожитки також повинні мати значення. Було дуже сумно, коли учні з одного гуртожитку проклинали одне одного через те, що вони належали до різних військ. Люди повинні мати можливість покладатися на членів свого гуртожитку. Саме тому Ґодрик Ґрифіндор, і Салазар Слизерин, і Ровіна Рейвенклов, і Гельґа Гафелпаф насамперед і створили чотири гуртожитки Ґоґвортсу. Я генерал Сонечка, але насамперед я Герміона Ґрейнджер з Рейвенклову, і я пишаюся тим, що є частиною гуртожитку віком у вісімсот років.

— Гарно сказано, міс Ґрейнджер! — пролунав голос Дамблдора.

Ґаррі Поттер стояв насуплений, і щось засвербіло на краю свідомості Драко.

— Цікава позиція, міс Ґрейнджер, — сказав професор Квірел. — Але існують часи, коли слизеринцю корисно мати друзів у Рейвенклові, а ґрифіндорцю — у Гафелпафі. Звісно для вас буде найкраще, якщо ви зможете покладатися одночасно і на друзів зі свого гуртожитку, і на друзів у своєму війську?

Ґрейнджер кинула швидкий погляд у бік інших учнів і вчителів, але нічого не сказала.

Професор Квірел кивнув, наче сам собі, а потім розкрив останній конверт. Поряд із Драко Ґаррі Поттер відчутно напружився, коли професор із захисту витягав пергамент.

— І містер Поттер бажає, щоб...

Професор Квірел зупинився, вдивляючись у пергамент.

Потім аркуш пергаменту охопило полум'я, і він швидко згорів у яскравому, сильному вогні. З пальців професора Квірела плавно посипався чорний попіл, а його обличчя анітрохи не змінилося.

— Будь ласка, обмежте себе здійсненнями бажаннями, містере Поттер, — сухо сказав професор Квірел.

Пауза розтягнулася надовго — Гаррі, що стояв поряд із Драко, видавався трохи приголомшеним.

Про що, в ім'я Мерліна, він попросив?

— Я сподіваюся, ви приготували інше бажання, на випадок якщо я не зможу здійснити це?

Ще одна пауза.

Гаррі глибоко вдихнув.

— Ні, але я вже придумав інше, — Гаррі Поттер повернувся до глядачів, і його голос ставав дедалі впевненішим. — Люди бояться зрадників через пряму шкоду, якої вони завдають: солдати, що вони їх підстрелюють, секрети, що вони їх видають. Але це лише частина загрози. Те, що роблять люди через свій *страх* перед зрадниками, також має свою ціну. Я використав цю тактику сьогодні, проти Сонечка і Дракона. Я не казав своїм зрадникам завдавати якомога більше прямої шкоди. Я наказав їм поводитися таким чином, щоб посіяти якнайбільше недовіри й плутанини, змусивши генералів вдаватися до найзатратніших заходів, щоб спробувати зупинити зрадників і уникнути повторення ситуації. Коли існує кілька зрадників, і проти них стоїть уся країна, розумно, щоб шкода, яку заподіюють кілька зрадників, була меншою за ту, що походить від тих, хто намагається їх зупинити. Ліки можуть бути гіршими за хворобу...

— Містере Поттер, — різко втрутився професор із захисту, — історія навчає нас, що ви помиляєтеся. По-

коління ваших батьків зробило замало, щоб об'єднати себе, а не забагато! Уся ця країна майже пала, містере Поттер, але ви не могли цього бачити. Можете спитати своїх однокласників з Рейвенклову, скільки з них втратили сім'ї через Темного Лорда. Або, якщо ви мудріші за це — *не питаєте!* Чи маєте ви якесь бажання, містере Поттер?

— Якщо ви не проти, — м'яко сказав Албус Дамблдор, — мені хотілося б почути, що хоче сказати Хлопчик-Що-Вижив. Він має більше досвіду у припиненні війн, ніж будь-хто з нас.

Кілька людей засміялося.

Гаррі Поттер перевів погляд на Дамблдора. Якусь мить він роздумував.

— Я не кажу, що ви помиляєтеся, професоре Квірел. Під час останньої війни люди не діяли спільно, і ціла країна майже пала перед кількома десятками нападників, і, так, це було жалюгідно. І якщо наступного разу ми зробимо таку саму помилку, це буде навіть більш жалюгідно. Але одну й ту саму війну не ведуть двічі. Проблема в тому, що ворогові *також* дозволено бути розумним. Якщо ви розділені, то ви уразливі одним чином, але коли ви намагаєтеся об'єднатися, то відкриваєтеся іншим ризикам і постаєте перед іншими витратами, і ворог спробує цим скористатися. Ви не можете перестати думати, досягнувши лише одного рівня гри.

— Простота має свої переваги, містере Поттер, — відповів сухий голос професора Квірела. — Сподіваюся, сьогодні ви навчилися чогось про безпеку стратегій більш складних, ніж об'єднати своїх людей і напасти на ворога. І якщо все це якимось чином не веде до вашого бажання, я буду вкрай роздратованим.

— Так, — сказав Гаррі Поттер, — було доволі важко вигадати бажання, яке б символізувало ціну єдності. Але

проблема того, щоб діяти спільно, стосується не лише війн. Ми все своє життя вирішуємо цю проблему, щодня. Коли всі координуються, використовуючи ті самі правила, але ці правила дурні, то якщо *одна* людина вирішить зробити щось інакше, то вона порушує правила. Але якщо *всі* вирішать робити інакше, то можна. Саме така проблема виникає, коли всі мають діяти разом. Але для *першої* людини, що висловлюється, це наче виступати проти цілого натовпу. І якщо ви гадаєте, що єдина важлива річ — щоб люди постійно були в єдності, то ви ніколи не зможете змінити гру, хай які дурні в ній правила. Тож, моє бажання, яке символізує, що трапляється, коли люди об'єднуються у неправильному напрямку: я хочу, щоб у Гоґвортсі грали у квідич без снича.

— *ЩО?* — заволали сотні голосів із натовпу, а у Драко відвисла щелепа.

— Снич руйнує всю гру. Все, що роблять інші гравці, наприкінці немає жодного значення. Гра матиме незчисленно більше сенсу, якщо просто купити годинник. Це одна з тих неймовірно тупих речей, які ви не помічаєте тільки тому, що вирости із ними. Одна з тих речей, які люди роблять, бо так роблять всі інші...

Але Гаррі Поттера більше не було чути, адже бунт вже піднявся.

Бунт скінчився десь за п'ятнадцять секунд, коли гігантський спалах полум'я зірвався з найвищої вежі Гоґвортсу під гуркотіння сотні громів. Драко не знав, що Дамблдор здатен *на таке*.

Учні акуратно і тихо розсілися на місця.

Професор Квірел невпинно сміявся.

— Нехай буде так, містере Поттер. Вашу волю буде виконано, — професор Квірел зробив навмисну паузу. — Звісно, я обіцяв лише *один* хитрий план. І це все, що ви

трое отримаєте.

Драко майже очікував цього, але слова все одно вразили його. Він обмінявся швидкими поглядами із Грейнджер, вони були очевидними союзниками, але їхні бажання були прямо протилежними...

— Ви маєте на увазі, — спитав Гаррі, — що ми маємо обрати спільне бажання?

— О, це буде *аж занадто*, — відповів професор Квірел. — Ви трое не маєте жодного спільного ворога, чи не так?

І на одну коротку мить, таку швидко, що Драко подумав, може йому це здалося, погляд професора із захисту перемістився в бік Дамблдора.

— Ні, — сказав професор Квірел. — Я маю на увазі, що маю виконати три бажання за допомогою одного плану.

Запала розгублена тиша.

— Це неможливо, — рішуче сказав Гаррі поряд із Драко. — Навіть я такого не можу. Два з цих бажань взаємно несумісні. Це *логічно неможливо*... — і тоді Гаррі осікся.

— Ви ще замолоді, щоб казати мені, чого я не можу зробити, містере Поттер, — професор Квірел коротко й сухо посміхнувся.

Тоді професор Квірел обернувся до глядачів.

— Чесно кажучи, я не впевнений у вашій здатності вивчити сьогоднішній урок. Ідіть додому й насолоджуйтеся компанією ваших сімей, чи того, що від них залишилося, доки вони ще живі. Моя сім'я давно загинула від руки Темного Лорда. Побачимось на заняттях.

Запала безмовна тиша, і коли професор Квірел вже відвернувся, щоб зійти зі сцени, Драко почув тихий, вже не підсилений голос професора із захисту.

— А з вами, містере Поттер, я поговорю зараз.

Розділ 35. Складнощі координації,

Ч.3

Вони прийшли до кабінету професора з захисту. Професор Квірел щільно зачинив двері, і лише потім сперся на спинку стільця й заговорив.

Голос професора з захисту був дуже спокійним, і це непокоїло Гаррі значно більше, ніж якби той кричав.

— Я стараюся, — тихо сказав професор Квірел, — взяти до уваги вашу молодість. Що я сам у вашому віці був надзвичайним дурнем. Ви розмовляєте зі стилем дорослого та втручаєтеся в дорослі ігри, і подеколи я забуваю, що ви лише плутаєтеся під ногами. Сподіваюся, містере Поттер, що ви своїм втручанням щойно не вбили себе, не знищили свою країну та не програли наступну війну.

Гаррі довелося докласти всіх зусиль, щоб його дихання залишалось рівним.

— Професоре Квірел, я і так сказав значно менше, ніж хотів, а просто промовчати я не міг. Ваші пропозиції надзвичайно збентежать будь-кого, хто бодай трохи знає маґлівську історію останнього сторіччя. Назва іта-

лійських фашистів — вкрай бридкі люди — походить від *fascēs*, що означає жмут зв'язаних прутів і символізує ідею того, що єдність — це сила...

— Отже бридкі італійські фашисти вірили, що єдність сильніша за розбіжність, — сказав професор Квірел, у його голосі вже чулася різкість. — Напевно вони також вірили, що небо блакитне, і пропагували ідею, що не варто кидати собі на голову каміння.

Зворотна дурість не є розумністю; найдурніша людина може сказати, що сонце світить, проте воно через це не згасне...

— Гарзд, ваша правда, це був аргумент *ad hominem*, ця ідея неправильна не *через те*, що фашисти її висловлювали. Але, професоре Квірел, не можна, щоб уся країна прийняла мітку одного диктатора! Це ж єдина точка відмови! Слухайте, я сформулюю це так. Припустімо, що ворог просто накладе на того, хто керує міткою, Імперіус...

— Могутнього чарівника не просто підкорити Імперіусом, — сухо сказав професор Квірел. — А якщо ви неспроможні знайти гідного лідера, то ви вже приречені. Але гідні лідери існують. Питання в тому, чи підуть за ними люди.

Гаррі запустив руки у своє волосся від розпачу. Він хотів попросити перерви й змусити професора Квірела прочитати «Злет і падіння Третього Рейху», а потім почати цю розмову спочатку.

— Навряд чи, якби я запропонував демократію як кращу форму правління, ніж диктатуру...

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел. Він на мить заплющив очі, потім знову їх розплющив. — Містере Поттер, ідіотизм квідичу для вас очевидний, адже вас не виховували з пошаною до цієї гри. Якби ви ніколи не чули про вибори, містере Поттер, і просто побачили, що відбувається *насправді*, то вам було б не до вподоби те,

що ви побачили б. Візьмемо нашого обраного міністра магії. Хіба він наймудріший, найсильніший, найвеличніший з нашого народу? Ні; він блазень, власність Луціуса Мелфоя. Чарівники пішли на вибори між Корнеліусом Фаджем та Танею Ліч, що змагалися були в грандіозному та видовищному змаганні, після того, як у «Щоденному віщуні», що також під контролем Луціуса Мелфоя, оголосили, що лише ці два кандидати варті уваги. Припущення, що Корнеліус Фадж — найкращий лідер, якого може запропонувати наша країна, ніхто не зможе вислухати без сміху. Наскільки я чув і бачив, у маглівському світі все те ж саме. Остання маглівська газета, що я читав, згадувала, що попередній президент Сполучених Штатів був колишнім актором. Якби ви не виховувалися з виборами, містере Поттер, їхня дурість була б так само очевидною для вас, як і у випадку з квідичем.

У Гаррі відвисла щелепа, він намагався відшукати слова.

— Суть виборів не в тому, щоб знайти найкращого лідера, а в тому, щоб політики достатньо боялися виборців, щоб не стати цілковитим злом, як зазвичай диктатори...

— Остання війна, містере Поттер, відбувалася між Темним Лордом і Дамблдором. І хоча Дамблдор був лідером з купою вад і програвав війну, припускати, ніби будь-який з обраних за той час міністрів магії міг би замінити Дамблдора — просто *сміховинно!* Сила в могутніх чарівниках і їхніх послідовниках, а не у виборах і дурнях, яких обирають. Це урок новітньої історії чаклунської Британії, і я сумніваюся, що наступна війна дасть якийсь інший урок. *Якщо* ви переживете її, містере Поттер, чого *не трапиться*, якщо ви не позбудетеся захопливих ілюзій дитинства!

— Якщо ви гадаєте, що в пропонованому вами напрямку дій немає небезпек, — сказав Гаррі, і попри все його голос став різким, — то це також дитяча ілюзія.

Гаррі непохитно втупився в очі професора Квірела, той відповів незмигним поглядом.

— Такі небезпеки, — холодно відповів професор Квірел, — мають обговорюватися в кабінетах на кшталт цього, а не в промовах. Дурнів, що вибрали Корнеліуса Фаджа, не цікавлять складнощі й обережність. Покажи їм щось складніше, ніж гучні аплодисменти, і воюватимеш сам. *Це*, містере Поттер, і було вашою дитячою помилкою, якої Драко Мелфой не припустився б навіть у вісім років. Навіть *вам* мало б бути очевидним, що варто помовчати і *спочатку порадитися зі мною*, а не висловлювати свої сумніви перед натовпом!

— Я не друг Албусові Дамблдору, — сказав Гаррі, не менш холодним голосом, ніж професор Квірел. — Проте він не дитина, і йому моє занепокоєння не здалося дитячим, як і не здалося, що мені варто зачекати з тим, щоб його висловити.

— О, то ви тепер дослухаєтеся до директора, чи не так?

Професор Квірел підвівся з-за стола.

Коли Блез завернув за ріг дорогою до кабінету, то побачив професора Квірела, що вже стояв там і спирався на стіну.

— Блез Забіні, — сказав професор з захисту, випрямившись. Його очі скидалися на темні камені, а голос нагнав на Блеза дрижкаків.

Він нічого мені не може зробити, я просто маю цього не забувати...

— Гадаю, — сказав професор Квірел чистим холодним голосом, — я вже здогадався, хто ваш роботодавець. Але я почую, як ви самі це скажете, а також розповісте про ціну, за яку вас купили.

Блез знав, що пітніє під мантією, і що вологу вже видно на його лобі.

— Мені дали можливість показати, що я кращий за всіх трьох генералів, і я нею скористався. Багато хто мене тепер ненавидить, але є також чимало слизеринців, що мене через це люблять. З чого ви взяли, що я...

— Не ви розробили план сьогоднішньої битви, містере Забіні. Скажіть мені, хто це зробив.

Блез гучно ковтнув слину.

— Ну... тобто, в такому разі... ви ж уже знаєте, хто це зробив, так? Єдина настільки схиблена людина — це Дамблдор. І він захистить мене, якщо ви спробуєте щось зробити.

— Дійсно. Назвіть мені ціну, — погляд професора з захисту не пом'якшав.

— Моя двоюрідна сестра, Кімберлі, — сказав Блез, знову ковтнувши, він намагався стримати тремтіння голосу. — Вона справді існує, і її цькують, Поттер це перевірів, він не дурень. Тільки Дамблдор сказав, що це він нацькував хуліганів саме для цього плану, і якщо я працюватиму на нього, то з нею все буде гаразд, а якщо працюватиму на Поттера, то Кімберлі очікують лише більші проблеми!

Професор Квірел довго мовчав.

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел, тепер значно добріше. — Містере Забіні, якщо таке трапиться знову, ви можете звертатися до мене напряму. Я маю власні способи захисту друзів. І останнє питання: навіть з усією владою, що ви прибрали до своїх рук, домогтися нічиєї було складно. Чи проінструктував вас Дамблдор, хто мав виграти, якби це не вдалося?

— Сонечко, — відповів Блез.

Професор Квірел кивнув.

— Як я й гадав, — професор із захисту зітхнув. — У

подальшій кар'єрі, містере Забіні, я раджу не намагатися втілити настільки заплутані плани. Вони мають тенденцію провалюватися.

— Ем, насправді я про це сказав директорові, — відповів Блез, — а він сказав, що саме тому й важливо одночасно підтримувати більше ніж один план.

Професор Квірел стомлено провів рукою по чолу.

— Дивовижно, що Темний Лорд не збожеволів від боротьби з *ним*. Ви можете йти на свою зустріч з директором, містере Забіні. Я не розповідатиму про це, але якщо директор якимось чином дізнається про нашу розмову, пам'ятайте про мою чинну пропозицію надати вам весь можливий захист. Ви вільні.

Блезові не треба було повторювати двічі — він просто розвернувся й втік.

Професор Квірел трохи зачекав, а потім сказав:

— Уперед, містере Поттер.

Гаррі зірвав з голови Плащ невидимості й запахав його до капшучка. Він тремтів від такої люті, що ледве міг розмовляти.

— Він *що*? Він зробив *що*?

— Ви мали самі все збагнути, містере Поттер, — спокійно сказав професор Квірел. — Ви маєте навчитися відволікатися від деталей, доки не побачите ліс за деревами. Будь-хто, хто почув би історії про вас і не знав би, що ви таємничий Хлопчик-Що-Вижив, легко б збагнув, що ви володієте плащем-невидимкою. Відійдіть на крок від цих подій, забудьте про дрібниці, і що ви бачите? Було сильне суперництво між учнями, і їхнє змагання завершилося ідеальною нічиєю. Таке трапляється лише в казках, містере Поттер, а в цій школі лише одна людина думає казками. Мав місце дивний і заплутаний план, і

ви мали б зрозуміти, що він нехарактерний для цього юного слизеринця. Але в цій школі є людина, що працює з такими складними планами, і його звуть не Забіні. Також я попередив вас, що існує почотирійний агент, і ви знали, що Забіні принаймні потрійний агент, і мали здогадатися, що з великою ймовірністю це він. Ні, я не оголошуватиму битву недійсною. Ви втрюх провалили іспит, програли спільному ворогові.

Гаррі вже було начхати на іспити.

— Дамблдор *шантажував* Забіні *погрозами його двоюрідній сестрі*? Лише для того, щоб наша битва завершилася нічиєю? *Навіщо*?

Професор Квірел безрадісно розсміявся.

— Можливо, директор вважає, що суперництво корисне для його хатнього героя, й бажав, щоб воно продовжувалося. Для загального блага, знаєте. А може, він просто божевільний. Розумієте, містере Поттер, усі знають, що божевілья Дамблдора — це маска, що він нормальний, що вдає ненормального. Вони пишаються собою, що додумалися до цього геніального відкриття, і знаючи таємне пояснення, припиняють думати далі. Їм не спадає на думку, що *також* можливо, що це маска за маскою: він може бути божевільним, що вдає нормального, що вдає божевільного. Боюся, містере Поттер, що в мене є невідкладні справи деінде, і я маю йти. Але я щиро раджу вам не дослухатися до Албуса Дамблдора під час війни. До зустрічі, містере Поттер.

І професор із захисту дещо іронічно схилив голову, та швидко пішов у тому ж напрямку, що й Забіні, доки Гаррі стояв роззявивши рота від шоку.

Наслідки: Гаррі Поттер.

Гаррі повільно плентався до башти Рейвенклоу, він не бачив ані стін, ані картин, ані інших учнів. Він

підіймався сходами й спускався пандусами не сповільнюючись, не прискорюючись та не помічаючи, куди він іде.

Знадобилося більше хвилини після того, як його залишив професор Квірел, щоб Гаррі усвідомив, що єдиним джерелом інформації про причетність Дамблдора були (а) Блез Забіні, що йому довіритися знову було б неперевершеним ідіотизмом, і (б) професор Квірел, що легко міг сфабрикувати змову в стилі Дамблдора, і він також міг вважати, що невеличке суперництво серед учнів було доречним, і хто, якщо відійти на крок і забути про дрібниці, щойно запропонував перетворити цю країну на чаклунську диктатуру.

Також було можливо, що Дамблдор *справді* керував Забіні, і що професор Квірел щиро намагався боротися з Чорною міткою дзеркальним методом і запобігти повторенню ситуації, яку він вважав жалюгідною. Намагався зробити все, щоб Гаррі не боровся з Темним Лордом наодинці, доки решта б перелякано заховалися й намагалися триматися подалі від боротьби в очікуванні, доки Гаррі їх врятує.

Але по правді...

Ну...

Гаррі, взагалі-то, це влаштовувало.

Він знав, що через таке герої мають відчувати образу й гіркоту.

Але до дідька. Гаррі набагато більше подобався варіант, коли всі інші *тримаються подалі від небезпеки*, доки Хлопчик-Що-Вжив упорається з Темним Лордом власноруч плюс-мінус невеличке число супутників. Якщо наступний конфлікт з Темним Лордом перетвориться на Другу Чаклунську Війну, що вб'є безліч людей і зачепить усю країну, то це означатиме, що Гаррі *вже програв*.

А якщо після цього розпочнеться війна між чарів-

никами й маґлами, то начхати, хто виграє: Гаррі вже програє, допустивши це. Крім того, чому б цим двом суспільствам не інтегруватися мирно, коли таємниця неминуче розкриється? (Хоча Гаррі вже чув у розумі сухий голос професора Квірела, що питав його, чи не дурень він, і надавав усі очевидні аргументи...) А якщо чарівники й маґли не здатні жити в мирі, то Гаррі об'єднає сили магії та науки й вигідає, як евакуювати всіх чарівників на Марс чи кудись іще, замість того, щоб дати війні розпочатися.

Бо якщо дійде до війни на знищення...

Цього професор Квірел не усвідомлював, він забув поставити своєму молодому генералові одне найважливіше питання.

Про справжню причину, чому Гаррі жодним чином не збирався приймати Світлу мітку, *хай там як* вона допоможе в його боротьбі проти Темного Лорда.

Один темний лорд і п'ятдесят послідовників з міткою були страшною небезпекою для всієї чаклунської Британії.

Якщо вся Британія прийме мітку сильного лідера, то вони стануть страшною небезпекою для всього чаклунського світу.

А якщо весь чаклунський світ прийме спільну мітку, то вони стануть небезпекою для решти людства.

Ніхто не знав, скільки у світі чаклунів. Вони з Герміоною приблизно розраховали, що десь мільйон.

Але маґлів — шість мільярдів.

І якщо дійде до остаточної війни...

Професор Квірел забув спитати Гаррі, кого він захищатиме.

Наукову цивілізацію, що тягнулася назовні, дивилася вгору, знала, що їй судилося досягти зірок.

Чи чаклунську цивілізацію, що з втратою знань повільно згасала та досі була під владою знаті й вважала магів не зовсім людьми.

Це було страшенно сумно, але жодних сумнівів тут бути не могло.

Наслідки: Блез Забіні.

Блез обережно й нарочито повільно йшов коридорами, його серце калатало в грудях, хоч він і намагався заспокоїтися...

— Кгем, — почувся сухий шепіт із затіненої ніші, повз яку він проходив.

Блез підстрибнув, проте не закричав.

Він повільно обернувся.

У тому невеличкому затіненому кутку був чорний плащ, такий великий і мінливий, що було неможливо визначити навіть стать його власника, а над плащем був капелюх з широкими крисами, і чорний туман ніби збирався під ним, щоб приховати обличчя того, хто там був.

— Доповідай, — прошепотів містер Капелюх і Плащ.

— Я сказав саме те, що ви мені доручили, — повідомив Блез. Його голос був трохи спокійнішим, адже тепер він не брехав. — А професор Квірел зреагував саме так, як ви очікували.

Широкий чорний капелюх нахилився, а потів вирівнявся, ніби голова під ним кивнула.

— Винагорода, яку я обіцяв, уже летить совою до вашої матері.

Блез вагався, але він аж палав від цікавості.

— Дозвольте запитати, чому ви хочете розсварити професора Квірела з Дамблдором?

Директор не мав жодного стосунку до ґрифіндор-

ських хуліганів, наскільки було відомо Блезові, і, крім допомоги Кімберлі, директор також запропонував відмінні оцінки з історії магії від професора Бінса, навіть якщо він здаватиме порожні пергаменти замість домашньої роботи, хоча йому все одно треба відвідувати заняття та вдавати, ніби він їх здає. Насправді Блез зрадив би усіх трьох генералів задарма, і начхати на двоюрідну сестру, але він не бачив причин це оголошувати.

Широкий чорний капелюх нахилився набік, ніби передавав питальний погляд.

— Скажи мені, друже Блез, чи спадало тобі на думку, що зрадників, які так часто зраджують, зазвичай спіткає сумна доля?

— Ні, — сказав Забіні, він дивився прямо в чорний туман під капелюхом. — Усі знають, що нічого *справді* поганого не трапляється з учнями Гог'вортсу.

Містер Капелюх і Плащ тихо хихикнув.

— Дійсно, — прошепотів він. — А вбивство однієї учениці п'ятдесят років тому — лише виняток, що доводить правило, бо Салазар Слизерин надав би своєму монстру більше повноважень у давніх захисних чарах, ніж навіть директору.

Блез витріщався в чорний туман, тепер він відчував неспокій. Але лише професор Гог'вортсу може зробити з ним щось серйозне, не зчинивши тривоги. Квірел та Снейп були єдиними професорами, що можуть зробити щось таке, але Квірел би не став обдурювати *самого себе*, а Снейп не нашкодить нікому зі слизеринців... чи не так?

— Ні, друже Блез, — прошепотів чорний туман, — я лише хотів порадити тобі ніколи не робити нічого подібного в дорослому житті. Така кількість зрад безсумнівно призведе до бодай однієї помсти.

— Моя *мати* ніколи не зазнала помсти, — пихато сказав Блез. — Хоча вона одружувалася *сім* разів, і щоразу чо-

ловік таємничо помирав і залишав їй купу грошей.

— Справді? — запитав шепіт. — Яким дивом вона переконала сьомого одружитися з нею після того, як він дізнався, що сталося з шістьма попередниками?

— Я питав про це матір, і вона сказала, що мені не можна цього знати, доки я не буду достатньо дорослим, а коли я запитав, коли я стану достатньо дорослим, то вона відповіла, що коли я стану дорослішим за неї.

І знову тихе хихотіння.

— Ну що ж, друже Блез, мої вітання, що ти береш приклад з матері. Йди, і якщо ти про це не згадуватимеш, то ми більше не зустрінемося.

Блез неспокійно позадкував, йому чомусь не хотілося повертатися спиною.

Капелюх нахилився.

— Ой, ну ж бо, маленький слизеринцю. Якби ти справді був рівнею Гаррі Поттерові чи Драко Мелфою, то вже зрозумів би, що мої погрози натяками потрібні лише щоб ти нічого не сказав Албусові. Якби я планував завдати тобі шкоди, то не натякав би. От якби я нічого не сказав, *тоді* тобі треба було б хвилюватися.

Блез випрямився, він відчував образу. Тоді кивнув містерові Капелюху й Плащу, рішуче розвернувся й пішов на зустріч з директором.

Він до останньої миті сподівався, що з'явиться хтось *ще* й дасть йому можливість продати містера Капелюха й Плаща.

Але матір не зраджувала семи різних чоловіків *одночасно*. Якщо *так* на це подивитися, то він випереджає її.

І Блез Забіні йшов до кабінету директора з усмішкою, задоволений, що він п'ятирійний агент...

На мить хлопець похитнувся, потім випрямився, струшуючи дивне відчуття дезорієнтації.

І Блез Забіні йшов до кабінету директора з усмішкою, задоволений, що він почотирійний агент.

Наслідки: Герміона Грейнджер.

Посланець не наближався до неї, доки вона була не сама.

Герміона саме виходила з дівочого туалету, де вона подеколи ховалася, щоб подумати, коли кіт з яскравого сяння вистрибнув нізвідки й сказав: «Міс Грейнджер?»

Вона тихенько скрикнула, а потім збагнула, що кіт розмовляв голосом професорки Макґонеґел.

Вона все одно не була налякана — лише здивована. Кіт був яскравим, блискучим і гарним, випромінював біло-срібне сяння, ніби сонячне проміння кольору місяця, і вона просто не могла бути наляканою.

— Що ти таке? — запитала Герміона.

— Це повідомлення від професорки Макґонеґел, — сказав кіт, досі голосом професорки. — Підійдіть, будь ласка, до мого кабінету, і не кажіть про це нікому.

— Зараз буду, — сказала досі здивована Герміона.

Кіт стрибнув і зник. Тільки він не зник, а ніби якимось чином перемістився кудись. Чи так стверджував її розум, хоча її очі щойно побачили, як він щезнув.

Коли Герміона підійшла до кабінету своєї улюбленої професорки, її розум переповнювали здогади. Може щось було не так з її оцінками з трансфігурації? Але тоді чому професорка Макґонеґел сказала їй нікому про це не розповідати? Напевно щось про заняття Гаррі частковою трансфігурацією...

Обличчя професорки Макґонеґел було стривоженим, а не суворим, коли Герміона сіла навпроти її стола. Герміона старалася відірвати очі від гнізда комірок-заглиблень, що містили домашнє завдання професорки Макґонеґел.

Її завжди цікавило, що саме треба робити дорослим, щоб школа працювала, і чи можна їм чимось допомогти...

— Міс Грейнджер, — сказала професорка Макґонеґел, — дозвольте почати з того, що я вже знаю, що директор попросив вас висловити саме таке бажання...

— Він *розповів* вам? — вражено випалила Герміона. Директор сказав був, що ніхто більше не має знати!

Професорка Макґонеґел зробила паузу, поглянула на Герміону, а тоді з сумом посміялася.

— Я рада бачити, що містер Поттер не надто вас зіпсував. Міс Грейнджер, не варто нічого *визнавати* лише через те, що я стверджую, ніби знаю. Насправді директор *не розповідав* мені, я просто надто добре його знаю.

Тепер Герміона залилася рум'янцем.

— Усе гаразд, міс Грейнджер! — квапливо сказала професорка Макґонеґел. — Ви рейвенкловка в першому класі, ніхто не вимагає від вас бути слизеринкою.

Це було *справді* боляче.

— Гаразд, — дещо різко сказала Герміона, — я попрошу Гаррі Поттера дати мені декілька уроків слизеринства.

— Я *не це* хотіла... — голос професорки Макґонеґел затихнув. — Міс Грейнджер, я хвилююся *саме через те*, що юні рейвенкловки не мають бути слизеринками! Якщо директор просить вас про щось, що вам не до вподоби, міс Грейнджер, цілком правильно просто йому відмовити. А якщо ви відчуваєте тиск, будь ласка, скажіть директорові, що бажаєте, щоб я була присутня, чи що хочете спочатку зі мною порадитися.

Очі Герміони розширилися від подиву.

— Директор може робити щось неправильне?

Професорка Макґонеґел дещо посумнішала.

— Не навмисно, міс Грейнджер, але гадаю... ну, напевно, це *правда*, що подеколи директорові важко

пригадати, як це — бути дитиною. Навіть коли він був дитиною, я впевнена, що він був геніальним, з видатним розумом і серцем, зі сміливістю, якої вистачило б на трьох ґрифіндорців. Інколи директор надто багато просить від своїх молодих учнів, міс Ґрейнджер, чи буває недостатньо обережним, щоб не завдати їм болю. Він добра людина, але подеколи його планування перетинає межу.

— Але ж це *добре*, якщо учні сильні й сміливі, — сказала Герміона. — Саме тому ви пропонували мені Ґрифіндор, чи не так?

Професорка Макґонегел криво посміхнулася.

— Можливо, я лише була еґоїсткою — хотіла, щоб ви були в моєму гуртожитку. Чи пропонував вам Сартувальний Капелюх... ні, я не мала питати.

— Він сказав мені, що я можу піти куди завгодно, крім Слизерину, — сказала Герміона. Вона *ледь* не спитала, чому вона не заслуговує на Слизерин, але їй вдалося себе зупинити. — Тобто я *смілива*, професорко!

Професорка Макґонегел схилилася над столом. Тепер на її обличчі була неприхована стурбованість.

— Міс Ґрейнджер, справа не в сміливості, а в тому, що личить юним дівчатам! Директор затягує вас у свої змови, Гаррі Поттер довіряє вам таємниці, а тепер ви стаєте союзницею Драко Мелфоя! А я обіцяла вашій матері, що в Гогвортсі вам буде безпечно!

Герміона просто не знала, що на це відповісти. Але їй спало на думку, що професорка Макґонегел напевно не попереджала б її, якби вона була хлопцем в Ґрифіндорі, а не дівчиною в Рейвенклові, а *це* вже було, ну...

— Я старатимуся поводитися добре, — сказала вона, — і не дозволю нікому переконати мене робити інакше.

Професорка Макґонегел закрила лице руками. Коли

вона забрала їх, її зморшкувате обличчя здавалося дуже старим.

— Так, — сказала вона пошепки, — ви б добре себе показали в моєму гуртожитку. Не піддавайте себе небезпеці, міс Грейнджер, і будьте обережні. А якщо ви колись хвилюватиметеся про щось, чи щось вам заважатиме, будь ласка, одразу зверніться до мене. Я більше не відбиратиму ваш час.

Наслідки, Драко Мелфой.

Жодному з них насправді не хотілося робити нічого складного в ту суботу, не після нещодавно завершеної битви. Тому Драко просто сидів у закинутому кабінеті й намагався читати книжку «Думай як фізик». Нічого настільки цікавого він раніше не читав, принаймні ті частини, які він розумів, принаймні, коли цей *клятий ідіот*, що відмовлявся випускати свої книжки зі свого поля зору, *замовкав* і дозволяв Драко *зосередитися*...

— Герміона Грейнджер — *бруууднокрооовка*, — співав Гаррі Поттер, сидячи за сусіднім столом і читаючи значно складнішу книжку.

— Я знаю, що ти намагаєшся зробити, — спокійно сказав Драко, не відриваючи погляду від сторінок. — Це не спрацює. Ми все одно об'єднаємося й розтрощимо тебе.

— *Мееелфой* працюватиме разом з *бруууднокрооовкою*, що подумують усі *друууузї* твого батька...

— Вони подумують, що Мелфоями не так легко маніпулювати, як *ти*, видається, вважаєш, *Поттере!*

Професор із захисту був скаженішим за Дамблдора. Жоден майбутній рятівник світу ніколи не міг бути такою *дитиною* й настільки *без почуття гідності* в будь-якому віці.

— Гей, Драко, а знаєш що особливо паскудно? *Ти зна-*

еш, що Герміона Ґрейнджер має дві копії магичних алелей, так само як і ти, так само, як і я, але твої однокласники-слизеринці не знають цього, і *тооообі* не можна про це *розповідати...*

Пальці Драко стиснули книжку так, що побіліли. Навряд чи навіть коли тебе б'ють і обпльовують, потрібно стільки ж самоконтролю, і якщо він невдовзі не зможе відплатити Гаррі, то він скоїть щось жахливе...

— То чого ти забажав *першого разу*? — запитав Драко.

Гаррі нічого не відповів, тому Драко відірвав погляд від книжки й не без зловтіхи побачив сум на обличчі Гаррі.

— Ем, — сказав Гаррі. — Багато хто питав мене про це, але навряд чи професорові Квірелу хочеться, щоб я про це розповідав.

Драко надав обличчю серйозного виразу.

— Ти можеш розказати *мені*. Навряд чи це важливіше за інші таємниці, що ти мені довірив, і крім того, хіба не для цього існують друзі? — *Саме так, я твій друг! Почувайся винним!*

— Та насправді нічого цікавого, — з явно вдаваною байдужістю сказав Гаррі. — Лише «*Я хочу, щоб професор Квірел викладав бойову магію ще один рік*».

Гаррі зітхнув, і повернувся до своєї книжки.

А ще за декілька секунд заговорив знову:

— Твій батько, напевно, буде дуже незадоволений тобою цього Різдва, але якщо ти пообіцяєш йому, що зрадиш дівчину-бруднокровку й розтрощиш її військо, то все буде гаразд, і ти все одно отримаєш свої різдвяні подарунки.

Можливо, якщо вони з Ґрейнджер попросять професора Квірела надзвичайно ввічливо й витратять частину своїх балів Квірела, то їм дозволять зробити з генералом Хаосу щось цікавіше, ніж накласти прокльон сну.

Розділ 36. Різниці статусів

Повна дезорієнтація — ось що викликав перехід з платформи дев'ять і три чверті до решти Землі, до світу, що його Гаррі колись сприймав як єдиний справжній світ. Люди носили звичайні футболки й штани замість більш поважних мантій чарівників і відьом. То тут, то там навколо лавок було насмічено. Забутий запах: випари спаленого бензину, що різко відчувалися в повітрі. Настрій вокзалу Кінгс-Крос, менш радісний, ніж Гоґвортсу чи алеї Діаґон. Люди здавалися меншими, більш наляканими, і, напевне, з радістю обміняли б свої проблеми на ворожого темного лорда. Гаррі хотілося застосувати *Брудозникс* на бруді, *Еверто* на смітті і, якби він знав закляття, ще й бульбашкомоголові чари, щоб не дихати цим повітрям. Але йому не можна було використовувати паличку тут...

Саме так, вирішив Гаррі, мають почуватися люди, що потрапили до країни третього світу з країни першого світу.

Тільки Гаррі щойно покинув нульовий світ — чаклунський світ, світ очисних чарів та ельфів-домовиків; світ, де мистецтво цілителів та власна магія дозволяли дожити до ста сімдесяти років, перш ніж старість почне

відчуватися.

А тут нечаклунський Лондон, маглівська Земля, до якої Гаррі тимчасово повернувся. Саме тут мама й тато проживуть до кінця свого життя, хіба що технології перевершать рівень життя чаклунів, або у світі відбудуться навіть глибші зміни.

Гаррі бездумно повернув голову й поглянув на дерев'яну валізу, що слідувала за ним, невидима для маглів. Її щупальця з кігтями швидко підтвердили, що так, він це все не просто вигидавав.

Крім того була ще одна причина, чому йому сперло в грудях.

Його батьки не знали.

Вони не знали *нічого*.

Вони не знали...

— Гаррі? — гукнула струнка білява жінка з бездоганно рівною та однотонною шкірою, через яку вона здавалася значно молодшою за тридцять три. І Гаррі з подивом зрозумів, що це *справді* була магія, він не знав був ознак раніше, але тепер чітко бачив їх. І хай яке зілля тривало так довго, воно мало бути неймовірно небезпечним, адже більшість відьом не робили цього з собою, вони не були в такому розпачі...

До очей Гаррі підступили сльози.

— *Гаррі?* — крикнув старший на вигляд чоловік, в якого почало з'являтися пузо, одягнутий з показною академічною недбалістю в чорний жилет наповерх темної зелено-сірої футболки. Він завжди буде професором, хай куди він піде, і безперечно став би одним з найгеніальніших чарівників свого покоління, якби народився з двома копіями цього гена замість нуля...

Гаррі підняв руку й помахав їм. Він не здатен був розмовляти. Геть не здатен.

Вони підійшли до нього без поквапу: рівною, гідною

ходою. Саме з такою швидкістю йшов професор Майкл Веррес-Еванс, і місіс Петунія Еванс-Веррес не збиралася йти швидше.

Усмішка на обличчі тата була не дуже широкою, але тато ніколи не був прибічником величезних усмішок. Принаймні, Гаррі ніколи не бачив ширшої усмішки, навіть коли приходив новий грант, чи коли його студенти отримували посаду, а більшого годі й просити.

Мама часто кліпала, і теж намагалася всміхнутися, але в неї виходило не надто добре.

— Отже! — сказав його батько, доки підходив. — Вже зробив якісь революційні відкриття?

Звісно тато гадав, що жартує.

Було не так боляче, коли батьки не вірили в нього, ще доки *ніхто інший* теж не вірив у нього: доки Гаррі *не знав*, як воно, коли тебе сприймають серйозно такі люди, як директор Дамблдор та професор Квірел.

І саме тоді Гаррі усвідомив, що Хлопчик-Що-Вижив існує лише в чаклунській Британії, що такої людини просто не було в маглівському Лондоні — лише маленький милий одинадцятирічний хлопчик, що повернувся додому на Різдво.

— Перепрошую, — сказав Гаррі, його голос тремтів, — я зараз розклеюся й плакатиму, але це не означає, що зі школою щось не так.

Гаррі почав рухатися вперед, а потім зупинився: він ніяк не міг вирішити, обійняти тата чи маму, він не хотів, щоб хтось з батьків відчував образу через те, що Гаррі любить його більше, ніж іншого...

— Ти, — сказав його тато, — дуже дурний хлопчик, містере Веррес.

І обережно взяв Гаррі за плечі й підштовхнув його до рук матері, що присіла, сльози вже лилися їй щоками.

— Привіт, мамо, — сказав Гаррі нерівним голосом. —

Я повернувся.

І він обійняв її, посеред гулу механічних звуків та запаху спаленого бензину. Гаррі почав плакати, бо знав, що нічого *не могло* стати як було, принаймні не для нього.

Небо потемнішало, і на ньому почали з'являтися зірки, коли вони прорвалися через різдвяний дорожній рух до міста-університету, що звалось Оксфордом, і припаркувалися біля невеличкого, неясного, старого будинку, який їхня родина використовувала для захисту книжок від дощу.

Вздовж короткої мощеної доріжки до вхідних дверей були розташовані горщики з квітами, в яких спалахували тьмяні лампочки (тьмяні, адже вони заряджалися від сонячних панелей впродовж дня) саме коли вони проходили повз них. Найскладнішим було знайти датчики руху, що були водонепроникними й реагували саме на правильній відстані...

У Гоґвортсі таке робили справжні смолоскипи.

А потім вхідні двері розчинилися, і Гаррі зайшов до їхньої вітальні, часто кліпаючи.

Кожен сантиметр простору вздовж стін займають книжкові шафи. Кожна шафа має по шість полиць і сягає майже стелі. Деякі полиці до краю заставлені книжками у твердій обкладинці: фундаментальні науки, математика, історія тощо. На інших — наукова фантастика в м'якій обкладинці у два ряди. Під задні підкладено старі коробки з-під серветок або бруски, щоб їх можна було бачити над передніми. Але й цього було замало. Книжки заповнили столи й дивани, книжки лежать невеликими купами попід вікнами.

Дім Верресів був саме таким, як він і пам'ятав, тільки книжок побільшало, що теж не відрізнялося від того, що він пам'ятав.

А також додалася різдвяна ялинка без жодних прикрас — і це за два дні до Різдва, що на мить здивувало Гаррі, доки він з радістю не зрозумів, що, звісно, його батьки чекали були.

— Ми прибрали ліжко з твоєї кімнати, щоб поставити більше шаф, — сказав його тато. — Ти ж можеш спати у валізі, так?

— Сам можеш спати в моїй валізі, — сказав Гаррі.

— Це нагадало мені, — сказав тато. — То що вони зробили з твоїм циклом сну?

— Магія, — відповів Гаррі й прожогом кинувся до дверей своєї кімнати на випадок, якщо тато *не жартував...*

— Це не пояснення! — вигукнув професор Веррес-Еванс, а Гаррі одночасно крикнув:

— Ви використали все вільне місце на моїх книжкових полицях?

Двадцять третього грудня Гаррі скуповував маглівські речі, що їх він не міг просто трансфігурувати. Його батько мав справи й сказав, що Гаррі доведеться йти пішки чи їхати автобусом, що цілком влаштувало Гаррі. Деякі продавці техніки питально дивилися на Гаррі, проте він невинно стверджував, що його батько купує щось інше поряд, і він дуже зайнятий, тому відправив його щось придбати (і давав список, що був написаний дорослим на вигляд почерком, що ледь можна було розібрати). Зрештою, гроші — це гроші.

Потім вони разом нарядили різдвяну ялинку, і Гаррі поставив на вершечку крихітну фею, що танцювала (два серпики, п'ять кнатів у «Витівках і пустощах»).

«Грінг'отс» без проблем обміняв був галеони на паперові гроші, але, видається, не існувало простого способу обміняти велику кількість золота на неоподатковані,

непримітні маглівські гроші на швейцарському рахунку. Це завдало серйозного удару по плану Гаррі вкласти більшість самовкрадених грошей у розумну суміш з 60% міжнародних індексових фондів та 40% «Berkshire Hathaway». Наразі Гаррі лише трохи диверсифікував свої активи: він нишком вийшов уночі під Плащем невидимості та під дією часовороту закопав сто золотих галеонів на подвір'ї. Усе одно він завжди-завжди-завжди хотів це зробити.

Частину двадцять четвертого грудня професор Веррес-Еванс читав книжки Гаррі й ставив питання. Більшість з пропонованих батьком дослідів були непрактичними, принаймні наразі; більшість з решти Гаррі вже провів. («Так, тату, я перевірів, що станеться, якщо дати Герміоні змінену вимову закляття, і вона не знатиме, змінили її чи ні, — це був мій найперший дослід, тату!»).

Наостанок батько спантеличено запитав, підвівши переповнений огидою погляд від «Магічні настоянки та зілля», чи все це було зрозумілим, якщо ти чаклун; і Гаррі відповів, що ні.

Після чого тато проголосив, що магія — ненаукова.

Гаррі досі не оговтався від ідеї вказати на частину *дійсності* й назвати її ненауковою. Видається, тато вважав, що якщо є конфлікт між його припущеннями й всесвітом, то зі всесвітом щось не так.

(Але з іншого боку, чимало фізиків вважало квантову механіку дивною замість того, щоб вважати квантову механіку нормальною, а себе дивними.)

Гаррі також показав мамі аптечку цілителя, що він купив був для збереження в їхньому домі, хоча більшість зіллів не спрацюють на татові. Мама втупилася в аптечку, через що Гаррі запитав, чи купувала була колись сестра мами щось таке для дідуса Едвіна та бабусі Елейн. Мати продовжила мовчати, а він квапливо сказав, що їй просто пев-

но ніколи не спадало таке на думку. І, нарешті, втік з кімнати.

Лілі Еванс напевно справді просто *не спало це на думку*, і це було сумно. Гаррі знав, що в решти людей була схильність не-думати про болючі теми, так само, як у них була схильність не класти з власної волі руки на розжарену плиту. І Гаррі почав підозрювати, що більшість чаклунів маґлівського роду дуже швидко починали не-думати про свою родину, що все одно помре, коли їм ще й сотні років не буде.

Гаррі, звісно, не збирався *такого* допустити.

А тоді прийшов пізній вечір двадцять четвертого грудня, і вони поїхали на святкову вечерю.

Будинок був величезним. Не за мірками Гоґвортсу, але за мірками того, що можна отримати, якщо твій батько — визнаний професор, що хоче жити в Оксфорді, без сумніву. Два поверхи цегли відбивали світло сонця, що вже заходило, вікна над вікнами, і одне височенне вікно здіймалося значно вище, ніж мало б здійматися скло — це, певно, величезна вітальня.

Гаррі глибоко вдихнув та натиснув на дзвоник.

Почувся далекий вигук «Любий, можеш відкрити?»

Після чого почулися повільні кроки.

Тоді двері відчинилися, і за ними був привітний чоловік з товстими рожевими щоками та рідким волоссям. На ньому була синя сорочка, що явно була трохи замалою.

— Докторе Ґрейнджер? — швидко запитав батько Гаррі перед тим, як він встиг щось казати. — Мене звати Майкл, це — Петунія і наш син Гаррі. Їжа в магічній валізі, — і тато невпевнено вказав кудись за собою — насправді не зовсім у напрямку валізи.

— Так, заходьте, будь ласка, — сказав Лео Ґрейнджер.

Він підійшов на крок і забрав пляшку вина з простягнутих рук професора Веррес-Еванса, пробурмотівши «дякую», а потім відійшов та запросив їх до вітальні. — Сідайте. І, — він поглянув вниз на Гаррі, — всі іграшки внизу в підвалі, Гермі точно зараз туди спуститься — перші двері праворуч, — і він вказав на коридор.

Гаррі ненадовго втупився в нього, хоча розумів, що заблокував батькам вхід.

— Іграшки? — вимовив Гаррі радісним, високим голосом з широко розплющеними очима. — Обожаю іграшки!

Позаду нього мама набрала повітря в груди, та Гаррі хутко зайшов у будинок, йому довелося докласти зусиль, щоб не надто сильно гупати.

Вітальня анітрохи не поступалася його уяві: з величезної склепінчастої стелі звисав гігантський канделябр, у кімнаті була різдвяна ялинка, що її можна було пронести крізь двері лише за допомогою неймовірної винахідливості. Нижні яруси дерева були охайно прикрашені візерунками червоного, зеленого й золотого, подекуди під блакитним чи бронзовим дощиком. Яруси, що до них могли дотягнутися лише дорослі, були неохайно, випадково закидані електричними гірляндами та зливою блискіток. Коридор ішов далі, доки не впирався в кухонні шафки та дерев'яні сходи з блискучими металевими поручнями, що вели на другий поверх.

— Господи! — вигукнув Гаррі. — Оце так великий будинок! Сподіваюся, я тут не заблукаю!

Доктор Роберта Грейнджер нервувалася дедалі більше з наближенням вечері. Індичка й печеня — їхній власний внесок у спільну зустріч — уже готувалися в духовці. Решту страв мали принести їхні гості — родина Верресів, що всиновила хлопчика на ім'я Гаррі. Також відомого в ча-

клубнському світі як Хлопчик-Що-Вижив. І також першого хлопця, якого Герміона назвала «милим» чи насправді бо-дай помітила.

Верреси казали були, що Герміона — єдина дитина вікової групи Гаррі, на чие існування їхньої син хоч якось ре-агував.

І, можливо, ще трохи зарано про таке думати, проте обидві пари не могли позбутися передчуття, що в недалекому майбутньому задзвенять весільні дзвоники.

Тому хоч вони й проведуть Різдво, як і завжди, з родиною її чоловіка, вони вирішили провести Святвечір з можливими майбутніми родичами їхньої доньки.

Залунав дверний дзвоник, але вона саме поливала індику, тому вона підвищила голос і прокричала: «Любий, можеш відкрити?»

Почувся стогін крісла та того, хто в ньому сидів, а потім її чоловік важкими кроками підійшов до дверей та розчохнув їх.

— Докторе Грейнджер? — почувла вона швидкий голос старшого чоловіка. — Мене звати Майкл, це — Петунія і наш син Гаррі. Їжа в магичній валізі.

— Так, заходьте, будь ласка, — сказав її чоловік, після чого почувлося приглушене «дякую» — напевно він прийняв якийсь подарунок. — Сідайте, — тоді Лео перейшов на тон штучного захоплення. — І всі іграшки внизу в підвалі, Гермі точно зараз туди спуститься — перші двері праворуч.

Потім почувся радісний дитячий голос: «Іграшки? Обожнюю іграшки!»

Вона почувла, як хтось зайшов у дім, а потім тим самим радісним голосом:

— Господи! Оце так великий будинок! Сподіваюся, я тут не заблукаю!

Роберта закрила духовку, всміхаючись. Вона трохи

непокоїлася була щодо того, як Герміона описала в листах Хлопчика-Що-Вжив. Звісно, її дочка не казала нічого, що свідчило б про те, що Гаррі Поттер був *небезпечним*. Жодних темних натяків, як у книжках, що вона купила була нібито для Герміони впродовж їхньої поїздки до алеї Діагон. Її дочка взагалі мало чого розповіла: лише що Гаррі розмовляв, ніби він вийшов з книжки, і що Герміоні доводилося навчатися старанніше, ніж будь-коли, аби випереджати його. Але, видавалося, Гаррі Поттер був звичайнісіньким одинадцятирічним хлопцем.

Вона дісталася вхідних дверей, коли її дочка несамо-вито злетіла зі сходів з такою швидкістю й тупотінням, що це явно було небезпечно. Герміона стверджувала була, що відьми більш стійкі до падінь, але Роберта не була впевнена, що вона в це вірить...

Роберта вперше оглянула професора та місіс Веррес. Вони здавалися доволі знервованими, як і хлопець із легендарним шрамом на чолі. Він повернувся до її доньки та сказав значно нижчим голосом:

— Радий зустрічі в цей чудовий вечір, міс Ґрейнджер, — він випростав руку за спину, ніби пропонував своїх батьків на срібному тарелі. — Дозвольте представити, мій батько — професор Веррес-Еванс, моя матір — місіс Петунія Еванс-Веррес.

Доки Роберта стояла з відвислою щелепою, хлопець обернувся до своїх батьків та сказав, знову веселим дитячим голосом:

— Мамо, тату, це Герміона! Вона дуже розумна!

— *Гаррі!* — прошипіла її дочка. — Припини!

Хлопець крутнувся до Герміони.

— На жаль, міс Ґрейнджер, — серйозно сказав хлопець, — нам доведеться піти у вигнання в лабіринти підвалу. Покиньмо їх та їхні дорослі розмови, що без сумніву ширятимуть у далекій височині над нашими

дитячими інтелектами, та продовжимо нашу дискусію щодо наслідків проєктивізму Г'юма для трансфігурації.

— Вибачте, будь ласка, — сказала її дочка дуже впевненим тоном, схопила хлопця за лівий рукав та потягла його коридором — Роберта безпорадно спостерігала, як вони пройшли повз неї, хлопець весело помахав їй рукою... а потім Герміона затягнула хлопця в підвал та грюкнула за собою дверима.

— Я, ем, прошу вибачення за... — невпевнено сказала місіс Веррес.

— Перепрошую, — сказав професор зі схвальною усмішкою, — Гаррі дещо сильно реагує на такі речі. Але, гадаю, він має рацію щодо того, що нам не буде цікаво їх слухати.

Він небезпечний? хотіла запитати Роберта, але промовчала й спробувала вигадати більш непримітні питання. Її чоловік поряд хихикав, ніби це все його розсмішило, а не налякало.

Найжахливіший темний лорд в історії намагався був убити цього хлопця, і від нього залишилася лише обгоріла оболонка поряд з дитячим ліжком.

Її можливий майбутній зять.

Влітку Роберті дедалі менше подобалася ідея віддати свою доньку у відьми — особливо коли вона прочитала була книжки, зіставила дати й усвідомила, що її матір-чаклунка, напевно, була вбита під час Гріндельвальдського терору, а *не померла* під час пологів, як завжди стверджував її батько. Проте професорка Макґонегел не обмежилася єдиним візитом, і заходила знову, щоб «подивитися, як справи в міс Ґрейнджер». І Роберта не могла стримати думки, що якби Герміона сказала, що батьки завдають їй клопоту щодо відьомської кар'єри, то їх якось *виправлять...*

Роберта вичавила найкращу свою усмішку, і зробила

все можливе, щоб поширити вдаваний дух Різдва.

Стіл був значно довшим, ніж треба шести людям — ем, чотирьом людям та двом дітям, — проте всю його довжину вкривали якісні білі скатертини з льону, а посуд носили на зайвих вишуканих тарелях. Вони хоча б були з нержавіючої сталі, а не зі справжнього срібла.

Гаррі було дещо складно зосередитися на індичці.

Розмова, звісно, йшла про Гогвортс. І Гаррі було очевидно, що його батьки сподівалися, що Герміона обмовиться й розкаже про шкільне життя Гаррі більше, ніж Гаррі вже їм розповів був. І або Герміона розуміла це, або вона просто автоматично уникала всього, що може викликати проблеми.

Отже в *Гаррі* все було гаразд.

Але, на жаль, Гаррі припустився був помилки: він надсилав совою своїм батькам різноманітні цікаві факти про Герміону, про які вона не розповідала *власним* батькам.

На кшталт того, що вона генерал війська в їхніх факультативних заняттях.

Матір Герміони була явно занепокоєна, і Гаррі швидко обірвав своїх батьків та зробив усе можливе, щоб пояснити: використовувалися лише паралітичні закляття, професор Квірел завжди за ними спостерігав, і через чаклунське лікування багато що було значно безпечнішим, ніж здавалося, — тоді Герміона сильно копнула його під столом. На щастя, батько (що, як Гаррі мав визнати, був краще за нього в деяких речах) з професійною впевненістю проголосив, що він анітрохи не хвилювався, адже неможливо уявити, щоб дітям дозволяли робити щось небезпечне.

Втім, Гаррі складно було насолоджуватися вечерею не через це.

...проблема з жалінням себе полягає в тому, що завжди швидко знайдеться хтось, кому значно гірше.

Доктор Лео Грейнджер спитав був, чи та гарна вчителька, якій подобалася Герміона, професорка Макґонегел, давала їй купу очок у школі.

Герміона просто сказала «так», ніби з щирою усмішкою.

Гаррі не без зусиль вдалося стриматися й не зазначити, що професорка Макґонегел ніколи не була помічена в несправедливості до жодного учня Гоґвортсу, і що Герміона отримувала купу очок, адже заробила кожне-кожнісіньке з них.

Ще Лео Грейнджер поділився своєю думкою, що Герміона дуже розумна й могла б піти до медичної школи та стати зубним лікарем, якби не все це відьомство.

Герміона знову всміхнулася, швидко поглянула на Гаррі, через що він не заявив, що Герміона також могла б стати міжнародно відомим науковцем, і не запитав, чи спало б це Грейнджерам на думку, якби в них народився син замість доньки, чи для їхніх нащадків у будь-якому разі досягти чогось більшого, ніж спромоглися вони, було неприйнятним.

Проте Гаррі швидко наближався до точки кипіння.

А також ставав значно більш вдячним за те, що його батько завжди робив усе можливе, щоб підтримати розвиток Гаррі як вундеркінда і завжди заохочував його хотіти більшого і ніколи не применшував жодного з його досягнень, навіть якщо вважав вундеркінда лише дитиною. Невже він опинився би в такому домі, якби мама одружилася з Верноном Дурслі?

Втім, Гаррі робив що міг.

— Вона справді перевершує тебе в усіх предметах, крім їзди на мітлах та трансфігурації? — запитав професор Майкл Веррес-Еванс.

— Так, — відповів Гаррі зі змушеним спокоєм, доки відрізав собі черговий шматок різдвяної індички. — У всіх і з серйозним відривом.

За інших обставин Гаррі б менш охоче це визнав — саме тому він досі не зібрався сказати про це батькові.

— Герміона завжди вчилася в школі доволі добре, — задоволено сказав доктор Лео Грейнджер.

— Гаррі змагається на національному рівні! — вигукнув професор Майкл Веррес-Еванс.

— Любий! — сказала Петунія.

Герміона хихикала, та це геть не заспокоювало Гаррі щодо її ситуації. Видається, це не турбувало Герміону, та *це турбувало Гаррі*.

— Я не соромлюся програвати їй, тату, — сказав Гаррі. Саме зараз це було правдою. — Чи казав я, що вона запам'ятала всі наші підручники ще до першого дня занять? І так, я це перевіряв.

— Це... а... *звичайно* для неї? — запитав професор Веррес-Еванс Грейнджерів.

— О, так, Герміона завжди все запам'ятовує, — відповіла доктор Роберта Грейнджер з радісною усмішкою. — Вона знає напам'ять кожен з рецептів у моїй кухарській книзі. Мені її дуже бракує, коли я готую.

Судячи з виразу обличчя тата, він відчував принаймні частину того, що відчував Гаррі.

— Не хвилюйся, тату, — сказав Гаррі, — тепер вона отримує всі можливі додаткові книжки й матеріали. Її вчителі в Гогвортсі знають, що вона розумна, — *на відміну від її батьків!*

Він підвищив голос на останні п'ять слів, і вже коли всі тільки почали обертатися до нього, а Герміона знову копнула його, Гаррі знав, що все зіпсував. Проте це вже було занадто, зовсім занадто.

— Звісно ми знаємо, що вона розумна, — сказав Лео Грейнджер, відчувалося, що він образився на дитину, що наважилася підвищити голос за їхнім столом.

— Та ви й гадки не маєте, — сказав Гаррі, тепер в його голосі почав відчуватися льодяний холод. — Ви лише гадаєте, що вона читає купу книжок і це мило, так? Ви бачите бездоганний табель і гадаєте, що це добре, що вона відмінно вчиться в класі. Ваша дочка — найталановитіша відьма свого покоління й найяскравіша зірка Гогвортсу. Колись, докторе та докторко Грейнджер, той факт, що ви — її батьки, буде єдиною причиною, чому вас пам'ятатиме історія!

Герміона, що спокійно підвелася та підійшла до нього, вибрала саме цю мить, щоб схопити футболку Гаррі за рукав та витягти його зі стільця. Гаррі дозволив це, але доки Герміона тягла його геть, він продовжував дедалі гучніше:

— Цілком можливо, що за тисячу років професію зубного лікаря не забудуть лише через те, що зубними лікарями були батьки Герміони Грейнджер!

Роберта зі спокоєм на обличчі дивилася на те місце, куди її дочка щойно потягнула Хлопчика-Що-Вижив з кімнати.

— Мені страшенно прикро, — сказав професор Веррес із задоволеною усмішкою на обличчі. — Проте не варто хвилюватися, Гаррі завжди так розмовляє. Ну хіба вони вже не схожі на подружжя?

Найстрашнішим було те, що *схожі*.

Гаррі підготувався до суворої лекції від Герміони.

Але після того, як Герміона затягла його в підвал та зачинила за ним двері, вона обернулася...

...і всміхалася. Наскільки міг сказати Гаррі — щиро.

— Будь ласка, не треба, Гаррі, — м'яко сказала вона. — Навіть якщо це дуже мило з твого боку. Усе гаразд.

Гаррі витріщився на неї.

— Як ти це витримуєш? — запитав він. Він розмовляв тихо, бо не хотів, щоб почувли батьки, але підвищив тон замість гучності. — *Як ти це витримуєш?*

Герміона знизала плечима й сказала:

— Бо саме такими й *мають* бути батьки?

— Ні, — тихо й напружено сказав Гаррі, — не мають, мій батько *ніколи* не підводить мене... ну, *підводить*, але не так...

Герміона здійняла один палець, і Гаррі чекав, спостерігав, як вона добирає слова. По деякому часі вона сказала:

— Гаррі... Професорка Макґонеґел та професор Флітвік добре до мене ставляться, бо я — найталановитіша відьма свого покоління та найяскравіша зірка Гоґвортсу. А мама й тато не знають цього, і ти ніколи не зможеш до них це донести, але вони все одно мене люблять. Тобто все саме так, як має бути: у Гоґвортсі й удома. А оскільки вони *мої* батьки, містере Поттер, *ти* не маєш права голосу, — на її обличчі знову сяяла таємнича усмішка, як за обідом, вона тепло подивилася на Гаррі. — Це *зрозуміло*, містере Поттер?

Гаррі напружено кивнув.

— Добре, — сказала Герміона, нахилилася й поцілувала його в щоку.

Тільки-но вони знову почали розмову, як почувся далекий високий скрик:

«Гей! Жодних поцілунків!»

Два тати розреготалися, а дві мами водночас підвелися з-за стола з однаковим жахом на обличчях та хутко по-

бігли до підвалу.

Коли дітей привели назад, Герміона льодяним тоном казала, що ніколи більше їй не збирається цілувати Гаррі, а Гаррі розлючено казав, що Сонце швидше догорить і перетвориться на холодне вугілля, ніж Гаррі дозволить їй наблизитися до себе достатньо близько, щоб спробувати.

Що означало, що все було саме так, як мало бути, всі вони знову сіли, щоб завершити різдвяну вечерю.

Розділ 37. Інтерлюдія: перетин межі

Була майже північ.

Гаррі було легко не засинати. Йому просто треба було не використовувати часоворот. У Гаррі була традиція за допомогою циклу сну не спати в ніч, коли надвечір'я Різдва перетворювалося на Різдво. Хоч він ніколи не був достатньо молодим, щоб *віриту* у Санта Клауса, колись він був достатньо молодим, щоб сумніватися.

Було б гарно, *якби* існувала якась містична особистість, що заходила до твого дому вночі та дарувала подарунки...

Спиною Гаррі пробігли мурахи.

Натяк на те, що наближалось щось жахливе.

Повзучий страх.

Лиховісне передчуття.

Гаррі різко сів у ліжку.

Він подивився у вікно.

— *Професоре Квірел?* — дуже тихо скрикнув Гаррі.

Професор Квірел зробив невеличкий жест рукою, мов підіймав щось, і вікно Гаррі ніби склалося в раму. Крізь отвір у кімнату одразу задув холодний порив зими з де-

кількома сніжинками з чорноти неба, вкритого поодинокими зірками і сірими нічними хмарами.

— Не бійтеся, містере Поттер, — сказав професор Квірел нормальним голосом. — Я зачарував ваших батьків, щоб вони спали. Вони не прокинуться, доки я тут.

— Ніхто не мав знати, що я тут! — все одно тихо скрикнув Гаррі. — Навіть сови мають доставляти пошту до Гогвортсу, а не сюди!

Гаррі з радістю погодився на це. Було б дурнувато, якби будь-який смертежер міг перемогти у війні в будь-який час, просто надіславши йому совою ручну гранату, що магічно спрацювала б.

Професор Квірел широко посміхався. Він стояв на подвір'ї за вікном.

— О, немає причин для хвилювання, містере Поттер. Ви *справді* добре захищені від пошукових чарів, і навряд чи якомусь прихильнику чистоти крові спаде на думку зазирнути до телефонної книги, — його усмішка поширшала. — І мені довелося докласти чималих зусиль, щоб пробратися крізь захисні чари, що їх встановив директор навколо вашого будинку. Хоча, звісно, будь-хто, хто знає вашу адресу, міг би просто почекати зовні й напасти на вас наступного разу, як ви вийдете.

Гаррі деякий час витріщався на професора Квірела.

— Що ви тут *робите*? — нарешті запитав Гаррі.

Усмішка зникла з лиця професора Квірела.

— Я прийшов вибачитися, містере Поттер, — тихо сказав професор із захисту. — Я не мав розмовляти з вами так різко, як...

— Не треба, — сказав Гаррі. Він втупився у ковдру, яку він тримав над піжамою. — Просто не треба.

— Невже я вас так сильно образив? — тихо запитав професор Квірел.

— Ні, — сказав Гаррі. — Але *образите*, якщо вибачитеся.

— Розумію, — сказав професор Квірел, і за мить його голос посуворішав. — Тоді, якщо я вважатиму вас за рівного, містере Поттер, то маю сказати, що ви тяжко порушили етикет між дружніми слизеринцями. Якщо ви не ведете гру проти когось, то ви *не маєте* втручатися в їхні плани ось так, не спитавши їх *заздалегідь*. Бо ви не знаєте ані який насправді в них задум, ані які ставки вони можуть втратити. Такі дії означатимуть, що ви — їхній ворог, містере Поттер.

— Вибачте, — сказав Гаррі, саме таким тихим тоном, що його щойно використовував професор Квірел.

— Вибачення прийняті, — сказав професор Квірел.

— Але, — сказав Гаррі, досі тихо, — нам з вами справді якось треба обговорити політику.

Професор Квірел зітхнув.

— Я знаю, що вам не до вподоби зверхнє ставлення, містере Поттер...

Це було дещо слабо сказано.

— Але було б навіть більше зверхнім, — продовжив професор Квірел, — не сказати вам цього прямо. Вам бракує життєвого досвіду, містере Поттер.

— І що, всі з достатнім життєвим досвідом погоджуються з вами?

— Чого вартий життєвий досвід когось, хто грає у квідич? — запитав професор Квірел та знизав плечима. — Я гадаю, що ви зміните свою думку з часом: після того, як усі ваші ідеали розчарують вас, і ви станете циніком.

Професор із захисту сказав це так, ніби це було найзвичайнішим твердженням у світі. Він стояв на тлі чорноти, зірок та хмар у небі, одна чи дві крихітні сніжинки пролетіли повз у пронизливому зимовому повітрі.

— До речі, — сказав Гаррі. — Щасливого Різдва.

— Напевно, — сказав професор Квірел. — Зрештою, якщо це *не вибачення*, то це має бути різдвяним подарунком. Найпершим у моєму житті, по правді.

Гаррі ще навіть не почав учити латину, щоб прочитати щоденник дослідів Роджера Бекона. Та й навряд чи він наважиться розкрити рота, щоб спитати.

— Одягніть своє зимове пальто, — сказав професор Квірел, — чи прийміть зілля тепла, якщо є. Зустрінемося зовні, під зірками. Я спробую підтримувати закляття трохи довше цього разу.

Гаррі мить обмізковував слова, а потім прожогом кинувся до шафи.

Професор Квірел підтримував закляття зіркового саяйва більше за годину, хоча на обличчі професора з захисту виднілася втома, і за деякий час йому довелося сісти. Гаррі спробував щось сказати, але на нього лише шикнули.

Вони перетнули межу між надвечір'ям Різдва та Різдом посеред позачасової порожнечі, де оберти Землі не мали сенсу, серед справжньої вічної тихої ночі.

І як і було обіцяно, батьки Гаррі спокійно спали весь цей час, доки Гаррі не повернувся до своєї кімнати, а професор із захисту не пішов.

Як допомогти

Сам переклад завершено, над текстом зараз працює редакторка.

Обкладинки готує дизайнерка.

Тож найбільше ми потребуємо поширень (за можливості додавайте гештег #гпмір_укр). Ну і від подяк чи будь-яких інших коментарів не відмовимося :)

Також ми розглядаємо можливість використати в книзі ілюстрації, якщо цікавить — пишіть.

Ще нас вкрай цікавить юридичне питання видання, друку на вимогу тощо.

Контакти.

Поштова скринька: o_o@gpimir.ukr

[Наша група у Фейсбуці.](#)

[Чат команди.](#)